DEVRİMCİ İŞÇİ

SAYI 31 — 20 ŞUBAT 1987 — 2,- DM

NASUH MİTAP'IN AÇIKLAMASI:

TERÖRÜN SORUMLUSU EGEMEN GÜÇLERDİR

Nasuh Mitap, 22 Aralık 1986 tarihinde mahkemeye verdiği dilekçede şunları belirtmekteydi.

"Bugün araştırılıyor, düşünülüyor ve görülmeye başlanıyor ki, "anarşi ve terör" denen olay, ülkemizde bilinen bir takım egemen güçlerce sahnelenmiş, himaye edilmiş ve adım adım 12 Eylül hazırlanmıştır."

★

"Demirel'in son zamanlarda açıklamalarına bakıldığında ilk göze çarpan gerçek: Şiddetin ve terörün bir politika aracı olarak kullanılmasının hiç de sağlam ve güvenilir bir politika yöntemi olmadığı gerçeğidir. Şiddet aracı, iki yüzü keskin bir kılıçtır. Demirel'in durumu, seçilmiş politikacıların bu kılıcı politikada güvenilir bir silah olarak kullanamayacakları, kullanmaya kalktıklarında ise kendilerine gerek kalmayacağı, kendilerinden daha maharetli silahşörlerin ortaya çıkacağı ve kendilerini de bir kenara iteceği gerçeğinin somut, elle tutulur bir örneğini önümüze sermektedir."

★

"Demirel, "anarşiyi ben durdurmak istiyordum ama devlet durdurmuyordu" diyor. Samimi mi, doğru mu söylüyor acaba? Başbakanlığı döneminde terörü "durdurmak" için yaptıklarını bir film gibi gözlerimizin önünden geçirelim... Ve bu filmin meselâ Çorum olayları kısmını yavaşlatalım. Ve bakalım, terörü durdurmak isteyen bir hükümetin tavır ve tutumunu göstemiş mi? Ama ne görüyoruz? Terörü durdurmayı istemek bir yana, aksine bir tutumda, korku ve dehşet filmlerindeki baş kötü aktör rolünde..."

★

"Bunca olup bitenden sonra Demirel de pekâlâ, "seçilmiş politikacıların şiddet ve terör aracına katiyen başvurmamaları gerektiği; başvurmaya kalktıklarında kendilerine de gerek kalmayacağı ve bir kenara itileceği" dersini çıkarmış olabilir. Yani şimdi samimi olarak "doğru yol"a gelmiş olabilir ve kendisi hakkında beslenmeye başlanan "demokrat Demirel" umutlarını boşa çıkartmayabilir. Ne diyelim inşallah bundan sonra demokrat olur! Ama dün asla demokrat değildi. 61 Anayasal düzenini ne pahasına olursa olsun yıkmak politikalarının merkezindeydi ve baş sorumlusuydu. Bu politikaların gerçekleştirilme tarzı ise 12 Eylül öncesi yaşanan şiddet, terör, "Milliyetçi Cephe"ler v.b. ortadadır."

Yazısı 3. Sayfada

• Başta Tunceli, Elâzığ ve Erzincan olmak üzere Kürtler'in yaşadığı yüzlerce köy topluca boşaltılıyor.

TOPLU SÜRGÜN DÖNEMİ BAŞLADI

Türkiye'deki siyasi iktidar, halk üzerindeki baskı uygulamaları zincirine yeni bir halka daha ekledi. Bu kez, özellikle Kürtlerin yaşadığı yüzlerce köy topluca boşaltılıyor. Alınan bilgilere göre, Şubat ayı içinde Tunceli'ye bağlı 234 köyün boşaltma işlemleri yapılmaya başlandı. Valilik ve Güvenlik Kuvvetleri belli bir süredir yaptıkları hazırlığın son aşamasına geldiklerini düşünerek köylülere, Aydın, İzmir, Antalya ve Mersin'e gideceklerini ve buralarda kendilerine ayrılan yerlerde oturacaklarını bildirmeye başladılar. Bunun üzerine köylüler, gruplar halinde valiliğe gelerek kararın değiştirilmesini istediler. Ancak bir sonuç alamadılar.

Toplu sürgün olayının kamuoyunda duyulmaya başlaması üzerine sürgün politikasının sadece Tünceli köyleri ile sınırlı olmadığı açığa çıktı. Elâzığ ve Erzincan'da da benzer bir

Devamı 2. Sayfada

İÇİNDEKİLER

AT İZİYLE İT İZİNİ AYIRMASINI BİLMEK YA DA NEYİN HESAPLAŞMASI?

Türkiye kamuoyunu son aylarda en fazla meşgul eden konu irtica ve laiklik oldu. Egemen sınıfların ve gerici güçlerin kendi aralarında hem de bunlarla kendilerini Atatürkçü-ilerici olarak tanımlayan kesimler arasında bir nevi hesaplaşma görüntüsü yaratan bu konu bugün durulmuş gibi görünse de kapanmış değil. Ve her zaman alevlenmeye hazır bir sorun olarak ortada duruyor.

* * *

Kız öğrencilerin türban giyip-giymiyecekleri tartışması ile başlayıp tüm siyasal odakların ve toplum kesitlerinin karmaşık ve çapraşık bir kutuplaşma içine girmelerine yol açarak gelişen, giderek Humeyni ile bazı batı ülkelerini de kapsayarak genişleyen irtica tartışmasının basit ve suni sebeplerle ortaya çıktığı söylenemez. Bu sorun etrafındaki gelişmelerin ve bu sorun karşısındaki tutumların altında ciddi ve önemli tarihsel, sosyolojik, ideolojik ve siyasal sebepler yatmaktadır. İrtica tartışmasını, Evren'in ya da diğer bazı odakların geçici bazı politik amaçlara ulaşmak için planlı bir şekilde alevlendirdigi bir tartışma olarak görmek ne kadar eksikse, bu olayı inanç özgürlüğü ya da giyim-kuşam sorunu olarak görmek de o kadar eksiktir. Veya, hükümetin zamları ve işkenceyi unutturmak için bu konuyu gündeme getirdiğini söylemek de o ölçüde yanlıştır.

Şüphesiz bu sorun etrafındaki tartışmalara katılıp gelişmelerde rol oynayanların bazılarının özel niyetler ve geçici çıkarlar peşinde olması mümkündür. Oy desteği sağlamak için din istismarcılığı yapmak; Evren'e karşı Özal'ı açmaza almak; Ordu'ya gözkırpmak v.b. gibi.

Ne varki bu tür niyet ve çıkar peşinde olanların varlığı, laiklik ve irtica tartışmasının köklü ve çok boyutlu sebeplere dayandığı gerçeğini gizlememelidir. İrtica ve laiklik tartışması, islam dininin Türkiye'nin tarihsel ve toplumsal gelişim seyrinde derin ve karmaşık etkilere sahip oluşu ve bu etkinin son dönemlerde yeniden belirginleşip yaygınlaştığı gerçeğinden kopartılarak ele alınamaz. Aynı şekilde bu tartışma, Türkiye egemen güçlerinin kendilerini örgütleme şekilleri ile devleti ve toplumu yönetme-yönlendirme politikalarında; mülk sahibi sınıf ve zümreler arasındaki uzlaşma ve çatışmalarda ve ayrıca bunların yanısıra çeşitli şekillerde baskı altında tutulup ezilen geniş kesimlerin dönem dönem kendilerini koruma ve tanımlama tarzlarında din faktörünün oldukça önemli bir rol oynadığını gözardı ettirmemelidir.

Devamı 2. Sayfada

Baştarafı 1. Sayfada

İşte bugünkü irtica ve laiklik tartışmaları *Türkiye toplumsal sürecinde*, din-devlet/din-toplum ilişkilerinin sahip olduğu özgüllük ve karmaşık ilişkiler tarafından belirlenen bir zemin üzerinde cerayan etmektedir.

İsrarla, irticacılık-laiklik çatışması olarak adlandırılan çatışmanın bu dönemdeki şekillenmesi, cumhuriyetle birlikte kurulan yeni devletin tarih sahnesinden sildiği varsayılan bir olayın hayalet şeklinde yeniden ortaya çıkışı olmayıp, tam aksine Türkiye'nin bugünkü somut şartlarında oluşan, egemen gerici sınıf ve zümrelerin kendi aralarında devam eden hesaplaşmalarında somutluk ve gerçeklik kazanan bir karakter taşımaktadır. Toplumun çeşitli kesimlerini de etkileyip peşlerine takan gerici güçlerin iktisadi ve siyasi çıkar çatışmalarının din düzlemindeki yansıması gibi görünen irtica ve laiklik tartışmasının Türkiye'nin bugünkü politik ortamında taşıdığı anlam ve açığa çıkardığı gerçekler üzerinde durmak bu bakımdan zorunlu hale gelmiştir.

Geçerken belirtelim ki, Türkiye'deki din-devlet/din-toplum ilişkilerinin tarihsel gelişim seyri ayrıca ele alınmayı gerektiren bir önemdedir. Sorunun ayrıntısına girmeden, bugünkü tablonun anlaşılmasında önem taşıyan bir tarihsel gerçeğe işaret edersek:

Türkiye'de din motifinin devlet ve egemen güçlerin bir kesimi tarafından bilinçli bir politika olarak kullanılması sadece 12 Eylül dönemi yönetimlerine has bir olay değildir. Dinin uzun yıllardan beri devlet ve bu devlete hakim olan güçlerin bir kesimi tarafından toplumu birleştirici bir öge olarak kullanıldığı bilinmektedir.

Bu bağlamda 12 Eylül Darbesi, devletle dindar toplum kesimleri ve islamcı görüşler arasında kopuşmaya başlayan ilişkileri yeniden kurmayı ve dinci akımları doğrudan devlet denetimine almayı da hedefleyen bir harekât olmuştur. 12 Eylül'cüler din motifini kullanarak islamcı akımların tabanını ve geniş bir toplum kesimini doğrudan devlete, egemen sınıf politikalarına bağlamaya çalışmışlardır. *Şeriât tehlikesini darbenin önemli* bir gerekçesi olarak kullanan generaller, bu kez islamcı ideolojiyi, yeni *oluşturacakları siyasal yapının meşruiyetini sağlamak* için *önemli bir* öge olarak devreye sokmuşlardır. Darbenin toplumsal dayanakları böylece geniş tutulmaya çalışılmıştır. Türk-Islam sentezinin, milliyetçiliğin ve islamcılığın önemli bir motif olarak kullanılmasının en yaygın şekline 12 Eylül sonrası dönemde tanık olun*muştur.*

Hem bu politikalardan, hem de 12 Eylül sonrası toplumu saran güvensizlik ve çaresizlik havasından beslenerek güçlenen islamcı akımların bir bölümü şimdi, destekleyip onay verdikleri devletten bağımsız ve güdümsüz bir politik güç olmaya yönelmişlerdir. Bu akımların bir bölümü ise ANAP aracılığıyla devlet kurumları içinde elde ettikleri mevzileri tekelci güçlerle uzlaşma zeminini kaybetmeden tahkim etme faaliyetini yoğunlaştırıp hızlandırmışlardır.

Her iki gelişmenin aynı süreçte ortaya çıkması, rejimin ideolojik ve toplumsal dayanağının zayıflaması tehlikesini gündeme getirmiştir. Bu durum tekelci güçleri tavır almaya zorlamıştır.

Faşist rejimin gerçek iktidar odaklarının türban olayını bahane ederek gelişmelere açıktan müdahale etme ihtiyacı duymaları bu noktada söz konusu olmuştur.

Türban olayı ile ve daha başka bazı olaylarla güç gösterisine girişen ve bağımsız bir politik güç olma talebini mevcut siyasal yapıya dayatan dinci akımlara müdahale zorunluluğunu yaratan sadece bunlar değildir.

Devlet iktidarı üzerinde tam bir hakimiyet kurmuş bulunan tekelci sermaye, ciddi sıkıntılar içinde kıvranan çeşitli toplum kesimlerinin ve dindar güçlerin özlemleri ve çıkarları ile, *12 Eylül sonrası dönemde* iktidardan dışlanan mülk sahibi sınıf ve zümrelerin bugünkü politik proğramlarının birleşip kaynaşmasını engellemek istemektedir. Dine sıkıca bağlı bazı toplum kesimlerinin tekelci burjuvazinin eski müttefiklerinin toplumsal dayanağı haline gelmesi durumunda bugün ANAP'a karşı sağdan oluşan DYP alternatifinin giderek güçleneceğinin anlaşıldığı noktada devlet iktidarının bu duruma müdahale zorunluluğu doğmuştur.

Tekelci güçlerin ve devletin dinci akımlar karşısında aldığı tutumun başka nedenleri de bulunmaktadır:

Türkiye'nin Avrupa ekonomik topluluğuna tam üyelik için başvurduğu bir dönemde başlayan türban eylemleri batı ülkelerinde, "Humeyni etkisinin Türkiye'de giderek arttığı" endişesini yaratmıştır. Aynı endişeyi Humeyni İran'ıyla yeteri kadar başı dertte olan ABD de duymuştur. Devlet, dinci akıma karşı aldığı son tavırla batı ülkelerine, "Türkiye'de şeriat düzeni kurulmasına izin vermayiz. " güvencesini vermeye çalıştır.

Bunun yanısıra, irtica-laiklik tartışması ile, Orta Doğu Bölgesi'ne yönelik müdahalelere meşruiyet ve haklılık kazandırılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. İrtica tartışmasının Humeyni ve İran'a karşı bir karalama kampanyasına dönüştürülmesinin altında İran-Irak savaşının İran'ın lehine sonuçlanma ihtimali karşısında bölgeye yapılacak müdahalenin haklılığını Türkiye kamuoyuna şimdiden benimsetme çabası yatmaktadır.

Gerçek iktidar odaklarının irtica tartışmasından amaçladıkları şeylerden birisinin de ANAP'ı dizginlemek olduğu anlaşılmaktadır. Bu amacın birbirini tamamlayan iki yönü bulunmaktadır. Birincisi, ANAP içinde ve devlet kurumlarında etkinliği gittikçe artan islamcı akımın bir kanadının hareket kabiliyetini sınırlandırarak güçlenmesini belli bir noktada tutmak. İkincisi, gerek Demirel'in gerekse de başka güçlerin Özal'ı Evren'in adamı şeklinde gösteren propagandaları etkisiyle Özal'ın bazı odaklara ve Evren'e karşı almaya başladığı mesafeli *tutumu, rejimin* istikrarı için tehlike oluşturmayacak bir noktada tutmak.

Özal, "İrticanın tehlike olduğu konusunda Evren'le aynı fikirde olduğunu" ilan ederek bir yandan çizilen sınırda duracağını gösterirken, bir yandan da mecliste SHP'nin irtica önergesini reddederek hem sınırı aşabileceğini hatırlatıyor, hem de dinci akımlara ve dindar kesimlere güvence ve mesaj veriyordu.

***

İrtica-laiklik tartışması, sadece egemen sınıf ve zümreler arasındaki ekonomik ve siyasi çıkar çatışmasının ciddi boyutlarda olduğunu kanıtlamakla kalmamış, bunun yanısıra rejimin ideolojik-toplumsal dayanaklarında bir zayıflamanın da söz konusu olduğunu göstermiştir. Ayrıca, ANAP'ın ve devletin yanısıra AP, MSP, MHP devamcılarının da dindar kesimler üzerinde pay sahibi olma kavgası içinde olduklarını göstermiştir. AP, MSP ve MHP'nin izleyicileri kendilerini yeniden şekilleme sürecinde din konusuna daha fazla önem vermek çabasındadırlar. Demirel, devletin irtica suçlamasına karşı çıkıp toplumun belli kesimlerine güvence vermeye ve Evren'le Ordu'ya karşı Özaldan daha cesur tavır aldığını kanıtlamaya çalışırken,eski MHP'liler türbanlı dilekçe eylemleri örgütlemişler, Erbakan ise, bir namaz gösterisi ile bu alanda kendilerinin de hesaba katılmasını hatırlatmıştır. Saydığımız bu güçler, bir yandan birbirleriyle ve bazı devlet kurumları ile rekabet ederken bir yandan da islamcı akımın parti biçiminde örgütlenmesine karşı çıkan bir takım tarikatlarla da rekabet etmektedirler.

Özetle söylemek gerekirse, irtica ve laiklik tartışmasından bu alandaki hesaplaşmaya gerçek anlamda taraf olan herkes bir yönüyle kazançlı çıkmıştır. *Aynı toplumsal dayanağa oturmaya çalışan*, fakat farklı ekonomik ve siyasal proğramlara sahip çeşitli güçler, bu hesaplaşma sırasında elde ettikleri mevzileri şimdilik pekiştirmeye çalışmaktadırlar. Bu güçler arasında, özellikle de tekelci güçlerin tercihleri ile şeriat özlemi içindeki güçlerin tercihleri arasında daha büyük bir hesaplaşmanın yaşanıp yaşanmayacağı henüz yeterince netlik *kazanmamıştır.*

***

Bu tartışma ve gelişmelerden zararlı çıkanlar ise emekçi kitlelerle solcu ve ilerici olarak tanınan güçler olmuştur. Emekçi kitleler, 12 Eylül sonrasında yaratılan bilinç bulanıklığının da etkisiyle, ya devletin baskıcı uygulamalarından bıkarak islamcı akımların baskı cenderesine girmek zorunda kalmışlar, ya da tekelci güçlerin yoz, kültürel, ahlaki değerleri ile baskıcı politikalarını benimsemişlerdir.

Sosyal demokratlara, ilericilere ve bazı solculara gelince: Başta SHP olmak üzere bir takım ilerici aydınlar, yazarlar ve kendilerini sosyalist hatta komünist olarak adlandıran bazı akımlar tekelci güçlerin ve iktidarın çizdiği sınırlara hapsolarak sözde laikliği savunmak adına kitlelerin bir kesimini mevcut rejime daha yoğun bir şekilde bağlanmasına katkıda bulunmuşlardır. Bazı sol akımlar ise, islamcı güçlerin meşruiyetini pekiştirmeye hizmet eden tutumlar almışlardır.

İrtica ve laiklik tartışmasında bazı sol grupların bu tartışmanın asıl tarafı durumundaki güçlerin yedeğine düşmesinin tipik örnekleri şöyledir:

Eski Aydınlık çizgisi, Evren'den, Ordu'dan ve SHP'den daha fazla Atatürkçü ve devletçi kesilerek laikliğin kararlı bir savunucusu olmuştur. TKP ise, bir yandan laikliği savunarak DYP, SHP ve "yurtsever subaylar"la; bir yandan da "dini bütün hakiki müslümanlar"ı savunarak islamcı akım ve tarikatlarla Evren-Ö*zal iktidarına karşı çok geniş* bir cephe kurmaya soyunmuştur.

Sol Liberaller ise inanç ve düşünce özgürlüğü ile demokrasiyi sa*vunma adına tekelci güçlerin ve dev*letin *politikalarına* karşı gerici güçlerin politikalarını olumlayan bir konuma düşmüşlerdir.

Görüldüğü gibi, gürültülü bir şekilde başlayan irtica-laiklik çatışması, ortalığı toza-dumana boğduğu için at izi ile it izi birbirine karışmıştır. Tarihsel misyonları at izi ile it izini *sürekli karıştırmak* ya da bu izlerden birisini takip etmek olan, dünyada bu iki izden başka ve farklı bir şeylerin olmayacağına iman edercesine bağlanmış olan bazı sol akımların bu süreçte aldıkları tutumlar olayların gerçek yönlerinin anlaşılmaz hale gelmesine hizmet etmiştir.

İslamcı akımların bazılarının Türkiye emekçileri için karanlık ve baskıcı yönü ağır basan bir düzen isteklerine ve bu yöndeki mücadelelerine karşı olmak, mevcut faşist rejimin karanlığına ve baskılarına boyun eğmeyi ve bunları meşrulaştırmayı hiç bir zaman haklı çıkarmaz. Buna karşılık, mevcut rejimin ve tekelci güçlerin faşist, anti-demokratik ve baskıcı politikalarına karşı olmak, islamcı akımların ve bunları kendisine dayanak yapan mülk sahibi sınıf ve zümrelerin -bunlar mevcut sistemin bazı yönlerine muhalif olsalar bile- tarihsel eylemlerini ve bugünkü tutumlarını haklı bulmayı ve olumlamayı gerektirmez.

Bazı sol grup ve akımların Türkiye'de ve yurtdışında izledikleri hatalı çizgi, bürokratik sosyalist gelenekle sol liberal geleneğin tarihsel buluşma içerisinde olduğu gerçeğini bir kez daha çarpıcı bir şekilde gözler önüne sermiştir.

Egemen sınıf ve zümreler içinde; gerici güçler arasında her alanda meydana gelen çatışma ve hesaşlamalarda *ve bunun din düzlemindeki yansı*masında taraf olan bazı sol akımların bugümkü aşamada sol saflarda etkili sayılabilecek bir konumda bulunmaları her türlü karanlık ve baskıcı yönetim anlayışına ve sistemlerine karşı olan devrimci geleneğin yeniden üretilip geliştirilmesi zorunluluğunu bir kere daha hatırlatmaktadır. Devrimci gelenek, şüphesiz, bugün ülkemizi faşist baskı politikalarıyla yönetmeye çalışan tekelci güçlere ve *devlet iktidarına karşı mücadelede* gelişip güçlenecektir. Ne var ki bu mücadele tekel dışı kalmış güçlerin ya da iktidardan dışlanmış bazı siyasi odakların güçlenmesine de hizmet *etmeyecektir.* Halkın dini inançlarına ve değerlerine saygıyı da içeren bir anlayışla her türlü gerici baskıyı ve kulluk işlişkisini reddeden, insanın özgür gelişimini, eşit ve kardeşce bir toplumsal ilişkiler sistemini amaçlayan *devrimci geleneğin,* mevcut baskıcı düzene karşı başka bir baskıcı ve anti-demokratik gelişmeyi beslemesi ve desteklemesi hiç bir zaman söz konusu olamaz.

Bazı sol gruplar, halk kitlelerinin bilincini karartan ve gerici güçlerden herhangi birisinin güçlenmesine katkıda bulunan politikaları terketmelidirler.

Baştarafı 1. Sayfada

TOPLU SÜRGÜN DÖNEMİ BAŞLADI

durumun söz konusu olduğu öğrenildi. Tunceli'nin toplam 434 köyünden 234'ünün ve diğer bazı şehirlere bağlı köylerin de bir çoğunun Batı'ya sürgün edilmesi kararının duyulması kamuoyunda tepkilere yol açtı. Bunun üzerine hükümet yetkilileri bir açıklama yaparak, "sadece Doğu'da değil, Batı'da da köylerin boşaltılacağını" belirttiler. Hükümet yetkililerinin Balıkesir, Muğla ve Bursa'da da benzer bir uygulamanın yapılacağı şeklinde bir açıklama yapması, toplu sürgün uygulamasına karşı oluşacak muhalafetin etkisizleştirilmesini amaçladığı bildiriliyor. Hükümetin, bu uygulamanın Kürtler'e yönelik olduğunu gizleme yönündeki bu tür açıklamalarının ciddi olmadığı belirtiliyor. Ayrıca, Balıkesir, Bursa ve Muğla'da da bu uygulamanın yürürlüğe konulması halinde bundan yine bu bölgeye daha önce yerleştirilmiş bulunan Kürtler etkileniyor. Çünkü, hükümetin toplu köy boşaltma işlemi ile ilgili açıkladığı gerekçe, "boşaltılacak köylerin bulunduğu araziye orman dikileceği" şeklinde Balıkesir, Bursa ve Muğla'da hükümetin orman arazisi olarak kullanmak istediği bölgede ise Kürtler'den oluşan köyler bulunuyor. 1938'deki Dersim Katliam'ından sonra Tunceli ve çevresinde yaşayan yüzlerce kişi bu şehirlere zorla sürgün edilmişti. Hükümetin gerekçesini komik ve amaçlı bulanların başında Tunceli köylüleri geliyor. Tünceli köylüleri boşaltılacak köylerin yerine ağaç dikileceği gerekçesine gülüyorlar. Çünkü onlar son beş-altı yıllık dönemde, rejimin, bu bölgedeki ormanları, "terörist ve eşkiyalar saklanmasın" diye yaktığını biliyorlar.

Sadece Tunceli ile sınırlı kalmayan siyasi iktidarın toplu sürgün politikasının belli bir siyasi amaç taşıdığı gayet açıkdır.İktidar, öncelikle Kürt halkının topluca yaşadığı bölgelerdeki toplumsal dokuyu değiştirmeyi, dolayısıyla buraları birer muhalafet alanı olmaktan çıkarmayı amaçlıyor. İkinci olarak, boşaltılacak köylerin yerinin bir bölümünün Jandarma Genel Komutanlığı'na devredileceği öğrenildi.Bunun ise, Kontrgerilla'nın iç-güvenlik, iç savaş teorileri gereğince ordunun belli bir kesiminin yeniden konumlandırılması anlamına geldiği açıktır. Böylece, ordunun tüm bir kırsal alandaki denetiminin daha da arttırılacağı ve kalıcılaştırılacağı anlaşılıyor.

Baştarafı 15. Sayfada

EKONOMİDE MODEL DEĞIŞİKLıĞİNİN FATURASINI HALK ÖDEDİ

luluğu duymaktadırlar. Bu önlemlerin başında, sanayide korumacılık politikasının daha geniş boyutlu uygu*laması gelmektedir. Kapitalist Ülkele*rin hükümetleri kendi sanayilerini daha fazla koruma ihtiyacı duymaya başlamışlardır. Bu, dünya ticaretinde belli bir daralmaya yol açabilecektir. *Bunun* anlamı şudur: Bağımlı ve fakir ülkeler metropollere, (sanayileşmiş ülkelere) istedikleri kadar *mal* sata*mıyacaklardır. Bu ise ihracatta kısıt*maları gündeme getirecektir. Zaten belli bir süredir ihracatı düşen bir ülke durumunda olan Türkiye'nin bu gelişme nedeniyle kışa sürede ihracat patlaması yapması beklenemez.

Emperyalist-Kapitalist sistemin - henüz kesin olmamakla birlikte- yeniden iktisadi büyüme sağlayıcı politikaları beimseme eğilimi içinde olduğu bir konjöktürde Türkiye'nin hala istikrar sağlayıcı politikaları uygulamaya devam etmesi biraz zor görünmektedir. Eğer, sistemin *bütününde yeniden iktisadi büyüme sağlayıcı önlemler devreye sokulur*sa bu Türkiye'yi biraz geç de olsa etkileyecektir. Bu ise, mevcut modelle ilgili yeni bir tartışma ve çatışma yaratacaktır ve beraberinde bir dizi yeni sorun getirecektir.

Öte yandan, önümüzdeki yılların seçim *yılları* olması Özal'ı *toplum* ke*simlerini ve son dönemde yıkıma uğ*rayan kesimleri daha fazla gözetmeye mecbur bırakacaktır. Bu ise, yeni modelden sapmaları zorunlu kılacak, bu sapmalar belki de daha sonra giderilemeyen olumsuzluklar yaratacaktır. Buna tekelci güçlerin ve 12 Eylül döneminde köşeyi dönenlerin ne kadar razı olacakları belli değildir.

Kısacası, Türkiye ekonomisi hem kendi alanında hem de siyasal-toplumsal alanlarda yeni sorunlar üretmeye devam etmektedir.

NASUH MİTAP'IN AÇIKLAMASI:

TERÖRÜN SORUMLUSU EGEMEN GÜÇLERDİR

Devrimci Yol Merkez Davası olarak adlandırılan davada yargılanan Masuh Mitap, 22 Aralık 86 tarihinde Mahkeme Başkanlığı'na bir dilekçe verdi. 12 Eylül öncesi ve sonrası durumla ilgili çeşitli tesbitlerin yer aldığı bu dilekçede bugün kamuoyunda tartışma konusu haline gelen, kimilerince ise "demokrasi ve umut kaynağı" *olarak görülen Demirel'le ilgili de bazı saptamalar yapılmaktadır. Nasuh Mitap, 12 sayfalık dilekçesinin en son bölümünde ise, 12 Eylül öncesi ve sonrası gelişmelerin açığa çıkması, daha iyi anlaşılması için Demirel'in mahkemeye çağrılıp dinlenilmesini talep etmektedir. Mahkeme bu talebi kabul etmemiştir. Nasuh Mitap'ın dilekçesi ve mahkemeye çağrılıp dinlenilmesi talebi, bazı gazetelerde yanlış anlamaya müsait bir şekilde yayınlamıştır. Bazı sol gruplar ve kişiler, Cumhuriyet Gazetesi'nin bu konuda verdiği haberi dayanak göstererek* "Devrimci Yol'cuların Demirel'e umut bağladıkları" *şeklinde iddialar ileri sürmektedirler. N. MItap'ın dilekçesinin tam metnini yayınlayarak sol kamuoyunu bilgilendirmeyi yararlı gördük.*

4. KOLORDU KOMUTANLIĞI
1 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ
DEVRİMCİ YOL DAVASI
KIDEMLİ HAKİMLİĞİNE
ANKARA

12 Eylül sonrası açılan davalar, ülkeyi 12 Eylül'e getiren gelişmelerin yargılanması maksadını içerir. Bu nedenle bu dava iddiaları, ister açıkça ifade edilmiş, ister zımnen kabul edilmiş olsun 12 Eylül öncesi olaylar hakkında bir değerlendirme ve kabule dayanırlar.

"Anarşi ve Terör" diye tanımlanan siyasi tablonun 12 Eylül'ün nedeni olduğu yaygın kabul görmüştür. Nitekim 12 Eylül öncesi toplum, bütün kesimleriyle terörize edilmiştir. Can korkusu; düpedüz korku, toplumu can güvenliğinden başka birşey düşünemez hale getirmişti. Toplumun böyle terörize edilmesinin yani edilebilmesinin temelinde yatan esaslı nedenler olmalıdır.

Ülkemizde egemen sağ çevreler, 12 Eylül öncesi *"Anarşi ve Terör"*-den solun sorumlu olduğunun propagandasını yürütüyorlardı. Bu propagandalar 12 Eylül sonrası da sürdürüldü, hâlâ sürdürülüyor. Solun devleti yıkmak, gerillacılık yapmak, halk savaşı yapmak v.s. gibi amaçlarla *Anarşi ve Terör"* yarattığı söyleniyor; devleti savunan sağın da silahlı mücadeleye mecbur kaldığı, sağ terörün sola ve devlet yıkıcılığına bir reaksiyon olduğu iddia ediliyor. Bu ideolojik maksatlı bir propagandadır. Gerçekleri örtüp gizlemeye; kamuoyunu şartlandırıp şaşırtmaya yönelmiş bir kampanyadır.

12 Eylül öncesi terör, bir sağ-sol çatışması olarak tanımlanamazdı. Bu terör, solcuların devleti yıkmak maksadıyla yürüttükleri bir mücadelenin ürünü de değildi. Peki, neydi 12 Eylül öncesi terör? Maksatsız, hiç bir politikaya bağlı olmayan kör ve azgın bir çılgınlık mıydı? Tabii ki hiç bir toplum durduk yerde böyle cinnet nöbetlerine tutulmaz. Bunun gerisinde bu sonuçları yaratan ciddi nedenler olmalıdır. Bu terör, bir şeye bağlı ve bir şeye hizmet eder olmalıdır. Terörü bir araç olarak kullanacak politikalar olmalıdır.

Böyle politikalar da vardı. Vardı ama, bu terör politikaları solun değil; sağın politikalarıydı. Yine devleti yıkmak (ama "Marksist-Leninist" devlet kurmak için değil tabii), kendi sınıf ve sömürü çıkarlarının daha doğrudan aracısı ve koruyucusu olacak; bütün halkın ise baskı, sessizlik, örgütsüzlük içinde, hak ve özgürlüklerin olmadığı bir düzende boyun eğen bir yığın halinde tutulmasını sağlayacak bir yeni devlet kurmak amacına bağlıydı.

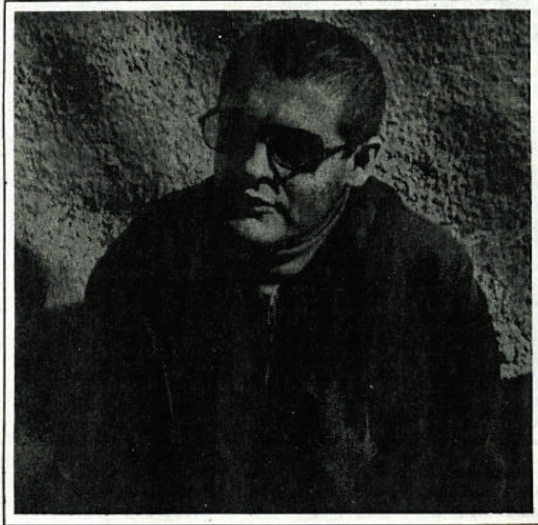
61 Anayasası'nın başına gelenleri ve bu anayasayla düzenlenmiş devletin ve rejimin adım adım nasıl yıkıldığını ve yerine neyin getirildiğini gözönüne getirmek, terör politikalarının hangi sınıfların ve güçlerin politikası olduğunu ve ne gibi sonuçları hedeflediğini anlamak için yeterlidir. Bunu sorgumda açıklamaya çalıştım.

Bugün aradan bu kadar yıl geçtikten sonra, 12 Eylül öncesine daha objektif yaklaşabilme, ideolojik propaganda kampanyalarının etkisinde kalmadan neyin ne olduğunu, nasıl olduğunu anlayıp değerlendirebilme olanağı daha fazladır. Yarın bu daha da kolay ve tam olacaktır. Tarihin uzun süre yanıltılabilmesi, çarpıtılabilmesi olanağına ve araçlarına henüz kimse sahip olamadı. Nitekim daha bugünden pek çok şey gün ışığına çıkmıştır. Tabii hâlâ aydınlanmamış, karanlıkta bırakılmış, üstü örtülmüş birçok şey vardır. Ama, hiç bir şey tarihin keskin ve şaşmaz bakışları altında çok uzun süre sır olarak tutulamayacaktır inancındayım.

Bir olayın, bir politikanın nedenleri, gizleme, saptırma, yalan ve demogoji kampanyaları yoluyla bir dönem anlaşılamaz veya kavranamaz hale getirilebilir. Ya da yanlış kavranabilir. Ama, olayları sonuçlarıyla birlikte görebilecek kadar uzunlukta bir dönemde akıl ve mantık bizleri her türlü propaganda ve kandırmacadan koruyabilir. Akıl ve mantık, olayların sonuçları ile nedenleri arasında illiyet bağı arayarak bu işi yapar. Terör olayının nedenleri, sonuçlarıyla birlikte ve bir illiyet bağlantısı içinde bir anlam ifade eder. *12 EYLÜL ÖNCESİ TERÖR NE SONUÇ DOĞURMUŞTUR?* Bu sonuçla terörün amacı arasında makul ve mantıklı bir bağlantı yok mudur? Amaçla, araç ve sonuç birliği bir bütün olarak düşünülmek gerekmez mi?

Örneğin: *12 Eylül'ün nedeninin anarşi ve terör olduğu, anarşi ve terörü durdurmak için 12 Eylül'ün yapıldığı"* söyleniyor. Ama, 12 Eylül'ün yaptıklarına (sonuçlarına) bakılınca, ileri sürülen neden, kendiliğinden, otomatik olarak tartışma konusu ediliyor. Çünkü 12 Eylül'ün sonuçları (yeni anayasa, yeni politik düzen, yeni rejim, bütün olarak yeni devlet), söylenen nedenleriyle uygunluk içinde görülemiyor. Madem ki "Anarşi ve Terör"ü durdurmaktı neden, bu durdurulduktan sonra niçin yeni bir anayasa, yeni bir rejim, kimsenin "demokrasi" diyemediği yeni bir düzen kuruluyor. Neden baskılar, soruşturmalar, takipler, hak ve özgürlüklerde akıl almaz kayıtlar ve yasaklamalarla dolu bir politik düzenin cenderesine sokuluyor toplum? Politik katılımın, hak ve özgürlüklerin bunca sınırlanıp yasaklandığı; soruşturma ve suç konusu olarak tasnif edildiği; iktidar sahipleri dahil kimsenin demokrasi diyemediği bu yeni düzen kimin yararına, kimin zararınadır?

Bilinen ve yaşanan sonuçları böyle olunca 12 Eylül'ün nedenleri, ve bu nedenlerden başlayarak terörün nedenlerine doğru uzanan illiyetler arama, anlamlı neden-sonuç bağlantıları bulma çabaları başlamıştır. Eğer 12 Eylül'ün bu sonuçları olmasaydı 12 Eylül öncesi terörün nedenleri ve kaynakları üzerinde ciddi ve kapsamlı kafa yormak gereksinmesi belki de bu ölçüde ve genişlikte ortaya çıkmayacaktı. Ama, bugün artık araştırılıyor, düşünülüyor ve görülmeye başlanıyor ➤

Faşistler cezaevinde devrimcilere saldırdı

MAMAK'TA ARKADAŞLARIMIZ HÜCREDEN ÇIKARILDI

Tutuklandıkları 1981 yılı başlarından bu yana hücrede tutulan Devrimci Yol Ankara Davası'nın bazı tutukluları 1987 başında hücreden çıkarılıp normal koğuşlara verildirler. Tutukluların ve tutuklu ailelerinin Mamak Askeri Cezaevi'ndeki uygulamalarla ilgili sürdürdükleri mücadelenin bazı talepleri kabul edildi.

Dergimizin geçen sayısında da açıkladığımız gibi, Devrimci Yol Davası'nda yargılanan ve Mamak'ta tutuklu bulunan arkadaşlarımızdan 19'u yaklaşık 6,5 yıldır hücrelerde ya tek başlarına ya da bir faşist katille birlikte tutuluyorlardı. Havalandırmaya çıkarılmayan, konuşmaları fiilen engellenen ve akıl almaz baskılar altında tutulan arkadaşlarımızın hücrelerden çıkarılıp koğuşlara verilmesi için uzun süredir çaba harcanıyordu. Hem tutuklular, hem de tutuklu aileleri, yetkililere defalarca dilekçe vererek bu uygulamanın sona erdirilmesini istemişlerdi. Buna rağmen tutuklu aileleri mücadeleden vazgeçmediler. Nihayet 86 yılının son aylarında çeşitli makamlara yeniden dilekçelerle başvurarak hiç bir yasal dayanağı olmayan ve tamamen keyfi bir baskı amacını taşıyan bu hücre ve tecrit uygulamasının sona erdirilmesini istediler. Partilerden, Meclise, Cumhurbaşkanı'ndan Başbakan'a, Cezaevi Yönetimi'nden Sıkıyönetim Komutanlığı'na varıncaya kadar her yere giden tutuklu yakınlarının bu isteği Aralık sonunda kabul edildi. Ve arkadaşlarımız hücrelerden çıkarılarak koğuşlara verildi.

FAŞİSTLERİN SALDIRISI VE TEKRAR HÜCRE

Yeni yılla birlikte koğuşlara verilen arkadaşlarımız bir süre sonra faşistlerin saldırılarına uğradılar. Bilindiği gibi Mamak'ta koğuşlarda devrimcilerle faşist katiller aynı koğuşlarda karışık yatmaktaydılar. Arkadaşlarımızın bir bölümünün verildiği 6. Koğuş'ta Ocak ayı içinde kavga çıktı. İdareyle işbirliği halindeki faşist katiller, arkadaşlarımıza saldırdılar. Bu saldırı sırasında Seyit Kocakuşak adındaki arkadaşımızı jiletle yaraladılar. Bunun üzerine çıkan kavgada iki taraftan da çok sayıda kişi yaralandı. Faşistlerin bu planlı saldırıları sonucunda arkadaşlarımız tekrar hücrelere konuldular. Ailelerin mücadelesi karşısında geri adım atan idare, devrimci tutukluların tekrar hücreye konulmasını haklı çıkarmak için faşistler aracılığıyla gündeme koyduğu planda başarılı olmuştu.

6. Koğuş'ta çıkan kavga nedeniyle arkadaşlarımızın tekrar hücreye konulduğunu öğrenen aileler bu kez doğrudan Genelkurmay Başkanı'yla görüşmeye karar verdiler. Bu amaçla bir araya gelip Kızılay Meydanı'nda Genelkurmay Başkanlığı'na kadar süren bir yürüyüş yaptılar. Genelkurmay Başkanlığı binasının önüne geldiklerinde Orgeneral Necdet Üruğ'la görüşme talebinde bulundular. Orada bulunan subayların bunu kabul etmemeleri üzerine diğer yetkililerle görüşmek istediklerini söylediler. Bunun üzerine Genelkurmay'daki bazı yetkililer ailelerle görüşmek zorunda kaldı. Yapılan görüşmede, tutuklu yakınları, Mamak'taki saldırıyı ve tekrar hücre olayını gündeme getirerek sağ ve sol görüşlü tutukluların koğuşlarının ayrılmasını istediler.

Ailelerin bu istekleri daha sonra kabul edildi ve Mamak'ta tutuklu bulunan sağ ve sol görüşlülerin koğuşları ayrıldı. Ayrıca, Devrimci Yol Davası'nda yargılanan tutuklular iki koğuşta birleştirildi.

Tutuklular ve yakınları, şimdi, 7 yıldır ciddi bir sağlık kontrölünden geçirilmeyen ve herbirisi çeşitli hastalıklardan rahatsız olan devrimci tutukluların tedavileri için çaba harcıyorlar.

Ankara Devrimci Yol Davası, halen yazılı delillerin incelenmesi aşamasında bulunuyor. Arkadaşlarımızın soruşturmanın genişletilmesi ve 1980 öncesi yönetimde görev almış bazı kişilerin, (Demirel v.b.) mahkemeye çağırılarak o dönemin olayları hakkında dinlenilmesi talepleri mahkeme heyeti tarafından kabul edilmedi.

‹

TERÖRÜN SORUMLUSU EGEMEN GÜÇLERDİR

ki, "anarşi ve terör" denen olay, ülkemizde bilinen bir takım (egemen) güçlerce sahnelenmiş, güdülmüş, tahrik ve teşvik edilmiş, himaye edilmiş ve adım adım 12 Eylül hazırlanmış(tır).

Bugün 12 Eylül öncesi iktidar sahipleri de artık konuşuyorlar. Yasaklamalara karşın iktidar mücadelesi yapıyorlar. Dolayısıyla zorunlu olarak yeni rejimle çatışıyor; hak, hukuk, adalet, demokrasi gibi sözler sarfedip rejime karşı adeta bu ilkelerin bayraktarlığını yapıyorlar. Yaşanan düzenin demokrasi olmadığını söylüyor, "susan değil, konuşan Türkiye" sloganlarını haykırıyorlar. Bunların "demokrasi", "hukuk", "adalet", feryatlarının gerisindeki esas neden, kendi şahıslarına getirilmiş yasaklamalarla sınırlı bir şahsi neden olsa bile, bu mücadele, bugün bir takım gerçeklerin daha iyi anlaşılmasına; 12 Eylül ve nedenleri üzerinde daha genişçe kafa yorulmasına vesile ve yardımcı oluyor. Bu vesile ile resmi ve tek yönlü propagandanın 12 Eylül'ün nedenleri ve haklılığı üzerine söylediklerinden farklı ve çok yerde bu propagandanın söylediklerini çürüten tam ters iddiaların dile getirildiğine tanık oluyoruz.

Eski başbakan Süleyman Demirel, basından çıkan demeçlerinde ve kendisiyle yapılan röportajlarında bazen açık açık; bazen de ima ve ihsaslarla (arif olanın kolayca ve çok açık olarak anlayabileceği tarzda ima ve ihsaslarla), 12 Eylül'ün propagandası yapılan nedenlerinin doğru olmadığını söylüyor. "Anarşi ve Terör"ün durdurulması nedeninin aldatmaca olduğunu iddia ediyor.

Bunu iddia ettiği gibi Demirel, "anarşi ve terör"ün kasten durdurulmadığını da söylüyor. Açıkça belirtmediği bazı mahfillerce (devlet içindeki bazı odakları, güç ve yetki sahibi bazı odakları ima ediyor) görevleri olduğu halde ve isteseler durdurabilecekleri halde bu görevlerini yapmadıklarını iddia ediyor. Normal düzen, meşru düzen içinde anarşi ve terörün durdurulmak istenmediğini; bunun (anarşi ve terör) meşru düzenin yıkılmasına ve yeni bir düzene gerekçe ve vesile olarak görüldüğünü bu nedenle devletin bu sorunu çözemediğini (çözmediğini) söylüyor.

Demirel'in bu iddiaları ciddi iddialardır. Demirel, 12 Eylül öncesi başbakanıdır. 12 Eylül öncesi devleti, her türlü eylem ve işlemiyle Demirel kadar iyi ve tam görüp tanıyabilecek ikinci bir kimse yoktur. Ama işte o, yönettiği idareden ve devletten (onun bazı odaklarından) böyle şikayetçidir.

Demirel, mealen *"Ben durdurmak istiyordum ama devlet durdurmuyordu"* diyor. Sonra, *"devletin esasen aciz olmadığı 12 Eylül sonrasında anarşinin kolayca durdurulmasıyla anlaşılmıştır"* diyor. Devletin bu meselede kasten aciz bırakıldığı görüşüne kanıt olarak da, *"12 Eylül'ün anarşiyi durdurmakta başvurduğu araçların, sıkıyönetim kanunu v.b. 12 Eylül öncesinden yürürlükte olduğunu ve bunda bir değişiklik yapılmadığını; anarşiyi durdurmak için 12 Eylül'e lüzum olmadığının bu suretle de anlaşılması gerektiğini"* ileri sürüyor. Ve, *"Madem ki bizim aldığımız tedbirlerle ve araçlarla durdurulabiliyordu bu anarşi, o halde önceden neden durdurulmadı? Durdurulmak isteniyordu da biz kimin elini kolunu bağladık? Durdurmayın mı dedik, yapmayın mı dedik?"* şeklinde sorular soruyor. 12 Eylül öncesi "anarşi" karşısında devletin aczinden kendine sorumluluk çıkartılamayacağını; devletin aczinde kendisi dışında, hatta kendisine rağmen ama yine devlet içindeki etkili ve yetkili birilerinin sorumlu olduğu savunmasını yapıyor.

Şimdi, Demirel'in, kendi kurduğu ve başında bulunduğu "Milliyetçi Cephe" hükümetleri döneminde devlet, onca tahrip edildikten ve partizanca o derece fütursuzca kullanıldıktan sonra; *evet, devlet iç savaş ve* terör politikalarına o derece araç haline getirildikten sonra; *ve bu işin bir numaralı ve asli faili* kendisi olduktan sonra bugün çıkıp, başbakan olduğu halde bu devlete söz dinletemediğini, anarşi ve terörü önlemek için bütün çabalarına(!) karşı devleti harekete geçiremediğini; hatta kendi isteği ve direktiflerinin aksine hareket eder olduğunu ileri sürerek kendisini savunması tarihten ders almasını bilenler için ibret verici bir tablo oluşturmaktadır.

Burada ilk göze çarpan gerçek: Şiddetin ve terörün bir politika aracı olarak kullanılmasının hiç de sağlam ve güvenilir bir politika yöntemi olmadığı gerçeğidir. Şiddet aracı, iki yüzü keskin bir kılıçtır. Demirel'in durumu, seçilmiş politikacıların bu kılıcı politikada güvenilir bir silah olarak kullanamayacakları, kullanmaya kalkıştıklarında ise kendilerine gerek kalmayacağı; kendilerinden daha maharetli silahşörlerin ortaya çıkacağı ve kendilerini de bir kenara iteceği gerçeğinin somut, elle tutulur bir örneğini önümüze sermektedir.

Demirel, *"anarşiyi ben durdurmak istiyordum ama devlet durdurmuyordu"* diyor. Samimi mi, doğru mu söylüyor acaba? Başbakanlığı döneminde terörü "durdurmak" için yaptıklarını bir film gibi gözlerimizin önünden geçirelim... Ve bu filmin Çorum olayları kısmını yavaşlatalım. Ve bakalım, terörü durdurmak isteyen bir hükümetin tavır ve tutumunu göstermiş *midir? Ama ne görüyoruz?*. Terörü durdurmayı istemek bir yana, aksine bir tutumda, korku ve dehşet filmlerindeki baş kötü aktör rolünde..

Çorum olayları sırasında hükümetinin açıklaması şudur: *"Çorum'da devleti yıkmak isteyen solcularla devleti savunan sağcıların mücadelesi var."* Bu açıklamayı içişleri bakanı yapmıştır. Demirel'in ve hükümetinin bu açıklamayı düzelten ve değiştiren başkaca bir açıklaması da olmamıştır. Kaldı ki, hükümetin bu açıklamasını Demirel'in *"siz Çorum'u bırakın Fatsa'ya bakın"* şeklindeki açıklamalarıyla birleştirince ve vali Reşat Akkaya marifetiyle yapmaya çalıştıkları da hatırlandıkça bu korku filmindeki rolü daha bir anlaşılır hale gelmektedir.

Şimdi, neyi durdurmak istiyormuş da devlete durdurtamıyormuş? Çorum olaylarında devleti nasıl kullanmak istiyordu da sözünü dinletemiyordu? "Devleti yıkmak isteyen solcular" Çorum'da ayaklanıp devlete nasıl saldırmışlar? Bu, Çorum'da ayaklanıp(!) devlete saldıran(!) solculara karşı sağcılar devleti korumak için mücadele yaptıklarına göre (hükümet açıklaması) Demirel burada devlete nasıl bir görev veriyor? Orada sağcıların yaptıkları devleti korumaksa, oradaki devlet kuvvetlerine sağcı militanların yaptıkları gibi işler yapmalarını mı emrediyordu?

Bugün artık Çorum'da sağcı militanların devleti nasıl korudukları; devleti solculardan "korumak" için neler yaptıkları en küçük bir tereddüte yer bırakmayacak şekilde ortadadır. Çorum'da ne solcuların devlete karşı ayaklanması vardı, ne de sağcı silahlı militanların devleti korumak, kurtarmak falan gibi bir niyeti. Demirel'in ve hükümetinin tutumu ve açıklaması, şiddet ve terör politikalarında devleti nasıl bir araç haline getirmek istediklerini; Hitler'i bile kıskandıracak bir dehşet ve korku devleti özlediklerini açığa vuruyordu. *Demek ki devlet (Demirel'in kafasındaki ve özlediği devlet), böyle, Çorum'da sağcı milislerin yaptığı gibi* işlerle savunulabilirdi (?). Mezhep kışkırtmalarıyla en iğrenç yalan ve provakasyonlarla halk birbirine düşürülüp boğazlatılmakla; kitle katliamları düzenlemekle; sağcı "devlet koruyucusu" katliam milislerinin Çorum'daki gibi bilinen ve belgelenmiş katliamlarıyla... Evet, Demirel hükümetinin içişleri bakanı eliyle yaptığı açıklamayı (Çorum olayları açıklamasını) başka türlü değerlendirebilmek maalesef mümkün değildir.

*Sonra, Demirel, onca olaylara rağ*men neden sıkıyönetim ilân etmemiştir Çorum'da? Bu durumda nedeni açık olarak anlaşılıyor: Kendisi, "devletin bazı güçlerine söz dinletemiyordum" demiyor mu? Sıkıyönetim ilân ederse bu "söz dinletemediği"ni söylediği askerler, Çorum'da bu "devlet koruyucularının" yakasına yapışabilirlerdi. Evet, bu "koruyucu" sağcı milislere zarar verebilirler, bunları takip edip yakalayabilirler ve bunların kimler olduğu; nasıl "devlet koruyucuları" oldukları; kimler tarafından himaye edilip örgütlendikleri açığa çıkabilirdi... Böyle bir ihtimal Demirel için tabii ki hoş birşey değildi. Belki de bu ihtimalin ürpertisiyle Çorum olaylarının ortasında *"Siz Çorum'u bırakın, Fatsa'ya bakın!"* diyordu.

Çorum'da meydana gelen olaylar, Demirel'in "devlet koruyucusu" sağcı militanlar eliyle ve marifetiyle "devlet koruma" politikasının mahiyetini açıklayan ilk ve son örnek değildir. Çorum öncesi pek çok örnekler vardır. "Devlet koruyucusu" maskeli milislerin devletin valisi Reşat Akkaya eliyle nasıl örgütlenip sevk ve idare edildiği hatırlansın. Bu çeteler de aynı Çorum'daki gibi çalışıyordu. Aybastı'da ev basıp yedi kişiyi kurşuna diziyorlar; dağlarda köylülerin yolunu kesiyor, otobüslerini tarıyorlar. Köyleri basıyorlar...

Bütün bunlar ve 12 Eylül öncesi yaşanan daha pek çok dehşet sahnesi belleklerden henüz silinmemiştir. Bütün bir toplum olarak tüylerimiz diken diken, dehşet içinde izlediğimiz o korku filminin yaratıcıları, yönetmenleri, aktörleri kimlerdi? El çabukluğu ile deniyor ki, *"devleti yıkmak isteyen solcularla, devleti savunan sağcılar arasındaki mücadeleydi"*. Hayır, asla böyle değildi...

Devleti savunduğu söylenen sağcılarla devletin ne gibi bağlantıları vardı? M.C hükümetleri içindeki konumlarını biliyoruz, ayrıca bilinmeyen gizli bağlantıları da var mıydı? Kontrgerilla doktrinleri hatırlandıkça; ve bu doktrinlerdeki (Galula'nın kitabı) sivil silahlı milisler ve siyasi parti bağlantıları ve önerileri hatırlandıkça bu sorunun önemi daha da artmaktadır. Ülkemizdeki yaşanan terörde bu Pentagon mahreçli ithal ma*lı kontrgerilla strateji ve teorilerinin rolleri ve hayata ne derece geçirildik*leri üzerine kuşkular son derece yerindedir ve araştırılmalıdır. Bugün devletin bir gizli örgütü olarak kabul edilen bu kuruluşun dayandığı strateji ve teoriler gereği siyasi parti ve sivil milisler bağlantıları MHP ve yan kuruluşlarıyla mı oluşturuluyordu? (Ecevit'in bir doğu gezisi sırasında oradaki MHP il başkanının bu kuruluşunda o bölgedeki başkanı olduğunu konuştuğu generalden öğrendiğini gazeteler yazmıştı). Yoksa, Çorum o*layları üzerine Demirel hükümetinin* yaptığı "... devleti koruyan sağcılar." açıklamasının hikmeti buradan mı kaynaklanıyordu. Çorum'daki olayları yapan sağcıların böyle gizli bir devlet örgütüyle ilişkileri mi vardı? Böyle bir ilişki ve düzen içinde mi orada "devleti korumuş"lardı? Nasıl, nasıl devleti koruyor olabileceklerdi başka? Bu hususlar açıklığa kavuşturulmalıdır

Mesele devleti savunmaksa, devlet meşru güçleriyle gerekliyse kendini savunamaz mıydı? Sonra, solcu öldürmekle devlet nasıl savunulmuş oluyordu? Mezhep ayrılıkları ve çatışmaları yaratarak; kitle katliamları yaparak; evleri, kahvehaneleri bombalayarak; mahalleleri işgal edip halkı göçe zorlayarak; üniversiteleri *gençleri bombalayıp tarayarak*, aydınları, bilim adamlarını, gazetecileri, *milletvekillerini, solcu diye bildikleri insanları pusularda öldürerek mi?* Nasıl koruyorlardı bu sağcılar devleti? Bunlara böyle "devlet koruma" görevini devletin hangi makamları vermişti? Sakın kontrgerilla olmasın? Demirel, yoksa bunu mu ima ediyor?

Demirel, bunları (kendi sözleriyle), *"sokak desteği sağlayacakları"* gerekçesiyle hükümete alırken nasıl bir sokak desteği istediğinin farkında değil miydi? Yoksa, şimdi ima yollu suçladığı bir kısım devlet içinde yuvalanmış ve kendinin de söz geçiremediği söylediği güçlerin ve mahfillerin etkisi ve zoruyla mı bunlarla işbirliği yapmıştır? Yani kendi istemediği halde mi Milliyetçi Cephe kurdurtulmuş Demirel'e? Sonradan, Çankaya'da Ecevit'le konuşmaları sırasında bu "Milliyetçi Cephe" kavramından pek hoşlanmadığını, hatta rahatsız olduğunu ifade eder mahiyetteki sözleri de dikkate alınınca, bu "Milliyetçi Cephe" işlerinde Demirel'in kullanıldığı, oyuna getirildiği gibisinden düşünceler otomatik olarak insanın aklına geliyor. Böyle bir ihtimal gözönünde bulundurularak, bu "Milliyetçi Cephe" serüveni Demirel'e birilerince dayatılmış olabilir mi? Böyle ise, kimdir bunlar ve Türkiye'yi nereye götürmek istiyorlardı? 12 Mart sonrası günlerde İhsan Sabri Çağlayangil'in meşhur serzenişi hatırlanırsa, *"Amerika altımızı oymuştu."* Acaba bu "Milliyetçi Cephe" serüveniyle Amerika ikinci kere mi azizlik ediyordu Demirel'e? Amerika her taraflarını bağlamış, her yanlarını tutmuş da Türkiye'yi "Milliyetçi Cephe" serüvenine mecbur ediyor, zorluyor muydu? Amerika'yla bağlantılar, ve onların zorlama araçları o derece etkili miydi? "Kader"e boyun *eğmekten başka seçenek bulunmu*yor muydu? Amerika nasıl olur, hangi bağlantılar, hangi araçlarla, hangi örgütlerle bu derece etkili olabiliyordu ülkemizde? Bunların bilinen ittifak bağlantıları dışında gizli ilişkileri ve bağlantıları da var mıdır? Varsa, meselâ kontrgerilla gibi örgütlenmeler şeklinde midir?

Yine ortalık yangın yerine dönmüşken ve bu "devlet koruyucusu" sağcıların işledikleri suçlar ve cinayetler ayyuka çıkmışkken; basının, gazetecilerin, muhalafet partisinin bütün uğraşma ve didinmelerine karşın bu "devlet koruyucuları"nı savunmayı inatla sürdürüyorken ve "bana sağcılar suç işliyor dedirtemezsiniz!" derken şimdi o şikayteçi olduğu güçlerin tehdidi altında mıydı? Sakın ha, sağcılar da suç işliyor demeyeceksin!" diye tabanca mı dayamışlardı sırtına? *Sonra, o, komando kampları ve Murat Bayrak işleri nasıl açıklanabilir?*

Bütün bunlar belleklerde henüz canlılığını koruyorken Demirel'in "hak", "hukuk", "adalet", "demokrasi" sloganlarıyla meydanlarda boy göstermesi tabii ki şaşkınlık yaratmaktadır. Demirel, bu yeni durumunu nasıl yorumlayacağını kestiremeyenlerin sorularına karşılık: *"12 Eylül öncesi olaylardan biz de bir takım dersler aldık"* diyor. İnsanlar herşeyi önce olumlu ve iyi yönüyle değerlendirmeye eğilimlidir; hayra yormaya yatkındır. Bunca olup bitenden sonra Demirel de pekâlâ "seçilmiş politikacıların şiddet ve terör aracına katiyen

Devamı 27. Sayfada

EVREN KAMPANYASI VE FAALİYETLERİMİZ

Alman Cumhurbaşkanı Weizsacker bilindiği gibi geçtiğimiz yılın Mayıs ayında Türkye'yi ziyaret etmiş ve bu ziyareti sırasında faşist rejimin Cumhurbaşkanı Kenan Evren'i Almanya'ya resmi konuğu olarak davet etmişti. Düşünülen ziyaret 1987 yılının ilk bahar aylarında gerçekleşecekti.

DEVRİMCİ İŞÇİ bu resmi davet haberini aldıktan hemen sonra, Türkiye ile dayanışma faaliyetleri yürüten bazı Alman kişi ve kuruluşları ile birlikte, Evren'e yapılan resmi davetin geri çekilmesini talep eden, halk düşmanı Evren'in Almanya'ya giremiyeceği mesajını veren bir imza kampanyası açmıştı. Bir taraftan bu imza kampanyası sürdürülürken, diğer bir taraftan çeşitli şehirlerde tartışma toplantıları, almanlara yönelik seminerler vb. toplantılar gerçekleştirildi.

Türkiye'deki son gelişmeleri anlatan, Türkiye'deki siyasi yapının karekteri üzerine Almanları bilgilendiren, onlarla Evren'e ve Almanya Türkiye işbirliğine karşı yapılabilecek faaliyetlilikleri tartışan ve planlayan bu tür seminer ve toplantılar çeşitli şehirlerde yapılmaya devam edilmektedir.

Ayrıca çeşitli şehirlerde bilgilendirme ştand'ları açılmaktadır.

Kenan Evren'in Almanya'ya davetinin gerçekleşmesinden önceki bu süreci, en geniş kesimleri Türkiye'deki gelişmeler konusunda duyarlı hâle getirme süreci olarak kavramak gerekmektedir. En geniş Türkiye'li yığınları ve Alman sol ve demokrat çevrelerini Türkiye'deki gelişmeler konusunda duyarlı hâle getirmek ise ancak" *Demokrasiye Dönüldüğü"*, Türkiye'nin *"artık insan haklarına saygılı olan bir ülke haline geldiği"* vb. türden demogojilerin etkisini kırmaktan, en geniş kamuoyuna Türkiye'de yaşanan sürece ilişkin doğru bilgileri ulaştırmaktan geçecektir. Bu ise yine mutlaka yoğun çabaları, çeşitli eylem türlerini gerektirmekte ve yurtdışında yaşayan devrimcilere önemli görevler yüklemektedir.

Bu görevleri lâyıkı ile yerine getirme şansına sahip olduğumuz bilinmelidir. Bu şansı bir yönüyle ortaya çıkaran gerçek, bizim Evren'in gelişinden uzun bir süre önce harekete geçmiş olmamız, böyle bir fırsata sahip olmamızdır. Bu fırsat mutlaka değerlendirilmelidir.

Bu ön hazırlık ve faaliyetlilik süreci DEVRİMCİ İŞÇ İ taraftarlarınca aynı zamanda, doğru dayanışma hareketi perspektifleri çerçevesinde, oldukça cılız olan veya tamamen bir kopukluk arzeden çeşitli Alman sol siyasi çevreleriyle ilişkilerin yeniden geliştirileceği ve kalıcılaştırılacağı, Dayanışma Hareketi'nin önemli bir ayağını oluşturan yerli sol siyasi çevrelerle kalıcı komitelerin, örgütlenmelerin yaratılacağı bir süreç olarak kavranmalıdır. Bu görev Türkiye'deki rejimi teşhir ve tecrit etme mücadelesinde ihmal edilemez görevlerden birisidir. Yine ayrıca bu görev ortaya çıkmış çeşitli görünümlerdeki yanlış ve güdük dayanışma faaliyetliliği anlayışlarını etkisizleştirmeyi de gerekli ve zorunlu kılmaktadır.

Yine bu ' Evren'e Hayır Kampanyası' süreci tek boyutlu kavranmamalı, tek başına Evren'in ve Türkiye deki siyasal rejimin uygulamalarının teşhiri ile yetinilmemelidir. Aynı süreç içerisinde yerine getirilecek görevlerin çok çeşitli olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Türkiye Emekçi Halklarının faşist uygulamalara karşı sınırlı ve düşük bir seviyede seyreden tepkileri en geniş kesimlere anlatabilmeli, işçilerin, öğrencilerin ve diğer kesimlerin bu kısmi ve cılız kıpırdanmaları ile dayanışma örgütlenmelidir. Türkiye Halkları'nın Kurtuluşu'nun nerede olduğu, nerden geçeceği en geniş kesimlere anlatılmalı ve kavratılmalıdır. Yine bu göreve bağlı olarak kendisini bir *"ümit"* gibi sunmaya gayret eden ve ipliği geçmişte defalarca pazara çıkmış olan yanlış akımlar teşhir edilmelidir...

Türkiye Halklarına karşı ilan edilen savaşı açık terör ve baskı aracılığı ile yürüten siyasal rejimin baş temsilcisi Kenan Evren'in Almanya'ya geleceği gerçeği, bizleri tüm yerli ve yabancı anti-faşist güçleri tavır aldırmaya zorlamaktadır. Bu doğrultuda mutlaka çeşitli adımlar atılmalıdır.

BU DOĞRULTUDA Kİ GİRİŞİMLERİMIZ

Bugüne kadar çeşitli yerli ve yabancı kişi ve kuruluşlarla ilişkiye geçerek, bunların Evren'e yapılan davete karşı tavır almalarını talep ettik. Kimi kesimler Cumhurbaşkanı Weizsacker'e açık mektup yazarak, daveti geri çekmesini talep etti. Diğer bir takım kişi ve kuruluşlar ile ne yapılabileceği konusundaki görüşmeler sürüyor.

Ayrıca tüm Türkiye'li sol siyasi gruplar, Devrimci İşçi, Avrupa'da Dev-Genç ve Kurtuluş'un çağrısı ile yapılması gereken somut iş ve eylemler ile ilgili bir merkezi eylem birliği toplantısına davet edildi. 7 Şubat'ta gerçekleştirilen bu toplantıya Devrimci İşçi, Avrupa'da Dev-Genç, Kurtuluş, Gerçek, TSK-DK, Kurd-Kom, KKDK, KOMKAR, İşçi Gerçeği, ATİF ve FİDEF katıldılar. DİDF teknik aksaklıktan dolayı katılamadı. Diğer bir takım gruplar ise katılmayış gerekçelerini henüz bildirmediler.

Bu toplantıda Devrimci İşçi tarafından sunulan ortak faaliyetlilik programı büyük ölçüde kabul edildi. Prensipte kabul gören önerilerimiz üzerinde hangi grupların anlaşacağı ise ikinci toplantıda ortaya çıkacaktır. Bu toplantıya Devrimci İşçi' nin bir bildiri ve posta kartı ile eylem programı sunması kararlaştırıldı.

Eylem birliği çalışmalarındaki bir olumsuzluğa değinmekte yarar görmekteyiz.

Türkiye Sol'unun revizyonist ve doğmatik cenahında kulaç atan bazı grupların, somut eylem birlikleri önüne gruplar arası kısır çekişmeleri dayatmakta ve geçmişte defalarca yaşanan bu olumsuz tutumu devam ettirmekte yeminli oldukları yine tarafımızca gözlemlendi. Bu somut konudaki eylem ve güç birliğine bu tür grupların yaklaşımları faşist Kenan Evren'in Almanya'ya gelişi olayını ne kadar ciddiye aldıklarını, Türkiye Halkları'na karşı ne kadar sorumluluk taşıdıklarının da bir göstergesi olacaktır. İlk elde tüm Türkiye'li sol siyasi güçlerin eylem birliğini gerekli kılan bu önemli gelişmeye karşı alacakları tavır, yine bu grupların rüştlerini ispatlayacak, bir politik odak olarak ciddiliklerinin bir ölçeği olacaktır.

Umut ederiz ki, bu gruplar eylem birliklerine ve dolayısıyla mücadeleye zarar veren ve yanlış eylem birliği anlayışlarından kaynaklanan olumsuz tutumlarına Evren'in Almanya'ya gelişi gibi önemli bir gelişme karşısında son versinler, bu kısır tutumlarını sürdürmekten vazgeçsinler ! Ve Kenan Evren Alman resmi makamlarının çiçekleri ve bando ekipleri ile değil, kimliğine ve temsil ettiği rejime *" layık"* bir biçimde karşılansın !

Merkezi düzeyde yürütülmeye çalışılan bu eylem biriliği birim ve yörelerde yerel eylem birlikleri ile takviye edilmelidir.

Kenan Evren'e Cumhurbaşkanı Weizsacker tarafından yapılan davetin geri çekilmesini talep eden, bu daveti ve Türkiye'deki rejimin uygulamalarını kınayan imza kampanyasına şu ana kadar katılanlardan küçük bir bölümün isimleri şöyle:

Kirchner Heike, öğrenci; Heidi Albrecht, Sosyal Pedagog; Renate Gorfer, İşçi; Holger Wendt, Makinist; Luke Armissen, Hemşire; Heike Borgwardt, Sosyal Pedagog; MLPD Herne; KB; BWK; DFG — VK, Bremerhafen; Jusos Bremerhafen; Anti-Fa Bermerhafen; MEDİCO İNTERNATIONAL; Sigrid Töpfer, Avukat; Ulrich Wittmann, Karen Mücher, Thomas Mammitzsch, Avukat; Regula Schmıdt; Walter Tschrich, Papaz; Gisela Friedrich, Susane Pötz-Neuburger, Renate Vollmann, Gisela Frederking, Avukat; Liane Bissiger, Doktor; Jan Stehn, redaktör; Dieter Lause, Redaktör; AKTION DRİTTE WELT; Roland Beckert, Avukat; Klaus Stumfels, Avukat; Francısko Garcia, Memur; Reınhçard Wegener, Docent; S.Voigt Mimar; Sibylle Metzig, Sosyolog; Hans Schomber, Matbacı; Uwe Kindermann, Doktor; E. Schneider, Psikolog; Montiz Meister, Gazeteci; Waldemar Schütze, GEW-Sekreteri; Dr. Luu, Papaz; Konrad Knolte Papaz; TERRE DES HOMMES Deutschland e.V.; Dr. Frank Wıstuba, Doktor ve Psikolog(Joachim Spiekermann, Mimar; GRÜNEN Frankfurt; Lothar Ott, Sınısız iltica hakkını savunma koordinasyon grubu Frankfurt; Detlef Lüderwald, Papaz; GRÜNE/ GAL Hamburg; Roland Fıschkorn, DGB— Sendika sekreteri; Heınrich Hannover, Volkert Ohm, Avukat; Liebe Hartkort, Profesör; Ulli Fıscher, Parlamento Üyesi; DIE GRÜNEN IM BUNDESTAG ; ESG Frankfurt; Elli's und Lotta's Programmcafe; Uwe Lyko, artis; Jürgen ROTH, Yazar ve gazeteci; Brgitte HEİNRİCH, Avrupa Parlameto üyesi; Magazin - Verlag; İFAK e.V.; Informationszentrum Dritte Welt, Dortmund; Arbeitskreis Auslanderpolitik Elmshorn; ASTA Berlin; Dr. Helmut Kramer; Arbeıtskreis Entwicklungspolitik; Jürgen Tempel, Erika Tempel, Doktor; İnformatinsstelle Türkei e.V. HH; Jürgen Buschak, SPD S.Holstein; Joachim Rollhauser, avukat; Informationsbüro Türkei Hannover; Reinhard Hocker, GEW-Yönetiminden; Jürgen Florerke; GABL ve UVN üyesi; Barbara Eckhard Klawitter, Avukat; Unterstützerkreis Hannover; Werner Schindler, Avukat........

Verhindern wir den Besuch des faschistischen Diktators EVREN!

GEGEN DIE MÖRDERISCHE ZUSAMMENARBEIT

BRD-TÜRKEI

YENİ (!) "TERÖRİZM KANUNLARI"

Hükümet Partileri CDU/CSU tarafından görevlendirilen bir komisyon tarafından hazırlanan Ceza Yasası değişiklik önergesi geçtiğimiz yılın Aralık ayında parlamentoda tartışmaya sunulmuştu. Ceza Yasası değişiklik önergesi içerisinde yer alan *" terör örgütlerine ait tutukluların ifşaatlarda bulundukları takdirde ceza indiriminden yararlanmalarını kanun hükmüne bağlayan maddenin"* FDP'nin itirazları üzerine yasa taslağından çıkarılmasından sonra, hükümet partilerinin oy çoğunluğu ile değişiklik önergesi geçen yılın Aralık ayında yürürlüğe girmiştir.

Ceza Yasası değişiklik önergesi Ceza Kanunundaki 129., 129 a., 130. maddeleri içermektedir. SPD hükümeti döneminde Alman Ceza Kanunundan çıkartılan bu maddeler *" yasa dışı örgüt kurmayı, bu örgüte üye olmayı, varolan toplumsal düzene karşı propaganda ve eylem yapmayı"* suç ilan ediyor ve ağır cezalara tabi tutulmasını öngörüyor. Kızıl Ordu Fraksiyonuna (RAF) karşı 70'li yıllarda çıkarılan *"ANTİ—TERÖR—KANUNLARI'NIN"* devamı mahiyetini taşıyan yeni *"Terörizm Kanunlarına"* göre *" silah taşıyan araçlara yönelik engelleyici eylemler, askeri araçlara yada enerji tesisatlarına yönelik saldırılar"* ceza yasasının 129. maddesinin kapsamına alınıyor. Yine tek başına *" herhangi bir yasa dışı örgüte üye olmak"* tutuklanmak için yeterli sebep teşkil ediyor, haklarında herhangi bir suç iddiası bulunmayan insanların evlerinin polis tarafından gerekli görüldüğünde aranabilirliği kanun hükmüne bağlanıyor, polise" *posta ilişkilerinin kontrölü"* yetkisi veriliyor, tutukluların tam tecrit edilebileceği, yakınları ve avukatları ile görüştürülemiyeceği karara bağlanıyor...

YASA DEĞİŞİKLİĞİ NEYİ HEDEFLEMEKTEDİR ?

Alman Anayasa Polisinin yıllık raporlarında *" düzene karşı potansiyal tehlike"* sol olarak gösteriliyor. Burada kastedilen 'sol' kavramı *" çeşitli sosyal hareketlerden RAF'a"* kadar geniş bir yelpazeyi içeriyor.

Bu yasa değişikliği ile ulaşılmak istenen hedef, çeşitli sol siyasi guruplarin toplumdan tecrit edilmesi toplumda yaşamakta olan bilinç oluşturma süreçlerinden yalıtılmasıdır. Aynı hedef, Barış, Atom Santralleri v.b. konularda oluşmuş sosyal hareketler içinde geçerlidir.

F.J. Strauss bu konuda açık konuşmaktadır: *" Eğer bugün normal vatandaş dahi kayıtsız şartsız devleti ve onun militarist güçlerini desteklemiyorsa, gerekli olan, bu tür bir bilinç yapısını oluşturanlara karşı sonuç verici baskıların uygulanmasıdır..."*

Burjuva legalitesinin daraltılması ve tüm *" toplumsal düzeni rahatsız edici güçlere"* karşı yoğun bir hukuksal tedbir ve saldırı anlamına gelen bu yasa değişikliği aslında varolan fiili uygulamaların yasa hükmüne bağlanmasıdır. Hatırlanacağı üzere, Dev-Sol ve Halk-Der'in yasaklanması, Hamburg'da geçtiğimiz sonbahar aylarında atom santrallerine karşı yürüyüş yapan 800 insanın 8 saatlik bir süre için polis tarafından çembere alınması ve daha başka bazı olaylar bugün yasa hükmüne bağlanmış olan tedbirlerin fiili uygulama olduğunun kanıtıdır. Ancak bu tür uygulamalar bundan sonra hiç bir yasal pürüzle karşılaşmadan gerçekleşecek ve sol güçlerin meşru konumlarına yönelik saldırılar dahada azgınlaşacaktır.

NASIL BİR DAYANIŞMA HAREKETİ!

Yurtdışındaki ilerici ve devrimci güçlerin gündemine Dayanışma Hareketi kapsamındaki sorunların yeniden çıktığı görülmektedir. Bu konuyu yeniden güncel tartışma platformuna çıkaran iki önemli olgudan sözedilebilir: Birincisi, Türkiye'de toplumsal muhalafet yeniden yükselme eğilimi göstermektedir. Buna paralel olarak ise siyasal arenaya sol'dan dahil olmaya çalışanların sayısı artmaktadır. Bu gelişmelere karşı yurtdışında nasıl tutum alınacağı sorusu gündeme gelmektedir.

İkinci olguya gelince: Ç eşitli sol gruplar ve devrimci güçler, biraz da Türkiye'deki gelişmelerin etkisi ve heyecanıyla, bir kaç yıldır içinde bulundukları durgunluk ortamını aşmaya çalışmaktadırlar. Bu çabalar bir yönüyle de şimdiye kadar sürdürülen Dayanışma Hareketi faaliyetlerinin sorgulanması şeklinde gündeme gelmektedir. Bir çok kesim, Dayanışma Hareketi'nin son bir kaç yıldır yaşadığı durgunluğun ve dağınıklığın nedenlerini anlamaya ve bu durumdan bir çıkış yolu bulmaya çalışmaktadır. (Hatırlanacağı üzere, Türkiye'de solun yaşadığı çıkışsızlık, Türkiye'nin Avrupa ile ilişkilerinin yeniden canlanması, sol saflardaki ayrışma ve bölünmeler, Dayanışma Hareketi'nin etkisizleşip zayıflamasına sebep olmuştur.)

İşte bu iki olgu nedeniyle Dayanışma Hareketi kavramının doğru bir tanımını yapmak ve bu alandaki sorunların neler olduğunu tesbit etmek önemli ihtiyaç haline gelmiştir. Biz bu yazımızla bu konudaki tartışmalara bazı yönlerden açıklık getirmeye çalışacağız.

Dayanışma Hareketi'ni doğru tanımlayabilmek için öncelikle yapılması gereken şey bu kavramın hangi genel çerçevede ele alınacağını doğru tesbit etmektir. Başka bir deyişle bu kavram aracılığıyla bizler hangi toplumsal süreçle, nerede ve ne tür bir bağ kurmaya çalışıyoruz; kurduğumuz bu bağ kendisini nasıl ifade etmeli gibi sorulara doğru cevap vermeden Dayanışma Hareketi'ni yerli yerine oturtmanın ve bu hareketin uzun ve kısa vadeli proğramını ve görevlerini tesbit etmenin imkânı yoktur.

Dayanışma Hareketi, bir ülkedeki sınıf mücadelesinin ortaya çıkardığı sorunlarla ve görevlerle bir başka ülke veya ülkelerle kurulan bağın ve ilişkilerin adıdır. Dayanışma Hareketi kavramı, bu ilişkinin içeriğini, şekillenmesini, söylemlerini anlatır.

Bir ülkedeki siyasal ve toplumsal mücadelenin sorunlarıyla, bu sorunlar karşısında alınan tavırlarla; ve bu sorunların çözümü için önerilen seçeneklerle bir başka ülkede kurulan ilişkinin demokratik, kurumsal, ideolojik, siyasal v.b. bir çok boyutu vardır. Bu boyutlardan herhangi birisi tek başına bir anlam ifade etmez; bunlar bir bütünlük içinde, diğerleriyle birlikte bir anlam taşırlar. Bu ise Dayanışma Hareketi ilişkisi çerçevesinde gerçekleşir.

Bir ülkedeki siyasal-toplumsal gelişmelerle bir başka ülkede -veya ülkelerde- kurulan ilişkilerin içeriği; sınıfsal, siyasal, ideolojik v.d. boyutlarını neye göre ve nasıl belirlenecektir. Başka bir deyişle, Dayanışma Hareketi'nin proğramının, görevlerinin, söylemlerinin belirleyenleri, yönlendirenleri neler olacaktır, neler olmalıdır?

Dayanışma Hareketi'nin proğramını, görevlerini, söylemlerini esas olarak belirleyen şeyler, dayanışmaya konu olan ülkedeki durumdur. Dayanışma Hareketi'nin örgütlenme şeklinin ve mücadele metodlarının dışında kalan bir çok boyutunu, dayanışmaya konu olan ülkedeki sınıf mücadelesinin durumu ve seviyesi ile bu mücadelenin taraflarının çizgileri, proğramları, söylemleri belirler.

Konuyu somutlaştırırsak:

İlgi alanı ve konusu Türkiye olan bir Dayanışma Hareketi'nin proğramı, söylemleri, çizgisi, bu hareket içinde yer alan herhangi bir Türkiyeli'nin veya Avrupalı'nın öznel niyetlerine ve durumuna göre değil, tamamen Türkiye'deki sınıf mücadelesinin durumuna, şekline, seviyesine ve bu mücadelenin bir tarafı olan ilerici-devrimci güçlerin ve halkın siyasal amaçlarına, demokratik v.d. taleplerine göre oluşur.

Ülkemizdeki toplumsal sürecin genel gelişimine ve karakterine, sınıfsal kutuplaşmanın şekline, sınıf mücadelesinin seviyesine, bu mücadelenin bir tarafını oluşturan emekçi halk yığınlarının konumuna ve taleplerine, devrimci-demokratik mücadelenin proğram hedeflerine ve devrimci-demokratik güçlerin durumuna bakıldığında Dayanışma Hareketi'nin tanımı kendiliğinden anlaşılır hale gelmektedir, Şöyle ki:

En geniş anlamıyla Dayanışma Hareketi, Türkiye halklarıyla dayanışmanın hareketidir.

Dayanışma Hareketi, Türk ve Kürt halkları üzerinde uygulanan her alandaki baskı, zulüm, sindirme politikalarını teşhir etme ve bu politikalara karşı yurtdışındaki Türkiyeliler arasında ve yerli halk içinde çok yönlü bir tavır alışı yaratıp örgütleme hareketidir.

Dayanışma Hareketi, ülkemizde, işçi sınıfının burjuvaziye ve sömürü düzenine karşı sürdürdüğü ideolojik, siyasal, ekonomik, demokratik, kültürel v.d. mücadelelere sahip çıkmanın, bu mücadelenin yurtdışında en geniş kesim tarafından desteklenmesini sağlamanın ve bu mücadelenin meşruluğunu Avrupa'da kabul ettirmenin hareketidir.

Dayanışma Hareketi, ülkemizde, işçi sınıfının burjuvaziye ve sömürü düzenine karşı sürdürdüğü ideolojik, siyasal, ekonomik, demokratik, kültürel v.d. mücadelelere sahip çıkmanın, *bu mücadelenin yurtdışında en geniş* kesim tarafından desteklenmesini sağlamanın ve bu mücadelenin meşruluğunu Avrupa'da kabul ettirmenin hareketidir.

Dayanışma Hareketi, Türkiye toplumsal sürecine burjuvazinin çıkarına olacak şekilde sunulan çeşitli seçeneklere karşı, halkın kendi seçeneğini, halkçı, demokratik, devrimci bir yönetim ve toplumsal ilişkiler sistemi seçeneğini destekleme hareketidir. Bu bağlamda Dayanışma Hareketi, Türkiye'deki toplumsal sürecin devrimci demokratik seçenek yönünde, emekçilerin kendi bağımsız seçenekleri doğrultusunda gelişmesi ve güçlenmesi *için sürdürülen mücadeleleri* ve girişimleri yurtdışı koşullarının elverdiği ölçüde destekleyen; bu yoldaki faaliyetlerin başarısı için siyasi, demokratik, ideolojik, teknik, maddi her alanda en geniş desteğin sağlanmasını örgütleyen bir hareket olmalıdır.

"KİMİNLE DAYANIŞACAĞIZ ?"

"Kiminle dayanışacağız? " sorusu, son bir kaç yılda sol saflarda yaygın bir şekilde tekrarlanıp durmaktadır. Sorunun bu şekilde sorulmasının yanlışlığı açıktır. Soruyu bu şekilde soranların bir kısmı, *"Türkiye'de dayanışılacak bir örgüt, bir hareket yok ki, neyle dayanışalım!"* sonucuna ulaşarak her türden dayanışma görevini tatil etmiş vaziyettedir.

Yukardaki sorunun yanlışlığının nedeni, Dayanışma Hareketi'nin kavranılışındaki ve tanımlanışındaki eksiklikten kaynaklanmaktadır. Türkiye Solu'nun yurtdışındaki bütün kesimleri, başından itibaren Dayanışma Hareketi'ni sadece örgüt ve eylem temelinde tanımlamıştır. Bir bakıma herkes, kendi örgütüyle ve kendi örgütün eylemiyle dayanışmıştır. 81'den sonra Türkiye'de sol grupların ve devrimci güçlerin tamamının örgütlü bir varlık olmaktan çıkması ve eylemliğin sona ermesi, Dayanışma Hareketi'ni yukarda işaret ettiğimiz şekilde kavrayanları boşluğa düşürmüştür. Bu ise, *"olmayan şeyle dayanışılmaz"* fikrini meşrulaştırarak bu alandaki görevleri Türkiye'de yeni bir örgüt oluşuncaya ve bu örgütün eylemliliği başlayıncaya kadar ertelemeyi beraberinde getirmiştir.

Bu yanlış kavrayış, sadece Türkiye ile sınırlı kalmamış; Avrupa'daki her örgüt ve hareket, sadece kendisiyle dayanışacak *özel örgütler* ve *komiteler* oluşturma yoluna gitmiştir. Her örgüt, kendi alt birimini oluşturur gibi Dayanışma Hareketi kurumları örgütlemiştir. Bu örgütler de sonuçta ya işlevsizleşmiş, ya da bizzat kuranlar tarafında *dağıtılmıştır. Bu tür* komitelerde yer alan Avrupalı demokrat ve devrimci güçler ise kendilerine yüklenmiş yanlış misyonları kendileri de benimsemiş olmalılar ki, içinde yer aldıkları örgütlenmelerin dağılmasını şaşkınlıkla seyretmişlerdir.

Dayanışma Hareketi'nin faaliyetliliğini ve bütün bir mücadele proğramını kendisiyle dayanışılan hareketin fizik varlığı ve eylemi ile sınırlayan mantık -Almanya örneğinde olduğu gibi- bu hareket içerisinde yer alan Avrupalı güçlerin bir çoğunda da etkili olmuştur. Bu güçlerden bir bölümü, Dayanışma Hareketi'ni, Türkiye *halklarının kurtuluş mücadelesiyle ve* bu mücadeleye denk düşen çizgi ve seçeneklerle değil, silahlı eylemle ilgili bir olay olarak görmektedirler. Kalkış noktası herhangi bir silahlı eylemle dayanışma olan bir hareketin ulaşabileceği bir sonuç yoktur. Doğru bir Dayanışma Hareketi perspektifi, eyleme, eylem biçimine, örgütsel varlığa, mücadelenin barışçıl ya da silahlı gelişip gelişmemesine göre oluşmaz. Doğru bir Dayanışma Hareketi perspektifi, ilk planda, Türkiye'deki sınıf mücadelesinin verili-somut koşullarında halk kitlelerinin demokratik-siyasal taleplerini ve bu taleplerin bütünlüklü-ayrılmaz bir parçası olan halkın kendi bağımsız siyasi seçeneğini kendisine kalkış noktası olarak alır.

Özetle, Türkiye ile ilgili Dayanışma Hareketlerinin saman alevi gibi yanıp sönmesinde, sadece Türkiye'de eskisi gibi bir şeylerin olmayışı değil, solun Dayanışma Hareketi'ni yanlış kavrayıp tanımlamasının da önemli rolü olmuştur. (Burada yaptığımız tesbitler, belli yönleriyle Devrimci İşçi için de geçerlidir.)

Dayanışma Hareketi'ni yanlış tanımlayan ve kavrayan bir mantığın sorabileceği tek soru, *"kiminle dayanışacağız? "*dır. Buradaki kiminle ifadesi her zaman örgütü ve eylemi kastetmektedir.

Şüphesiz, kiminle sorusu, Dayanışma Hareketi çerçevesinde sorulabilecek bir sorudur. Yani Dayanışma Hareketi'nin "kiminle? " sorusuna cevap veren boyutu her zaman olacaktır. Ancak bu, falan örgüt ya da falan eylemle sınırlandırılamaz. Kiminle dayanışacağız? sorusuna verilecek tek cevap, emekçi halk yığınlarıyla olmalıdır. Bu cevap, Dayanışma Hareketi'nin bir düzeyine ilişkindir. Oysa, Dayanışma Hareketi bir değil, bir kaç düzeyi kapsamaktadır.

Kaldı ki, Dayanışma Hareketi'nin proğramı, hedefi, söylemleri salt bu doğru cevapta somutlanan fizik güçlerle de sınırlandırılamaz. Bu güçlerin, (yani emekçi halk kitlelerinin) ekonomik, demokratik, siyasi sorunlarının çözümüne *denk düşen*; *onların* bağımsızlık, özgürlük, insanca bir yaşam, demokratik bir toplum, kendilerinin söz ve karar sahibi olacağı bir ülke özlemlerine cevap veren seçeneğin ideolojik yaklaşımları, siyasal çözümleri ve şiarları belirleyip yönlendirmelidir Dayanışma Hareketini. Toplumsal düzey, ideolojik ve siyasal düzey tarafından kucaklanmadığı sürece gerçek ve doğru bir Dayanışma *Hareketi'nden sözedilemez.*

Dayanışma Hareketi, kendisini, halk kitlelerinin ekonomik, demokratik ve insani taleplerinin yanısıra, *bu taleplerin en geniş* şekliyle gerçekleşmesini sağlayacak olan siyasal seçeneğe göre tanımlayıp şekillemelidir.

Özetle, Dayanışma Hareketi, Türkiye Halkları'yla ve halk kitlelerinin Devrimci-Demokratik Seçeneği'yle dayanışmayı örgütleyip geliştirmelidir. Bu tesbit, doğal olarak, halk kitlelerinin gerçek kurtuluşunu sağlayacak olan siyasal seçeneğin dayandığı ideolojik temelin ve perspektifin de canlı tutulmasını içermektedir. Bu bakımdan açıkca vurgulamalıyız ki, ideolojik ve siyasal boyutu olmayan bir dayanışma eyleminden ve hareketinden sözedilemez. Gerçek bir Dayanışma Hareketi, sadece Türkiye halklarının güncel sorunları ve talepleriyle değil, egemenlik *ilişkilerinin* ve *işçi* sınıfının ve emekçilerin lehine olacak şekilde köklü bir değişime uğraması mücadelesiyle de ilgilenir.

Şüphesiz bu ilgi Dayanışma Hareketi içerisinde yer alan devrimci güçlerin çabalarıyla yaratılacak bir ilgidir. Dayanışma Hareketi içerisinde diğer demokrat, ilerici ve sosyalist güçlerle birlikte yer alan devrimciler Dayanışma Hareketi'nin asli görevi olan genel demokratik görevleri yerine getirme sürecine aktif şekilde katılarak işçi sınıfının bağımsız devrimci seçeneğini bu hareketin zemini yapmaya çalışırlar. Dayanışma Hareketi'nin Türkiye'deki devrimci seçeneklle ilişkisi ve ilgisi bu yolla kurulmaya çalışılır.

Türkiye halklarının kendi bağımsız *seçeneklerinin siyasal arenada bir* hareket ve eylemlilik şeklinde varlık gösteremediği hallerde Dayanışma Hareketi'nin sadece halkın uğradığı baskılarla ya da kitlelerin güncel taleplerıyle sınırlı bir eylem proğramı ve propaganda çizgisi benimsemesi savunulamaz.

Halkın bağımsız seçeneğinin siyasal alanda kendisini somutlaştıramadığı durumlarda, halk güçlerinin örgütsüz ve dağınık olduğu dönemlerde Dayanışma Hareketi'nin belli zorluklarla karşılaşacağı açıktır. Ne var ki bu zorluklar, bu hareketin tamamen işlevsizleşmesi sonucunu doğurmaz. Eğer Dayanışma Hareketi, doğru temeller üzerine oturmuşsa, bu tür durumlarda kendisini Türkiye'deki devrimci-demokratik güçlerin önlerine koydukları ideolojik-siyasal görevlere göre yeniden üretmeyi başarabilir. Bu kez Türkiye'de halkın bağımsız seçeneğini yeniden maddi ve siyasi bir güç haline getirme yönündeki çabalarla dayanışma görevi, diğer boyutların yanısıra ön plana çıkar. Ve bu görev, halk üzerindeki baskılara karşı kamuoyu oluşturma, kitlelerin ekonomik-demokratik taleplerini en geniş kesime ulaştırma, rejimi teşhir etme gibi görevlerle bütünleştirilerek yerine getirilir. Devrimci-Demokratik Hareket'in yokluğunda, Dayanışma Hareketi böyle bir hareket varmışcasına faaliyet sürdüremez. Yani, Türkiye'de sınıf mücadelesinin verili koşullarında Devrimci-Demokratik Halk Hareketi'nin gelişimi ve seviyesi doğal olarak Dayanışma Hareketi'ni etkileyip yönlendirir. Devrimci-Demokratik Halk Hareketi henüz sınıf mücadelesinde somut bir politik odak şeklinde belirmemişse ve bu nedenle halkın kendi bağımsız seçeneğinin gereği olan politik pratik yoksa, Dayanışma Hareketi, zorunlu olarak, halkın kendi seçeneğini yaratma mücadelesinin ideolojik, siyasi, pratik görvleriyle *ilgilenir; kendi eylemini* bunlara göre şekillendirir.

Bugün Türkiye'de, kendisini bir politik odak şeklinde somutlaştıran bir Devrimci-Demokratik Halk Hareketi'nden, böyle bir hareket tarafından gerçekleştirilen politikpratiklerden ve böyle bir hareketi ve pratiği etkileyip yönlendiren işçi sınıfının bağımsız siyasi örgütlenmesinden sözedilemez. Bu bakımdan, Dayanışma Hareketi'nden bunlar varmışcasına görev beklenemez.

Böyle olmakla birlikte, bugün Tür*kiye'de, Devrimci-Demokratik Halk* Hareketi'nin kendisini politik odak şeklinde tanımlayabileceği objektif şartların, bu hareketin üzerine yükselebileceği ideolojik-teorik birikimin, perspektifin ve geleneğin ve bunları bağımsız bir seçenek halinde fiziki-maddi bir güç düzeyine çıkarma yönünde çabaların varlığı açık bir gerçektir.

Bunların yanısıra, toplumun çeşitli kesimlerinin ekonomik ve özellikle demokratik alana ilişkin talepleri etrafında belli bir mücadele içinde olduğu da bilinmektedir.

İşte Dayanışma Hareketi'nin bu dönemdeki görevleri ve politikaları Türkiye'deki bu somut duruma göre belirlenmektedir.

Dayanışma Hareketi, Türkiye'deki faşist rejimin halk üzerindeki her tülü baskıcı ve yasakçı uygulamalarına karşı çıkmak ve bu karşı çıkışın Avrupa'da yaygınlaşması için mücadele etmek zorundadır. Bu yöndeki çabaları aralıksız sürdürmek göreviyle yükümlüdür.

Dayanışma Hareketi, yeniden yükselme eğilimi içinde olan toplumsal muhalefetin burjuva, gerici, sağcı seçeneklere akıtılma çabalarına ya da kitlelere gerçek kurtuluşu getirmeyecek olan sol görünümlü proje ve önermelere karşı top-

›

lumsal muhalefetin kendi doğal çizgisine akması gerçekliliğinden hareketle çeşitli renklerdeki burjuva seçenekleri ve sol görünümlü önerileri teşhir etmeli ve kitlelerin sınırlı şekillerde ifade edebildiği taleplerine ve bu talepler yönündeki mücadelelere destek olup sahip çıkmalıdır. (Gençliğin YÖK'e karşı mücadelesine, işçilerin grev ve direnişlerine, tutukluların insani ve demokratik taleplerine, aydınların, sanatçıların özgürlük mücadelesine, tutuklu ailelerinin eylem ve taleplerine, Kürt halkının kendi üzerindeki baskıların durması talebine; kısacası, kitlelerin güncel sorunlarına ve taleplerine Dayanışma Hareketi'nin seyirci kalması beklenemez.)

Dayanışma Hareketi, Türkiye'deki mevcut durumun halkın lehine olacak şekilde değişmesi yönünde mücadele edecek ve sonuçta işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin söz ve karar sahibi olacağı bir siyasal-toplumsal sisteme ulaşmayı sağlayacak politik odağın, Devrimci—demokratik Halk Hareketi'nin oluşumu için yurtdışından yapılabilecek her türlü desteği ve dayanışmayı örgütlemelidir. Halkın seçeneğini yaratıp geliştirme yönünde mücadele eden güçlerin verdikleri ideolojik mücadeleye katılmalı, yardımcı olmalı; önerdikleri siyasi çözümlerin propagandasını yapmalı; attıkları adımları güçlendirmelidir. (halk hareketi'nin ve devrimci-demokratik güçlerin içinde bulundukları ideolojik-siyasi kaosa ve dağınıklığa seyirci kalan, dağınıklığın doğru bir temelde aşılması yönündeki ideolojik-teorik mücadeleye kayıtsız kalan bir Dayanışma Hareketi'nden sözedilemez. Gerçekleşme şansı olmayan, ya da gerçekleşse bile Türkiye halklarının sorunlarına köklü ve olumlu çözümler getirmeyeceği bilinen ve bu özellikleri tarihsel ve evrensel olarak da kanıtlanan bir takım seçeneklere karşı, halkın kendi bağımsız devrimci-demokratik seçeneğini savunmayan bir Dayanışma Hareketi'nin gerçek bir Dayanışma Hareketi niteliğine kavuşamayacağı açıktır.)

Özetle, Dayanışma Hareketi, Avrupa kamuoyu ile ilerici ve sosyalist güçlerinin yanısıra Türkiyeliler arasında Türkiye halklarının kendi bağımsız seçeneğinin ifadesi olan Devrimci-Demokratik Halk Hareketi'yle ve bu hareketin ideolojik-siyasal hattıyla dayanışmayı örgütlemeli; eylem proğramını, kısa ve uzun dönemli faaliyetlerini, propagandasını bu çizginin gelişim seyrine, amaçlarına ve ihtiyaçlarına göre belirleyip şekillemelidir.

Şüphesiz bütün bu saydıklarımız ilk elde ve esas olarak Dayanışma Hareketi içerisinde aktif şekilde yer alan devrimcilerin görevidir. Devrimciler, asıl yönü ve temel görevi Türkiye halklarıyla dayanışmak olan Dayanışma Hareketi içinde yer alırken yukarda saydığımız görevlerin aynı zamanda Dayanışma Hareketi'nin görevleri haline gelmesi için de mücadele ederler. Bir bakıma, Türkiye halklarının bağımsızlık, özgürlük ve demokratik bir toplum mücadelesinin doğru bir temelde, devrimci seçenek temelinde gelişmesi için ideolojik-siyasi çabalarda bulunma görevi ilk elde Dayanışma Hareketi içerisinde Türkiyeli devrimciler tarafından yerine getirilecek bir görevdir. Bu görevler bazı yönleriyle Dayanışma Hareketi'nin proğram ve eylemliliğine doğal olarak yansıyacaktır ve yansımaktadır.

DAYANIŞMA HAREKETİNİN GEÇMİŞİNE KISA BİR BAKIŞ

Buraya kadar yaptığımız belirlemeler ışığında, Dayanışma Hareketi'nin geçmişine kısaca bir göz atmak yararlı olacaktır.

80'lere kadar olsun, 80 sonrası evrede olsun Avrupa'da oluşan Dayanışma Hareketi'nin tek bir hareket olmadığını, çok parçalı bir hareket olduğunu, bunun da büyük ölçüde Türkiye Solu'nun kendi yan kolları özelliğini taşıyan bir Dayanışma Hareketi oluşturma politikasının doğal sonucu olduğunu ve bu hareketlerin bir bütün olarak Halk Hareketi'yle, O'nun proğramıyla değil, kendiörgütleriyle dayanıştıklarını, bunu da fizik varlık ve eylemlilikle sınırlandırdıklarını daha önceki bölümde vurgulamıştık. Bunların doğal sonuçları, Dayanışma Hareketi'nin günübirlik bir eylem çizgisinden kurtulamaması, kendisini kurumlaştırıp kalıcılaştıramaması, kendisini yeniden üretememesi şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu nedenledir ki, yaklaşık 2 yıldır, Dayanışma Hareketi ve bu bağlamda Türkiye Solu, Avrupa demokratik kamuoyu ile ilerici ve sosyalist güçlerini basit sorunlarda bile harekete geçiremez hale gelmişlerdir. (Bu sonuçların ortaya çıkmasında, Devrimci-Demokratik Halk Güçleri'nin faşizm karşısında tutunamamış olup politik bir bozgun durumunu yaşamalarının ve Türkiye'deki rejimin 83'den sonraki evrede kendisini Avrupa'ya normalleşme-demokrasiye geçme şeklinde sunmasının başarılı oluşu gibi faktörler de önemli rol oynamıştır.

Türkiye'de 1980 yılında askeri müdahale ile açık-faşist yönetime geçişe karşı Avrupa'da belli bir kamuoyu ve tepki oluşturulabilmişti. Bu tepkilerin oluşumunda devrimci güçlerin çabalarının yanısıra, Avrupalı siyasi kurum ve akımlarla, (hükümet, parlamento ve partiler) demokratik kuruluşlarının (sendika v.b.) genel olarak Askeri darbelere karşı oluşlarının da rolü olmuştur. Bir çok parti ve hükümet, kendi kamuoyu karşısında Türkiye'deki yeni yönetimi açıktan destekleyen tutumlara girememekteydi. Bu durumun da yardımıyla oluşan elverişli ortamda, Dayanışma Hareketi etkili çıkışlar yapabilmekteydi. Bu durum 83 sonlarına kadar devam etti. O dönemde Dayanışma Hareketi, *"Türkiye'ye yapılan yardımlara son, işkence ve idamlar durdurulsun, cezaevlerindeki baskı ve işkencelere son verilsin, Kürt halkına yönelik zulüm ve katliam politikaları durdurulsun"* gibi sloganlar etrafında etkili bir politika izleyebilmişti. Faşizmin teşhir ve tecritine yönelik görevler bütünüyle yerine getirilemediyse de, Cunta'ya karşı bir muhalafetin oluşmasında büyük ölçüde başarılar elde edilebildi. Sözkonusu dönemde, izlenen Dayanışma Hareketi politikalarının ihtiyaçlarına cevap verecek çeşitli örgütlenmeler ve kurumlar oluştu.

Ne var ki 84 yılı ile birlikte, bir takım gelişmeler üstüste gelip çakışınca, Dayanışma Hareketi, hem politik planda, hem de kurumsal planda tıkandı ve giderek dağılarak işlevsizleşti. Bu sonucu yaratan genel ve özel durumları şöyle sıralamak mümkündür:

**Kasım 83'te Türkiye'de yapılan genel seçimler Türkiye'nin Avrupa kamuoyundaki görüntüsünü değiştirmeye başladı. Rejimin 84 ve 85 yıllarında attığı diğer adımlar giderek "Türkiye'nin normal bir demokratik düzene geçtiği" fikrini Avrupalılar arasında kuvvetlendirdi. Dayanışma Hareketi'nin temel unsurları durumundaki Türkiyeli ve Avrupalı devrimci ve sosyalist güçler bu gelişme karşısında hazırlıksız yakalandılar. Böylece, Dayanışma Hareketi'nin dolaylı desteği durumundaki demokrat kamuoyu ile Dayanışma Hareketi arasındaki ilişkiler koptu. Dayanışma Hareketi ve özel olarak Türkiyeli güçler, 83 sonrası evreyi algılayıp, yeni durumun gerektirdiği politikaları üretemeyince hareketin toplumsal-siyasal alandaki etkisi önemli ölçüde azaldı. Bu durumun ortaya çıkmasında önemli bir rolü de Dayanışma Hareketi'nin yanlış bir kurumlaşma ve yapılanma içinde oluşu oynadı. Şöyle ki: Dayanışma Hareketi'nin* asıl yapısı, *örgütleyicileri ve sürükleyicileri daha ziyade demokrat diye tanımlanan ya da hümanist olarak adlandırılan güçlerden oluşturulmuştu. Bu güçlerin Türkiye'deki gelişmelere ilgileri daha çok burjuva demokrasisi prensipleri ve İnsan Hakları'yla sınırlı olduğu için Türkiye'de bu alanlarda meydana gelen gelişmeler bu güçleri etkiliyor; bu ise Dayanışma Hareketi'ne yansıyordu. 83'ten sonra Türkiye'de olup bitenler ister istemez bu güçlerin Türkiye'ye yönelik tutumlarını değiştiriyordu. Dayanışma Hareketi'nin politika üreten ve yapan odakları bu güçlerden oluşunca, bu güçlerin tutumlarındaki değişmeler anında Dayanışma Hareketi'ne yansıyordu. Sosyalist ve devrimci güçlerin -ki Dayanışma Hareketi'nin pratik faaliyetleri büyük ölçüde bu güçlere dayanıyordu ve bunların Türkiye ile ilgileri politik idi- Dayanışma Hareketi'nin yönlendirici yapılarında yer almamış olmaları nedeniyle, demokrat güçlerdeki değişmelerin bütün bir Dayanışma Hareketi'ni etkilemesi engellenemiyordu.*

**Dayanışma Hareketi'nin durgunlaşmasında, daha doğrusu dağılıp çözülmesinde ikinci önemli etken Türkiyeli ve Avrupalı devrimci-sosyalist güçlerin subjektif konumları oldu. Herşeyden önce, Türkiyeli sosyalistlerle Avrupalı sosyalistler arasında Dayanışma Hareketi içerisinde sağlıklı bir ilişki kurulamadı. (Bunun iki taraftan kaynaklanan sebepleri var.) Önceki bölümde belirttiğimiz gibi, Türkiye ile ilgileri politik ağırlıklı olan ve Türkiye halklarının devrim ve sosyalizm mücadelesini kendi davaları gibi benimseyen çeşitli güçler Dayanışma Hareketi'nin en önemli taşıyıcıları oldukları halde, bunlar Dayanışma Hareketi'nin politikalarının belirlenip yönlendirilmesinde etkili olmak imkânlarından yoksun bırakılmışlardı. Bu ilişki kopukluğu, 84 sonrası evrede Dayanışma Hareketi'nin tamamen dayanaksız kalmasına yol açtı. İkinci olarak ise, tamamen Türkiyeli sol ve devrimci güçlerin tutumlarından ileri gelen bir hayal kırıklığı yaşandı. Bu hayal kırıklığı, Türkiye Solu'nun kendisini olduğundan daha güçlü göstermiş olmasının gerçek olmadığının açığa çıkması üzerine ortaya çıktı. Türkiye Solu, darbeden sonraki ilk iki yılda Avrupa'da kendisini Türkiye gerçekliği ile uygun düşmeyen bir şekilde oldukça güçlü bir hareket olarak sundu. "Cephe"lerin ve diğer "savaş" örgütlerinin peşpeşe kurulmaya başlanması; bütün grupların politik söylemlerinin "sıcak savaş" şartlarını andırır şekilde değişmesi, hem Avrupalı sosyalist, radikal güçlerde, hem de Türkiyeli ilerici, demokrat ve devrimci güçlerde, Türkiye'de yakında birşeylerin başlıyacağı izlenimini uyandırdı. Aralarında Devrimci İşçi'nin de yeraldığı bir çok grup, belki de farkında olmadan kitlelerde ciddi beklentiler ve heyecanlar yarattı. 83 sonuna doğru bu beklentiler ve heyecanlar boşa çıktı. Bu ise, her alanda olumsuz etkiler yarattı. Bu gelişme, beraberinde sol gruplar arasında bölünme ve ayrışmaları da getirince, Dayanışma Hareketi'nin en önemli dayanakları dağılma sürecine girdi.*

Bütün bu gelişmeler aynı süreçte ve aynı zamanda ortaya çıkıp üstüste geldiği için Dayanışma Hareketi, kendisini yeniden üretemedi. Çünkü, hareket, kendisini yenileyebilecek unsurların birisini değil bir çoğunu yitirdi. Dayanışma Hareketi, uzun vadeli bir proğrama göre kendisini tanımlasa ve kurumlaşmasını da hareketin gerçek dayanaklarını da kucaklayacak şekilde gerçekleştirmiş olsaydı, bir çok sıkıntı yine olurdu, ama bugünkü noktaya gelinmezdi. Geçerken belirtelim ki, bu noktaya gelinmesinde Devrimci Yol saflarında, Devrimci İşçi içinde ortaya çıkan Marksizm dışı bir akıma karşı devrimcilerin uzun süren bir ideolojik mücadele evresi yaşamış olmalarının yarattığı boşluğun da özel bir etkisi olmuştur. Devrimci İşçi'nin içe yönelik bir mücadeleye zorunlu kalışı nedeniyle Türkiye'deki gelişmelerin doğru bir temelde Avrupa Solu'na anlatılması v.b. görevler başarılamamıştır. Bu nedenle, Dayanışma Hareketi'nin dolaylı *destekleyicileri ve dayanakları durumundaki hümanist, demokrat güçler ve çeşitli resmi kurumlar, Türkiye'de demokrasiye geçildiği yaygarasının etkisi altında kalmışlar; Hareketin* doğrudan *dayanağı durumundaki devrimci ve sosyalist güçler ise Türkiye'deki gelişmeleri nasıl yorumlayacakları konusunda şaşkınlığa düşmüşlerdir.*

Sonuç olarak söylersek: Dayanışma Hareketi'nin bugün içinde bulunduğu durum bir anda, ya da sadece pratik-örgütsel adımlarla aşılamaz. Buraya kadar vurguladığımız gerçekler, hareketin tıkanmasının çok daha ciddi sebeplerde ileri geldiğini yeterince açıklamış olmalıdır. Bu durumda ilk yapılması gereken, tıkanmanın sebeplerini doğru yorumlayabilmek ve sebepleri ortadan kaldırıcı geniş boyutlu bir çaba içerisine girebilmektir.

Bu çaba, esas olarak, Dayanışma Hareketi'nin doğru tanımının kavranması, bilince çıkarılması temelinde gelişmelidir. Bu bir yönüyle, Dayanışma Hareketi'nin en önemli boyutlarından birisi olan ideolojik-siyasal boyutun bilimsel ve Türkiye gerçekliğine uygun bir şekilde inşa edilmesi demektir. Türkiye halklarının kendi bağımsız seçeneğinin teorik perspektifi, siyasal çözümlemeleri, amaç ve hedefleri Dayanışma Hareketi'nin unsurları arasında bilince çıkarılmadan hareketin diğer boyutlarının oluşması mümkün değildir. Dayanışma Hareketi'nin diğer önemli boyutu olan kurumsal-örgütsel düzeyin temel dayanağı ve taşıyıcısı olan güçlerin, Türkiyeli ve Avrupalı devrimci-sosyalist güçlerin birliği ve yeniden faaliyeti ancak bu yolla sağlanabilecektir. Dayanışma Hareketi'nin diğer önemli boyutu durumundaki demokratik kamuoyu odaklarının (dolaylı müttefik güçlerin) Türkiye halklarının taleplerini ve çıkarlarını gerçek anlamıyla karşılayan seçenekle ve politik odakla hemen dayanışma içerisine girmesi beklenmemelidir. Bu güçlerin harekete geçmesi büyük ölçüde Türkiye'de halkın kendi seçeneğinin bağımsız bir politik odak ve maddi bir güç düzeyine yükselmesine bağlıdır. Böyle olmakla birlikte bu güçlerle kopan ilişkilerin yeniden canlandırılması ve bu güçlerin Türkiye'deki gelişmeler karşısında tekrar duyarlı hale getirilmesi zorunludur.

Öte yandan Türkiye'deki baskıları teşhir faaliyetlerine; kitlelerin yavaş yavaş yükselen eylemliliklerine ve bu eylemlere konu olan demokratik taleplere yurtdışından en geniş desteğin sağlanması mücadelesine aralıksız devam edilmesinin bir zorunluluk olduğu açıktır. Devrimci güçlerin sürdürdükleri mücadelelere destek olmak ne kadar gerekliyse, gençlerin, işçilerin, aydınların demokratik talepleri yönündeki mücadele ile dayanışmak da o kadar gereklidir. 12 Eylül öncesindeki sağ ya da sol, veya "sosyalist" partilere ve bunların yöneticilerine konulmuş yasaklarla, bu yasakları delmek için sürdürülen mücadelenin yerine Dayanışma Hareketi, esas olarak halka konulmuş yasakların delinmesi mücadelesine destek olmalı, bu mücadelenin siyasi ve demokratik alandaki şekillenmesini ön planda tutmalıdır.

Dayanışma Hareketi'nin temel görevlerinden birisi olan genel demokratik faaliyetleri ihmal etmeksizin bugünkü evrede Dayanışma Hareketi'nin merkezi öneme sahip görevinin ideolojik-siyasal düzeye ait olduğu kavranmalıdır. Bu açıdan ağırlık verilmesi gereken şey, hareketin taşıyıcıları ve doğrudan müttefikleri (ki bunlar Türkiyeli ve Avrupalı devrimci ve sosyalist güçlerdir.) arasında Dayanışma Hareketi çerçevesinde ideolojik- siyasi niteliğin ve birliğin sağlanmasıdır. Bu çaba, genel demokratik faaliyetler içerisinde yerine getirilirse anlam taşır. Dayanışma Hareketi'nin genel demokratik görevlerini yerine getirme sürecinde gerçekleşmeyen ve bu görevlerin hitabettiği kesimlerle kurulan ilişkiler içerisinde şekillenmeyen bir ideolojik-siyasal netliğin ve birliğin dar ve etkisiz yapıların oluşmasından öteye gidemeyeceği açıktır.

Şimdi asıl ihtiyaç, Türkiye halklarının gerçek kurtuluşunu ifade eden ideolojik-siyasal seçeneği genel bir çizgi olarak benimseyen, geniş bir kesimi kucaklayabilmenin, kendisini genel demokratik görevleri yerine getirme sürecinde kurumlaştıran ve demokratik bir işleyişe sahip olan bir Dayanışma Hareketi'nin oluşturulmasına yönelmektir.

Dayanışma Hareketi'nin şimdi dağınık durumda olan unsurları bu görevin yerine getirilmesi için adım atabilecek güçte ve yetenektedir. Önemli olan, Türkiye'li devrimci güçlerin, Avrupalı demokrat, sosyalist ve devrimci güçlerle bu yönde ve bu perspektifte bir ilişki geliştirmeye ve onlarla ortak faaliyetler ve kurumlaşmalar yaratmaya yatkın hale gelmeleridir. Dayanışmaya konu olan ülke Türkiye olduğu için bu yöndeki ilk adımların Türkiyeli devrimci ve sosyalist güçlerden gelmesi hem doğal, hem de zorunludur.

SON BİR SÖZ

Biz bu yazımızda Dayanışma Hareketi ile ilgili bazı genel yaklaşımlar sunmaya ve Dayanışma Hareketi içerisinde çeşitli güçlerin yanısıra yer alan devrimcilerin bu hareket içinde ve bugünkü evrede karşı karşıya bulundukları görevleri ve sorunları dile getirmeye çalıştık. Bir bakıma Dayanışma Hareketi'nin genel doğrultusu ve ilkeleri ile bu hareketin unsurlarından birisi olan Türkiyeli devrimcilerin görevlerini içiçe geçmiş bir şekilde tartıştık. Konunun ve yaşanan sürecin özgüllüğünden ileri gelen durumun tartışmaların ileriki bir evresinde daha bir netliği çıkacağını düşünüyoruz. Bu konuyla ilgili bir tartışma yazısının ele alması gereken başka konuların da varolduğu biliniyor. Örneğin, Dayanışma Hareketi'nin bulunulan ülkelerin Türkiye ile olan ilişkileri ve bu ülkelerdeki sınıf mücadelesi tarafından da etkilendiği bilinmektedir. Bunların Dayanışma Hareketi ile ilişkilerinin nasıl olacağı da bu nedenle tartışılması gereken bir konudur. Örneğin bazı Avrupa ülkelerinin Türkiye ile NATO çerçevesindeki ilişkilerinin harekete nasıl ve ne yönden etkide bulunacağı gibi..

Bunları ve ayrıca Dayanışma Hareketi'nin uluslararası alana ilişkin görevlerini ilerde tartışılacak konular olarak gördüğümüz için bu yazıda bu konulara girmedik.

İKTİDAR VE DÖNÜŞÜM

(2)

POLİTİK MÜCADELE KİTLE DİNAMİZMİNİ DIŞTALAYAN BİR MÜCADELE Mİ?

Dönüşümcü liberal söylemde, politik mücadele, kitle dinamizimini dışlayan, hatta ona karşı verilen bir mücadele olarak görülmektedir. Bu perspektifte, politik mücadelenin olumsuzlanması nedeniyle, politik mücadele ile kitle eylemliliği arasında ki bağ kopmaktadır. Kitlelerin kendi dinamizmi etrafındaki eylemlilik mi? yoksa politik eylemlilik mi? ikilemi bu kopuşu somutlamaktadır. Bu ikilemde somutlanan mantıkta, kitlelerin kendiliğinden eylemliği yüceltilirken bu eylemliğin siyasal biçimlerde ifade edilmesine olumsuz gözle bakılmaktadır. Kitle dinamizmi ile kendiliğindencilik arasında tam bir özdeşlik kurulmakta ve bu özdeşlikten hareketle, politik mücadele kendiliğindenciliğin aşılması, bilinçli ve örgütlü bir mücadele ve eylemlilik olarak ortaya çıktığı oranda kitle dinamizminin dışında gerçekleşen bir olgu olarak algılanmaktadır.

Dönüşümcü liberal söylemde kurulan mantık denklemini şöyle de özetlemek mümkündür: Kitle dinamizmi demek kitlelerin kendiliğinden arayışı ve eylemliliği demektir, kitlelerin kendiliğinden eylemliliğine dayanmak demek toplumun kendiliğinden dönüşümünü esas alan bir perspektife sahip olmak demektir. Bu kendiliğindenci dönüşüm perspektifine göre ise, politik mücadele biçimlerine dayanmak, kitlelere dışarıdan eğemen olmak demektir, ya da kitlelere dışarıdan eğemen olarak onları yönetmek, " bir sürü gibi gütmek' v.s. demektir.

Benimsenen mantık denklemi bu olunca, politik mücadele biçimlerine dayanan bütün hareketleri, aralarında varolan tüm köklü farkları bir kenara iterek bir sepete koymak ve bu hareketlerin tümünü, sınıf mücadelesinin politik biçimlerini temel almaları olgusundan hareketle "*elitçilik*" le, "*tepeden inmecilik*"le eleştirmek ve suçlamak mümkün olabilmektedir.

Aslına bakılırsa, bu tür sapık eleştirilerin altında politik mücadelenin her biçimine karşı güvensizlik yatmaktadır. Bu güvensizlik 1980 sonrası dönemde, yenilginin etkilediği bir ortamda, Türkiye sosyalist hareketlerinde filizlendirilmeye çalışıldı. Ama bu güvensiz tutumun sadece bu dönem ve Türkiye sol'u ile sınırlı bir olgu olduğu söylenemez. Bunun 70'li yıllar boyunca Avrupa soluna da egemen olmaya başlayan bir hava olduğu gerçeği gözardı edilemez.

Sınıf mücadelesine ve onun politik biçimlerine duyulan güvensizlik teorik düzeyde Marksizimin geçersizliği üzerine yoğun bir tartışma ile birleşmiş bulunuyor. Devrimci hareketimiz, son bir kaç yıldır bu sapık eğilimlere karşı yoğun bir ideolojik mücadele vermektedir.

Kitlelere her hangi bir politik perspektif önermemek, her hangi bir mücadele yöntemi önermemek şeklindeki kendiliğindenci sağ eğilimin söyleminde yeralan kitlelerin kendiliğinden eylemliliğine tapınmanın arka planında güvensizliğin beslediği bir teslimiyetin yeraldığı söylenebilir.

Kitleleri kendiliğinden eylemliliğinde kaderiyle başbaşa bırakmak olarak da tanımlanabilecek olan bu tutumun getireceği pratik sonuç, politik alanda kitleleri tamamen silahsızlandırılmış bir şekilde bujuvaziyle başbaşa bırakmaktır.

Kitlelerin politik eylemliliğine duyulan umutsuzluk ve güvensizliğin somut bir örneği olması bakımından, D. Türkiye'den bir alıntı yapalım.

"...*Bugüne kadarki tarihlerine baktıklarında, orada ezilmişlikten, yükselen umutların acımasızca çöküşünden başka bir şey görmeyip, bugüne kadar kendine olumlu bir gelecek vaadetmiş her hareketin çöktüğüne, ' islamcı model'den 'sosyalizm' e kadar tüm parlak 'gelecek' projelerinin yaldızlarının döküldüğüne tanık olan bir topluma biz ne yeni bir ' kurtarıcı' ve ne de o kurtarıcı sayesinde varılacak bir gelecek vaadediyoruz. O'nu kendi eylemi üzerinde düşünmeye, kendi eylemliliğindeki olumluluğu keşfe çağırıyoruz...*"

D. Türkiye S. 28, ' Tarihten Sosyalizme'.

Topluma bir gelecek projesi önermemek, yani bir r ' *kurtarıcı*' ve bu kurtarıcı sayesinde varılacak bir gelecek vaadetmemek, sadece "*ey toplum kendi eylemini düşün, kendi eylemindeki olumluluğu keşfet* " çağrısında bulunmak... Devrimcilik adına, sosyalistlik adına topluma verilecek mesajın özeti bu. Eğer bu mesaj hakkıyla iletilebilirse 'kurtarıcı' bir hareket değil, içinde kurtulunacak bir hareket olacak, ve sosyalistlerin hedefi de bundan başka bir şey olmamalı, (imiş).

Sosyalizm'e kadar bütün "*parlak gelecek" projelerin yaldızlarının döküldüğüne tanık olan bir topluma*" artık herhangi bir model, bir kurtuluş reçetesi sunmamak gerektiğine inanan dönüşümcü liberaller, toplumun kendi arayışına tabi olmak gerektiğini söyleyerek "kurtarıcılıktan" " artçılık'' a doğru büyük bir geriye çekilişi önermektedirler.

Bir iki örnek daha: "... *Devrimci hareketler, toplumda varolan arayış eğiliminin kendisini kalkış noktası yaptıkları noktada, ona önceden herhangi bir model sunmadıkları noktada gelişebilirler.*" (43 sayfalık yazıdan)

" *Türkiye toplumu deyim yerindeyse kendini arıyor...*"

" *Bugünkü toplumun değişim dinamiği asıl bu arayışın kendisinde görülmelidir. Gercek gücün bu arayışın kendisi olduğu, onun gidebileceği sınırlara kadar serbestçe geliştirilmesi gerektiği topluma kavratılmak durumundadır. Yarını kuracak olan şey herhangi bir ekibin dışarıdan sunacağı ve onay isteyeceği model değil, doğrudan toplumun kendisidir. Onun kendi arayışı kendi gücüdür.*"

Ne var ki, emekçi yığınların yönetmeye talip çıkmamaları, bu uğurda dişe diş bir mücadeleye girişmemeleri ise ebediyen yönetilmeye mahkum kalmaları demek olacaktır.

Devrimcilerin kalkış noktası yapması önerilen arayış eğiliminin kendisinin ne olduğu daha önceki D. İşçi' de yapılan tartışmalarda ele alınmıştı. Kısaca bir kez daha hatırlatmak gerekirse, bu arayış eğiliminin, Türkiye'nin doğu ile batı arasında gidip gelmesi nedeniyle kendine özgü değerler yaratamadığını, bunun arayışı sürecinde olduğunu, siyasal alanda süren mevcut kamplaşma ve çatışmanın da doğucu ve batıcı gelenekleri temsil eden güçler arasında devam ettiğini saptayan tesbitler ve görüşler olduğunu belirtelim.

Topluma herhangi bir model sunmamak, ya da topluma " kurtarıcı'' sözcükleri, eleştirileri istenen şekilde nötralize etmeye elverişli birer paratöner sözcüklerdir. Önce bu saptamayı yapmak gerekiyor. Örneğin, " kurtarıcı'' sözcüğünden hareketle, kitlelerin siyasi eylemliliğine dayanarak bu eylemlilikte geniş kitlelerle birleşmeyi gerekli görmeyen, " darbeci'' ve "tepeden inmeci'' anlayışları eleştirmek mümkündür. Kitlelerin kurtuluşunu kitlelere dayanmakta görmeyen anlayışları bu kavram çerçevesinde eleştirmeye kimsenin itirazı olmaz. Ne varki dönüşümcü liberal söylemde " yeni bir kurtarıcı'' ve " o kurtarıcı sayesinde varılacak bir gelecek vaadet''memek düşüncesinin sadece kitlelerle birleşme hedefi olmayan anlayışları eleştirmekle sınırlı olduğu söylenemez. Asıl söylenen ve savunusu yapılan, toplumun nihai kurtuluşunu hedefleyen bir "model'' sunmamaktır. İkinci bir paratöner sözcük olan'' model'' sözcüğü ile kastedilen ise, emekçi kitlelerin kurtuluşunu amaçlayan ve onu hedefleyen bir politik program ya da politik stratejiden başka bir şey değildir.

"*Kurtarıcı*"*lık* ve "*model*" sözcüklerinin içeriğinde gizlenmeye çalışılan mantık, başta da vurguladığımız gibi, politik mücadele biçimlerine ilişkin ortaya çıkan güven bunalımının bir tezahüründen başka bir şey değildir. Politik olan herşeye karşı güven bunalımı içine giren dönüşümcü liberaller, bir pelte gibi her yana akma özelliği olan paratöner sözcükler aracılığıyla düşüncelerini açıklayarak gelecek tepkileri nötralize etmeden öteye, bir yenilgi ortamında " acımasızca çöken'' umutların umutsuzluğa dönüşmesinin, teorik açılımını yapmaktadırlar.

Dönüşümcü liberallerin asıl karşı çıktığı şey, kitlelerin önüne politik programların konulmasıdır. Topluma kurtarıcı proje ya da model sunmamaktan kasıt politik programlar konulmamasıdır.Topluma kurtarıcı proje ya da politik proğramlar koymak, dönüşümcü liberallerin zannettiği gibi, "*her hangi bir ekibin dışarıdan sunacağı ve onay isteyeceği bir model*" sunmak basitliğinde bir olay değildir, kitlelerin kurtuluşunu gerçekleştirecek bir gücü, kitlelerin bilinçli, iradi ve örgütlü eylemliliğinde somutlayarak gerçekleştirmek ve hedefe yöneltmektir.

Dönüşümcü liberalleri kızdırma pahasına "*kurtarıcı*" lıkla ilgili bir sözü Lenin'den aktaralım. Evet, Lenin der ki: " *Marksizm proletaryanın kurtarıcı hareketinin teorisidir.*" (Dönek Kautsyky, 176). Demek ki, bir marksist harekete karşı olduklarını beyan eden dönüşümcü liberaller bu noktada sadece Lenin'le değil, genel olarak marsizmle de bağdaşmaz bir tutum içindedirler. Ya da onlar,emekçi kitlelerin kurtuluşunu sağlayıcı amacı olmayan "yeni" bri "marksizm'' yorumunu getirerek bilinen macı olmayan "*yeni*" bir "*marksizm*" yorumunu getirerek bilinen marksizmi ortadan kaldırmak amacındadır. Devrimci proleter hareketin kurtarıcı (ya da toplumun devrimci dönüşümündeki tayin edici misyonunun), kitlelerin kendi eylemliğini dışlama olduğunu söyleyebilmek ancak, beyin dokularının çürümeye başlamasıyla oluşan bir bunama halinde mümkündür.

Topluma kurtarıcı bir proje ya da model sunmamak, toplumu ve özellikle emekçi kitleleri kurtuluşa götürecek bir politik proğram sunmamak, bir politik proğram etrafında kitle eylemliliklerini yönlendirmemek bu amaçla bilinçli, iradi ve örgütlü mücadelere yönelmemek olarak da anlaşılması gereken bu anlayışla değil politik mücadeleye katılmak, burjuvaziye karşı her hangi bir alanda mücadele vermek sözkonusu olamaz. Bu anlayışla hareket etmek burjuva politik güçlere meydanı terketmekten başka bir sonuç yaratmaz.

Politik hareketlerin tarihsel gelişme sürecindeki işlevini sona erdirmenin ancak devlet-toplum ayrımının ortadan kalkması ve devletin "*sönmesi*" sonucu mümkün olabileceği, bu tarihsel aşamaya varılıncaya kadar politik mücadelelerin çeşitli güçler arasında ve farklı biçimler alarak devam edeceği muhakkaktır.

Bugün burjuva eğemenliği altında, ezilen, sömürülen kitleleri politikanın dışında tutmak, toplumda yönetim tekeli kurarak yönetmek egemen güçlerin başlıca isteğidir. Peki politik mücadele yöntemlerini topluma dışarıdan yapılmış bir müdahale olarak gören dönüşümcü liberallerin 12 Eylül faşist darbesinde bir "*şans*" keşfetmelerine ne demeli:

" *Emekçi halk yığınları, özellikle 80 darbesi sonrası ciddi bir şansa belki de ilk defa bu derece güçlü sahip oluyorlar.*" (43'lük yazı)

"Dönüşümcü liberalleri kızdırma pahasına "kurtarıcık"la ilgili bir sözü Lenin'den aktaralım. Evet, lenin der ki; "Marksizm proleteryanın kurtarıcı hareketinin teorisidir."

Aynı şansa Yeni Gündem'de vurgu yapan A. Savaş Akat, " *1982 Anayasası'nın eski siyasi örgütleri yasaklayarak zorladığı yeni soluk alma alanının görmezlikten gelinmeyeceğini*" söylerken, 12 Eylül'ün siyasal arenayı temizlemesini, emekçi halk yığınları için ortaya çıkan tarihi bir fırsat olarak değerlendirmektedir. Dönüşümcüsüyle, sivil toplumcusuyla bütün sol liberallerin, siyasal arenanın bir dönem cunta tarafından temizlenmesi sonucu ortaya çıkan fırsatı değerlendirmek üzere, devrimci hareketleri karalıyarak, herkesi "reddi miras'' yapmaya çağırmaları tarihi görevlerini yerine getirmek için olsa gerek!

Dönüşümcü liberaller, varolan " *sosyalizm*"lerde objektif bir olgu olan bürokratik egemenliğin kaynağını, işçi sınıfının iktidar mücadelesini temel alınmasına bağlamaktadırlar. Bürokratizme yol açmamak için çareyi politik mücadeleden uzaklaşmakta bulmaktadırlar. Bunlara göre, işçi sınıfı ve çalışan yığınlar siyasi iktidarı fethederek egemen bir güç haline gelmeyi hedeflememelidir, yoksa, kendilerini güdecek yeni *güdücülerin iktidarına yol açmış olurlar*, v.s.

Bu mantığın gündelik yaşamındaki somutlanışı şu olacaktır: emekçi yığınlar, toplumu yönetmeye talip olmamalıdır, bunun mücadelesini esas almamalıdır. Ne var ki, emekçi yığınların yönetmeye talip çıkmamaları, bu uğurda dişe diş bir mücadeleye girişmemeleri ise ebediyen yönetilmeye mahkum kalmaları demek olacaktır. Açıktır ki, bu tür önergelerin altında gizlice yatan şey, emekçi kitlelerin iktidar olabileceğine, yönetici bir güç olabileceğine duyulan güvensizlik ve inançsızlıktır.

Siyasi iktidar mücadelesi neden dışarıda güç oluşturarak kitlelere egemen olmak olsun? Bu mücadelede kitle eylemliliği ve dinamizmi neden mutlaka dışlanmış olsun ? Ve neden emekçi kitleler, bilinçli ve örgütlü eylemliğiyle siyasal iktidar hedefine yönelmesin ? Siyasal iktidar mücadelsinin başarılı örnekleri olan Ekim devrimi, Çin devrimi, Küba devrimi gibi eylemliliklerin kitlelerin eylemliliği ve dinamizminin ürünü olmadığını hangi aklı başında biri savunabilir ? Yoksa bu ülkelerde, kitleler sürü gibi güdülerek mi bu atılımlar başarıldı ?

Bu devrimci atılımların emekçi kitlelerin siyasal eylemliliğine dayanamadığı, "*tepeden*" gelen "*darbe*" girişimlerine benzediğini söylemek ancak tarihsel gerçekleri tersyüz etmekle mümkündür.

(Ekim devrimi için "*zamanlaması iyi yapılmış bir darbe*" tesbitlerine *Demokrat Türkiye* sayfalarında yer veren dönüşümcü liberallerin tarihi her konuda olduğu gibi bu konuda *da tersyüz etmeye giriştiklerini bura*da hatırlatmakla yetinelim).

DÖNÜŞÜMCÜ LİBERALLERİN SAVUNDUĞU MARKSİZM, LİBERALİZMİN VE ANARŞİZMİN BANYOSUNDA YIKANMIŞ MARKSİZMDİR

'Siyasal iktidarı fethetme hedefine yönelik politik mücadeleyi gündemlerinden çıkartan dönüşümcü liberaller evrimci dönüşüm tezinde ifadesini bulan kendiliğindenciliğe ideolojik dayanaklar bulmak için marksizmi liberalizmin ve anarşizmin banyosuna sokmak ve öylece onu savunmak zorunda kalmaktadırlar, "*yeni marksizm yorumu*" dedikleri yorumlar bu tür savunulardan öteye gitmiyor.

Liberalizmin ve anarşizm.n müşterek banyosuna sokulan "*yeni marksizm*" yorumuna göre, iktidar sorunu güç yaratma değil, burjuva devleti yıkarak siyasal gücü ele geçirmek değil, bu güç aracılığıyla toplumda köklü dönüşümler gerçekleştirmeye yönelmek değil, toplumda bugünden dönüşümleri gerçekleştirmeye başlamak ve bunu evrimci bir süreçte tamamlamaktır.

Dönüşümcü liberallerin teorik çizgisi marksizme o kadar yabancı ki, devrimci teorinin içini boşaltmadan kendi düşüncelerini savunmaları mümkün olmuyor.

Kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinde, siyasal devrimin önceliğini ve geçişteki tayin edici rolünü yadsıyan görüşler marksizm adına savunulmaz.

" *Kapitalist ve komünist toplum arasında birinden ötekine devrimci dönüşüm evresi yer alır. Buna tekabül eden politik bir geçiş dönemi de vardır ki, bu dönemde devlet ancak proletaryanın devrimci diktatörlüğü olabilir.*" (*Marks, Gotha Proğramı*)

Her dönem olduğu gibi bugün de marksizmi burjuva liberalizmi kılığına sokarak "ehlileştirme'' girişimlerine karşı bu marksist perspektife yeniden vurgu yapmak gerekmektedir. Dönemin benzer sapkın akımlarına, marksizmin canlı ve yaratıcı özüne sahip çıkarak karşı çıkan Lenin'in konuya ilişkin görüşleri, bugünkü tartışmalara da ışık tutacak verraklığı sağlamaktadır.

" *Daha önceleri sorun şöyle konuluyordu: Proletarya kurtuluşunu saglayabilmek için bujuvaziyi iktidardan indirmeli, politik gücü eline almalı ve devrimci diktatörlüğünü kurmalıdır. Bu gün ise sorunun konuluşu az çok farklıdır. Kapitalist toplumdan ki bu toplum komünizme doğru gelişmektedir. komünist topluma geçiş " politik bir geçiş dönemi" ile takviye edilmemiş ise, bu mümkün değildir, işte bu "politik geçiş" dönemi" ile devlet, ancak proletaryanın devrimci diktatörlüğü olarak biçimlenebir.*". (Devlet ve İhtilal).

. Demek ki, marksizm, dönüşümcü liberallerin, ' toplumun kendi dinamizmi ve dönüşümü mü esastır, yoksa siyasal iktidarın fethedilmesi mi ? ' diyerek yaptığı gibi soruna yaklaşamıyor.

Marksizm, toplumun kendi dinamizmi ve eylemliliğinin sosyalizme doğru köklü bir dönüşüm yaratabilmesinin ancak, devrimci bir si-

❯

yasal geçiş eşliğinde mümkün olabileceğini söyler. Bu net tesbite rağmen, bu konudaki tartışmalar her dönem önemini korudu. Toplumsal dönüşüm sürecinin, toplumda köklü bir dönüşüm yaratarak tamamlanabilmesinin temel koşulunu bu köklü dönüşümün devrimci bir siyasal iktidar aracılığıyla gerçekleşmesi olarak koyan marksizim ile politik aracın geçiş sürecindeki tayin edici rolünü yadsıyan çeşitli reformist ve anarşist hareketlerin bakış açıları arasındaki kesin ayrım çizgileri, bir yüzyılı kapsayan ideolojik mücadele sürecinde defalarca ortaya kondu. Bugün her bir görüşün pek çok ülke pratiğinde denendiği ve zengin bir tecrübe birikiminin ortaya çıktığı günümüz koşullarında marksizmin bu teorik prespektifini geçersiz kılacak yeni tarihsel koşulların ortaya çıktığı söylenemez. Kaldı ki, böyle bir iddianın ileri sürülmesinden ziyade, marksist perspektifi çarptırarak tanımlama sözkonusudur.

Bu noktada, *" marksizm odağına iktidarı değil, dönüşümü koyar"* diyenlere ilk anlatılması gereken, marksizmin konuya ilişkin giriş tezleri olmak durumundadır.

Şimdi Lenin'in odağına neyi koyduğuna bakalım:

"Hiç kuşkusuz, her devrimin en temel sorunu devlet iktidarı sorunudur. Her şeye karar verecek olan, iktidarı hangi sınıfın elinde tuttuğudur. ... İktidar sorunu gözler kapanıp bir kenara itilemez. Çünkü bir devrimin gelişmesinde, uygulanacağı iç ve dış politikada ortaya çıkan her sorunun çözümlenmesinde anahtar odur, iktidar sorunudur....." (Halkın Dev.Yön. Katılımın s.35).

Bu belirlemelerden hareketle, marksizmin toplumun köklü dönüşümünü hedeflemediği sonucu çıkar - mı? Elbetteki çıkmaz. Burjuva toplumun sosyalizm doğrultusunda köklü dönüşümünü gerçekleştirmek nihai hedeftir, siyasal iktidar ise, bu hedefe varılmasını sağlayacak temel bir araçtır.

Burjuvazi bu dönüşüme izin vermezse ne yapılacaktır? Siyasal bir çatışma sürecine girmeyi oldukça riskli ve "kirli" bulan cümle "köklü dönüşümcü"ler, ya sosyalizme geçişe burjuvaziyi ikna etmeyi başaracak, ya da tarihi dönüşümü kendilerinde gerçekleştirerek kapitalizmin dünyasına demir atacaklardır.

" Marksizm odağına iktidarı değil, dönüşümü koyar" diyenlerin bir yenilgi ortamında marksizmi sorgulayarak ve çarptırarak tartışma gündemine getirenlerin bir nedeni ve anlamı olsa gerek *"İktidar sorunu gözler kapanıp bir yana itilemez"* dendiği her durumda bu söze hemen itiraz edilerek *"hayır, marksizm odağına iktidarı değil dönüşümü koyar"* denmesi ve iktidar sorununu sınıf mücadelesinin gündemi dışına itmeye kalkışmaları da gösteriyorki, bunlara göre toplumda köklü bir siyasal değişiklik olmadan da dönüşümün gerçekleşmesi mümkündür.

Dönüşümcü liberallerin, bu şekilde siyasal aracı " kirli" bir araç ilan eden liberalizmin ve anarşizmin tarihi tezlerine sarılarak politik mücadele biçimlerini temel kabul eden her siyasal hareketi, *" kitleleri araç olarak görmek"* onları *" bir sürü gibi gütmek"*, kitleleri kullanarak kendilerini iktidar yapmak isteyen *"ikbal avcıları"* v.s. gibi nitelemelerle karalaması bunların neyin takipçiliğine soyunduğunu ortaya koymaktadır.

DÖNÜŞÜMCÜ OLMAK AMA GÜÇ YARATICI OLMAMAK!

Dönüşümcü liberal perspektifte, iktidar sorununun tanımlama biçimini görmüştük. Bu tanımlamada iktidar probleminin devlete ait bir olgu olarak değil, bir başka yerde, *" güç yaratmak değil, kitlelerin kendi konumlarında köklü dönüşümler yaratmak olarak"* ele alındığını görmüştük. Bu perspektife göre, *" güç yaratma"* hedefine yönelirse, bir güce karşı başka bir güç yaratmaya yönelirse, *"böyle bir bakışta problem kendimizi topluma güç olarak sunabilmede yatar."*

Eğer kitleleri, bir yerleri ele geçirmede kullanılacak manivelalar olarak görmek istemiyorsanız, kendinizi topluma bir güç olarak sunmak istemiyorsanız, kitleleri güçlerden birini seçmek zorunda bırakmak istemiyorsanız, kitlelere yönetici olmak amacında değilseniz, hiç bir zaman toplumda güç yaratıcı girişimlerde bulunmamalısınız! Güç olmaya degil, güç olmamaya çaba sarfetmelisiniz. Toplumun kendiliğinden hareketine tabi olacaksınız, ama bu hareketliliğe güç yaratarak müdahale etmeyeceksiniz. Güç yaratmayı hedefleyen hiç bir *"dayatıcı"* eylemliliğe başvurmayacaksınız. Kısacası güç yaratmak, dayatıcı olmak yok, zora baş vurmak yok. Aksi halde toplumun dinamizminin kendi *" doğal kanalları"* nda özgürce akması mümkün olmaz. v.s. v.s. Kısaca mantık budur.

Bu mantığa göre, siyasi eylemlilik, toplumda güç olmayı hedeflediğinden, güç yaratmanın beraberinde getireceği kötülüklerden sakınmak için bu *" kirli araç"* tan uzak durmak gerekmektedir. Çözüm olarak ise toplumda politik bir güç yaratmaktan geçmeyen, hayati tehlikelere ve risklere yolaçacak bir sınıfsal çatışma ekseni olmayan bir dönüşüm projesi önermektedirler. Toplumda sınıfsal ve siyasal bir çatışma ekseni yaratamadan bugünden dönüşüm hedeflenmelidir. Ne demişti dönüşümcü liberallerimiz: *" biz kitlelerin konumunda (bugünden) köklü dönüşümleri gerçekleştirmeyi amaçlayan bir hedefe, bir iktidara bir güç - iktidar ilişkisine sahibizdir ve bunun içerisinde devletin yeri talidir, toplumun kendi dinamizmi içindeki esastır."*

Burjuva toplumda köklü dönüşümler gerçekleştirmeye başlamışken, örneğin Türkiye'deki mevcut faşist devlete tali planda yer vermeyip onuda bir dönüşümle köklü bir dönüşüme tabi tutsalar hiç de fena olmazdı !

Hakkını yememek lazım, bu dönüşüm projesi, tüm bir toplumu her boyutta kapsayan büyük bir projedir. Ekonomiden, politikadan kültüre kadar tüm bir toplumu kendi evrimi içinde köklü dönüşümlere tabi tutmak, hem de burjuvazinin siyasi egemenliği altında bunu gerçekleştirmek, gerçektan göz kamaştırıcı bir proje'dir. Hem de sosyalizmin aksine, *" yaldızları"* hiçbir zaman dökülmeyecek parlak bir gelecek projesi!...

Peki, toplumsal gerçeklik, bu projenin hayat bulmasıyla uygunluk içinde midir? ya da bu dönüşüm projesinin gerçekleşebilmesi için başka bazı koşulların varolması gerekmez-mi? Özellikle egemenlerin bu proje karşısındaki tutumları ne olacaktır ? Bütün bu ve benzeri souları yok sayarsan dönüşüm projesinin gerçekleşebileceğinden sözetmek mümkün olur,. Ama bu soruların içeriğinde saklı toplum gerçeği yok sayılmayacağına göre, bu projenin şansının neye bağlı olacağına bakmak gerekiyor.

Bu dönüşüm projesinin hayat bulabilmesi için öncelikle topluma ve devlete egemen olan sınıfın (burjuvazinin) bu dönüşüme razı edilmesi zorunludur. Zira, bujuvazinin onay veremeyeceği bir dönüşüm, onun siyasal baskısıyla karşılaşacaktır. Bu noktada, burjuva devleti, egemen sınıfın yüksek menfaatlerini korumak ve kollamak üzere devreye girecektir. Bu koşullarda, toplumu dönüştürmekte ısrar etmek, bu dönüşümü engellemek isteyen güçlerle bir siyasal çatışma ortamına girmek kaçınılmaz hale gelir. Ve dönüşüm projesinin kaderini başlayacak olan bu siyasal çatışmanın sonucu tayin edecektir. Yani sonuçta yine siyasal mücadelede üstünlüğünü sağlayan taraf toplumun dinamizmini şekillendirecektir. Ama dönüşümcü liberallerimizin projesinde siyasal iktidar mücadelesi günahlarla yüklü kirli bir mücadele biçimidir. Onlar, siyasi mücadeleyi ön plana almaktan yana olmayıp, bütün enrjileriyle toplumda köklü dönüşüm yapmak amacındadırlar.

Demek ki, bu projenin hayat bulmasının iki yolu vardır: Bu köklü dönüşüm ya burjuvazinin bütün direnci kırılarak gerçekleşecek ya da burjuvazi buna ikna edilecek, bu da mümkün olmadığına göre, toplumda köklü bir dönüşüm, sadece güzel bir ütopya olarak hayallerde yaşatmaya devam edilecektir.

Demek ki, sorunun özü, toplum dinamizmi mi-siyasal dinamizm mi? ikilemindeki tercihte belirlenmiyor. Bu her iki dinamizm arasında tam bir karşıtlık oluşturarak sorun kavranmıyor, toplumun nesnel gerçekliği tanımlanamıyor.

Sınıflar mücadelesinin bir düzeyi olan siyasi dinamizm, toplum dinamizminin ve tarihinin yapılışının motor düzeyidir. Siyasal düzey toplum (ya da kitle) dinamizminin dışlandığı bir düzey değil, kitle dinamizminin eylemlilikte siyasallaştığı bir düzeydir.

Kitle dinamizminin yönlendirdiği siyasal düzeyin gelişmeyi biçimlendirici fonksiyonunun gözardı edilmesi, tarihi determinizme kendiliğinden bir şekilde boyun eğmek, onun içinde oluştuğu Statükoyu devam ettirmek anlamına gelir ki, bu ezilen sömürülen kitlelerin bu Sattükoya kölece boyun eğmesini önermek demek olacaktır.

Marksizm , kitle dinamizminin devrimci sınıfın siyasi eylemi aracılığıyla toplumun değiştirilmesi ve dönüştürülmesi hedefine yönlendirilmesinin bilimidir, bu dinamizme kendiliğinden biçimde boyun eğmek, tabi olmak demek değildir. Marksizm sınıf mücadelesi zemininde politika yapmak sanatıdır aynı zamanda. Toplumun gelişme dinamiklerini anlamak, kavramak, onun ileriye doğru gelişmesinin önünde engel oluşturan, toplumsal ilişki ve kurumları tasfiye etmenin koşullarını eylemlilikte yaratma sanatıdır.

Toplumsal dinamizm, mevcut statükoyu korumak isteyen sınıfsal güçlerin tarihi eylemi ile, onun ileriye doğru dönüşümünü gerçekleştirmek isteyen sınıfların tarihi eylemlerinin belirlediği bir çatışma ekseninde şekillenmektedir. Örneğin: bir burjuva toplumunda, burjuvazi düzeni korumak ve kollamak için başta devlet olmak üzere, toplumda organize bir güce dayanmak zorundadır. Bu organize güç aracılığıyla, toplum dinamizmi düzen içi kanallara akıtılmakta ve orada tutabilmek için her çareye başvurulmaktadır.

Burjuvazinin devlet aracılığıyla somutlanan politik egemenliği, toplum dinamizminin sosyalizme doğru evrilmesinin önünde başlıca engeldir.

Toplumun kendi evrimi önünde bir baraj oluşturan bu engel parçalanmadan ileri bir toplumsal aşamaya geçiş mümkün olamamaktadır.

İşte bu noktada toplumsal devrimin gerçekleşmesinde siyasal iktidar sorunu kilit bir sorun haline gelmektedir.

Sınıf iktidarları varolduğu sürece, bu iktidar sahipleri toplumsal gelişmeyi denetleyip yönlendirerek onu düzen içi kanallarda tutmak için iktidarın sağlayacağı olanakları kullanacaklardır.

Bujuvazinin sınıfsal hegomonyası altında sayısız engelle karşılaşan toplum dinamizminin sosyalizm doğrultusundaki köklü dönüşümünün yolunu açabilmek ve bu dinamizmin devrimci kanallarda gelişimini sağlayabilmek için öncellikle burjuva siyasal engellerin ortadan kaldırılması gerekmektedir. İşte Marksist devrim teorisinde siyasal iktidar sorununun kilit bir sorun olarak kavranmasının nedeni bu tarihsel - toplumsal zorunluluktan ileri gelmektedir. İşçi sınıfı, toplumda siyasal bir eylemlilik temelinde bir güç yaratarak burjuva iktidarı kuşatıp ele geçirmelidir. İlk etapta odağına iktidarı koyarak *" aşağıdan"* gelen devrimci kitle taarruzuyla burjuva iktidarı parçalayarak ele geçirmelidir. Böylece egemen sınıf haline yükselen işçi sınıfı elde ettiği siyasal iktidar aracılığıyla *" yukarıdan"* gelen bir taarruzla, kitlelerin *" aşağıdan"* gelen taarruzunu birleştirip bütünleyerek burjuva engelleri bir bir temizlemeli ve toplumsal devrimin yolunu açmalıdır.

Demek ki, Marksizm, dönüşümcü liberallerimizin iddia ettiği gibi, toplumda siyasal bir güç olmamayı, güce ve dayatıcı girişimlere baş vurmadan toplumu dönüştürmeyi odağına koyan bir düşünce sistemi değildir. Bu söylenenlerin tersini *"zora"* dayanan burjuva egemenliğini bir başka toplumsal *"zor"*'u yaratarak, bu zorun burjuva *"zor"*'u yenilgiye uğratmasıyla mümkün olabileceğini savunur.

"Anarşistlerin görmek istemediği şey, devrimin ta kendisidir, devrimin doğuşu ve gelişmesi, zora otoriteye, iktidara ve devlete ilişkin özgül görevlerdir." (Lenin, Anarşizm ve Anarko Sendikalizm S. 342).

Anlaşılması gereken diğer bir nokta şudur: dönüşümcü liberal perspektif, pek çok kişinin kavrayış eksikliği nedeniyle - zannettiği gibi, önce toplumda güç toplayıp sonra da iktidara yönelme olayı değildir. Tersine güç olmama iktidara yönelmeme olayıdır.

BATI'DA (YA DA BURJUVA DEMOKRASİLERİNDE) DEVLETİN TOPLUM YAŞAMI ÜZERİNDEKİ EGEMENLİĞİ SON BULDU MU?

Denebilir ki, sosyalizm mücadelesi tarihinde olduğu gibi, günümüzde de Sosyalist Stratejinin Merkezi sorunlarından biri, gelişmiş kapitalist ülkelerde devletin doğası nedir sorusuna verilen farklı cevaplarda saklıdır.

Devlet meselesi, öyle karmakarışık hale getirilmiş, öyle bulandırılmış ki, her dönem yeniden bu konuya eğilmek, çeşitli yönleriyle konuyu incelemek zorunlu olmaktadır. - 1980'li yılların Türkiye solunda, bu kez sivil - toplumcu sol liberal çevrelerelerin devlet konusundaki çarpık fikirleri ortalığı kaplar hale geldi. Bu akımların yarattığı ideolojik kargaşayı ortadan kaldırmanın bir parçası olarak, bu akımların burjuva devletin doğası konusundaki hatalı görüşleriyle uğraşmak gerekmektedir.

Dönüşümcü liberallerin, burjuva devletin doğasına ilişkin yaptığı değerlendirme kapsamında yer alan bir tezi de şudur:

" ...burjuva demokrasileri, devletin toplum yaşamı üzerindeki belirleyiciliğini tersine çevirme, devleti toplumun denetimi altına alma mücadeleriyle sağlanmıştır." (Demokrat Türkiye Sayı 24).

Söylendiği gibi burjuva demokrasilerinde, devletin toplum yaşamı üzerindeki belirleyiciliği sona ermiş-midir? Bu soruya verilecek farklı cevaplar, sosyalist hareketlerdeki temel bir bölünmeye işaret eder.

Daha önceki eleştirilerimizde ortaya koyduğumuz gibi, dönüşümcü liberaller önce devleti sınıflar üstü ve toplum dışında yerlere oturttular, sonra burjuva demokrasilerinde bu devleti toplumun denetimi altına soktular. Buradan hareketle, denetim altına alınmış ve toplum üzerinde belirleyiciliği sona ermiş bir devletle fazlaca uğraşmanın artık gerekli olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Burjuva demokrasilerinde devletin toplum yaşamı üzerindeki belirleyiciliğini sona erdiği tezinin benimsendiği bir noktada politik mücadele biçimi de önemini yitirmektedir. Eksenine politik mücadeleyi alan devrim stratejilerinden vazgeçmek savunulur hale gelmektedir. Zira, toplum- yaşamında belirleyiciliği sona ermiş bir düzeyi (politik düzeyi) ele geçirerek toplumdaki sınıfsal egemenlik ilişkisinin bir sınıftan ötekine geçişi artık gerekli değildir.

Burjuva devletin dogasına ilişkin bu liberal zırvalıkların, bugün sağa savrulan kimi eski hızlı solcularda rağbet bulmasına ne demeli? Faşist bir baskı rejminden Avrupa'ya gelerek kurtulan kimi Türkiye'li devrimciler, daha önce ülkede tanıma ve yaşama imkanı bulamadıkları burjuva demokrasileri ortamında kendilerini bulunca, sadece gerilimli bir yaşamdan nisbeten daha sakin ve oldukça farklı bir yaşama adım atmanın şaşkınlığını ve uyumsuzluğunu yaşamadılar, aynı zamanda, burjuva ideologlarının burjuva devlete ilişkin aldatmacalarının üzerine el çabukluğuyla atlayanları şaşırtıcı bir mantık dönüşümünü de gerçekleştirmeyi başardılar. Batı'da toplumun devlete egemen olduğu tezleri hiç sorgulanmadan, mantık süzgecinden geçirilmeden olduğu gibi savunma girişimleri başka türlü nasıl izah edilecektir ?

Burjuva demokrasilerinde toplumun devlete egemen olduğu tezi burjuva ideologlarının aldatmacaları benimsenmeden savunulamaz.

Marksizme göre devlet, toplumun politik yapısında yer alan bir sınıfsal egemenlik organizasyonudur. Toplumdaki sömüren ve sömürülen ilişkisinin siyasal düzeydeki ifadesidir. Marksist devlet teorisi, alt yapıdaki sömürü ilişkilerinin üst yapıya yansıma biçimlerini, egemen sınıfların iktidarlarını sürdürme biçimlerini ve yöntemlerini inceler. Devlet, sınıflardan ve alt yapı ilişkilerinden bağımsız değildir. Kısacası devlet toplumda süren karmaşık sınıf ilişkilerinin yansıdığı düzeydir. Böylesi bir devlet, sınıf mücadelesinin karmaşık ilişkilerinden soyutlanamaz.

Burjuva liberalizminin soldaki türevlerinintümününbirinci ortak hatası burjuva devletin doğasını, sınıf ilişkilerinden soyutlayarak değerlendirmek olduğu söylenebilir... 2. Enternasyonal politikasının takipçiliğini yapan hareketlerin temel hatası, burjuva demokrasilerinde iktidar yapısının en tepesinde seçilmiş parlamentonun yeraldığına ilişkin yanılgıydı.

Bu yanılgı, bu hareketleri, parlamentoda çoğunluğun sağlanmasıyla, devlette güç dengesinin çalışanların lehine çevrilebileceği inancına dayanan bir politik stratejinin benimsenmesine sevketmişti. Oysaki Batı'da şu ünlü burjuva demokrasileri özünde tekelci güçlerin hegeomonyasına dayanmaktadır. Öyle ki bu ülkelerde, milyonlarca çalışan kitlelerin hayatını yakından etkileyen ekonomik kararlar, küçük bir despotlar azınlığını oluşturan bu tekelciler tarafından alınmaktadır. Burjuva demokrasilerinin " çoğulculuk" perdesi gerisinde yürürlükte olan gerçeklik budur.

Avrupa'da burjuva demokrasilerinin sınırlı çerçevesi içinde çalışan kitlelere karşı daha tavizci ve esnek bir politikanın yürütülebilmesi, belli bir kütürün toplum yaşamına egemenmiş gibi görünmesi, devletin denetim altına alındığı ve toplum, yaşamı üzerindeki belirleyiciliğinin sona erdiği şeklindeki yanılgılara kaynaklık etmektedir.

Bu ülkelerde burjuva egemenliği ciddi tehlikelerle karşılaşmadığından, iktidar yapısı, adı " Sosyalist" hatta " Komünist" olan "ehlileştirilmiş" partilerin hükümet olabilmesine kadar esneyebilmektedir. Tarihsel ve toplumsal koşulların bir ürünü olarak bu ülkelerde daha esnek bir "iktidar" yapısının oluşması hem reformistlerin hemde çağdaş sol liberal hareketlerin yanılgılarının başlıca kaynağıdır.

Oysa ki, bütün bu aldatıcı görüntülerin altında Batıda da toplum yaşamında devletin vede (dolaylı, dolaysız) şidettin rolü asıl belirleyicidir.

Batı da, özünde zordan oluşan, ama belli sınırlara kadar esneyebilen ve harektli bir iktidar yapısına sahip olan burjuva devleti, toplum yaşamına egemendir. Bu devletin

Devamı 23. Sayfada

EKONOMİDE MODEL DEĞİŞİKLİĞİNİN FATURASINI HALK ÖDEDİ

Büyü de baban sana
Büyü de
Acılar alacak
Büyü de baban sana
Büyü de
Yokluklar alacak
Büyü de baban sana büyü de
Bitmez işsizlikler açlıklar
alacak
Büyü de
Büyü de baban sana
Baskılar işkenceler alacak
Kelepçeler gözaltılar zindanlar
alacak
Büyü de
Büyüyüp on yedine geldiğinde
Büyü de baban sana
İdamlar alacak

Gülten Akın

Bundan 8-9 yıl önce Türkiye'de en çok kullanılan cümlelerden birisi şuydu: *"Ülkemiz en zor ve en karanlık yıllarını yaşıyor."* Özellikle, devlet yetkilileri, parti ve hükümet sözcüleri ile sanayici ve tüccarlar, yaptıkları her açıklamada bu cümlede anlatılmak istenen durumu tarif etmeye çalışarak ya çözüm önerilerini dile getirirler, ya da isteklerini sıralarlardı.

Neydi bu cümlede anlatılmak istenen? Nasıl olmaktaydı da devlet yöneticileri ve para babaları bile Türkiye'nin en zor yıllarını yaşadığını söyleme ihtiyacı duymaktaydılar?

"Türkiye, Cumhuriyet Dönemi'nin en zor yıllarını yaşıyor." derken herkesin kastettiği ekonomik bunalımdı. Hemen hemen herkes Türkiye ekonomisinin 74'ten sonra içine girdiği bunalımı günlük yaşamında çok derinden hissetmekteydi. Ekonomik bunalımın da etkisiyle yoğunlaşan toplumsal olaylar ise "zor yılların" aşılması için önerilen köklü çözümlere birer gerekçe olarak kullanılmaktaydı.

Uzun süren çalkantılardan ve çözüm arayışlarından sonra, hükümet ve diğer yetkili güçler, başka çaremiz yok diyerek 24 Ocak 1980'de yeni bir Ekonomik İstikrar Paketi'ni yürürlüğe koydular. Büyük işverenlerin ve sermâye sahiplerinin şikayetlerini gidermeye yönelik kararlar, halk kitlelerinin tepkisine rağmen peşpeşe uygulamaya başlandı. Demirel'in *"devlet 70 sente muhtaç hale geldi."* şeklinde tarif ettiği bunalım, yine Demirel hükümeti tarafından alınan önlemlerle aşılmaya çalışılmıştı. Siyasal planda 12 Eylül Darbesi'yle oluşturulan yeni devlet düzeniyle bütünleşerek devam ettirilen bu önlemlerin uygulamaya konulmasından 7 yıl sonra Türkiye'nin 32 milyar dolar dolayında dış borcu olan bir ülke haline getirildiği ortaya çıktı. Döviz sıkıntısı ve bunalımın diğer boyutları nedeniyle 79 yılında ödemesi gereken 13 milyar dolar borcu ödeyemeyen ve üretimi devam ettirmek için 70 Sent'e muhtaç hale gelmiş Türkiye'nin dış borcu nasıl olup da 86 yılı sonunda 32 milyar dolara çıkmıştı? Halk kitlelerinin çektiği bunca sıkıntıya ve yoksulluğa rağmen, nasıl olup da büyük sanayiciler ve işverenler hâlâ durumdan şikayetlenmekte ve hükümetten yeni destekler ve teşvikler talep etmekteydiler?

Soruları çoğaltmak mümkündür...

Ülkemizde 24 Ocak 80 tarihiyle birlikte başlayan yeni ekonomik model uygulamasının aslında çok boyutlu bir incelemesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili sol çevrelerin ve ekonomistlerin yayınlanmış çok sayıda kitabı ve makalesi bulunmaktadır. Bu yazılarda Türkiye ekonomisinin tarihsel ve güncel durumu ayrıntılı bir şekilde analiz edilmekte, uygulanan ekonomik modellerin anlaşılması için çeşitli kuramsal belirlemeler yapılmaktadır. Bu tür kitapların yurtdışında da satıldığını düşünerek biz olayın teorik çerçevesine girmeden bazı genel belirlemelerin ışığında 24 Ocak Ekonomik Modeli'nin nedenlerini, gelişimini ve sonuçlarını irdelemeye çalışacağız.

Bu önlemler seçimle işbaşına gelmiş bir hükümetin kolay kolay almaya cesaret edemiyeceği türden önlemlerdi. Ne varki Demirel Hükümeti bu cesareti göstermişti. O dönem işbaşında bulunanların bu kararı halka ve diğer kesimlere benimsetmek için kullandıkları tek gerekçe şuydu: *"Başka çare yok!"*

Evet, hem kendisi hem de daha sonra yol açtığı ekonomik ve siyasi gelişmeler oldukça önemli olan bu kararlar bütün etkili ve yetkili güçler tarafından ancak bu şekilde savunabilmekteydi. *"Başka çare yok"*. Bu cümlenin gerçek sahipleri emperyalist kuruluşlar ve bu arada IMF idi. IMF, 80 öncesi dönemde işbaşına gelen bir çok hükümete bu önlemler paketini bu gerekçeyle dayatmıştı. Önlemlerin hayata geçmesi, çeşitli nedenlerle gecikmiş, *"şok tedavisi"* usulüyle ekonomik bunalımı atlatma programını uygulamak Demirel Hükümetine nasip olmuştu.

Bu önlemlerle birlikte Türkiye'de yaşanan toplumsal huzursuzluk ve gerginlik daha da artmış, zaten çalkantılı bir durum gösteren siyasal arena ne olacağı belirsiz bir sürece girmişti.

Türkiye ekonomisi nasıl olmuştu-da böylesine ağır önlemlerle ancak kurtarılabilecek bir bunalıma sürek-lenmişti?

Bu soruya, tarihsel boyutu da gözününe getirerek bazı genel tesbitler halinde şöyle cevap verebiliriz:

* * *

24 Ocak kararları nasıl ve niçin gündeme geldi?

Adını açıklandığı tarihten alan Ekonomik İstikrar Tedbirleri, Demirel'in işbaşında bulunduğu 1980 yılı'nın ilk ayında yürürlüğ konulmuştu. 24 Ocak tarihinde kamuoyuna duyurulan bu kararlarla uygulamaya konulan tedbirler toplumda adeta bir şok etkisi yaratmıştı. Bu kararların belli başlıları şunlardı:

- Türk parasının değeri aşırı şekilde düşürülmüştü.
- Dollar 47 liradan 70 liraya çıkarılmıştı.
- Kamu İktisadi Teşebüssleri olarak bilinen kuruluşların ürünlerine yüzde 300'ü bulan zamlar yapılmıştı. (Günlük yaşamı ve bütün ekonomik ilişkileri etkileyen bu zamların o günkü toplamı 346 milyar idi.) Kısacası iğneden ipliğe her şey birkaç misli pahalanmıştı.
- Toplumun geniş bir kesmine hayatı çekilmez hale getiren bu zamlarla da yetinilmemiş, bazı ürünlere *uygulanan devlet sübvansiyonları da* (destekleri) kaldırılmıştı. Sübvansiyonuna son verilenler arasında, çay, şeker, et gibi ürünlerle bazı tarım ürünleri de vardı.
- Fiatlar serbest bırakılmış, ihracata yeni teşvikler getirilmiş, ithalata vergi bağışıklığı sağlanmıştı.
- Ekonomiyle ve çalışma hayatıyla ilgili ve yetkileri tek merkezde toplayan yeni kurumlar oluşturulmuştu. Bunların başında, işçilerin sendikal haklarıyla ilgili konularda karar verecek olan Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu gelmekteydi-ki bu kurul grev ertelemelerinden toplu sözleşmelere kadar bir çok konuda yetkili kılınmıştı.

Özetle 24 Ocak sabahı açılan Ekonomik İstikrar paketinden ağır zamlar, yüksek oranlı bir devalüasyon, bazı tarım ürünlerinden devlet desteğinin çekilmesi, çalışma hayatını disipline edecek yeni kurumlar, büyük tekellerin sorunlarının çözümüne yardımcı olacak yeni düzenlemeler çıkmıştı.

Demirel Hükümeti'nin bu kararı bir çok ilde sıkıyönetim olmasına rağmen kitleler tarafından yaygın şekilde protesto edilmişti. Alınan kararlardan Demirel'e oy verenlerin yanısıra, çıkarları Demirel'in politikalarında yatan çeşitli burjuva kesimler de etkilenmekteydi.

Bunalımın kaynağı sistemin yapısı ve işleyişidir

24 Ocak kararları'nın alınmasını zorunlu hale getiren bunalımın göstergeleri ve sebepleri 70'li yılların ilk dönemlerinde ortaya çıkmıştı. 70'lerin sonlarına doğru ağırlaşan kriz kendisini şidettli bir enflasyon ve döviz darboğazında göstermişti. Enflasyonun sürekli yükselmesi, ödemeler dengesi açığının gittikçe büyümesi vb. olgular, aslında bunalımın sonuçlarıydı. Bunalımın göstergeleri şu alanlarda kendisini somutlaştırmaktaydı: Döviz bulunamadığı için ithalat yapılamıyor, bu ise işletmelerin düşük kapasite ile çalışmalarına, yatırımların duraklamasına, ekonominin temel ihtiyaçlarının karşılanamamamasına sebep oluyordu. İhracat kapasitesinin sınırlılığı, alınan borçların ödenememesi yüzünden dışarıdan yeni borç bulunamaması gibi nedenlerle Türkiye ekonomisi ciddi bir kaynak ve finansman sıkıntısı içine düşmüştü. Enflasyonun sürekli yükselişi, karaborsayı, kaçakçılığı ve diğer kolay kazanç yollarını çekici hale getirmiş, bu ise sermaye sahiplerinin yatırım ve üretimde kullanacakları potansiyellerin daralmasına yol açmıştı. Yine enflasyon, yatırım - tasarruf dengesinin alt-üst olmasına neden olmuştu. Yüksek enflasyon şartlarında gelir ve tasarruf sahipleri ellerindeki parayı, faizlerin düşük olması nedeniyle bankalara yatırmayıp başka alanlarda değerlendiriyordu. Bu ise sanayicilerin kredi kullanma imkanlarını daraltıyordu. Bu durumlar, işsizlik vb. gibi toplumsal sorunlara kaynaklık ediyor, ekonominin istihdam ve işyeri yaratma şansı gittikçe zayıflıyordu.

TÜRKİYE MADENİ EŞYA SANAYİCİLERİ SENDİKASI GAZETESİ

Bir Dakika

İŞÇİLERİMİZDEN GELEN MEKTUPLAR

MESS Başkanı Turgut Özal;

TÜRKİYE TARİHİNİN EN KRİTİK GÜNLERİNİ YAŞAMAKTADIR!

İŞVERENLERİN FERYADI

Şimdi Başbakanlık görevinde bulunan Turgut Özal, 80 yılından önce Türkiye'nin en etkili Özel Sektör kuruluşlarından birisi olan MESS'in (Madeni Eşya Sanayiciler Sendikası) başkanlığını yapmaktaydı. Demirel Hükümeti döneminde alınan 24 Ocak Kararları'nın etkili kişilerinden ve uzmanlarından olan Özal, MESS Başkanlığı yaptığı dönemde bütün işverenlerin görüşlerini ve feryatlarını dile getirerek şöyle diyordu: "Türkiye, tarihinin en kritik günlerini yaşamaktadır." (Haziran 1979)

Bütün bunlar belli bir süreç içerisinde oluşmuştu. Ortaya çıkan sonuçlar belli bir gelişmenin ürünüydü. Bu süreç " İthal ikameci sanayileşme süreci" olarak adlandırılıyor, gelinen nokta ise" modelde bir tıkanma " olarak tanımlanıyordu.

Gerçekten de Türkiye ekonomisi, 77 yılından sonraki evrede açıkça görüldüğü gibi, mevcut işleyiş şekli ve birikim modeliyle kendisini yeniden üretemez hale gelmişti." İthal ikameci Sanayileşme" olarak da adlandırılan model tıkanmıştı. Bu tıkanma, - ki başta büyük sanayiciler olmak üzere işverenlerin çoğu ve bujuva iktisat politikası uzmanları bunun farkındaydılar - egemen sınıflarda ve hükümetlerde yeni bir model arayışını gündeme getirmişti. Aranan modelin amacını ve işleyişini anlayabilmek, eski modelin işleyişini ve özelliklerini bilmekten geçeceği için bu konu üzerinde durmak gerekmektedir.

İkinci paylaşım savaşından sonra Türkiye gibi ülkelerde izlenmeye başlanan ekonomik model, emperyalist sistemin uluslararası plandaki sömürüsünü yeni şekillerde devam ettirmesine de uygun düşmekteydi. Bu model gereğince uluslararası büyük tekellerle girilen ilişkilerin sonucunda ülke içinde belirli bir şekilde sanayileşme gündeme geliyor, bunu büyüme ve kalkınma izliyordu. Modelin esası, ithali yasaklanan malları ülke içinde üretmeye, buna karşılık bu malların üretimi için gerekli olan hammadde ve makina-teçhizatları ve teknik bilgiyi dışarıdan satın alarak sistemle bağımlılık ilişkisinin yoğunlaşmasına dayanıyordu. Bu ilişki sonucunda, özel sektör, dayanıklı / dayanıksız tüketim malları alanında yoğunlaşmış, kamu sektörü ise (KİT'ler) kurulan sanayilerin gereksindiği makina, techizat ve hammaddelerin üretimine yönelmiş, ihtiyaç duyulan hammadde, makina, techizat vb. unsurların KİT'ler tarafından üretilmeyenleri ise borçlanılarak bulunan dövizlerle dışarıdan satın alınmıştı. KİT'lerin uzun bir dönem boyunca özel sektörün arpalığı olarak kullanılması nedeniyle bu kuruluşlar sanayileşmenin gerektirdiği unsurları üretmekte zorlukla karşılaşmış, bu durum ithalat yoluyla sağlanmak durumundaki ara malları ve sermaye malları ihtiyacını hızla artırmıştı. Buna karşılık ihracatın aynı hızla artmaması sonucunda ithalat için gerekli döviz bulunamamıştı. Bu kısır döngüyü aşmak için ağır ekonomik ve politik tavizler karşılığında dışarıdan borç bulma formülü uygulamaya konulmuştu. Ne var ki, istenen miktarda ve zamanda borç bulunamaması nedeniyle maliyet ve fiatları arttığı gibi işsizlik de önemli bir tehlike olarak belirmişti.

Bu sürecin diğer iki özelliği şoyle somutlanmaktaydı:

Devlet imkanlarını sonuna kadar ve ucuz yöntemlerle kullanan ve yine devletin koruma ve gümrük politikalarıyla iyice palazlanan sermaye kesimleri uluslararası tekellerle ilişkilerini yoğunlaştırarak giderek tekelleşmişlerdi. Yabancı tekellerle bütünleşmenin sonucunda iç pazar gelişmiş veya geliştirilmişti. Yabancı sermaye ile kurulan ilişkilerin nite-

❯

(

liği ve biçimi, yerli tekellerin hangi alanlarda yatırım yapacaklarını belirleyen ve yönlendiren bir durum göstermekteydi.

Ortaya çıkan sanayi yapısı ihracat yapmayan veya yapamayan bir özellikteydi. Ç ünkü, yukarıda özetlediğimiz süreçte oluşan tekelci sermaye için iç pazar daha kârlı bir alan olmuştu. İç pazar dış rekabete karşı devletçe korunmaktaydı, üretilen malların tüketicisi hazırdı, tekelci fiyatla satış yapmak mümkündü. Ç eşitli hükümetler tarafından ihracatı özendirmek için alınmış önlemlere rağmen tekelci güçler iç pazarda oluşan kârı bu teşviklerden daha cazip buluyorlar ve ihracata yönelmiyorlardı. Son derece rahat sayılabilecek bir ortamda oluşan sanayi ve diğer üretim yapıları, içeride de rekabet vb. şeylerle karşılaşmadıkları için malları en ucuz maliyetle üretiyorlardı. Bu durum sermayenin çeşitli unsurlarının cılız kalmasına, üretilenlerin ise kalitesiz olmasına yol açıyordu. Kendisini kolay kâra ve ucuz üretime göre şekilleyen, devlet kaynaklarından rahatça beslenen sanayi ve diğer yapılar bir çok yönden zayıflıklar içerisindeydi.

Modelin diğer önemli bir kaç özelliğine gelince:

İç pazarın gelişip genişlemesi esası üzerine oturan bu model bilindiği gibi belli bir alıcı kitlesinin varlığını ve bu kitlenin de üretilenleri satın alabilecek bir alım gücüne sahip olmasını gerektiriyordu. Alıcı kitlesi hazırdı: geniş bir köylü nüfus ve şehirlerde yaşayan insanlar. Bu kitlenin üretilenleri alabilecek bir gelir ve ücret sahibi olması gerekiyordu ki model işlesin ve gelişsin. İthal İkameci Model'in 1950'lerden sonraki gelişim seyrinde bu sorun şu şekilde çözümleniyordu: (Bunu egemen sınıfların önceden planlayıp çözdükleri bir şey olarak değil, modelin kendini geliştirme zorunluluğunun bir ifadesi olarak görmek gerekir.) Aralarında büyük toprak sahipleri ile orta büyüklükte arazisi olanlar da dahil olmak üzere kırsal kesimde yaşayan geniş bir köylü nüfusu, ürettiği ürünlere eskisine göre daha fazla para alabilen bir duruma gelmekteydi. Yani tarım ürünleri değerlenmekte, çiftçi ve köylülerin gelirleri yükselmekteydi. Ayrıca, devlet, tarım ürünlerini, sübvansiyonlarla, ucuz girdilerle destekliyordu. Bu sayede gelirleri artan bu kesimler sanayinin ürettiği dayanıklı veya dayanıksız tüketim mallarını eskisine göre daha fazla alabilmekteydi. Devlet desteğiyle ve ürünlerin piyasada eskisine göre daha fazla değerlenmesiyle köylülerin alım gücü yükseliyor, bu ise sanayi için uygun ve gerekli bir talep ortamı yaratıyordu.

Öte yandan çarpık da olsa başlayan sanayileşme işçi sınıfının sayı itibariyle artmasını beraberinde getiriyordu. Türkiye'nin belli başlı yörelerinde yoğun bir işçileşme olgusu yaşanıyordu. Sanayide ve yan kollarında isthihdam edilen işçilere ise sendikal alanda tanınan bazı haklar, işçilerin ücretlerini artırmalarına imkan tanımaktaydı. Toplu sözleşme ve grev hakkının sınırlı bir şekilde de olsa kullanılmaya başlanması, işçilerin toplu şözleşmeler aracılığıyla ücret ve sosyal haklarında belli artışlar elde etmelerini kolaylaştırıyordu. İşçilerin alım gücünün yükselmesi doğal olarak üretimin artmasını teşvik ediyordu.

Nüfusun çoğunluğunun bu ve benzeri yöntemlerle alım gücünün arması, iç pazarın gelişmesi ve yaşaması için belli bir ekonomik ve toplumsal zemin oluşturuyordu.

Bu şekilde özellikler taşıyan modelin gelişmesi sürecinde, çıkarları bu modelde birleşen geniş bir egemen sınıf ittifakı oluşmuştu. Emperyalizimle doğrudan işbirliği halindeki tekelci güçlerle tarım ve toprak kesiminin en irilerinin yanısıra pre- kapitalist özelliklere sahip güçlerin içinde yer aldığı bir blok oluşmuştu. Bu blok çeşitli partiler ve devlet kurumlarının uygun hiyerarşik düzeni ve işleyiş özelliklerinin niteliği sayesinde uzunca bir süre ülkeyi yönetebilmişti. Egemen sınıf ittifakının ülkeyi yönetmesi gerçi kolay ve sorunsuz olmuyordu. Bu sınıfların, ekonomik ve siyasal zayıflıkları hem kendi aralarında hemde toplumla ilişki tarzlarında çatışma ve kamplaşmalara yol açıyordu. İttifak içindeki çatışmaların ya da genel siyasi huzursuzlukların ürünü olarak gündeme gelen çeşitli olaylar, (darbe vb.) izlenen ekonomik modelden çok köklü sapmalar yaratamıyordu. (12 Eylül darbesi hariç) Özetle, siyasal ve toplumsal alandaki ilişkiler, ithal ikameci sanayileşme modelinin ihtiyaçlarına göre şekillenip kurumlaşmıştı. Siyasal ve toplumsal alandaki ilişkiler modelin gelişip güçlenmesini kolaylaştıran özellikler taşımaktaydı.

Genel özelliklerini bu şekilde sıraladığımız bu gelişme 70'lerin sonlarına doğru durma noktasına geldi. İç pazarın belli bir doygunluğa gelmiş olması ve diğer önemli sorunlar yüzünden ithal ikameci modelle sermaye birikimini sürdürmenin koşulları gittikçe daralmaya başlamıştı. Daha önce vurguladığımız gibi, döviz yokluğu nedeniyle ithalat yapılmadığı için yeni yatırımlara yönelmek bir yana, kurulu işletmeler bile tam kapasite çalıştırılamıyor, enflasyonun yükselmesi stokçuluğu, karaborsayı, kaçakçılığı daha kârlı hale getiriyor, sonuçta tasarruf - yatırım dengeleri alt üst oluyordu.

Bütün bunların doğal ve belkide kaçınılmaz bir sonucu olarak Türkiye, ödemeler dengesi sürekli açık veren bir ülke haline geldi. İhracatla ithalat arasındaki uçurum gittikçe büyüyordu. Yani dışarıya satılan mallardan - ki bunların ağırlığını tarım ürünleri oluşturuyordu - elde edilen döviz geliriyle iç üretim ve yatırım için gerekli olan malların ithalatı karşılanmıyordu. Sanayileşmenin gerektirdiği malların ithal edilmesi bu yolla mümkün olmayınca dış borçlanma yoluna gidiliyordu. Ne varki, alınan dış borçlar zamanında ödenemediği için birikiyor, bu ise yeni borç bulmayı zorlaştırıyordu.

Hem bu olgu, hem de Türkiye ekonomisinin bu model aracılığıyla dünya kapitalist sistemiyle girdiği bağımlılık ilişkisi, uluslararası tekelleri yakından ilgilendiriyordu. Uluslararası tekeller açısından Türkiye'nin birikmiş borçlarını ödeyebilir ve yeniden borç verebilir bir ülke haline getirilmesi adeta bir zorunluluk haline gelmişti.

Emperyalizmin bu olaya ilgisi sadece bununla da sınırlı değildi. Sistem , 70'li yıllarda birlikte içine girdiği kendi bunalımını aşmak için de çaba harcamaktaydı. Yani Türkiye ekonomisindeki bunalım bir yanıyla, emperyalizmin bunalımının bir yansımasıydı. Başta ABD olamak üzere diğer emperyalist ülkelerde, sistemin krizini atlatmak için bulunan formül, monatarizim politikaları eşliğinde sistemin bütününü kapsayan yeni bir düzenlenmeye denk düşüyordu. Emperyalist -kapitalist sistemin işleyiş şeklinde ve ilişkilerinde yeni bir düzenleme hedeflenmişti.

Türkiye ekonomisindeki tıkanmayı aşma çabalarında somutlaşan yeni model bu bağlamda emperyalist sistemin de ihtiyaçlarına uygun düşecek şekilde düşünülmekteydi. Uluslararsı tekeller ve büyük devletler bir yandan Türkiye' den birikmiş alacaklarını tahsil etmeye çalışırken bir yandan da Türkiye'nin bağımlılığının devamını garanti altına alacak bir model önermekteydiler.

Oligarşinin parçalanması ve siyasal kriz

Emperyalist sistemin Türkiye'deki bunalımın aşılması yönündeki müdahalesinin aciliyeti sadece ekonomik düzeydeki sorunlardan kaynaklanmıyordu. Türkiye'deki siyasal ve toplumsal durum, öyle bir hal almıştı ki, bırakın yeni bir modelin yürürlüğe konulmasını, eski modelin en kötü şekliyle yaşaması bile gittikçe zorlaşmaktaydı. IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşlar aracılığıyla Türkiye'ye açıkça önerilen bir takım önlemlerin yürürlüğe konulamaması siyasal alandaki kargaşadan ve toplumsal muhalefetin radikalliğinden ileri gelmekteydi.

Türkiye'nin o dönemde yaşadığı siyasi kriz şartları, IMF önerilerinin zamanında uygulanmasını zorlaştır-

Ekonominin batağa saplandığı 1977 yılından sonra işbaşına gelen hükümetlere İMF çeşitli önlemleri dayatmıştı. Bu hükümetlerden birisi de Ecevit'in 11 bağımsızla kurduğu hükümetti. Tekelci sermaye ve emperyalist odaklar Ecevit'ten hem ekonomide hem de siyasi alanda istikrar sağlayıcı önlemleri yürürlüğe koymasını istemişlerdi. Ecevit, kitlelerin baskısıyla bu önlemleri tam olarak hayata geçirme fırsatı bulamadı. Getirdiği toplumsal uzlaşma projesi ve sivil sıkıyönetim uygulamaları gerçekleşmedi. O günlerde yayınlanan Gırgır Dergisi'nin yukardaki karikatürü bu durumu bütün açıklığıyla anlatmaktadır.

maktaydı. Örneğin, Ecevit'in ikinci kez kurduğu hükümet, toplumsal muhalefetin yarattığı baskı nedeniyle IMF'nin önerilerini hayata geçirememiştir. Bu gibi durumlar, ekonominin yüzyüze bulunduğu sorunları iyice biriktirip çözümsüzleştirmekteydi.

Öyleki, sermaye birikim modelinin tıkanmaya başladığı süreçte zeten eskiden beri talepleri ve çıkarları farklılık gösteren egemen sınıf ve zümreler arasındaki ittifak sarsıntı geçirmeye başlamıştı. Sistemin çarpık ve dengesiz gelişimi, ittifakı oluşturan güçler arasındaki dengelerin zaman zaman değişmesine neden olmaktaydı. Her ne kadar tekeci güçler tarihi gelişim içerisinde ittifakın yönlendirici ve tayin edici gücü haline gelmiş olsalar bile, ittifakı oluşturan diğer güçler, kendi aleyhlerine olan önlem ve uygulamalara karşı siyasal planda tavır alabilmekteydiler. Bu durum, düşünülen önlemlerin uygulanmasını geciktiriyordu. Bunun yanısıra, kapitalizmin çeşitli alanlardaki dengesiz gelişimi, ittifakı oluşturan zümrelerin bir kısmının ekonomik gücünü zayıflatıyordu.

Egemen sınıf ve zümreler arasındaki ittifak zemininin giderek kaybolmaya başladığı görülüyordu. İthal İkameciliğin ürünü ve sonucu olarak oluşan ve ancak bu model sayesinde birlikte olabilen gerici hakim sınıflar bloku, modelin işevsizleşmesi nedeniyle ayrışıp parçalanma sürecine girmişti. Mevcut iktisat politikaları ve siyasal krizin aşılması yönündeki siyasi programlar egemen sınıf ve zümreleri artık birleştiremiyordu. Çünkü ekonomik ve bunu tamamlayan siyasi önlemler ittifakı oluşturan güçlerin bütününü değil, sadece tekelci büyük güçleri ve emperyalizmi hoşnut edecek karakterdeydi. Modelin dolayısıyla sanayileşmenin gelişiminin doğal bir sonucu olarak etkileri belli bir süredir azalmakta olan toprak ağalığı, tefeci bezirgan kesim ve feodal kalıntılar büyük ölçüde ve bir anda tasfiye olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmışlardı. Bunların yanısıra, sadece iç pazara göre şekillenmiş fakat tekelleşememiş, aksine tekellere bağlı şekilde faaliyet gösterebilen bazı sanayi ve ticaret kesimleri de gelinen noktada konum değişikliğine zorunlu bırakılmışlardı.

Modelin tıkanmasından en büyük zararı gören ve yeni uygulanacak önlemleri kendileri için tehlikeli bulan güçler, egemenlik ilişkilerinin dışına düşmemek, ekonomik hayattaki konumlarını bozdurmamak için siyasi alandaki ağırlıklarını var güçleriyle kullanıyorlardı. Bu durum, faşist güçlerle halk güçleri arasında giderek yaygınlaşan çatışma ortamı ile birleşiyor, bu ise siyasi krizin yoğunlaşmasını getiriyordu. Öyleki 80 yılında işbaşında seçilmiş bir hükümet olmasına rağmen Türkiye bir iktidar boşluğu yaşamaktaydı. Egemen sınıflar ve zümreler arasında kıyasıya bir çatışmanın gündeme gelmemesi; ve bu bağlamda bazı Latin Amerika örneklerinde görüldüğü gibi, sadece belli zümreleri kollayan cuntaların birbirini izlememesi tek bir nedenden kaynaklanıyordu: Devrimci-Demokratik Halk Hareketi'nin sistem için yarattığı tehdit...

Halk Hareketi'nin gittikçe güçlenmesi, toplumun çeşitli kesimlerinin İthal İkameci Sanayileşme Modeli'nin yürürlükte olduğu dönemde ilk kez bu denli radikalleşmesi, ittifakı oluşturan, ya da ittifak içinde doğrudan yer almamakla birlikte Oligarşi'ye dolaylı destek veren güçleri tek başlarına hareket etmekten alıkoyuyordu. Tabi sadece tekelci büyük güçlerin dışında. Evet, gelinen noktada diğer müttefiklerinin aleyhine de olsa bunalımı aşabilecek politikalar yönündeki adımı sadece tekelci sermaye atabilirdi.

Nitekim öyle de oldu...

Tekelci güçler, 79 yılından başlayarak Türkiye'deki gelişmeleri istedikleri yöne çekme, bunalımın aşılmasına ve yeni bir sermaye birikim modelinin yürülüğe konulmasına uygun düşecek ekonomik ve siyasi şartları yaratma yönünde sistemli bir faaliyete giriştiler. Toplumsal çatışmaların yarattığı gergin ortamı da kullanarak sistemi düzlüğe çıkaracağını sandıkları politikaları adım adım geliştirip siyasal ve toplumsal sürece dayattılar. Tasarlanan yeni modelin uygulanma şansını zayıflatan ne kadar odak, kurum, ilişki varsa bunları bir bir ortadan kaldırmaya yöneldiler. mevcut siyasi yapı, gelinen noktada tasarlanan ekonomik politikaların rahat bir şekilde uygulanmaya konulmasının önünde önemli bir engel oluşturuyordu. Bu yapı içinde kalınarak, bunalımı aşmak mümkün değildi. Tekelci güçlerin ve emperyalizmin tasarıları ve çıkarları yönünde oluşturulan ortam sayesinde önce 24 Ocak kararları diye bilinen ekonomik istikrar önlemleri, ardından da 12 Eylül darbesi olarak bilinen siysasi istikrar önlemleri yürürlüğe konuldu.

Yürürlüğe konulduğu zaman başta muhalefet partileri ve demokratik kitle örgütleri olmak üzere çok geniş bir kesim tarafından karşı çıkılan bu kararları zamanın Başbakanı Demirel, şu şekilde savunuyordu:

" Dünyanın hangi memleketi bu duruma düşse alınacak tedbirler bunlardır. Onun için sevimli olmadığını bildiğimiz ama ülkeyi karanlık ufuklardan aydınlık ufuklara götürecek çareler aramayı ve onları uygulamaya koymayı milletimize vatan borcu saydık. Bu tedbirleri alırsak altımızdaki sandalye gider diye bir kaygımız yoktur. Hükümet olmak umurumuzda değildir. Ülkemizin içinde bulunduğu durumdan çıkması hükümetten önce gelir. Güçlendirmeye çalıştığım benim siyasi kadrom değil Türkiye'dir."

Demirel bu sözleri Ecevit'in 24 Ocak Kararlarıdan hareketle rejim tartışmasına ve Türkiye'nin Latin Amerika ülkelerine benzeyeceği eleştirilerine karşı söylüyordu.

Görüldüğü gibi, Demirel, egemen sınıflarca ve emperyalist güçlerce" *başka çareniz yok*" diye dayatılan yeni modelin zorunluluğunu anlatmaya çalışıyor;" *başka yapacak bir şey yok, bunlara katlanacaksınız*" demeye getiriyordu.

Her ne kadar Demirel'in altından sandalyesi 24 Ocak kararlarını almış olmasından değil, bu kararların gerektirdiği siyasi önlemleri zamanında ve gerektiği genişlikte alamamış olmasından, almaya gücünün o günkü şartlar nedeniyle yetmemiş olmasından dolayı alınmış olsa bile bu kararların üzun vadeli bir uygulaması mutlaka siyasi yapıda değişiklikleri gerektiriyordu.

Her ne kadar Demirel, bu kararlarla Türkiye'yi güçlendirmeye çalıştığını söylüyorsa da şimdilerde "Türkiye kan kaybediyor" diye sağda solda yakınıp durmaktadır. Demirel'e göre, *"24 Ocak Kararları, 12 Eylül sabahı tamamlanmış, görevini doldurmuştur."*

)

Oysa gerçek hayattaki gelişmeler, somut olgular, Demirel'in tesbitlerini yalanlıyordu. 24 Ocak Kararları, 12 Eylül sabahı görevini doldurmamış, aksine 12 Eylül'le birlikte çok daha geniş kapsamlı ve amacına tam ulaşacak bir ciddiyette ve çapta uygulanmaya devam edilmişti. İlerki bölümlerde bu gerçeği çeşitli yönlerden kanıtlamaya çalışacağız. Ancak daha önce, bu konuda daha gerçekçi konuşan çeşitli kişilerin sözlerine bir göz atarsak, 24 Ocak'la 12 Eylül arasındaki yakın bağı kolayca kurabiliriz.

Şimdi Demirel'in en büyük siyasi rakibi konumundaki Turgut Özal, 24 Ocak Kararları'nın yürürlüğe girişinin 2. yılında Danışma Meclisi'nde yaptığı bir konuşmada şöyle diyordu:

"12 Eylül olmasaydı bu ekonomik programın neticelerini alamazdık. Anarşi yükseliyordu, ikinci vergi kanunları meclisten geçmiyordu. Çok şayanı şükrandır ki vergi reformu yapılmıştır. Bunlar olmasaydı bütçeyi denkleştiremezdik."

Aynı günlerde bir başka yetkili durumu daha açık ifade ediyordu. Ulusu Hükümeti'nin Ulaştırma Bakanı ve Danışma Meclisi Bütçe Plan Komisyonu Başkanı Mustafa Aysan mecliste şunları açıklıyordu:

"12 Eylül Harekâtı'nın yarattığı olumlu ortam olmasaydı 24 Ocak Kararları kesinlikle aynı başarılı sonuçları vermezdi. Zaten 24 Ocak Kararları'na rağmen 1980 Ağustos ayı sonuna kadar ekonomide kötüye gidiş devam etmiştir. 12 Eylül'den sonra devlet harcamalarına getirilen disiplin, kamu yönetiminde yaratılan etkinlik, işçi-işveren ilişkilerindeki akıl dışı duruma son verilmesi ve alınan tedbirlerle üretimin hızlandırılması sayesinde başarılı sonuçlara ulaşmaya başlanmıştır. 12 Eylül Yönetimi'nin aldığı tedbirler olmasaydı, 81'in en büyük başarısı olan enflasyon hızının %35'in altına düşürülmesi de mümkün olmazdı."

Burjuvazinin çeşitli düzeyindeki siyasi temsilcileri bunları söylerken tekelci güçlerin kendileri neler düşünüyordu acaba? Bu sorunun cevabını Koç Holding yetkililerinden Rahmi Koç'tan alabiliriz. Aynı zamanda Vehbi Koç'un oğlu olan Rahmi Koç konuya ilişkin şöyle diyordu:

"12 Eylül öncesiyle sonrası arasındaki büyük fark şuradan ileri gelmektedir. 12 Eylül Harekâtı'ndan önce herşeyi demokratik bir sistem içinde yapmak zorundaydık. Bu da karar almak, yasa, yönetmelik çıkarmak için ayların geçmesini gerektiriyordu. Yani her şey güçlükle ve uzun zaman içinde gerçekleşiyordu. Herşeye politik açıdan bakılıyordu, ekonomik yaklaşım hep arkadan geliyordu. Askeri Yönetim altında alınan kararların parlamentodan geçme zorunluluğu olmadığı için çok hızlı hareket edilebiliyor, üstelik askeri yönetim hata yapsa bile bunu kısa sürede düzeltebiliyor. En önemlisi ise tüm bu işler yapılırken politik yaklaşımlar sözkonusu olmuyor. Çünkü askeri yönetimin parlamentoda sandalye kaybı, ya da seçmen kaybı diye bir kaygısı yoktur." (Alıntılar: 24 Ocak, 1982 tarihli Cumhuriyet)

Demirel'in seçmen diye bir kaygısı olmasına rağmen bu kararları almak zorunda olduğu yeterince açık hale gelmiş sayılır. Ancak yine de bir gerçeğe işaret etmekte yarar var. Demirel ve Adalet Partisi, ekonomik modelde bir değişme olması gerektiğinin bilincinde ve farkındaydı; ancak Demirel, bu değişmeyi zamana yayarak, süreç içerisinde ve oligarşik egemenlik ilişkilerinde daralmaya, bazı zümrelerin hızlı bir tasfiyesine meydan vermeden, destek aldığı toplum kesimlerini büyük yıkımlara uğratmadan bu değişikliği yapmak istiyordu. Seçim mekanizmasının işlerlikte olduğu her sistemde politikacıların, bunlar burjuvazinin çıkarlarını savunuyor olsalar da dikkate almak zorunda oldukları bazı olgular vardı. Bu tür olguların başında Rahmi Koç'un açıkça belirttiği gibi, yönetimlerin ve partilerin seçmen kitlesiyle ilişkilerini olumlu tutma kaygısı ve çabası gelmektedir. Ne varki, böyle olmakla birlikte o dönemde Demirel açısından en temel kaygı, egemen sınıf ittifakının toplum üzerindeki egemenliğini geniş bir sınıf tabanına dayanarak devam ettirmek ve bu bağlamda oligarşiyi oluşturan güçlerden zayıf durumda olanların ani ve büyük yıkımlara uğramamasını sağlamak idi. AP lideri, kendi ekonomik ve siyasi programı etrafında egemen güçlerin birlikteliğini yeniden sağlamayı amaçlamaktaydı. Bunun bir gereği olarak model değişikliğinin başlangıç adımları olan 24 Ocak Kararları'nın faturasının sermayenin payına düşen bölümünün egemen sınıf ve zümreler arasında adil bir şekilde paylaşılmasını istiyordu. Demirel'in ikinci kaygısı mevcut dengelerin büyük sarsıntı geçirmeden kitlelerin aleyhine olacak şekilde değiştirilmesi idi. Bu bağlamda, sistemle kitleler arasında büyük kopmalara meydan vermeyecek, fakat alınan önlemlerin en ağır faturasını da halka çıkaracak bir politika izlemeye çalışıyordu. Devlet gücünü ve iktidar olanaklarını baskı ve terör unsurunu güçlendirme temelinde kullanarak bu programı hayata geçirmeye çalışıyordu.

Ne varki bu tür kaygılar, önlemlerin sonuç vermesini ve yeni modelini başarı şansını zayıflatıyordu. Oysa, ne emperyalizmin ne de yerli büyük tekellerin bunlara ve en önemlisi de zaman kaybına tahammülleri yoktu. Tahammül edemeyecekleri bir şey de bunalımın faturasını halk kitleleriyle ve kendi müttefiklerinden bazılarıyla paylaşmaktı. Onlar, önlemlerin yolaçtığı zararları ve kayıpları öncelikle emekçilere, ikinci olarak da kendi müttefiklerine ödetmeyi ve önlemlerin getireceği kazançlara tek başlarına el koymayı planlıyorlardı. Bunalımdan çıkmanın yegane yolu olarak bunu görüyorlar ve bu politikayı dayatıyorlardı.

Nitekim, 80 - 87 arasındaki gelişmeler ve uygulamalar bu güçlerin istemleri doğrultusunda oldu.

24 Ocak'tan sonra neler oldu?

Görüldüğü gibi Türkiye ekonomisinin yaşadığı bunalım kapitalist üretim ilişkilerinin Türkiye'deki gelişme özelliklerinden ve yapısal karekterinden kaynaklanmaktaydı. Kapitalizmin Türkiye'ye özgü şekillenişinin ürettiği ciddi sorunlar emperyalist sistemden ithal edilen sorunlarla birleşince Türkiye, metropollerdeki bunalımdan çok daha ciddi ve boyutlu bir krize yakalanmıştı. Bu nedenle, geçici önlemlere değil, yapısal değişiklikleri içeren kalıcı önlemlere ihtiyaç vardı.

İşte 24 Ocak, bu ihtiyacın karşılanması yönündeki çabaların başlangıç tarihi oldu. Bu tarihten itibaren ama özellikle de 12 Eylül'den sonra tekelci güçlerin ve emperyalizmin önerdiği model değişikliği geniş kapsamlı bir program halinde uygulamaya konuldu.

Bu programın adına," *ihracata yönelik sanayileşme stratejisi*" adı verildi. Bu program yazımızın ilk bölümlerinde belirttiğimiz unsurların yanısıra şunları içeriyordu:

-Aşırı değerlenmiş döviz kuru yerine gerçekçi kur politikası; günlük kur ayarlanması ve büyük devalüsayonlardan vazgeçilerek günlük devalüasyonların benimsenmesi,
- Faizlerin yükseltilmesi ve faiz hadlerinin devlet tarafından değil piyasa tarafından belirlenmesi,
-Fiat denetimlerinin kaldırılması, fiatların serbest piyasada belirlenmesi, ücretlerin ise dondurulması,
- Kamu kesimince üretilen mallardan sübvansiyonların kaldırılması, KİT'lerin reforma tabi tutulması,(özelleştirilmesi),
-Kamu harcamalarının kısılması ve kapsamlı bir vergi politikasının yürürlüğe konulması,
- Yabancı sermayenin daha fazla özendirilmesi, devlet tekelindeki üretim alanlarının yerli ve yabancı sermayeye açılması,
-İhracatın aşırı ölçüde teşvik edilmesi, ithalatın serbest bırakılması,
-Sermaye-emek ilişkisinin emeğin aleyhine olacak şekilde yeniden düzenlenmesi,
-Serbest bölgeler uygulamasına geçilmesi,
-Tassaruf-yatırım dengesi ile para-kredi ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi vb.vb.
- Ve bütün bunları düzeneleyecek yeni kurumların oluşturulması,

12 Eylül Hükümetleri tarafından uygulanan bu strateji, görüldüğü gibi ekonominin bir çok unsurunu yeniden yapılandırmayı ve düzenlemeyi hedeflemekteydi.

Bu programın esası şuydu: Sermayeyi ve üretim yapılarını dış pazarlara açılmaya elverişli hale getirerek ekonomiyi dünya kapitalist sistemiyle her alanda tam bir bütünleşmeye zorlamak. Başka bir deyişle, iç pazardaki sömürüyü daha da yoğunlaştırarak bu sayede üretilmiş bulunan malları dış pazarlarda satmak ve elde edilen dövizle kaynak sıkıntısını hafifletmek.

Bu program diğer bir çok unsurunun yanısıra iki önemli boyutuyla da emperyalist sistemin ihtiyaçlarına cevap vermekteydi. Şöyleki: Bu program sayesinde bir yandan uluslararası tekellere önceden yapılmış borçların düzenli şekilde ödenmesi garanti altına alınıyordu. Diğer yandan ise önerilen program sermayeyi, belli alanlarda üretim yapmaya zorladığı için yabancı sermayenin yatırım alanları genişliyor ve uluslararası tekellerin ürettiği malların, ithalatın serbestliği nedeniyle ülke içinde daha fazla satılması imkanları artıyordu. Bu bir yönüyle, daha önceki dönemde başlayan geniş kapsamlı sanayileşme yönündeki gelişmeyi duraklatıp daraltıyordu. Bu durum, sermayeyi eskisine göre daha sınırlı alanlarda yatırım yapmak zorunda bırakıyordu. Öyleki, yerli sermaye, uluslarası işbölümünün gereklerine uyarak bundan böyle gıda, tekstil, konfeksiyon gibi emek yoğun alanlara ve hammaddesi ülke içinden temin edilebilen sektörlere ağırlık vermek zorunda kalacaktı.

Bütün bunlar, ilk elde ve öncelikle geniş bir emekçi kitleye yönelik kısıtlamaları zorunlu kılmaktaydı. Şöyle ki: Dışa dönük bir sanayileşme stratejisinde dış pazarlarda varlık olabilmek ve rakebet edebilmek için maliyetleri en aza indirmek gerekiyordu. Yani dışarıda satılacak mallar sermayeye en ucuz şekilde mal olmalıydı ki, patronların bu satışlardan kârı olsun. Bunun için yapılabilecek iki şey vardı: Malların üretimindeki emek maliyetini düşürmek, yani işçilerin ücretlerini düşürmek. İkincisi de işçilerin yanısıra köylülerin ve küçük üreticilerin alım gücünü *kısıtlamak. Yani iç talebi* kısmak.

Alınan önlemler esas olarak bunları amaçlamaktaydı. Yapılan yeni düzenlemelerin ikinci dereceden sonuçları ve hedefleri ise, mülk ve sermaye sahipleri arasında yeni bir dengenin oluşmasına yönelikti. Tekelci burjuvazi, kaynakların, dövizlerin ve gelirlerin paylaşımında kendisine artık ciddi bir ayak bağı haline gelen çeşitli kesimlerden kurtulmak istiyordu.

Tekelci güçlerin bu amaçlarına ulaşıp ulaşamadığını Türkiye'nin son dönemdeki gelir dağılımına bakarak anlamak mümkündür.

Gelir dağılımı kimlerin aleyhine bozuldu?

Türkiye'deki gelir dağılımının şeklini ve oranlarını incelemek, yeni ekonomi modelinin faturasının kimlere yüklendiğini, bu model uygulamaya konulduktan sonra egemen sınıf ve zümreler arasında ne gibi değişiklikler olduğunu somut olarak göstereceği için bu konu üzerinde durmakta yarar vardır.

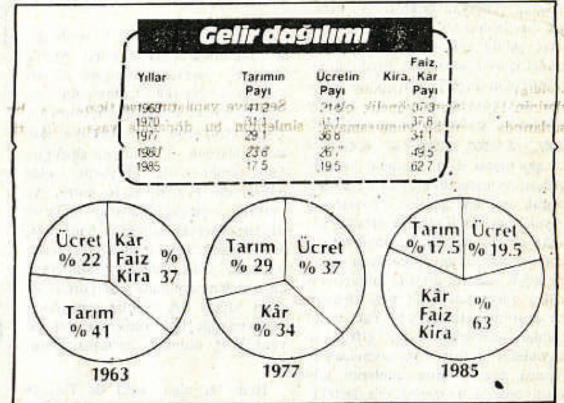
Gelir dağılımının, ücretliler, sermaye sahipleri, köylüler yönünden dağılımı şöyledir:

- Ücretlileri oluşturan işçi ve memurlar 1977 yılında milli gelirden yüzde 37 oranında pay alabiliyorken bu oran 1985-86 döneminde yüzde 19'a düştü.
-Sermaye ve servet sahiplerinin 1977'de milli gelirden aldıkları pay, yüzde 34 iken bu pay 1985'te yüzde 63'e yükseldi.
-Tarım kesiminin 1977'de milli gelirden aldığı pay, yüzde 29 iken, bu oran 1985'te yüzde 17'ye kadar düştü. (Tarım kesimi derken, kırsal alandaki tüm güçleri ve zümreleri kastediyoruz.)

garşi, 80'e gelinceye kadar tekelci sermayenin yönlendiriciliği altında toprak ağaları ile tefeci-tüccarları ve bazı feodal kalıntıları da kucaklayan bir yapıda iken; şimdi oligarşi içinde büyük tekelci güçlerle ihracat-ithalat işiyle uğraşan kesimler ve 12 Eylül'ün türedi zenginleri yer almaktadır. Eskiden, devlet örgütlenmesi ve ekonomik karar mekanizmaları daha geniş bir kesimin ihtiyaçlarını karşılaycak şekilde işlev görürken, 12 Eylül sonrasının devleti ve ekonomik karar mekanizmaları, ittifakın yeni bileşiminin ihtiyaçlarına göre oluşturulmuş bulunmaktadır. Bu durum, egemen sınıf ve zümreleri temsil etme iddiasıyla çok sayıda partinin ortaya çıkmasına ve bunların birbirleriyle kıyasıya bir mücadele içine girmesine zemin oluşturmaktadır. Egemen sınıflar ittifakının dışına düşmüş bulunan kesimler, yeniden ittifakta yer almanın mücadelesini sürdürmektedirler.

Kırsal kesim yıkım içinde

Gelir dağılımına ilişkin rakamların işaret ettiği en önemli gerçeklerden birisi, görüldüğü gibi kırsal alandaki yıkımdır. Bu konuya biraz daha yakından bakacak olursak şunları görmek kolaylaşmaktadır:

Gelir dağılımı

Yıllar	Tarımın Payı	Ücretin Payı	Faiz, Kira, Kar Payı
1963	41.2	21.8	[illegible]
1970	[illegible]	[illegible]	37.8
1977	29.1	36.8	34.1
1980	23.6	[illegible]	49.5
1985	17.5	19.5	62.7

Yukarıdaki tabloda ve grafikte çok somut olarak görüldüğü gibi, gelir dağılımında 80'den sonra başlayan hızlı bozulma, sermaye, mülk ve faiz geliri sahiplerini üçretliler ve tarım kesimi karşısında çok büyük oranda avantajlı hale getirmiştir. Sermaye sahipleri yeni ekonomik model sayesinde emek gelirleri ile tarım kesmine karşı oldukça üstün bir konuma yükselmişlerdir. (Tabi, sermaye lehine değişen gelir dağılımının kaymağını büyük tekellerle ihracatçı ve ithalatçı firmalar almaktadır.)

Gelir dağılımındaki korkunç dengesizliği gösteren bu rakamlar 1985 yılına ait olduğu için, bu rakamların kısa da olsa bir analizini yapmak yararlı olacaktır:

*Bu rakamlar, *24 Ocak* ve *12 Eylül'le birlikte Türkiye'deki toplumsal dengesizliğin çok daha büyüdüğünü kanıtlamaktadır. Yine bu rakamlar, ithal ikameci sanayileşme modeline göre oluşan toplumsal ve ekonomik dengelerin büyük ölçüde bozulduğunun resmi bir ifadesidir. Sadece bozulduğunun değil, artık yeni oluşan dengenin de kalıcılaşmaya başladığının da bir ifadesi sayılmalıdır.

*Bu rakamlar, bunalımın derinleşmesi sonucunda dağılma sürecine giren egemen sınıf ittifakının yeni bir bileşime ulaştığını, bu bileşimin eskisine göre daha dar olduğunu göstermektedir. İthal ikameci modelin gelişme özelliklerine göre oluşan oli-

Türkiye'de tarım sektörünün Türkiye nüfusunun yarıya yakınını istihdam ettiği bilinmektedir. Yani nüfüsun yarısı kırsal alanda geçimini temin etmektedir. Ayrıca bu sektörün sanayinin yanısıra en önemli sektör olduğu da biliniyor. Bu sektördeki gelişmelere ve duruma gelince:

*Plan gereğince 80 sonrası için %3.6 olarak öngörülen tarımsal üretim artışı, 83 ve 84'te %2 dolayında gerçekleşmiş, bazı temel ürünlerde bu oran çok daha az olmuştur.

*Tarıma verilen kredi faizlerinin %18'den %28'e çıkarılması, daha sonra da %30'a çıkarılması ve bunun yanısıra girdi fiyatlarına yapılan çok yüksek zamlar tarım kesimini büyük bir sarsıntıya sürüklemiştir. (84'te tarımın önemli bir girdisi olan gübreye %120 zam yapılması verimi düşürmüştür.)

*Tarım sektörüne yönelik yatırımların toplam yatırım içindeki payı ilk kez 1987 bütçesinde %10'un altına düşmüştür.

Rakamlara dayanan örnekleri çoğaltmak mümkün. Bunlara ilişkin yaptığımız değerlendirmeler ve verdiğimiz bilgiler, kırsal kesimdeki tüm güçleri, büyük çiftçileri, kapitalist tarım işletmelerinden orta köylülüğe ve küçük üreticilerden yoksul köylülere kadar tüm unsurları kapsamaktadır.

Kırsal kesimde yaşanan yıkım, bu anlamda sadece küçük üreticileri ve

yoksul köylüleri, tarım işçilerini etkilememektedir. Bunların yanısıra büyük toprak sahiplerini ve zengin çiftçileri de etkilemektedir. Toprak ağaları ve zengin çiftçiler cumhuriyet tarihinin en zor yıllarını yaşamaktadırlar. Büyük kapitalist tarım işletmelerinin bir bölümü tekellerin uzantısı haline geldiği için bunların izlenen politikalardan daha az etkilendiğini söylemek mümkündür. Ancak, bunların azınlık durumunda olduğunu, kırsal alanın çoğunluğunu oluşturan kesimlerin oldukça güç durumda bulunduğunu vurgulamalıyız.

Tıpkı kırsal alandaki emekçiler gibi, şehirlerde yaşayan işçi ve memur kitlesi de tarihlerinin en yoğun yoksullaşma sürecini yaşamaktadırlar. Önceki bölümde verdiğimiz gelir dağılım tablosu bunun somut bir kanıtıdır. 85 yılında yapılan bir ararştırma, üreticilerin alım gücünün 1963 seviyesine indiğini ortaya çıkardı. İşçi ve memurların yaşadıkları bu sıkıntıya bir de gittikçe artan işsizlik tehlikesini eklemek gerekmektedir.

Ç alışanların durumunun gittikçe nasıl kötüleştiğini bir örnekle kanıtlamak mümkündür:

İstanbul Sanayi Odası tarafından yapılan bir araştırmaya göre; 1985 yılında 500 büyük sanayi kuruluşlarının satışları %58, kârları ise %103 artmıştır. Aynı yılda ücretlilerin yaratılan değerden, yani kendi yarattıkları değerden aldıkları pay yüzde 46'-dan 40'a düşmüştür.

Özal hükümeti, şimdilik işçilerle ve ücretlilerle ilgili olumlu sayılabilecek herhangi bir önlem almazken, tarım kesimine yönelik yeni bazı önlemler alarak bu kesimi kısmen rahatlatmaya çalışmaktadır. Bunun nedeni ekonomik olmaktan çok politiktir. Son seçimlere (28 Eylül Ara Seçimleri) Demirel'in kırsal kesimden aldığı destek, Özal'ı istikrar önlemlerinin kırsal alana yönelik olan unsurlarında kısmi bir yumuşamaya zorlamıştır. 87 Bütçesi'ne yapılan eklemelerle, kırsal kesime bazı yeni olanaklar sağlamaya çalışılmış, ayrıca ürünlerin alımında avans verme yoluna gidilmiştir. Bazı fonlardan kırsal kesime aktarılan paralar, bu kesimin desteğini almaya yönelik bir amaç taşıdığı için bazı tekel sözcülerince eleştiri konusu yapılmıştır. Ne varki Özal'ın tamamen politik kaygılarla aldığı bu önlemler aracılığıyla tarım sektörünün sanayi lehine daralmasının önüne geçmek mümkün değildir.

12 Eylül dönemi yaygın bir iflas ve haciz dönemi oldu

24 Ocak Kararları'yla uygulamaya konulan stratejinin toplumsal dengelerde yol açtığı sarsıntı emekçiler ve tarım kesimiyle sınırlı kalmadı. Sanayi ve ticaret sektörlerinde de yıkımlar yaşandı. Yeni modele ayak uyduramayanlar iflas bayrağını çekerek, Özal'a karşı muhalefetin sınıfsal daynaklarını oluşturdular. Diyebiliriz ki, her sektörde yatırımı ve kolu olan ve mali yapıları az-çok güçlü olan büyük tekellerin dışında kalan geniş bir sanayi ve ticaret kesimi, el birliğiyle istedikleri bunalımdan çıkış stratejisinin derece derece kurbanı oldular. Tasfiyeye uğrayan kesimler arasında Özal'ın ortadirek diye adlandırdığı esnaf ve küçük işletmeciler önemli bir yer tutmaktadır.

Uygulanan modelin doğal bir sonucu olarak başlayan temizlik harekâtını iflas ve hacizlerdeki artış olayında izleyebiliriz.

İrili ufaklı tüm işverenleri çatısı altında toplayan Türkiye Odalar Birliği'nin verilerine göre 1980 yılında iflas eden ya da tasfiye olan şirket sayısı 1143 iken, bu sayı 1981 sonunda 2352'ye çıkmıştır.

Arada geçen yılları bir yana bırakarak son iki yıldaki haciz ve iflas olaylarını izleyerek ekonominin geldiği son durumu anlayabiliriz:

1985 yılında sadece 10 büyük ilde iflas eden şirket sayısı 209 iken, bu rakam 86'da yine sadece 10 büyük ilde 259'a yükselmiştir. 1986'nın ilk 11 ayında tüm Türkiye'de iflas eden şirket sayısı 1200 olarak tesbit edilmiştir. Bir başka örnekle tabloyu tamamlayalım: Sadece İstanbul'da 1986 yılında 212 şirket iflas etmiş ve bu iflasın sonucunda 20 milyar Lira tutarındaki fabrika ve mal haraç-mezat satılmıştır. Ayrıca, her şehirde haciz davalarının ve işlemlerinin arttığı bilinmektedir. 1985 yılında sadece 10 ilde icra takip dosyası 244 bin iken bu sayı yine sadece 10 ilde 1986 yılında 327 bine çıkmıştır.

HER GÜN BİN İCRA!..

4 ŞİRKET BATIYOR:

ANADOLU'YA DA YAYILDI: Ankara, İzmir, Adana, Bursa, Gaziantep, Kayseri, Mersin, Trabzon'da yapılan araştırmalar icra ve iflâs olaylarının Anadolu'yu da etkilediğini ortaya çıkardı

Yukarda gördüğünüz haber Tercüman Gazetesi'nin 17 Aralık 86 tarihli sayısında yer aldı. Özal'ın izlediği ekonomi politikalarını genelde destekleyen Tercüman Gazetesi bile, bu politikaların sermaye kesimleri, esnaf ve küçük işyeri sahipleri açısından yarattığı olumsuzlukları sergilemekten geri kalmıyor.

Sermaye yapılarının ve ticaret kesimlerinin bu dönemde yaşadıkları diğer bir zorluk ise şirketlerin el değiştirmesi olmuştur.

Bu dönemde çok sayıda şirketle irili-ufaklı bir çok fabrika ve işletme, mali sorunlarını çözemediği, kredi bulup üretimi ve satışı devam ettiremediği için el değiştirmiştir. Elinde bankası olan, ya da dışarda yaptığı inşaat ve müteahitlik işlerinden kazanılmış parası olan kesimler, yada mali durumu iyi holdingler,iflas, ve kapanma durumundaki işletmeleri ucuz şekilde kapatmıştır. Bu yolla kolayca zengin olup hızlı şekilde büyüyen bazı firmalar ise daha sonra kendileri de batmıştır. Ç avuşoğlu-Kozanoğlu adındaki sermaye grubu bu tür firmaların en meşhurudur. Ayrıca bu süreçte bankalar da el değiştirme işlemlerine konu olmuşlar, ya kendileri bir başka şirkete geçmiş ya da bankanın kendisi başka şirketleri satın almıştır.

Bugünkü duruma bakıldığında ise görülen şudur: Sermaye grupları ve şirketler arasında yaşanan kargaşaya ve bunun sonucunda çok sayıda batan ve yine çok sayıda yükselen şirketlerin ve grupların varlığına rağmen semaye grupları içindeki deprem sona ermemiştir. Türk semaye grupları, en büyüklerinin dışında kalanları itibariyle henüz güçlü bir mali yapıya kavuşamamıştır. 12 Eylül yönetimlerinin sermayeye verdiği olağanüstü desteklere rağmen holdingler ve firmalar halâ istikrarlı bir duruma gelememiştir. Ekonomide meydana gelen depremin etkileri halâ dalga dalga devam ettiği için hükümetler büyük yıkımların önüne geçmek amacıyla kurtarma operasyonlarına mecbur kalmaktadırlar. Bu operasyon aslında, yeni modelin mantığına aykırı olmakla ve Özal, 83 yılında Kafaoğlu'-nun Maliye Bakanlığı yaptığı dönemde izlenen bu taktiğe karşı çıkmış olmakla birlikte kendisini de bugün şirket kurtarma operasyonlarına girişmektedir.

İflas ve haciz olaylarının yanısıra, bir başka gelişmeye bakarak sermayenin durumunu anlayabiliriz. Şöyle ki: Bu dönemde bir çok şirket batarken ya da el değiştirirken yeni şirketler de kurulmuştur. Yeni kurulan şirketlerin statüsüne bakıldığında bunların daha çok Anonim Şirket şeklinde oluştukları görülmektedir. Bu durum, sermayenin merkezileşme eğiliminin bu dönemde eskisine göre daha da güçlenip gerçek bir olgu haline geldiğini göstermektedir.

İhracat ne alemde?

Bilindiği gibi 24 Ocak Kararları'nın amacı ihracatı artırmaktı. ANAP Hükümeti de dahil olmak üzere 12 Eylül Yönetimleri'nin hepsinin en iddialı olduğu alan ihracat idi. Özal, ihracatı artırmaya neredeyse kutsal bir görev haline getirmiş ve toplumu bir ihracat serferberliğine yöneltmişti.

80-87 arası işbaşına gelen hükümetler ihracat artışını sağlayabilmek, "milli ve dini" vazife seviyesine çıkardıkları bu amaca ulaşabilmek için bir dizi önlem aldılar. İç pazarın tatlı kârından tekelleri koparmak için önce kitlelerin alım gücünü düşürmeleri gerekiyordu. Çünkü, üretilen mallar içeride alıcı bulamamış olmalıydı ki dışarıya satılabilsin ve döviz getirebilsin. Yüksek enflasyon şartlarında ve ayrıca devletin çalışma hayatına yaptığı müdahaleler sayesinde iç talep kısıtlanabilmiş, fakat sermaye ihracata istenen ölçüde yöneltilememişti. Sermayenin ihracat seferberliğine başlayabilmesi ancak bir dizi teşvik önlemlerinin yürürlüğe konulmasına bağlı hale gelmişti. Daha önceleri de ihracat teşvik ediliyor fakat önceki bölümlerde anlattığımız sebepler yüzünden sermaye ihracat yapmıyor-yapamıyordu. O zaman daha fazla teşvik gerekiyordu. 80 sonrası tüm hükümetler de öyle yaptı. Şöyle ki:

*İhracatta vergi iadesi oranı artırıldı, ihracatçılara verilen kredilerden alınan vergi, resim, harç gibi işlemlere bağışıklık sağlandı.

*Oluşturulan ihracatı teşvik fonunda biriken paralar ihracatçılara kredi olarak verilmeye başlandı.

*Döviz transfer işlemlerinde ihracatçılara kolaylıklar sağlandı.

*İhraç edilen malların ham ve yardımcı maddeleri ile bunların ambalaj malzemesi alımlarında kolaylıklar sağlandı v.b. v.b.

Bir kaç maddesini aktardığımız ihracatı teşvik tedbirlerine sürekli yenileri eklendi. Bütün bir 7 yıllık dönem boyunca, ihracatı artırmak için yapılabilecek olan her şey yapıldı.

İhracatı teşvik politikalarının temel araçlarından birisi vergi iadeleri olmuştur. Bu aracın nasıl kullanıldığına geçmeden önce vergi olayının genel çizgisine bir göz atalım: Yeni modelin amaçlarından birisi de kronik hale gelmiş olan bütçe açıklarını kapatmaktı. Bu amaca ulaşabilmek için 81 yılından bu yana vergi kanunlarında tam 48 defa değişiklik yapılmıştır. Batıda uygulanan vergi sistemlerine benzer bir sistem uygulanmaya konulmuş olmasına rağmen, (Şu ünlü KDV) ekonomi deki çarpıklık hükümetlerin vergi sistemini deney tahtasına çevirmelerine sebep olmuştur.

İhracat teşviklerinin vergi bağlamındaki şekli vergi iadesi olarak hayata geçmiştir. Yani büyük tekeller ve ihracatçı firmalar, vergi bağışıklıklarının yanısıra bir de yaptıkları ihracat oranında vergi iadesi almışlardır. Diğer önelmlere paralel olarak başlatılan vergi iadesi sistemine göre, belli bir miktarın üstünde ihracat yapanlara ödedikleri veya ödeyecekleri vergilerin bir bölümü geri iade edilmektedir. 82 yılında yayınlanan bir yönetmeliğe göre, yaptıkları ihracat 2 milyon dolardan fazla olanlar vergi iadesinden yararlanmaya başladı. Yıllık ihracatı 2 ile 10 milyon dolar arasında olanlara %6; yıllık ihracatı 10 ile 30 milyon dolar arasında olanlara ise %12 oranında vergi iadesi yapılmaktaydı. Yıllık ihracat tutarı 30 milyon dolardan fazla olanlara ise daha fazla kolaylık sağlanmaktaydı. AYrıca, dış ticareti devlet tekelinde olan çeşitli ülkelerle, (bu arada SSCB, Macaristan gibi ülkelere) ihracat yapma hakkı sadece 15 büyük firmanın tekeline verilmişti. Bütün bunlar ihracat alanında da şirketi ve kolu olan büyük tekellerle sadece ihracatçılık yapan firmalar arasında ve ayrıca bunların da kendi içerisinde ciddi rekabetlere yol açıyordu. Bu süreçte, küçük sermayeli şirketler ya batıyor, ya da barajı aşabilmek için birbirleriyle birleşiyorlardı. Sermayenin merkezileşmesi ve tekelciliğin güçlenmesi bu alanda da teşvik ediliyordu.

80'den bu yana uygulanan ihracat sisteminde zaman zaman değişiklikler yapılıyor, fakat bunlar esasa ilişkin olmuyordu. Bazen teşvik oranları değiştiriliyor, bazen teşvik edilecek ihraç mallarının sayısı azaltılıyor veya çoğaltılıyordu. Fakat, her ne pahasına olursa olsun ihracat içerdeki yatırımın ve iç tüketimin ve bu arada tarım kesiminin aleyhine olacak şekilde teşvik ediliyordu. Ülkenin kaynakları ve hazine gelirleri bu alana rahatlıkla aktarılabiliyordu.

SATILIK TUĞLA FABRİKASI
DİKKAT!..
DİKTAŞ
SATILIK FABRİKALAR
fabrikalar ve sanayii tesisleri satın alınacaktır.
BANTAŞ
BÜYÜK HOLDİNGLERİN ve İŞADAMLARININ DİKKATİNE...
SATILIK MODERN FABRİKA
satılık komple AHŞAP DOĞRAMA FABRİKASI (pencere-kapı)
SATILIK FABRİKA BİNASI
ORTA VEYA KÜÇÜK SANAYİ KURULUŞLARI ARANIYOR
PROJE SAFHASINDA DA OLABİLİR
SİLKAR HOLDİNG A.Ş.
SATILIK FABRİKA
MEYSU'nun Hisse Senetleri Aranıyor

Para ya da hammadde sıkıntısı nedeniyle satışa çıkarılan işyerlerinin ilanlarına bir dönem gazetelerde çok sık rastlanmaktaydı.

Yeni modelin uygulandığı dönemde ihracatın bileşimi değişmiştir. Aslında bu değişiklik, 24 Ocak'ın ekonomideki eski dengeleri değiştirmeye başlamasının önemli bir göstergesidir. Şöyleki: Tarım ürünlerinin ihracattaki payı azalmıştır. 80 öncesin de tarım ürünlerinin toplam ihracat içindeki payı yüzde 60 iken, bu pay 85'te yüzde 25'e düşmüştür. Yani, ihracatta sanayi ürünlerinin-ki bunların bir kısmı tarıma dayalı sanayi ürünleridir, bir kısmı da dayanıklı tüketim mallarıdır - payı artmıştır. Bu durum, sanayi tarım dengesindeki çarpıcı değişmeye işaret etmekte; *tarım kesminin içinde* bulunduğu zorluğu açık şekilde vurgulamaktadır.

80'den bu yana işbaşına gelen yönetimlerin ihracatta neden büyük oranlı teşvik uygulamasına yöneldikleri sorusunun bir önemli yanına daha göz atalım. Yönetimleri ihracatı teşvike zorlayan önemli gerçeklerden birisi de şuydu: Türk mallarının yurtdışında rekabet gücü oldukça zayıftı. Bu iki sebepten ileri geliyordu. Birincisi, kalite düşüklüğü idi. İkincisi ise, Türk mallarının fiyatları dünya fiyatlarına göre yüksekti. İhracat seferberliğinin başarılı olabilmesi için ihracat mallarının bir yandan kalitesi yükseltilmeye çalışılırken, bir yandan da bunların fiatları dünya piyasa fiyatlarıyla eşitlenmeye çalışılıyordu. Yani malların fiatları dış pazarlarda satılabilecek seviyeye düşürülüyordu. Bunu sağlamanın yolu ise ihracatçıyı aşırı derecede teşvik etmekten geçiyordu. Yani, satılan malların fiatlarının dünya piyasa fiatlarıyla eşitlenmesi için ihracatçının bu fiat düşmesinden doğacak kayıbını giderecek ve bunun yanısıra ona daha fazla kâr bırakacak bir teşvik sisteminin uygulanması gerekiyordu.

Daha önceki yönetimlerin olsun, Özal Hükümeti'nin olsun yaptığı bu çerçevede idi. Bu bir bakıma, vergi ya da başka yöntemlerle devlet hazinesine gelen gelirlerin bir kısmının az sayıdaki büyük şirkete aktarılması anlamına gelmekteydi. Ülke içinde yaratılan ekonomik ve toplumsal değerlerin tekellere aktarılması artık bir devlet politikası halini almıştı.

Bu şekilde işleyen bir sistem sayesinde Türkiye'nin ihracatı bir ara yetkililer tarafından patlama deyimiyle tanımlanan bir artış gösterdi. Gerçekten de böylesine geniş bir teşvik sistemiyle ihracatın eskisine göre artış göstermesi hem mümkün hem de zorunluydu. Ne varki, son bir kaç yılda İhracatta düşüş başgösterdi. Yetkililerin yaptıkları açıklamalara göre, 1986 yılının ilk 6 aylık ihracat grafiğinde önceki yıllara göre, yüzde 2,3 oranında düşme meydana gelmiştir. Buna karşılık ithalatta yüzde 7,9 luk bir artış sözkonusu olmuştur. Bu şu anlama gelmektedir: İthalatla ihracat arasında şimdiye kadar zaten sağlanmamış olan denge, son yıllarda ihracatın aleyhine bir gelişme göstermektedir.

İşveren çevrelerince ciddi bir durum olarak tanımlanan bu gelişme karşısında Özal'ın nasıl bir yeni politika geliştireceği belirsiz olmakla birlikte, ihracatı yeniden ve daha yüksek oranlarda teşvik etmesi beklenebilir.Bu Özal'ın politik tesbitlerine uygun düşen bir durum olur. Özal, şöyle diyor:" *Demokrasinin bunalıma düşmesinin altında ödemeler dengesi sıkıntısı yatıyor.*" Yani ona göre Türkiye'de her 10 yıl-

da bir demokrasinin bunalıma girmesinde ithalatla ihracat arasında var olan dengesizlik temel bir rol oynamaktadır. Ve yine O'na göre , demokrasinin bir kere daha bunalıma girmemesi için ödemeler dengesi açığının büyük olmaması gerekiyor. Bunu sağlama konusunda Özal'ın elinde bulunan başlıca araç ise, ihracatın teşviki ve dışarıya borçlanmadır. Aslında bu araçlar sadece Özal'a mahsus bir şey olmayıp, sistemin devamı için herkesin uygulamak zorunda kalacağı yöntemler olarak görülmektedir.

Buradan borç konusuna geçebiliriz.

30 Milyar dolarlık dış borç yükü

Türkiye ekonomisinin son 30-40 yıllık dönemde en fazla karşılaştığı sorunlardan birisi borçlanma ilişkilerinde kendini göstermiştir. Bu sorun bugün de devam etmektedir. Türkiye'nin dış borç durumunu irdelemeye geçmeden önce hem bir önceki bölümde ele aldığımız konu ile hem de dış borç olayı ile yakından ilgili bir gerçeğe işaret edelim.

İhracata yönelik sanayileşme modelinin yürürlüğe konulduğu 80 yılından buyana Türkiye dış ticarette 27 milyar dolar açık vermiştir. Dış ticaret ilişkileri bağlamında bu rakamın ne anlama geldiğini anlamak için 80 öncesi 30 yıllık dönemde Türkiye'nin dış ticaret açığı ile şimdiki miktarı karşılaştırmak yararlı olacaktır. Türkiye'nin 1950-1980 arası dönemde verdiği dış ticaret açığı 23 milyar dolardır. 1980-1986 arası dönemde ise bu miktar 27 milyar dolar olarak saptanmıştır. 30 yılda toplam 23 milyar dolar açık veren Türkiye'nin dış ticareti sadece 6 yılda 27 milyar dolar açık vermiştir. Daha önceki dönemde, (1950-80 arası) ihracat 80 sonrasıda olduğu gibi teşvik edilmediği halde, ithalatla ihracat arasında beliren fark, ya da ihracatın aleyhine gelişen ithalatın ihracatı karşılama oranı daha düşükken, 80 sonrası yapılan teşviklere rağmen ithalatın ihracatı karşılama oranı daha da düşmüştür.

Dış ticaret açığının özellikle Özal'ın başbakanlığı döneminde daha büyüdüğü rakamlarla kanıtlanmış bulunmaktadır. 1980'de 4.5 milyar dolar olan dış ticaret açığı, 84-86 arasında 9.5 milyar dolara fırlamıştır.

80-86 arası devrenin tümünde ise, Türkiye'nin ithalat için ödediği döviz 68.5 milyar dolara erişirken ihracattan sağlanan döviz 41.5 milyar dolarda kaldı. Yani ekonominin kazanılan dövizden daha fazla miktarda dış borç ödemesi ve ithalat yoluyla dışarıya döviz transferi yapma özelliği aynen korundu, değişmedi.

1950-80 arası dönemdeki ihracatla ithalat arasında ortaya çıkan dengesizlik bir ölçüde doğal bulunabilir. Çünkü bilindiği gibi o dönemde sanayileşmek için sermaye birikimini sağlamak ithal ikamecilik yoluyla gerçekleştirilmeye çalışıyordu. Yani ithalat yoluyla iç pazara sunulabilecek olan malların bir kısmı içerde üretiliyordu. Bu nedenle ithalat kısıtlamasına gidiliyordu, her malın ithaline izin verilmiyordu. İhracat ise büyük ölçüde tarım ürünlerine dayanıyordu. Şimdi ise, ihracat aşırı derecede teşvik edilmesine, tarım ürünlerinin yanısıra bazı sanayi mallarının da ihraç edilmesine rağmen ihracatla ithalat arasındaki dengesizlik aşırı boyutlara ulaşmıştır. Bunun bir sebebi lüks tüketim malları da dahil olmak üzere bütün alanlarda ithalatın serbest bırakılması ise, diğer bir sebebi de ekonominin temellerinin ithalatla ihracatın dengelenmesine elverişli olmamasıdır.

Bu durum esas olarak Türkiye ekonomisinin şimdiye kadar borç sayesinde yaşayan bir ekonomi olarak şekillenmesinden ileri gelmektedir. Her ne kadar içerde gerçekleştirilen artı-değer sömürüsünden elde edilen paralar sermaye birikimini sağlayan unsurlardan birisi olmuşsa da yatırım ve üretim için dışardan alınan borçlar ve krediler de birikimin önemli bir unsuru olmuştur. Dış borçlar birikimin genişleyip büyümesini sağlayan temel dayanaklardan birisi olmuştur.

Bir ölçüde borçlanarak sanayileşen ve kalkınan Türkiye'nin dış borç yükü her yıl katlanarak artmaktadır. İhracatı patlatmak uğruna başlatılan ve tüm ulusal kaynakların bu hedefe göre kullanılması sayesinde gelişen seferberlik, Türkiye'nin dış borç yükünü azaltmak bir yana iyice artırdı. Başka bir deyişle, 24 Ocak Kararları Türkiye'nin sırtına iki misli dış borç yükledi.

24 Ocak Kararları'nın 7. yılının tamamlandığı bugünlerde Türkiye ödemeler dengesini (ithalatla ihracat arasındaki dengeyi), ancak yeni dış borçlanmayla finanse edebilir bir durumdan henüz kurtulamadı. Üstelik dışardan alınabilen borçlar önceden alınmış ve vadesi gelen borçların ödenmesinde kullanılmaya başlandı. Türk Lirası'nin değerinin çok büyük oranlarda düşmeye devam ettiği bugünkü ortamda, ekonomi yeniden ağır bir dış borç çemberine girmiş bulunuyor. Her ne kadar bu durum, 70'lerin sonlarındaki gibi yeni bir ödemeler dengesi krizine girme olarak değerlendirilmeyecek olsa da bu borç yükünün Türkiye'nin kaynaklarının emperyalist tekellere ve bir avuç yerli işbirlikçiye peşkeş çekilmesinden başka bir sonuç doğurmayacağı şimdiden görülebilen açık bir gerçektir. Şöyle ki, Türkiye'nin 1980 Ocak ayındaki dış borcu 13,5 milyar dolar iken bu miktar 86'da 32 milyar dolara fırlamıştır. 1923-79 yılları arasında Türkiye'nin yaptığı dış borç son 7 yılda 2.3'e katlanmıştır. Türkiye son 7 yılda, 56 yıllık uzun bir dönemde yaptığı dış borcun 2.5 katına yakın dış borç yükü altına girmiştir. Son 7 yılda yapılan dış borçların tutarı ulusal gelirim %50'sini aşmaktadır. Yani ülke içinde yaratılan ulusal gelirin yarısından fazlası dış borç yükünün hafifletilmesine kullanılacak demektir.

Yatırımlarda duraklama ve daralma

80-87 arasında Türkiye'de uygulanan ekonomik modelin belirgin sonuçlarından birisi de yatırım alanında kendini göstermektedir. Yatırım alanındaki gelişmeleri izlemek bir bakıma İhracata Yönelik Sanayileşme adı verilen modelin ekonomide yarattığı bazı değişiklikleri de görmeye yardımcı olacaktır.

Daha önceki bölümlerde vurguladığımız gibi, 80 öncesinde çeşitli nedenlerle durma noktasına gelen yatırımlar, 80 sonrası izlenen politikalarla canlandırılamamıştır. Esasında 24 Ocak Kararları'nın yatırımı canlandırmak gibi bir amacının olduğunu söylemek güçtür. Bu kararlar, yine önceki bölümlerde vurguladığımız gibi yatırımların durması ve bunun yarattığı ekonomik ve toplumsal sorunlar pahasına gündeme gelmiş, ulusal kaynaklar ve dışardan borç ve dış satım yoluyla elde edilen dövizler dış borç ödemelerinde kullanılmıştır. Bir bakıma yaratacağı yıkımlara rağmen, yatırımların daralması zorunlu bir tercih olarak gündeme gelmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatı'nin açıkladığı rakamlar kamuoyunda her ne kadar kuşkuyla karşılanıyor olsa bile, bu kuruluşun yatırımlara ilişkin verileri konuya açıklık getirmektedir. DPT'nin verilerine göre, Türkiye'de sabit sermaye yatırımlarının Gayri Safi Milli Hasıla'ya oranı 1980'den sonra sürekli düşmüştür.DPT'nin rakamlarına göre, Türkiye, ulusal gelirine göre daha az yatırım yapan bir ülke haline gelmiştir. Yatırımların ulusal gelire göre oranı, 80 sonrasındaki dönemde yüzde 18'e kadar düşmüştür. 1950-79 arasındaki dönemde Türkiye yatırımlara ulusal gelirden daha fazla pay ayıran bir ülke idi.

24 Ocak'tan sonra uygulamaya konulan iktisat politikalarının yarattığı yapısal sayılabilecek değişiklikleri yatırımlardaki gelişmede izlemek mümkündür. Şöyle ki: Yine DPT'nin verilerine göre, yatırımların faaliyet kolları itibariyle dağılımında 80'den sonra değişme meydana gelmiştir. Yatırımlarda imalat sanayiinin payı düşerken ulaştırma v.b. alanları kapsayan hizmetler sektörünün payı yükselmektedir. İmalat sanayii yatırımlarının toplam yatırım içindeki payı 1981'de %27 iken bu oran 1985'te %19'a düşmüştür. Önceleri Türkiye'de hem kamu, hem de özel sektör, sanayi alanına daha fazla yatırım yaparken ve ulusal gelirden sanayi yatırımlarına daha fazla pay ayrılırken, şimdi bunlar değişmektedir. Yatırımların tamamen durduğu söylenemez. Ancak ne varki, yatırımların ağırlığı hizmet sektörüne kaydırılmıştır. Bu durum, daha önceki dönemde imalat sanayiindeki gelişme ve ihtiyaçlara göre kendisini şekilleyen sermaye gruplarının ve şirketlerinin 80 sonrası içine girdikleri sıkıntıları açıklamaktadır. Sanayici ve işverenlerin büyük bir kesimi, bu gidişten rahatsız olmakta ve ekonomik modelde köklü bir değişme olmaması kaydıyla yatırımların canlandırılmasını talep etmektedirler. Bu talepler, bir yönüyle Özal'a karşı sağ'dan oluşan politik muhalefete güçlenme zemini yaratmaktadır.

80 sonrası izlenen politikaların yatırım ilişkilerinde meydana getirdiği bir başka değişiklik şöyledir: 80 öncesinde yatırımların kamu ve özel sektör arasındaki dağılımı %50'ye, %50 denilebilecek bir denge gösterirken, bu denge daha sonraki dönemde değişmiştir. Şimdi, kamu kesiminin yatırımlardaki payı %60'a çıkmış, özel sektörünki ise %40'a düşmüştür. 80 öncesinde özel kesim yatırımlarının ulusal gelire oranı %11 iken bu oran şimdi %7'ye düşmüştür. Özal, sözde ekonomiye devletin müdahalesini azaltmayı ve giderek de bu müdahaleyi tamamen ortadan kaldırmayı amaçladığını söylemekle birlikte bizzat kendi döneminde devletin ekonomiye müdahalesi yoğunlaşmıştır. Yukardaki rakamlar bunun sadece yatırım dengelerine ilişkin örneğini sergilemektedir. Özel Sektör, kamu kuruluşlarının bazı fonlarda birikmiş parayı kullanarak yatırım yapmasından rahatsızdır ve fonlarda biriken paraları kendisi kullanmak istemektedir. Bu konuda 87 başında hükümeti ciddi şekilde uyarmışlardır.

Türkiye'de yatırımların daralmasına yukarıda saydığımız gelişmeler ve bazı değişmelerin yanısıra başka bazı olgular da yol açmıştır.Şöyleki: İzlenen iktisat politikasının bir parçası olan faiz-kredi ilişkileri ve enflasyon oranının yüksekliği özel sektörü sanayi yatırımı yapamaz hale getirmiştir. Yine bu da zorunlu bir tercih olarak gündeme gelmiştir. Enflasyonun kontrol altına alınamaması, planlanan yatırımların gerçekleşinceye kadar maliyetlerinin artmasına sebep olmaktadır. 10 milyar lira olarak hesaplanan bir yatırım, enflasyon nedeniyle bir süre sonra 15 milyara malolmaktadır. Bu durum, yatırımları caydırıcı bir unsur olmaktadır. Yatırımları caydırıcı diğer bir faktör de, faizlerin yüksekliğidir. Yüksek faizle kredi alan sermaye grupları, bunun maliyetini ödeyebilmek için ürünlerin fiyatını yükseltmek zorunda kalacağını bilmekte ve piyasanın durumunu, kitlelerin alım gücünü göz önüne getirerek yatırımdan vazgeçmektedir. Özel Sektörün tüm temsilcileri, 87 başında hükümete ilettikleri istekler listesine, kredi faizlerinin düşürülmesi ve zirai, ticari kredilerin hacminin genişletilmesini temel bir talep olarak yerleştirmişlerdir. (Aynı listede ihracatın daha fazla teşvik edilmesi talebi de yer almaktadır.)

Türkiye'de yatırımların tamamen durduğunu söylemek doğru değildir. Kamu kesimi bugün başta enerji olmak üzere bazı alt yapı alanlarında yatırım yapmaktadır. Bu yatırımların ekonomide ve toplumsal alanlarda yaratacağı değişme bir süre sonra kendini gösterecektir. Ayrıca, belediye hizmetlerinin daha modernleşmesi için atılan adımlar da birer yatırım olarak görülebilir. Ne varki, izlenen politikalar nedeniyle imalat sanayii yatırımlarında bilinçli olarak yaratılan durgunluk, buna karşılık hizmet sektörüne verilen ağırlık, ekonominin sağlam dengelere kavuşmasını sağlayamamaktadır.

Borçlu ülkeler arasında borcunu zamanında ve kesintisiz ödeyen tek ülke...

Ve Türkiye, "dünya itibar şampiyonu"

●Turkiye, son bir yıl içinde dun- bile Turkiye'nin birinci olduğu listeye

Evet, Hürriyet Gazetesi'nin bu alaylı haberi aslında gerçeği anlatıyor. Türkiye, Demirel, Ecevit, Özal gibileri sayesinde mutlu bir ülke olamadı ama "dünya itibar şampiyonu" oldu. İşçisini, emekçisini, köylüsünü, memurunu, kısacası yaratılan değerlerin gerçek sahiplerini aç bırakan bir devlet, yabancı tekellere borcunu zamanında ödediği için ne kadar övünse azdır.

Fiyat artışları ve enflasyon

24 Ocak Kararları yürürlüğe konulmasından bu yana fiyat hareketlerinin izlediği yüksek seyir, hem rakamlarla hem de günlük hayatta en açık kanıtlanan bir olgu olmuştur. Zam ve pahalılık bu dönemin en belirgin ve elle tutulur bir özelliği olduğu için bu konu üzerinde ayrıntılı olarak durmaya gerek yoktur. Sadece bir rakamla Türkiye'deki fiyat hareketlerinin ne durumda olduğunu örnekleyelim:

80 sonrası yönetimlerin uyguladığı ekonomi politikalar demeti, içerde fiyat istikrarını sağlayamamıştır. Fiyatlar, son 7 yılda 11'e katlanmıştır. Yani 80 yılında, 100 liraya alınan bir mal bugün 1100 liraya alınabilmektedir. Fiyat artışlarının ikiye, üçe değil tam 11'e katlanmasının acısını ücret ve maaşla geçinenlerle köylüler çekmektedirler. Uygulanan proğramın adı istikrar proğramı olmasına rağmen fiyatlarda istikrarın sağlanmaması aslında ilginç bir durumdur. Olayı ilginç hale getiren gerçeklerden birisi de şudur: Türkiye'nin içli-dışlı olduğu metropol ülkelerde fiyatlar daha az artarken ve hatta Almanya örneğinde olduğu gibi fiyatlarda çok az da olsa bir düşme eğilimi gözlenirken Türkiye'de fiyatlar katlanılmaz ölçülere varan artışlar göstermektedir. Fiyatlarda istikrarın sağlanamamış olması geneldeki toplumsal huzursuzluğun yoğunlaşmasına neden olmakta, siyasi planda alınan önlemler sayesinde bu huzursuzluğun eyleme ve harekete geçmesi önlenmektedir.

Sürekli bir zam uygulanmasının ve malların fiyatlarının aşırı şekilde artmasının enflasyonla yakın ilişkisinin olduğu artık herkes tarafından bilinmektedir. Buradan hareketle son dönemdeki enflasyon durumlarını da kısaca gözden geçirmek yararlı olacaktır.

Hatırlanacağı üzere 1979-80 yıllarında Türkiye'de enflasyon oranı çok yüksek bir oranda seyretmektedir. *Demirel'in, Ulusu'nun ve Özal*'ın hepsinin ana hedeflerinden birisi enflasyonu aşağı çekmekti. Bu yönde çaba harcadıklarını söyler durulardı hep. Gerçi son 7 yıllık dönemde enflasyon oranında belli bir düşme sağlanabilmiştir. Ancak, ne varki bu durum, kitlelerin yaşamında herhangi bir düzelmeye yolaçmamıştır.

Adını verdiğimiz kişilerin başbakanlık dönemlerinde alınan çeşitli tedbirler sayesinde enflasyon zaman zaman zik-zaklı bir çizgi izlese de genelde düşme eğilimi içindedir. Değişik oranlarda seyrettikten sonra enflasyon 1986 yılında %35 dolayında gerçekleşmiştir. Her ne kadar bu rakam üzerinde hükümetle uzmanlar, işveren ve işçi kuruluşları anlaşamamış olsalar da enflasyon oranında geçtiğimiz dönemde belli bir düşme olmuştur.

Ne varki bu düşme *Özal Hükümetinin* 86 yılı için koyduğu hedefin gerçekleşmediğini göstermektedir. Özal, birkaç yıldan bu yana enflasyonu yüzde 10'un altına düşüreceklerini açıklamaktadır. Ancak uzmanlar, Özal'ın gerçek hedefinin yüzde 25'lik bir enflasyon olduğunu belirtmektedirler. Enflasyon oranının batı ülkelerinde yüzde 1 ile yüzde 4 arasında değişitiği günümüz koşullarında Türkiye'de bu oranın yüzde 25'e düşürülmesinin bile ne anlama geldiği açık olmalıdır. Son yıldaki gelişmeler, Türkiye sermayesinin yüksek oranlı bir enflasyon olmadan yaşayamıyacağı şeklindeki iddiaları neredeyse doğrulamaktadır.

Enflasyon oranın 86 yılında yüzde 35 dolayına inmesinin biraz da özel koşullardan ileri geldiği belirtilmektedir. Bu özel, yani sadece 86 yılı için geçerli olan nedenler şöyle sıralanabilir:

* Gıda maddeleri ve tarım ürünlerindeki fiyat artışlarının yavaşlaması,
* Kamu kesiminin yaptığı zamlarda önceki yıllara göre daha ölçülü hareket etmesi,

Aslında 86 yılı, enflasyonun daha aşağı çekilebilmesi için elverişli şartlara sahip bir yıl olmuştur. Petrol

(

fiyatlarındaki düşme, doların değer kaybetmesi ve iç pazarın birazcıkta olsa canlanması enflasyonun düşürülmesi için uygun şartların bir kaçını oluşturmaktaydı. Ne varki, bu şartlar biraz da bilinçli olarak değerlendirilmemiş ve enflasyonun halk kitleleri için hayatı çekilmez hale getirimesinin önüne geçilecek adımlar atılmamıştır. Bunun önemli bir nedeni, yukarıda belirttiğimiz gibi, Türk sermaye kesiminin enflasyonsuz yaşayamayacağı gerçeğidir.

1987 Yılında hem dünya hem de Türkiye şartlarında yaşanabilecek gelişmeler dikkate alındığında enflasyon oranının düşürülmesinin biraz daha zor olacağı söylenebilir.

Ve diğer bazı özellikler ve sonuçlar

24 Ocak Kararlarıyla birlikte içine girilen sürecin ekonomik boyutunun daha bir çok özelliği bulunmaktadır. Bunların her birisi başlı başına önemli sayılabilecek özelliktedir. Ayrıca, Türkiye'deki ekonomik durumun bugününü ve dününü kavrayabilmek için de bunları ele almakta yarar vardır. Ne var ki, böyle bir yazıda bunların ayrıntılı bir şekilde ele alınması olanağı bulunmamakdadır. Hem konuyu dağıtacağı açısından hem de yer darlığı nedeniyle biz bunların bir bölümüne genel bazı değinmelerde bulunarak yazıyı bağlayacağız.

Demirel Hükümeti tarafından alınan 24 Ocak Ekonomik İstikrar Tedbirleri, belki de Demirel'in arzu etmediği bir şekilde sonuçlanmıştır. Demirel egemen sınıf ve zümreler arasında büyük yıkımlara yol açmadan ve sistemle toplum arasında büyük kopma tehlikesi yaratmadan ama kararların gerektirdiği adımlardan ve açık baskı uygulamalarından da kaçınmadan programını uygulamaya çalışmıştır. Fakat bu politika, iç ve dış koşulların etkisiyle ve emperyalizmle yerli işbirlikçilerinin ihtiyaçlarının dayatması yüzünden başarılı olmama tehlikesi ile karşılaşmış, bu tehlike 12 Eylül Darbesiyle aşılmıştır. Aslında Demirel'in yapmaya çalıştığı şey, uluslararası işbölümünün gerektirdiği duruma uygun düşen model aracılığıyla ve fakat yerli güçleri, ağırlıkla iç pazara göre oluşmuş yapıları ve ilişkileri daha az rahatsız ederek sistemin tıkanmasını aşmaya çalışmak olmuştur.

Başlangıç adımları Demirel hükümeti döneminde atılan daha sonra 12 Eylül Hükümetleri tarafından genişletilerek uygulanan 24 Ocak Kararları bir dizi yeni kurumu zorunlu kılmıştır. Devlet bu kurumlar aracılığıyla yeni ekonomik modelin uygulanışını denetlemektedir. Ekonomik konularda neredeyse parlamentodan bağımsız şekilde köklü kararlar alabilen yeni kurumlarla model garanti altına alınmaya çalışılmıştır. Daha önceki dönemde ekonominin düzenlenmesinde önemli bir fonksiyonu olan Maliye Bakanlığının yetkileri daraltılmış ve Başbakanlığa bağlı olarak oluşturulan Hazine Müsteşarlığı kurumu aracılığıyla ekonomiye çok yönlü müdahale şartları yaratılmıştır.

* Yeni ekonomik model'ın sürgit aynı çizgide geliştiği söylenemez. Bir bakıma, son 7 yıl, modelin temel doğrultusunun dışında kalan bir çok alanda sürekli değişen uygulamaların sık sık gündeme geldiği bir dönem olmuştur. Vergi kanunlarında yapılan 48 tane değişiklik gibi, bir çok alanda önceden alınan kararlar aynen devam ettirilmemiştir. Bir dönem, "sosyalist" ülkelere yapılan ihracat sadece bazı firmalara ayrılmışken, daha sonra bu karar değiştirilmiş, yine ithalat sınırlamaları zaman zaman genişlemiş, bazı hallerde de daralmıştır. Öte yandan 84 öncesi uygulamaların aksine tarım kesimi tekrar desteklenmeye başlanmış, zirai kredi hacmi genişletilmiştir.

* Yabancı sermayeye en fazla kolaylığın sağlandığı dönem 80 sonrası dönem *olmuştur. Yabancı sermaye*nin Türkiye'de yatırım yapması için gerekli her şey devreye sokulmuştur. Bazı yabancı bankalar Türkiye'de şubeler açmışlardır. Fakat hala Türkiye, siyasi istikrar açısından tam güvenilir bir ülke olarak görülmediği için yabancı sermaye Türkiye'ye beklenen ve istenen ölçüde akmamaktadır.

* İhracata Yönelik Sanayileşme Modeli adı verilen yeni ekonomi politikalar egemen sınıf ve zümreler arasındaki çatışmaları sona erdirememiştir. Başka bir deyişle, son 7 yıllık dönemdeki uygulamalar egemen sınıflar arasında istikrarlı bir birlik yaratamamıştır. Hakim sınıflar arasında hala bir çatışma ve rekabet sözkonusudur. Türkiye'deki siyasal durumu ve devletin işleyiş şeklini önemli ölçüde ilgilendirdiği için bu konuyu biraz açalım: Daha önceki bölümlerde belirttiğimiz gibi, ekonomik bunalım ve siyasi kriz, oligarşik ittifakın parçalanması ile sonuçlanmış, yeni yürürlüğe konulan iktisadi ve siyasi önlemlerle yeni bir bileşim yaratılmaya çalışılmıştı. Bu bileşim modelin ihtiyaçları gereğince daha dar bir egemen sınıf tabanına oturmak durumundaydı. Başka bir deyişle tekelci güçlerin ekonomide ve siyasal hayatta tam bir hakimiyet kurması amaçlanmış ve merkez odağını, tayin edici unsurunu bu güçlerin oluşturduğu bir ittfak bileşimi yaratılmaya çalışılmıştı. Bunun doğal sonucu eski müttefiklerin dışlanması olacaktı. Bu yönde atılan adımlar beraberinde yeni sorunlar yaratarak bugüne kadar devamede gelmiştir. Gerçi, oluşturulan ekonomik modelle, devlet iktidarı, tamamen tekelci güçlerin ihtiyaçlarına cevap veriyor olsa bile, bu güçlerle egemen sınıf ve zümrelerin diğer kesimleri arasındaki çatışma sona erdirilememiştir. Bütün bir dönem, sömürücü güçler arasında çatışmalara sahne olmuştur. Çatışmalar sadece, ekonomik ve siyasi planda dışlanmaya çalışan bazı zümrelerle tekelci güçler arasında olmamış, tekelci güçlerin kendi aralarında da yaşanmıştır.

Türkiye'de İthal İkameci Sanayileşme Modeli'nin ihtiyaçları gereğince oluşan egemen sınıf ve zümreler arasındaki ittifak ve bunlar arasındaki birlik ve çatışma zemini aslında çok karmaşıktır. Bu durumu göz önünde tutarak ve konuyu anlaşılır hale getirmek için bazı şemalandırmalara başvurarak,- her şemalandırmanın belli eksiklikler taşıyacağını da unutmadan- konuyu açıklamaya çalışalım. 80 öncesindeki ittifak içinde yer alan güçlerin, (emperylizmle bütünleşen yerli tekelci sermayenin, büyük tüccar kesminin, tefeci -bezirgan takımının toprak ağalığının ve diğer pre-kapitalist unsurların) aynı özelliğe sahip olmadığı, mesela tekelci sermaye kavramıyla tanımladığımız güçlerin çok değişik kesimlerden oluştuğu ve bunların herbirisinin değişik özellikler taşıdığı; diğer ittifak güçlerinin de yine tekelci sermaye gibi aynı niteliklere sahip olmadığı bilinmelidir. 24 Ocak 80'den bu yana genel olarak ittifakı oluşturan güçler arasında var olan çatışmaların yanısıra, aynı zamanda oligarşi içinde yer alan tek tek güçlerin de kendi içlerinde çatıştıkları bir gerçektir. 80 yılından bu yana, ilk önceleri tekellerle kara para sahibi kaçakçılık ve yasa dışı büyük ticaretlerden köşeyi dönen babalar arasında ortaya çıkan hesaplaşmayı, sermayenin mali kesimlerinde,banka ve bankerlik alanında başgösteren çatışma izlemiş, aynı süreçte tekelci sermaye-toprak ağaları, tekelci sermaye tefeci-tüccar hesaplaşması yaşanmıştır. Yine aynı süreçte tekelci sermayenin kendi arasında, büyüklerle küçükler arasında, ya da eskilerle yeniler arasında çatışmalar olmuştur. Bu çatışmaların bir bölümü sonuçlanmış olmakla beraber bir bölümü devam etmektedir. Tekelci sermayenin kendi içinde, yine tekelci sermaye bünyesindeki büyük holdinglerle bağımsız ihracat fir*maları arasında ve yine* tekelci sermayenin mali kesimdeki kolları ile bankalar arasında ve bankaların kendi aralarında çatışmalar devam etmekle birlikte süreçteki gelişmeye genel olarak tekelci güçlerin damgasını vurdukları söylenebilir. Tekelci güçler en azından, yeni modele uyum gösterme mücadelesinde bazı eski müttefiklerinden kurtulmuşlardır. Egemen sınıf ittifakının bileşimi daralmış olmasına rağmen eğemen sınıflar içindeki ve bunların fraksiyonları arasındaki istikrar henüz sağlanamamıştır. İşte bu olgu, Türkiye'deki bugünkü parti çatışmalarının önemli bir yönünü ve 12 Eylül sonrası oluşturulan siyasi yapının karakterini açıklamaktadır.

*Her ne kadar modelin yeni adı, ihracata yönelik sanayileşme stratejisi olarak tanımlanmış olsa da, 80'den bu yana yapılan işlere bakıldığında, zaman zaman ithal ikameci döneme has uygulamaların da devreye sokulduğunu söyleyebiliriz. Serbest piyasa ekonomisi denmesine rağmen korumacı önlemleri de kapsayan bir uygulamalar demeti sözkonusudur. Bir yandan katı bir istikrar edbiri uygulanırken, biryandan da büyümeyi teşvik edici uygulamalar gündeme getirilmekte; bir yandan sermaye ihracata göre yapılanmaya zorlanırken, bir yandan da iç pazarın yeniden canlanmasına sebep olacak adımlar atılmaktadır. Bu sadece Özal öncesi yönetimler, mesela Ulusu ve Kafaoğlu dönemi için değil, Özal'ın başbakanlığındaki dönem içinde geçerlidir. Bu bir bakıma, devletçilikle liberalizmin yan yana yaşatılması denemesi olmaktadır. Ekonomiye devletin müdahalesini istemeyen Özal bizzat kendi döneminde bu müdahalenin en yoğun şeklini zaman zaman gündeme getirmektedir. Hem politik hem de ekonomik nedenler ve kaygılarla başvurulan bu yöntem, aslında izlendiği iddia edilen yeni iktisat politikalarını bazı yönlerinden başarısız kılacağa benzemektedir.

Liberalizm şampiyonlarının devletçilik yapmalarının bir nedeni de, 80 sonrası yönetimlerin birer kriz yönetimi olmalarından ileri gelmektedir. Generallerin doğrudan yönetimde oldukları şekil dahil, sivillerin ve bu arada seçilmiş bir parlamentonun yönetimde olduğu şekiller, krizi aşma politikasını değil, krizi ve kriz şartlarını yönetme politikalarını uygulamak zorunda kalmışlardır. Bunun da nedeni, köklü önlemlere rağmen krizin kısa sürede aşılamıyacak oluşu ve bunu egemen sınıflarında kavramış oluşudur.

*Türk ekonomisinin büyük bunalımlara düşmeden bugünkü durumunu koruyabilmesi her yıl yeni alacağı dış borçlara bağlı hale gelmiştir.Özal'ın ve tüm 12 Eylül yönetimlerinin dış borç bulma yönündeki aşırı çabalarının önemli bir nedeni budur. Özal'ın her türlü siyasi ve askeri taviz karşılığında borç bulmak için dünyayı köşe bucak dolaşmasının sebebi budur. Türk ekonomisinin yaşayabilmesinin otomatik olarak dış borç mekanizmasına bağlanmış olması, başta ABD olmak üzere diğer bazı emperyalist ülkelere ve IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşlara Türkiye'ye istedikleri siyasi ve askeri kararları dikte etme imkanını genişletmiştir. Emperyalizmin 80 öncesinde de böyle bir imkana sahip olduğu ve bunu zaman zaman kullandığı biliniyor. Fakat bu imkanlar şimdiki gibi geniş ve çok rahat kullanılabilen özellikte değildi. Türkiye'nin iç siyasal dengeleri, sanayileşme yolundaki adımların yarattığı siyasal ve toplumsal şartlar, burjuvazinin çok güdük de kalsa büyüme, kalkınma gibi ideallere sahip oluşu vb. faktörler, emperyalist devletlerin ve kurumların Türkiye'ye istedikleri herşeyi dikte ettirip kabul ettirmelerini sınırlandırmaktaydı. Hem hükümetler, hem de oligarşik ittifakta yer alan güçler zaman zaman kendi çıkarlarının savunmasını yapabiliyorlar, veya siyasi - askeri bağımlılık genel bir kural olarak işleyebiliyor,ancak yerli güçler, yukarıda saydığımız faktörler nedeniyle bazı hallerde batıya karşı daha mesafeli davranabiliyorlardı. Başka bir deyişle, oligarşinin bazı kesimleri ve burjuva siyasal odakların bazıları emperyalizmle ilişkilerinde daha geniş bir manevra alanına sahiptiler. Şimdi ise bu alan oldukça daraldı ve özellikle 80'den sonra kurulan ekonomik ve siyasi yapı, yerli güçlerin bu imkanlarını son derece kısıtladı.

*Son yıllardaki uygulamalar ve ekonomideki yeni rota, yeni-sömürgecilik ilişkilerinde esasa ilişkin bir değişme yaratmadı. Böyle olmakla birlikte Yeni Sömürgecilik ilişkilerinin işleyişinde ve biçimlenmesinde değişmeler meydana geldi.Türkiye'nin dış pazarlara açılması, sömürünün dışarıda gerçekleşmesi anlamında bir dışa açılma değildir. Sömürü yine içeride gerçekleşmektedir.Üstelik iç pazardaki sömürü eskisine göre daha da yoğunlaşmıştır.

İşte bu yoğun sömürü sayesinde üretilen mallar satılmaktadır dışarıya. Yani, ekonomide strateji değişikliği yapılmış olmasına rağmen tekelci güçler sömürülerini esas olarak iç pazarda gerçekleştirmekte, sermaye birikimi iç pazardaki sömürüye dayanmaktadır.

Hür Teşebbüs Konseyi'nin beşinci toplantısında ekonomik gidiş konusunda iktidarın dikkatini çekme kararı alındı

TOBB Başkanı Ali Coşkun'un başkanlığında toplanan Hür Teşebbüs Konseyi'nde "hükümet tarafından tedbir alınması istenen konular" görüşüldü.

Hükûmete 9 uyarı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Ali Coşkun'un evsahipliğinde beşinci toplantısını yapan Hür Teşebbüs Konseyi, "İhracata dönük yatırımların yeterince teşvik edilmemesinin, ihracatta yavaşlamasına ve döviz

2. Ekonomik gelişmemizde en büyük engellerden biri yüksek kredi faizlerinin devamıdır. Enflasyon hızındaki iyileşmelere paralel olarak kredi faizleri süratle dü-

Tercüman Gazetesi'nin 3 Şubat 87 tarihinde verdiği bir habere göre işverenler, hükümete 9 maddelik bir muhtıra ver diler. Şimdiye kadar kazandıklarıyla yetinmeyen patronlar, sömürülerini devam ettirmek için kendi hükümetlerine yeni önerilerde bulunuyorlardı..

Sonuç yerine...

Oldukça karmaşık olan ve uzun bir zaman dilimini alan Türkiye Ekonomisinin son 7 yılını değerlendiren bir yazının konunun karmaşıklığı ve sürecin kendine has özellikleri nedeniyle kesin sonuçlar üretmesi gerçekçi olmaz. Amacımız, okuyucuya Türkiye ekonomisinin durumu hakkında genel bir bilgi vermek, gelişmelerin anlaşılmasına katkıda bulunmaktı. Kesin sonuç ve yargılara varmayı zorlaştıran önemli bir faktör de şudur: 24 Ocak'la birlikte içine girilen daha sonra 12 Eylül Darbesiyle genişleyerek devam eden süreç sonuçlanmamış olup halen bütün canlılığı ve sıcaklılığıyla ve tabi bütün sorunlarıyla devam etmektedir.

Böyle olmakla birlikte bazı genel yargılara ulaşmamız mümkündür.

Her şeyden önce belirtelim ki, Türkiye ekonomisi, taşıdığı bunca zaafa, geçirdiği büyük sarsıntılara rağmen batmak durumunda değildir. Yani, burada anlatılan ve anlatılmayan sorun ve olumsuzluklardan hareketle ekonominin batacağı, yakın bir süre içinde büyük bir ekonomik kaosun gündeme geleceği sonucuna ulaşmak doğru değildir. Türkiye ekonomisi, çeşitli ciddi sorunlarla yüklü bir yapıya sahip olmasına rağmen belli bir gelişme seviyesine ulaşmış, kendisini bazı hallerde yeniden üretebilen bir konuma yükselmiş, belli bir mali ve endütriyel güce ulaşmış bir ekonomidir.

İkinci olarak belirtilmesi gereken şudur: 24 Ocak'tatn sonra izlenen politikaların ekonomik alanda hiç bir değişiklik yapmadığı söylenemez. Aksine, 80'den bu yana atılan önlemler bazı alanlarda ciddi değişiklikler yaratmıştır. Sermayenin belli bir kesimi uluslararası piyasalarda rekabet edebilecek ilişkilere ve mali güce kavuşmuştur. Tarımla sanayi arasında denge birincinin aleyhine olacak şekilde değişmiş, sanayi eskisine göre daha fazla kaynak kullanma imkanını elde etmiştir. Ekonominin genel gelişimi ve ekonomik - siyasi yapılar emperyalist-kapitalist sisteme eskisine göre daha fazla bağımlı hale gelmiş, bazı göreceli bağımsız ilişkiler tamamen ortadan kalkmıştır. Kır-şehir arasındaki ilişki kırın aleyhine bozulmuş, şehirleşme olgusu daha geniş bir nüfusu kucaklamıştır. Bugün Türkiye nüfusunun yarısından fazlası şehirlerde yaşamaktadır. Genel olarak toplumdaki ama özelliklede kırsal alandaki ekonomik, toplumsal, kültürel değerlerde ve siyasi ilişkilerde bir çözülme yaşanmaktadır. Bu çözülmeye karşı kendisini ilk örgütleyen tekelci sermaye güçleri olmuştur. Toplumun diğer kesimleri ve güçleri çözülmeyi kendi lehlerine olacak şekilde çözme platformlarını yeni yeni yaratmaktadırlar. Yani ekonomik ve toplumsal alanlardaki depremin etkileri hala dalga dalga devam etmektedir. Bu durum, ekonomik ve siyasi hayatta yakın bir dönemde istikrarın sağlanamayacağını, ortamın durulmayacağını işaret etmektedir.

Ekonomideki muhtemel gelişme eğilimlerine gelince:

Türkiye ekonomisinin geleceğini büyük ölçüde belirleyen faktörlerden birisinin kapitalist dünya sistemi olduğu yeterince açıktır. Batı ülkelerindeki şu gelişme Türkiye'yi de çeşitli yönlerden etkileyecektir: Kapitalist Ülkelerde monetarist önlemler nedeniyle iktisadi büyüme yavaşlamış bulunmaktadır. Bazı büyük devletler yeniden büyüme ortamını yaratacak önlemlere başvurma zorun-

Devamı 2. Sayfada

TÜRKİYE'DEN

Daha önceki sayılarımızda olduğu gibi bu sayımızda da Türkiye'deki devrimci güçlerin yazılarını yayınlamaya devam ediyoruz. Aşağıda okuyacağınız yazı Türkiye'de yaşayan bir Devrimci Yolcu arkadaşımız tarafından bir tartışma yazısı olarak kaleme alınmıştır. Yazıda bazı cümle bozuklukları bulunmaktadır. Biz bunları düzeltmeden, yazının bize ulaştığı şekilde yayınlıyoruz.

Yer darlığı nedeniyle geçen sayımızda yayınlıyamadığımız bu yazının geçtiğimiz Ekim ayında yazıldığını okuyucularımıza hatırlatmak istiyoruz.

DEVRİMCİ İŞÇİ

Yaşanan Dönem ve Sosyalistlerin Görevleri

Türkiye'de 24 Ocak ekonomik yapılanması ve 12 Eylül siyasal oluşumuyla girdiği süreçte "Yeni bir Cumhuriyetin" yaratılması istenmiştir. Girilen sürecin ayırt edici niteliklerini inceleyerek bunun siyasal arenada tanımlanmasında baktığımızda bugünün değerlendirilmesi ve dönemin çözümlenmesinde önemli veriler yakalayabiliriz.

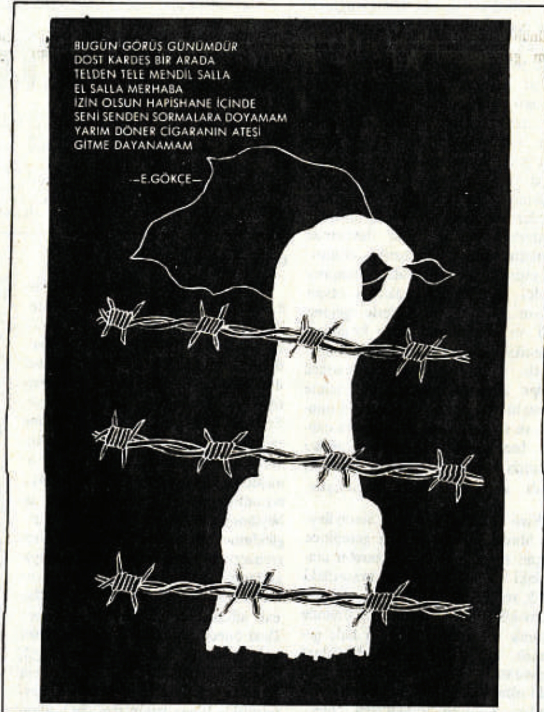
Temelleri 1923'lerde oturtulmaya çalışılan 1950'lerde yeni bir parlamenter görünüm alan Cumhuriyet 50 sonrası girdiği ekonomik, siyasal, kültürel, askeri ilişkiler büyük sermayenin palazlanıp yükselmesi, *politikacıların bizzat devlet aygıtlarından* başlayarak yukarıdan aşağıya kurumsallaştırılıp uygulanmasını gerekli kılmaktaydı. Ülkemizde kapitalizmin kendi iç dinamiğiyle geliştirmeyip yukarıdan aşağıya çarpık gelişim seyri ile doğru orantılı olan egemenlik ilişkilerinin belirlenmesi, yeni sömürgeci ilişkileri çerçevesinde egemenliğin doğal bloklaşmasını yaratmıştır. Bu bloklaşmanın gelişim seyriyle ve konumuzla ilgili olduğundan müdahaleler tarihimize baktığımızda 1960 müdahalesiyle devlet içinde ve yönetiminde etkisi ortadan kaldırılmayan ortasınıf ve küçük burjuvazi yükselen büyük sermaye ile kurduğu ilişkiler bütünlüğünün hukuki çerçevesini 1961 anayasasıyla ifade edecek daha sonra bu bütünlük (ittifak) parçalanacaktır. Egemen blok içinde büyük sermayenin bir atağı olan 1971 müdahalesinde kazanılmış nispi demokratik haklar ve dönemin diğer sınıf ve zümreleri toplumsal hareketliliklerini nitelik ve boyutları müdahaleyi başarı ile sonuçlandırmamış, büyük sermaye kendisine "ayak bağı olan" prekapitalist, unsurlardan kurtulmayarak (çünkü egemenlik ilişkilerini özü olarak devamlı sorunsal niteliktedir.) MC'lerle ifadesini bulan parlamenter işleyişe dönüşecektir.

12 Eylül'le Türkiye'de daha evvelki müdahalelerden farklı yeni bir toplum/devlet ilişkisi yaratılmaya çalışılmıştır. Hukuki ifadesini 1982 Anayasası'nda bulan yeni toplum/devlet ilişkisi, yasama-yürütme-yargı sistematiği içinde yürütmeye ağırlık verilmiş ve yürütmenin kontrolünün kimler tarafından yapılacağı tesbit edilmiştir. Geçmişte parlamento, hükümet, partiler asli güçken bugün Cumhurbaşkanı ve etrafındakilerin asli güç olması gibi) Ordu da oluşturulan devlet yapısında en önemli unsur haline gelmiştir. Kitlelerin siyasal yaşamda etkili olmasını sağlayan nispi demokratik ögeler ortadan kalkmış, yeni rejimin oturmasını sağlamak için ekonomik, kültürel, siyasal, toplumsal yaşama devamlı "yeni" imajı ile yaklaşıp, yerleşik ideolojik değerleri ortadan kaldıracak değerlendirmelere gidilmiştir. (Sosyalistler ideolojik olarak yenme gayreti anlamına gelecek İtirafı Teşvik Yasası", Kemalist dernekler gibi). Gelişmeleri irdelediğimizde bu düzenlemeleri yaratan sorunlar, sistemin egemenlik kurumları bunlara bağlı toplumsal alanlar, egemenlik ilişkileri ve egemen blokun yapısından kaynaklanmaktadır. 1965 sonrası toplumsal hareketlilikte halk güçlerinin devreye girmeyi, 1975-80 sürecinde büyük kitleselliğe ulaşması, egemen blokta büyük sermayenin fonksiyonlarının 1971 müdahalesiyle istenilen boyuta sokulmaması ve 1980'e gelindiğinde sistemin karekteristliğinde, bünyesinde yatan sorunsalların çözümü için büyük sermaye*nin sistemi reorganizasyon temelinde* büyük bir atağa kalkmasını gerektirmiştir. "Ekonomik-siyasi istikrarın" sağlanması ve egemenlik ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi (parçalanmasıyla) sonuçlanan süreçte, büyük sermaye sistemi tek başına yönlendirme ve egemen olmayı denemiştir. Bu reorganizasyonda önemli mevziler kazanarak (ekonomik, siyasi, hukuki palandaki kazanımlar) geleneksel ittifakın sarsılmasını ve dağınıklığını oluşturmuştur. Dünya kapitalizminin *yapısal ve devrevi sorunlarına yeni* sömürge ilişkilerinde hangi uygulamalarla çözüm bulunacağı ve bunun nasıl toplumsal, ekonomik yapı olacağı böylece kapitalist dünya ile bütünleşip kaynaşmanın yeni ekonomik-siyasi tanımlanması ülkemizde, ihracata dayalı üretim-bölüşüm politikaları ve uluslararası sermaye ile entegrasyonu hızlandıran gelişmeler, büyük sermaye ve yeni ekonomik politikalar sayesinde palazlanıp büyüyen ihracatçı grupların günümüze kadar kazanmış oldukları mevzileri terk etmeme niyetleri bazı sermaye kategorileri tarafından zorla dayattığı "ihhal ikameci" ekonomik politikası bazı sermaye gruplarının iç pazar üretim-bölüşüm ilişkilerine göre şekillenmesine (sanayi, toprak, tarım, ticaret) neden olmuş, 12 Eylül ekonomik-siyasi proğramı da bu güçlerin konumlarını kaybetmemeleri sonucunu yaratmıştır. Bu sermaye grupları eskiye dönmemeyi (ekonomik ilişkiler) istememekle beraber, iç pazar ve ihracata dayalı üretim-bölüşüm ilişkilerini, bu ikili yapının bütünlüğünü savunmala*rının yanında, yalnız iç pazar üretim*-bölüşüm ilişkilerine göre şekillenmişlerdir, ekonomik yaşamda etkili olma gayretindedirler.

Ekonomik siyasi gelişmeler doğrultusunda bu kesimler sistemin elverdiği ölçüde ve oluşum arayışına girmişlerdir. Ekonomik hayatın düzenlenmesi konusundaki bu karmaşa sermaye gruplarının kendi içlerinde kıyasıya mücadele etmelerini ve bloklaşmasını, farklı siyasal oluşum içine girmelerine neden olmaktadır. Burjuva egemenlik ilşkileri içinde bu çeşitlenme siyasal anlamda kabaca iki eğlimle karşımıza çıkmakta: Birincisi 12 Eylül rejminin nispi demokratik ögelerle takviye edilmesi, iktidarda sınırlı etkisi olan kurum ve kuruluşların (parlamento, partilerin) iktidarın daha geniş alanını kontrol edebilecek güce sahip olması yani egemenliğin asli ve gerçek iktidar, odaklarıyla parlamento ve yargı arasında paylaştırılması. İkincisi, egemenliğin ve bunun kurumlaşmış ifadesi olan devlet ve iktidarın geniş bir alanının burjuvazinin, mülk sahiplerinin tümünün kontolüne açık hale getirilmesi ve dolayısıyla burjuvazinin büyük bir bölümünün çıkarının devlet içinde daha dengeli şekilde düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye'de bugün siyasal arenada at koşturan partilerin genelde öz *olarak birleştikleri nokta ve siyasal* şekil alışları bu katogorilere göre olmaktadır.

SİYASAL ARENAYA BİR BAKIŞ

Muhalefet partilerinin söylemlerini yaklaşımlarını, dayandıkları güçler bağlamını incelediğimizde ekonomik alanda ve en genel tanımıyla, iç pazar ve ihracata dayalı üretim - bölüşüm politikaları arasında uyumlu, dengeli bir çözüm önerilmektedir. Egemenlik ilişkilerinde çözülmüş yapının sarsıntılarını giderecek, egemen blok ve kapitalizmin gelişimini sağlayacak sistemin zorlanmasının engelleyecek, kitlelerin tepkilerini yumuşatacak uzlaşma ve uyum çizgisi izlenmektedir. Kapitalist dünya ile bütünleşen ve ihracattan vazgeçmemek kaydıyla iç pazarın yeniden canlandırılması yatırım ve üretimin artırılmasını talep eden, kendilerini ancak böyle bir süreçte var edebileceklerini ancak böyle bir süreçte var edebileceklerinin bilincinde olan sermaye kesimleri kendilerinin bu taleplerini ifade edecek odaklarla ANAP'ı zorlamaktadırlar. DYP ve SHP'nin ANAP'a alternatif gösterilmesinin nedenleri burada yatmaktadır.

Kısaca dönemdeki siyasi partilere bakacak olursak, konjönktürel parti niteliğindeki ANAP, siyasi bir geleneğin uzantısı yada ideolojik - politik sentez sonucu oluşmuş bir parti değildir. Dönemin getirdiği siyasal - sosyal avantajları çok iyi değerlendirerek içindeki eğilimlerini iktidar ortaklığı temelinde bir araya getirmiştir. 12 Eylül felsefesiyle bütünleşen sistemi savunan programında ilk etaptaki sorumluluğu "mali heyet" konumuyla ekonomiyi reorganize etme ve sınırlı siyasal sorunlar çerçevesinde kalsada uzun vadedeki ideolojik niteliğiyle sistemin oturmasını sağlayacak, sistemle uyumlu bir toplum yaratmak amaçlanmaktadır. Dönemin çözülmesi *halk güçlerin muhalefeti, ekonomik* proğramındaki başarısızlıklar, sürecin uzunluğu ANAP'ı oluşturan eğilimlerin "kendi yuvalarına" dönmesiyle bu yapı dağılacaktır.

Gelenksel " milli iradenin" savunuculuğunu yapan DYP ise devletçi anlayışa karşı populist bir çizgi izlemektedir. Bazı sol çevrelerde "tolumsal uzlaşma" adı bile *verilen* politik hareketlilikleri (Meclise ve milletvekillere takınan tavır, anayasanın değiştirilmesi tartışmalarının başlatmaları " susan değil, konuşan Türkiye" Demirel yansımaları "demokratlığı") gündeme getirmekle sağın geleneksel çizgisi (DP-AP) nin devamı olacak kitle partisi olma veya politik bir güç hatta iktidar olabilmenin yolunu almaya çabalamaktadır.

SODEP ve HP'nin birleşmesi ile oluşan SHP, CHP geleneğini izlerken CHP'nin çelişkilerini de içinde taşıyarak gizli alternatiflerin olmadığı süreçte, kitlelerin politik yönelimlerine cevap verecek politik seçeneklerle - toplumsal radikalleşmeyi önleyecek - soldan alternatif olma çabasındadır.

DSP ise Türkiye siyasal atmosferinde 1970 sonrası CHP'nin populist çizgisini çok daha ileriye götürmeye çalışarak tarışmalara yol açacak politik açılımlarıyla ("aslanın uyandırılmaması" için sola alınan tavır, kitle hareketi yaratılmaya çalışırken kitle hareketlerinin kültürünün reddiyesi olarak aydın düşmanlığı vb.) sosyal - demokratların "icazetinden" kurtulmaya çalışmaktadır.

MSP misyonunu üstlenmiş RP ve MHP'nin misyonunu üstlenen MCP'-nin örgütlenme durumları ideolojik formasyonları itibariyle, belli gelişmeler göstermelerine rağmen şu ana kadar kitleler içinde bütünlüğü meydana getirememişlerdir.

Özetle sivil burjuva muhalefet güçleri halkın tepki ve tercihlerini siyasal organlarının etkenlik kazandırması ve toplumun tepkilerini kendi kanallarına aktarmak çabasındadırlar.

Dipnot 1: *Bu konu ayrıca özel olarak araştırma ve inceleme gerektiğinden konumuz itibariyla kısaca ve siyasi çıkarsamalar temelinde yaklaşılmalıdır.*

SOSYALİSTLERİN DURUMU VE GÖREVLERİ

12 Eylül rejmine karşı siyasal tepkilerin giderek gelişmesi ve boyutlanması siyasal yelpazenin her kesiminin bir şeylere alternatif olma gayretlerine girmeleri ve kitlelerdeki siyasal ivmenin yükselmesine rağmen sosyalistler kendileriyle kitleleri silkindirecek duruma bir türlü gelememişlerdir. 12 Eylül rejiminin özellikleri sonucu dağınıklık, yılgınlık, örgütsüzlük, sağa savrulmalar sosyalistleri alabildiğine meşruluklarını yitirme noktasına getirmiştir. Yaşanılan bu durum dönemi bir nevi her yönüyle kapsayan sorgu dönemi niteliğine sokmaktadır. Bazı sağ anlayış dönemi "geçmişi değerlendirmek karalamak" olarak anlatmaktadırlar. Oysa geçmiş, bugün, yarın tarihsel bütünlüğünü yakalayıp yorumlamak ve bu bağlamda yaşanan dönemin her türlü olumsuzluğunun giderilmesi için, dönemin tahlili ve yaşanan döneme müdahale edilmesi acil bir görev olarak karşımızda durmaktadır.

Sosyalistlerin ideolojik, teorik, politik kaoslarını açmaları, dönemi çözümleyip müdahale edebilmeleri ancak uzun bir solükla gerçekleşebilir. Sosyalistlerin nitelikçe farklı amaç, gelecek, toplum anlayışları, yaşanan dönemin kısır politik yörüngelerinden çıkıp (militarizm, Demirel'in demokratlığı, DYP ve toplumsal uzlaşma ve bunun gibi tartışmalar) daha kapsamlı, geleceğe yönelik ve geleneksel hastalıklarından kurtarılmış Sosyalizm, demokrasi, halk - iktidar esperileriyle anlam kazanacaktır.

İnsanın tüm insansal edimlerini ortaya çıkaracak, yöneten ve yönetilen ikilemini ortadan kaldıracak, yığınların kendi geleceği hakkında karar vererek, yaratma, değiştirme, dönüştürme fonksiyonlarını besleyecek nitelikçe farklı anlayışların kitlelerin mücadelesinin doğal örgütlülüklerinden çıkararak, mücadeleye yaklaşımda, örgütlenmelerin oluşumunda işleyişinde *mücadele hedefine* hedeflenen sistemin farklılığını koyarak hayatın tüm alanlarınboyutlarını kapsacak sosyalizm ve demokrasi perspektifine sahip olunmalıdır. Söz, yetki, karar, iktidar halka şiarı bu perspektifin temel anahtarını oluşturmalıdır. Bu türlü bir anlayışla ülkemizde kitlelerin kendi yerine başakalarının karar vermesi (bunun içinde bazı sol anlayışlarda dahil) sürüleştirilmesine engel olunarak bu edilginliklerin kırılması sağlanabilir. Girilen organizasyonlarda bugünden başlanarak, bugibi zincirlerin kırımı doğrultusunda hayatın her alanını kapsayacak bir mücadele geleneği ve uzun bir süreç olarak sosyalizimi algılamalıyız.

Kendini kitlelerin doğal yöneticileri olarak gören ve " gelecek güzel günlerin" yaratımını salt ikti-

Devamı 17. Sayfada

İRTİCA HAREKETLERİ VE DEVRİMCİ TUTUM

Son günlerde ülkemizde yoğunlaşan irtica tartışmalarının çok yönlü bir sorun olduğu bilinmektedir. Biz devrimciler olarak bu tartışmanın ve bu tartışmayla açığa çıkan olayların basit sebeplerden kaynaklanmadığının bilincindeyiz. Türkiye'de İslamcı ideolojinin ve bu ideoloji kaynaklı siyasetlerin durumu ve bunların toplumla ve devletle ilişkileri aslında ciddi bir araştırma konusudur. Bu konuyla iligili Türkiye'de çok sayıda kitap ve makale yayınlanmaktadır. Bu konunun sol saflarda değişik tutumları açığa çıkardığı bilinmektedir.

İrtica tartışmaları ve olayların karşısında nasıl bir perspektife sahip olunması gerektiği sol saflarda önemli bir konu haline gelmiştir. Bu konuyla ilgili tartışmalar halen devam edeceğe benzemektedir.

Bu sayımızda, Türkiye'deki bir arkadaşımızın irtica konusu ile ilgili görüşlerini içeren bir yazısını yayınlıyoruz. Yazı, irtica tartışmasının bugünkü konumundan hareketle devrimcilerin bu konuya nasıl bakmaları gerektiğini tartışmaktadır. Kısa bir yazı olması nedeniyle sorunun güncel politik boyutunu ele alan bu yazının irtica tartışmaları ile belli bir fikir vermesi açısından yayınlanmasının yararlı olacağını düşündük.

DEVRİMCİ İŞÇİ

87'nin ilk ayı ile birlikte Türkiye yoğun olarak türban olayını tartıştı. Tartışmanın odağını, "irtica olayları" buna ilişkin geriye veya ileriye dönük gelişmeler oluşturmaktaydı. Tartışmaya katılan herkes grup şöyle veya böyle bu konuya ilişkin görüşlerini açıklayıp, tartışmada taraf olmuş, hatta cuntacı generallerin irtica hareketleri karşısında aldıkları sert ve şimdilikte olsa uzlaşmaz tavırları karşısında, irticacılarda bir o kadar uzlaşmaz ve sert biçimde tavır almışlar, İstanbul'da başlayan Konya'da devam eden ve giderekte tüm Türkiye'yi içine alan gösteriler, pasif direnişler, bildiriler ile birlikte Türkiye'ye sıcak ve yoğun siyasi tartışmalar yaşatmışlardır. Böylecede cuntacılara koltukları altında besleyip büyüttükleri çocuklarının gerçek gücünün ne olduğunu göstererek, baba Evren'in her istediğinde evlatlarını dövemeyeceğini, hareketlerini engelleyemeyeceğini göstermek istemişler, bunda da bir ölçüde başarılı olmuşlardır.

Yani tartışmanın asıl taraflarını Cuntacı generaller ve irticacılar, giderekte tüm dinciler, gerici feodal unsurlar oluşturmuştur.

İkisi arasında şark dansözlerini aratmaz tavırlarıyla Özal ve onun hükümeti tarafsız görünme tavrını sürdürme kararlılığı içinde her iki tarafada karanlıklarda göz kırparak durumu idare etmeye çalışmıştır.

Solda ise genelde dinci hareketlere özelde de irtica hareketlere ilişkin gelişmelerin gerçek boyutlarının yeterince kavranamaması ile şaşkınlık ve tavırsızlık gözlenmekte, resmi ağızların açtığı tartışmalar şöyle veya böyle , yarım ağızla, bütünüyle sözde kalan, tartışmalara taraf olabilecek yazılar, görüşler, ileri sürülmektedir.

Solun büyükçe bir kesimide, tartışmaların ve çekişmelerin ön planda cuntacı generallerle irticacılar arasında ceryan etmesi dolayısıyla, gelişmelere duyarsız kalabilmekte, olayların solu ilgilendirmediği gibi bir hava içinde gözükmektedir.

Olayların mahiyetini yeterince kavramadan, doğru devrimci tutumun geliştirilemiyeceği tartışılmayacak kadar açık bir gerçektir. Her ne kadar olayların yeni ve sürmekte oluşu uzun süreden beri yer altından, derinden örgütlenen dincilerin ilk pratik eylemleri olması dolayısıyla olayları yeterince kavramak şimdilikte olsa güç gözükse de mümkün değildir diyemeyiz.

Hem altı yıllık aradan sonra günümüzdeki ilk eylemleri olması dolayısıyla yenide olsa, dincilerin, irticacıların, geçmişteki eylemleri itibariyla hiç te yeni eylemler değildirler.

Bugün egemen sınıflar arasında çekişme ve çatışmalara yol açan bu tür eylemler ve gelişmeler, büyük ölçüde kendi içinde sorumluluğunu çözdüğünde asıl ve tek hedefi olan sola ve devrimciler yönelmesi kaçınılmaz olacaktır. İran örneği bunun en açık ve net kanıtıdır. O halde çatışmanın bugünkü taraflarının Cuntacı generallerle irticacılar olması bizi aldatmamalıdır.

Bugünkü durum böylede olsa, bizler yinede Cuntacılar ile irticacılar arasındaki çelişmenin ve tartışmanın gerçek nedenini ortaya sermek zorundayız.

Cuntacı generallerin bir numaralı ağzının dediğine göre, irticacılar Türkiye'yi geriye götürmek istiyorlarmış, eskiyi hortlatmak istiyorlarmış, bizi batı emperyalist bloktan koparmaya çalışıyorlarmış, suç üstü olarak sol ile komünisterle birlikte hareket ettikleri ortaya çıkmış, çağdaş batı medeniyetine ulaşmamızı astemiyorlarmış. Bunlar komünistler kadar da tehlikeliymişler. Şimdilik söz ile eylemlerinde vaz geçirmeye çalışıyorlarmış, yoksa abaların altındaki sopanın kafalarına inmesi hiçten bile değilmiş. Faşist Evren'in altı yıldan beri değişmeyen ağzıyla faşizmin kendi dışındaki herkesi gayri meşru ilan ederek, yalan, demogoji, yıldırma, tehdit, şarlatanlıklarından oluşan herzamanki bildik, tanıdık saldırgan yüzü, halk düşmanı yüzü... Bir kere değil, ikinci kez (ilki sivil faşistlere 80 ile çevrili yüzü) kendi evlatları olan dincilere çevrilmiş ikinci yüzü.

Bu şarlatanlıkların gerçek ve perde arkasındaki niyetlerini bilmesek, faşizmin Türkiye'nin gelişmesi istediği yalanına nerdeyse kanacağız. Halbuysa gün gibi açık ki bugün cuntacı generaller ile egemen ittifak içindeki baş işbirlikçileri olan tekelci burjuva kesimler bu gelişmeleri istemiyorlarsa bunun tek bir nedeni vardır o da kendi egemenlik araçları içindeki güçlerinden düşme, sömürü ve soygun paylarının düşeceği korkusudur.

Bu istek sadece onların isteği değil, asıl olarak emperyalizmin isteğidir. Dinci hareketlerin bizim gibi yeni sömürge ülkelerde gelişip-güçlenmesi, mevcut düzenin ekonomik ve siyasi düzenini tehdit eder hale gelmesi, emperyalist-kapitalist üretimin gelişmesi önüne engel teşkil etmekte, dolaysıyla emperyalist sömürünün işini zorlaştırmaktadır. Yine bizim gibi ülkelerin burjuva devrimini tamamlayamamaları dolayısıyla dini hareketler mevcut düzene karşı süreç içerisinde alternatif olabilmekte, din ideolojisi etrafında ortaçağı diriltebilmekte, tüm bir toplumu arkalarına alabilmektedirler. Yine burada İran örneğin henüz dip diri gözler önündedir. Her ne kadar İran ile Türkiye çelişmeleri açsından büyük farklılıklar içersede (özellikle ulusal kurtuluş savaşıyla başlatılan, kemalist hareketçe devam ettirilen reform güçlü olarak 80'de mücadeleye girerek, onları güçten düşürerek çıkarmıştır.

87 Türkiye'sinde 30 yıllık gelişip güçlenen emperyalist-kapitalist sistem alt yapıda kendi ilişkilerini, teknik araç ve gereç gibi konularda bütünüyle çözsede üst yapılarda, zaman zaman kendi gelişimine hizmet eden fakat zaman zaman da kendi gelişimini önünde ciddi olarak set oluşturan gerici feodal unsurlardan kurtulamamıştır. Zaten kurtulması da mümkün değildir.

Egemen sınıflar Türkiye sınıflar mücadelesi tarihinde hep dini komünizimle mücadele silahı olarak kullanmışlardır. Şu anda görünümdeki geçici durum kendi içlerindeki geçici siyasi kapsamından kaynaklanmaktadır ve bizi yanıltmaktadır.

12 Eylül açık faşist rejimi oligarşik ittifakı dağıtıp tüm halka ve devrimcilere savaş açarken bir elinde faşist yalan ve demogojiyi silahı diğer elinde ve yanyana din ideolojisi silahını kullanmıştır.

Cunta kendi anayasasına din derslerini zorunlu eğitim olarak Milli Eğitime sokmuş, din devleti kurulmasına zemin hazırlar maddeler sokmuş, dinciliği kendi kollarında büyütüp beslemiştir. Burada bir yandan cuntaya karşı halktaki tavır alış din ile etkisizleştirilmeye çalışılmış, diğer yandan dini hareketler düzenin kendi sınırları içine kanalize eder biçimde yasal düzenlemelere gidilmiştir.

Dini hareketler düzenin kendi yasal ve anayasal sınırları içinde kaldığı, hatta biraz dışında gibi olsada tarikatların hareketlerine, düzeni etmediği sürece göz yumulmuştur. Ne zaman ki " boynuz kulağı geçer olmuştur" yada bunun ciddi belirtileri ortaya çıkmıştır, yok o kadar değil diye aba altındaki sopaya sarılmaya başlanmıştır.

12 Eylül darbesiyle dağılan, ekonomik ve siyasi güçlerini önemli ölçüde yitiren gerici feodal unsurların tam da bu sırada bu tür gelişmeleride vesile ederek meydanlara çıkması tesadüfü değildir. Bu hareketlerin nereye gideceğini asıl belirleyecek o hareketleri ve 61 anayasası ile Türkiye'deki sağlanan demokratik gelişmeler, hiç de azımsanmıyacak gelişmeler olsada) özünde çözülemeyen sorunları itibarıyla benzer koşulları içermiyor değildirler.

Diğer yandan bu olayların gerçek nedenlerini ve nereye yöneleceği veya yöneltileceği türünden gelişmeleri içern sorunları oligarşinin siyasi ve ekonomik çatışmalı yapısından ayrı olarak kavramak hiç mi hiç mümkün değildir.

Ortaçağ ideolojisi olarak din, oligarşik ittifak içinde özellikle feodal pre-kapitalist unsurların ideolojisi olmuş kendi ekonomik ve siyasi çıkarlarını savunmada oligarşi içinde durumlarını koruma ve güçlendirmede silah olarak kullanmışlardır. 12 Eylül öncesi MSP'nin yürüttüğü mücadele bu türden mücadele örneğidir. Her ne kadar 60'dan sonra emperyalist-kapitalist üretimin yukarıdan aşağı çarpık gelişmesiyle ülkemizde egemen üretim emperyalist-kapitalist üretim olsada, feodal ve pre-kapitalist üretimi tasfiye etmesi mümkün değildir. Ve bu sorun doğrudan doğruya ülkemizde gündemdeki devrim sorunu olan demokratik devrim sorunu olarak ortadaki sorundur. Durum böyede olsa 60'dan beri emperyalist-kapitalist ilişkiler gelişmiştir. Önündeki ayak bağı olan güçler ise kendi içinde ilkinde 71'de ikicisinde ise ondan çok daha farklı olarak ve çok daha landa oligarşik ittifak içindeki bu güçlerin diğerleriyle uzlaşarak, kapacakları edinecekleri yere ve siyasi mücadeleye ilişkin bir olaydır. Demirel'in radikal çıkışı nasıl cunta'nın meclisine milletvekillerini sokmasıyla bitmişse, bunların radikal çıkışı da hak ettikleri yeri almalarıyla son bulabilir, ya da bulamayabilir. Ki bunların işleri biraz zora benziyor. Gerçekten 12 Eylül ile birlikte gerici feodal pre-kapitalist unsurlar büyük güç kaybına uğradılar. Ekonomik ve siyasi olarak yeniden kayıp ettiklerini kazanma mücadeleleri uzun ve zor görünmektedir. Bu durum ise oligarşinin siyasi ve ekonomik istikrarsızlığının daha da derinleşmesine yol açmaktan başka bir işe yaramayacaktır.

Dinciler eski konumlarının ilerisinde din devleti isteriz, şeriat isteriz gibi radikal çıkışlar ile ortaya çıkmışlardır. Bu istemleriylede cuntacıları, emperyalistleri ve onların işbirlikçileri tekelci burjuva güçlerini korkutup ürkütmüşlerdir. Rejimle açık bir çatışmaya girmekten ise özenle kaçınmaktadırlar. Bunu şu aşamada ya gereksiz görmekteler ya da güç toplama, örgütlenme dönemi olması dolayısıyla, güçsüz oluşlarından göze alamamaktadırlar. Belki de çelişkilerini bu boyutta görmemektedirler. Fakat çelişkilerinin bu boyuta fırlamasıyla bununda olabileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

Diğer bir yandan, gelişmelere parelel olarak faşizmin izleyeceği politika gereği dinciler yeniden sol ile devrimcilere karşı karşıya getirilebilir yada getirilmeye çalışılabilir. Bunun ipuçları şimdiden ortaya çıkmıştır. Böylece bir taşla iki kuş vurulmaya çalışılabilir. Bir yandan devrimci gelişmelerin önüne dinciler çıkarılırken, diğer yandan geçmişteki sivil faşistlerin aracılığı ile izlenen politika gündeme getirilerek rejmin sivil savunucuları haline dönüştürülebilir. Ya da böyle yapılmaya çalışılabilir. Asıl olarak bu hareketlerin nereye yöneleceği yaşanacak süreç içinde ortaya çıkacaktır.

Sonuç olarak, devrimcilerin bu çatışmada eğmen sınıfların biri yanında diğerine karşı olmaları beklenemez. Soldaki 141, 142 ile 163. maddelerin birlikte kaldırılma istemleriyle gerici ve irtica güçleriyle birlikte olma çağrıları ve bu yöndeki yakılan yeşil işik, doğru devrimci bir yönü gösteren ışık olarak görülmez ya da gösterilemez. Gericilerin ve irticacıların zaten yeteri kadar özgürlükleri vardır. Ağlanacak bir durum varsa o da solun durumudur. Altı yıldan beri izlenen politika, özellikle ideolojik planda onları güçlendirmiştir. Zaten düşüncelerini açıkça yayabilmekte, söyleyebilmekte örgütleyebilmektedirler. Yasak olan devrimcilerin söz söyleme, örgütlenme haklarıdır. Elbette devrimciler, her kesimin özgürce düşüncelerini söyleyebilecekleri, yayabilecekleri düşüncelerini örgütleyebilecekleri bir toplumdan yanadırlar. Ve bunun mücadelesini verirler. Ama bugünkü faşist rejim altında asıl yasak olan devrimci düşüncelerdir, Tüm bir emekçi halkın söz söyleme ve örgütlenme haklarının yasak olmasıdır. Yine devrimciler bilirki bu hakların elde edilmesi ve garantiye alınması ancak ve ancak faşizmin alt edilmesinden geçer.

Bizler ancak bu anlamdaki, faşizme karşı ilerici, devrimci, emekçi halktan yana olan gelişmeleri, demokratik ve devrimci gelişmeler olarak görür destekleriz. Ortaçağ düzeni yanlılarıyla, emperyalizm ve faşizm yanlısı, insanlık onurunu hiçe sayan haydutlarla siyasi ve ekonomik çıkar kavgasına giren ve dini bu kavgada bayrak edinen gerici ve irtica güçleriyle hiç bir ortak mücadele yanımız olamaz. Bu hareketler faşizme karşı ortak mücadele platformundaki hareketler olarak görülemez ya da gösterilemez. Burada Latin Amerika ülkelerindeki papazların faşist düzenlere karşı devrimci güçlerle ortak mücadeleleriyle bizim ülkemizdeki hareketler karıştırılmamalıdır. Bunun nedeni uzun olarak açıklanması gereken bir konu olması nedeniyle bu yazının sınırlarını aşmaktadır.

Baştarafı 16. Sayfada

Yaşanan Dönem ve Sosyalistlerin Görevleri

darın alınmasıyla sınırlayan sol mantıklar günümüzde de teorik, ideolojik, politik yetersizliklerinin kısırlığı içinde sivil bujuva muhalefetin alternatif olarak çıktığı konulara " yok anlar yapamaz, biz yaparız" yorumlarıyla Batı'daki burjuva demokrasisinin sınırlarında takılıp kalmaktalar. (ara seçim tartışmalarında sosyal - demokratların baş destekçiliğine soyunmuş sol gruplar) Sosyalistler gelecek güzel dünyanın yaratılmasında niteleikçe farklı proğram, nitelikçe farklı demokrasi anlayışıyla hareket etmelidirler. Var olan sosyalizmlere baktığımızda (sosyalizmler yoktur, sosyalizm vardır) geri dönüşlerin temel sebepleri kitlelerin yönetimde yeterince söz sahibi olmamasında yatmaktadır. Sosyalizm mücadelesi salt iktidarın alınması değildir. İktidarın alınması sosyalizme varılmanın basamağıysa, kitlelerin iktidar edilmesi sürecinde bütünlüğünün kendisidir. 1980 sonrası Türkiye'de yaşanılan koşulların sonuçları olan örgütsüzlük, yılgınlık, dağınıklık ortamı ve teorik - ideolojik - politik kaos, dünya solunda 1970 sonrası yaşanılan solun sağa savrulması Türkiye'de de kendisini his ettirmektedir. İkinci enternasyonelin tekrardan hortlaması Türkiye'deki atmosferinde buna uygun oluşu kokunun Türkiye' ye de yayılmasına neden olmuştur. Bernstein, Kautsky, Troçki'lerin sosyal - demokratların varyanıtı olan sol Liberaller Ülkedeki siyasal tartışmaların önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Tabii ki bu tartışmalar şiyasal netleşmeler açısından önemlidir. Fakat bu tartışmaları incelediğimizde yakın tarihimizde bizce farklı olmayan" gördüğümüz bir film" olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya solunda siyasal çizgiler oluşturan komünist partilerin örgütlenme, mücadele, çalışma, anlayışları Türkiye solunun 1980 öncesi siyasi polemiklerinin anahtarını oluşturmaktaydı. Bu polemiklerden özce farklı olmayan ikinci enternasyonelin modernleştirilmiş ifadelerine yabancı olunması bir çok sosyalistin bu tartışmalarda üretkenliğini kısırlaştırmaktadır. Daha önemlisi acil sorunlara bakış ve tavır alışta yeterli önemin gösterilmemesine neden olmaktadır. 1980 sonrası meşruluğunu kayıp etme noktasına gelen sosyalistlerin acil görevleri bu meşruluğu - sistem dışı nitelikleriyle kazanacak, kitlelerle bağlarını kuracak, tepki ve eğilimlerini doğru yöne kanalize edecek arayış, tavır, hareketlere girmelidirler. Demirel'in Samsun'da AP bayrağı ile karşılanışı gerçekten düşündürücüdür. Kendi ekseninde örgüt adamı olma eğiliminde olan Demirel veya sivil bujuva muhalefet böylece dönemin statükolarını delebiliyorsa, tartışmaları, kendi siyasal anlayışlarının dışına çıkarıp kitlelerin duyarlılıklarını " gıdıklıyabiliyorsa" sosyalistlerde ellerindeki tüm olanakları zorlayarak mesrulaşma zeminleri yaratmalıdırlar. (Ne yazık ki meşrulaşmada yasallaşma olarak anlaşılıyor) Tabii ki bu meşrulaşmalar kuru lafızlar, teoriler üretmekle değil, kitlelerin ekonomik, sosyal - siyasal vb. taleplerinin olduğu tüm alanlarda bizzat bu alanlarda bulunarak, bu alanların kazanımlarıyla olacaktır. Halkın karşı karşıya olduğu tüm sorunlarını ifade edebilmesinin meşru ve doğal muhalefetlerini gösterebilmelerinin bir koşuluda budur.

Muammer'in doktoru açıklıyor:

"Muammer'e yapılanlar bir sorumsuzluk örnegidir"

Devrimci İşçi'nin bir önceki sayısında yer aldığı gibi, Muammer Özdemir Türkiye'de Devrimci Yol davasında yargılanmış, önce idam cezasına çarptırılmış, daha sonra cezası müebbette çevrilmiş bir arkadaşımız. Kendisi yapılan yoğun işkenceler ve kötü cezaevi koşulları sonucu karaciğer sirozuna yakalanmış, daha sonra 6 aylık bir süre için cezaevinden salıverilmişti. Daha sonra yurtdışına çıkan arkadaşımız, şimdi Almanya'nın Hannover şehrinde bir hastanede tedavi görmektedir.

Ama doktorların tüm çabalarına rağmen olumlu yönde bir gelişme sağlanamamakta, arkadaşımızın sağlık durumunda bir değişme olmamaktadır. Karaciğerin kan temizleme fonksiyonunu yerine getiremeyişinden dolayı vücuda suni bir kan sistemi eklenmesi için kendisi 3 defa şant-ameliyatı geçirdi. İlk iki ameliyat herhangi bir sonuç vermedi. Yapılan üçüncü ameliyatın ise başarılı olup olmadığını söylemek için geçen süre çok kısa.

Arkadaşımız bu başarısız ameliyatlar ve herhangi bir gelişmenin elde edilemeyişine rağmen halen moralini korumakta ve ölüme karşı direnmektedir.

Aşağıda Muammer'i tedavi eden doktorlardan ismini açıklamamızı istemeyen bir bayan doktor ile yaptığımız röpörtajı yayınlıyoruz.

Devrimci İşçi: *Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?*

Doktor: Ben Tıp Yüksek Okulu Hannover'de 11. bölümün doktoruyum. Muammer Özdemir 3 aydır benim bölümümde yatıyor ve ben kendisini tedavi etmekle meşgulüm.

D.İ. *Sağlık durumu hakkında bizi bilgilendirir misiniz?*

D: Sağlık durumunun çok kötü olduğunu belirtmek zorundayım. M. Özdemir hastaneye geldiği sırada oldukça kötü bir durumda idi ve karnında yoğun asit mevcuttu. Her türlü ilaç aracılığıyla, Özdemir'in karnındaki asit miktarını azaltmaya çalıştık. Fakat olumlu bir sonuç alamadık. Bu nedenle karnından iğne aracılığı ile asit alıyor ve bu asiti yeniden serum ile kana veriyoruz. Aynı nedenle kısa süre önce bir şant ameliyatı yapmak zorunda kaldık. Asit gelişmiş karaciğer sirozu sonucu birikmektedir. Karaciğer sirozu nedeniyle karaciğer de akmak durumunda olan kan akmıyor. Ve belli bir kan tıkanması veya birikmesi meydana geliyor. Bu nedenle vücut için gerekli olan gıda maddeleri karın boşluğunda toplanıyor. Asit miktarını azaltma çabalarımızın tek amacı, Muammer'in durumunu düzeltmektir.

Hastalığının çok kötü bir aşamada oluşundan dolayı, iyileşmesi için geriye bir olanak kalıyor: Karaciğer nakli. Ama yoğun bir asit birikiminin karında olduğu şartlarda, karaciğer nakli yapmak olanaksız.

M. Özdemir'in iyileşmiş bir vaziyette hastaneyi terkedebileceğine pek şans vermiyorum. Büyük bir olasılıkla hepatitis virusunun bir sonucu bu hastalık. Bu olasılığın doğru olup olmadığını kanıtlamak için, yeni bir Karaciğer biyopsisi gerekiyor. Ama durumu yeni bir biyopsi yapmaya en azından şimdilik elverişli değil.

D.İ.: *Muammer'in hastalığının bu aşamada olmasında, gördüğü işkencelerin ve cezaevi koşullarının bir etkisi var mı, varsa bunlar neler?*

D.: Cezaevi koşullarının ve işkencenin virus hepatitisin oluşumuna sebep olduğunu kanıtlamak zor. Ama şüphe götürmez bir gerçek varki o da işkence ve beslenim yetersizliğinin karaciğer sirozunun gelişimini kolaylaştırmış ve hızlandırmış olmasıdır.

D.İ.: *Türkiye'deki doktorların Muammer'in hastalığına yönelik tedavi metodları doğru muydu? Türkiye'de yapılan ameliyat neden sonuç vermemiş olabilir?*

D.: Türkiye'de Muammer'e yapılan tıbbi müdahalenin doğru olup olmadığını kesin söylemek mümkün değil. Ancak bir şey açık: Hastalığı sırasında ve özellikle teşhisden sonra Muammer yoğun bir tedavi altına alınmalıydı. Bunun yerine sorumlular, kendisini hastane ile cezaevi arasında sürükleyip duruyorlar. Sorumsuz bir tavırdır bu. Türk doktorlarının bu uygulamaya nasıl katıldıklarını, bu sorumsuzluğa nasıl ortak olduklarını anlamak benim için oldukça güç. Cezaevi koşullarını, bu doktorların bilmesi gerekliydi.

Virus hepatitis bulaşıcı bir hastalıktır. Hastalığın Muammer Özdemir'e işkence aletleri aracılığı ile geçmiş olması da mümkündür. Ama mümkün olmayan bir şey varki, o da kesin yargılarda bulunmaktır.

Hastalığın bu aşamada olması normal değil. Muammer'in hastalığının gelişiminde bir çok faktör olumsuz rol oynamıştır. Kötü cezaevi koşulları, yetersiz beslenme, işkence ve tedaviden yoksun bırakılmış olmak hastalığın gelişim seyrini körüklemiş ve hızlandırmış.

Rapordan anlaşıldığı kadarıyla, Muammer'in durumu 1985 yılında oldukça kötü bir aşamada. Bu kötü aşamaya rağmen kendisi ameliyat edilmiş. Ameliyatın neden yapıldığı açık değil. Bu ameliyatın gerekli olup olmadığı konusunda kesin bir şey söylemek mümkün değil. Ancak ameliyat vücutta var olan dengeyi iyice bozmuş ve zayıflatmış. Ameliyat sonrası, Muammer karaciğer komasına giriyor ve karnındaki asit miktarında gözle görülür bir artış meydana geliyor...

D.İ.: *Başka şartlarda karaciğer sirozunun iyileşmesi mümkün müdür?*

D.: Evet tabi ! Başka şartlarda hastalığın gelişim seyri olumlu bir yöne doğru olurdu. Bu öyle bir hastalıktır ki, tedavisi mümkün değildir. Ancak bu hastalığa rağmen yaşamak mümkündür. Muammer buraya geldiğinde neredeyse bir deri bir kemik olmuştu. Az veya yetersiz beslenmenin sonucuydu bu. Karnında bu kadar asit olmasaydı, karaciğer nakli yapılabilirdi. Teşhis yapıldıktan hemen sonra cezaevini terketmeli ve yoğun bir tedaviye tabi tutulmalıydı.

D.İ.: *Sizin bu söyleşiye eklemek istedikleriniz varmı ?*

D.: Sadece bir şey söylemek istiyorum: Bu olay benim için düşünülebilecek, kavranabilecek bir olay değil. Ben Muammer'in taleplerini destekliyorum. Burada bir doktorlar komisyonu oluşturulmasını, bu komisyonun cezaevlerindeki durumu incelemesini doğru buluyorum. Ama Türkiye'de de siyasi tutukluların sağlık durumları ile ilgilenen bir doktorlar heyetinin oluşması sevindirici olur. Belki böylelikle Türk Tabibler Birliği siyasi tutukluların durumuna karşı daha duyarlı olur. Böylelikle belki daha sorumlu davranırlar.

Tıbbi ahlağımız bizlerden bağımsız tıbbi yeteneğimizi kullanmamızı talep ediyor.

Muammer (ortada) Eylül 84'te Şirinyer'de arkadaşları ile beraber.

ANALARIN ONUR KAVGASI

Türkiye'de son 1 yıl içerisinde yayınlanan bazı kitaplar, analarımızın karanlık günlerde iyi bir sınav verdiğini gün ışığına çıkardı. Anaların direnişi ve onur kavgası kuşkusuz tutuklular tarafından biliniyordu. Ancak bu kavga kamuoyuna yansıtılmıyordu. Anaların direnişi son aylarda yayınlanan bazı kitaplarda yansımaya başladı. Bu kavga sanat ve edebiyat alanında da yankı buldu. Acıları,umutları bizzat yaşayanlar yazıyordu bu kez. Analar, baskılar, zorbalıklar, hor görülmeler ve dövülmeler karşısında takındıkları tutumu ve duyduklarını şiire, yazıya döktüler.

Bunlardan birisi de Gülten Akın. Gülten Akın, yazdıklarıyla, anaların halen devam eden onur kavgasını destanlaştırdı. Son yayınlanan "42 Gün" adlı kitabındaki şiir ve yazılarıyla 12 Eylül Dönemi'nde yaşananların bir bölümünü belgeledi.

Gülten Akın'ın son yayınlanan "42 Gün" adlı kitabından bazı bölümleri sunuyoruz. "42 Gün" Mamak'ta, 84 yılında devrimcilerin 42 gün süren Açlık Grevi'ni konu ediyor.

Devrimci İşçi

Zalimin gecesi mazlumun
gecesiyle birdir
Ve daha uzundur zulme karar
verenin gecesi
Çünkü acıların, çığlıkların,
kargışların sesi
İğne deliğinden geçeğen olur
Dokuna dokuna kıyıcıya cellada
Varır, sebebin kapısında durur

SONRASINDA

O alanın ortasındaki küçük parkta uzun boylu, eflâtun çiçekler açmış. Bir öbek dolusu eflâtun çiçek. Raslantı mı? Olamaz. O çiçekleri tohumken saklayan bahçıvana sorsanız size söyler. *"Kırmızının, sarının, beyazındı tohumlar. Nasıl oldu bilemiyorum tümü eflâtun açtı."*

Eğer bizi kış günlerinde oralarda görmüşse, izlemişse, bilmesi gerekir. İyi bir bahçıvandır ki, onu o görkemli çevreye atamışlar. İyi bir bahçıvansa, çiçeğine sızan yabancı rengin nedenini bilir.

Eflâtundur. Acılardan sızar gelir. İnsan acılarından. Bedenimizin elektriğiyle toprağa süzülür. Sonra ordan beklensin dursun eflâtundan gayrı çiçek.

Analardık. Oğullarımızın kızlarımızın yattığı cezaevinden, görüşlerden çıkardık. Dağılırdık eskiden olsaydı. O açlık günlerinde dağılıp gitmeyi düşünmedik. Birlikte kaldık. Yürüdük yollar boyu. Otobüslere doluşup gittik. Görkemli yapılardaki yetkililere ulaşmaya. Dilekçelerde, dilekçelede, sayısız pullarda umar aradık.

Soğuktu. Ç oğumuzun sırtında ince giysiler. Çoğumuzun ayağında, eski, ıslağını içe geçiren pabuçlar. Her gün buralardaydık, yuvarlak, küçük parkta oturduk.

Kovalıyorlardı bizi kapı önlerinden. Azarlıyor itiyorlardı. Dövüşürdük kimileyin. Öfkeyle bağırırdık. Ama dayanamazdık, tutunamazdık fazlaca. Gelir, küçük yuvarlak parkta otururduk. Kamunundu parklar. Orda öyle sessizce oturdukça kim kızabilir? Orda öyle sessizce mi oturduk? Evet. Çok çok fısıldaşırdık. Ne yapabiliriz, ne yapmalıyız? Ama Bedenimiz fırtınalar içindeydi. Dünyayı siren sesleriyle çığlıklarla dolduruyordu sessizliğimiz. Nedir ki bağıran beş on kişi, asıl sen susana sor. Susana sor, bedeni ne biçim bir sarsıntı, deprem içindedir. Ve ne kıyametler boşaltıyordur havaya, toprağa. İnsanların davranışlarını izlerdik. Saygıyla susarlardı yolda, otobüste. Görevliyseler üstlerine bir şaşkınlık bir bezginlik çökerdi, her an işi bırakıp gitmeye hazır.

Ve toprak, bastığımız toprak, bize çamurlar, sular, soğuk ıslaklıklar bağışlayan toprak acımızı, öfkemizi alır kabul ederdi.

O toprakta günler boyu oturduk. Ayakta bekledik. Eflâtun çiçeklerin açtığı toprakta. Eğer bahçıvan bizi görmüşse, açıklayabilir neden çiçeklerin sarı, kırmızı, beyaz değil de eflâtun açtığını ve boylarının neden öyle dimdik, upuzun olduğunu.

Avlu bir çığlıkla tamamlandı
Sanki eksikli kalırdı o çığlık
olmasa
Uzun buzdan sarkıtlat biçiminde
Dondu çığlık

Dondu çığlık
Lacivert resimler çizerek üstümüze
— Ana o çığlığı nereden buldun?
Düşündü nöbetçi, sirenlerden mi
Martılardan belki
Ama nerede deniz? Deniz
olmalı ki
Üstümüzde mavisi kesilmiş soğuk
gökyüzü
Altımızda
Altımızda yanımızda ve her
yerimizde
Avlu

Avlu, o yedi günün birinde
Toplaşıp toplaşıp dağıldığımız
Yaşayan parçamız oldu.

Avlu
Kulübeler ve dikenli teller
Pembe ve çatık nöbetçi
Kalan altı günde birikir mi
Kurşuni damdaki deprem
öncesi sessizliği

O çığlık olmasa yarım kalacaktı
sanki
Üstümüze doğrultmaya tüfekler
Mekanizma sesleri
Geldi bütünledi
Çelenkti o,kara gövdesiyle devindi
avluda
Dokusunda ilenç çiçekler
Önünde durdukça herbir ananın
Büyüdü
Öyle ki
Onu kim görse dağ derdi
Şimdi biz
Yani biz analar
Artık o avluya nasıl sığarız

Çatılmış darağaçları
Gelip durmuş kapımıza
ölüm
Ses ver sesimize bir ufacık
ses
Susarsan
Ya ölüsün ya ölümle birsin

Devrimci İşçi örgütlülüğünün çeşitli şehirlerde geceler düzenlediği bilinmektedir. Bu gecelerin proğram, düzenleniş tekniği ve yürütülüş şekli ile ilgili bir Devrimci İşçi taraftarının eleştirileri bize ulaşmış bulunmaktadır. Bu eleştiri yazısını aynen yayınlıyoruz.

GECELERLE İLGİLİ BİR ELEŞTİRİ

10 Ocak 1987 günü bir dinleti düzenlendi. Cenevre Devrimci İşçi taraftarlarınca,gittik.Öncelikle şunu belirteyim, yazacaklarım yalnızca bu gece ile ilgili ve herhangi bir insanın sıradan görüşleri. Belki bu sayıda "Cenevre Devrimci İşçi" imzalı bir yazı çıkabilir, şöyle başlaması olası olan:

"Cenevre'de düzenlediğimiz geceye........ sanatçılar ve ...... sayıda coşkulu bir dinleyici katıldı."

Olabilir, benim ise sözünü etmek istediğim geceye hangi sanatçıların ve ne kadar sayıda dinleyicinin katıldığı değil, geceye ilişkin bireysel izlenimlerim; aklıma nasıl gelirse sıralıyorum: Konuşmak, dertleşmek insanların en doğal gereksinmelerinden birisi, kabul. Ve gene Fuat Saka'nın dediği gibi pek çoğumuz birbirimizi böyle gece, eğlence veya yürüyüş v.b. ortamlarda rastlayabiliyoruz, elbette konuşup dertleşeceğiz. Ama konuşulup dertleşilecek yer salonun içi değil. Bir sanatçı sahnede, içli, güzel bir türkü söylüyor ama bakıyorum üç-beş kişi o köşede, üç-beş kişi bu köşede seslerini biraz kısmak gereği bile görmeden sohbet ediyorlar. Anlamıyorum: Düşün ve duyarlılık denen şey niye bu kadar uzak bize? Bu kişiler biraz düşünmek zahmetine katlansalar, yapılanın hem salondaki o kadar insanı rahatsız ettiğini hem de -daha kötüsü- sahnede yalnızca bir tek o şarkıyı üretebilmek için onca emek vermiş sanatçı ve ozana saygısızlık olduğunu anlayabilirler ve o anda gerçekten konuşmaları zorunluysa on-beş adım yürüyüp salona çıkabilirlerdi sanırım. Bir sanatçının dinleyicilerini konuşmamaları için birkaç kez uyarmak zorunda kalması gerçekten üzücü. Şarkı söylerken sanatçı yalnızca o şarkı ile başbaşa kalması gerek, bir ses veya bir eylem ile konsantresini yitirebilir. Sürekli hafif kargaşaya benzer bir ortam egemendi atmosfere: Hep gelip giden üç-beş kişi, koşuşan çocuklar -elbette çocukları anlayışla karşılıyorum- ön ve arka kapı önüne yığılmalar vb. Bu ortamda şarkı söylemek bence cesaret işi gerçekten ama şu anlamda: Maddi çıkar için şarkı söyleyen biri için pek önemli değildir belki bu ortam. Dinlerlerse dinler, ben proğramımı yapar, paramı alı, çeker giderim diye düşünebilir. Ama o geceye katılan ozan ve gruplar için geçerli değil bu., çünkü bir maddi çıkar değil gözettikleri. Kendileriyle bütünleşen bir dinleyici istiyorlar, hepsi bu.

Bence bir başka yanlış daha: Dinleyicinin çok az dinlemek olanağı bulduğu ozan veya gruptan bir özel istekte bulunması doğal.Ama lütfen,bunu şarkı aralarında, şarkı veya türkü bittiği zaman yapsak daha güzel olmaz mı? Sanatçı bir şarkıyı sürdürürken insanların sürekli sahneye çıkıp, istemlerin yazılı olduğu kâğıtlar bırakması pek hoş değil. Bu, şarkı aralarında yapılmalı, yapılırsa daha iyi olur. Proğramın hemen başında Cenevre'den bir İsviçre sendikası yetkilisi bir konuşma yaptı fransızca.

Allahaşkına, kaç kişi anladı acaba; yani salondaki insanların kaçta kaçı iyi fransızca konuşabiliyordu? Uluslararası dayanışma örneği gösterilecek, tamam, güzel ama şunu birinin Türkçe'ye -özetle de olsa- tercüme etmesini düşünemedi mi hiç kimse?

Geceye gelen mesajlar... Mesaj özlü ve gerekli sözcüklerden oluşur. Ama -özellikle "Partizan"lı arkadaşlar darılmasınlar- mesajlar mesajdan çok birer küçük bildirgeydi neredeyse ve bunun biraz da "hazır fırsat ele geçmişken" düşüncesinden kaynaklandığını sanıyorum. Klişe sözlerle dolu bir küçük bildirge yerine bir mesaj(!) gönderilseydi çok daha anlamlı olurdu sanırım.

Bir büyük organize hatası ise Latin Amerikalı grubun geceyarısından sonra sahneye en son çıkarılmasıydı. Grup sahneye çıkınca salonun 3/4'ünün bir anda boşalması hiç de olumlu değildi. Tabii böyle olunca grup formalite gereği isteksizce üç-beş şarkı söyleyip proğramlarını bitirdiler. Ama o üç-beş şarkı bile çok görülmüş olmalı ki gruba, daha ikinci şarkıda bizim arkadaşlar grubun gözlerinin önünde "hadi artık kısa kesin, kapatıyoruz!" der gibi pankartları toplamaya başlamışlardı. Ben kendi adıma utandım!

*

Bütün bu tamamen bireysel düşüncelerden şu anlaşılmasın sakın: Bir klasik konserin ağdalı atmosferi değil istediğim, daha düzenli bir organize ve daha çok duyarlılık ve saygı sanatçılara, başarması çok zor değil.

Sanatçılara gelince: Ali Asker dinleyicilerle diyaloğu biraz daha geliştirebilir diye düşünüyorum. Çıkıyor, türkülerini söylüyor, iniyor. Fuat Saka'nın diyaloğu ve sahnedeki rahatlığı ise nefisti.

Sonuç olarak olumlu ve olumsuz yanları ile bir gece geride kaldı. Darısı daha organize, daha zengin, daha coşkulu gecelere ve inanıyorum istersek başarırız bunu.

Bir süre sonra bir başka gecede Fribourg (İsviçre)'de görüşebilme umudu ve devrimci selamlarımla!

İ.Ç. (Fribourg/İsviçre)

DEVRİMCİ İŞÇİ

*

Impressum:
V.i.S.d.P.: S. Soylu
c/o. Karolinen Str. 1-A
2000 Hamburg 6

*

Yazışma Adresi:
Devrimci İşçi
c/o. R. Öncan
Postfach 91 08 43
D- 3000 Hannover 91

*

ÖDEMELER:
Stadtsparkasse Hannover
G. Kurban
Konto Nr.:253 07 096
BLZ: 250 501 80

*

Fransa	*6.- ff*
İsviçre	*2.- sfr*
Hollanda	*2.50 hlf*
Avusturya	*15.- s.*
Belçika	*35.- bfr.*
İsveç	*5.- skr.*
Danimarka	*6.50 dkr.*

Kök salacağız bir çınarın
kökü gibi
Başaklar vereceğiz tüm
ağaçlar gibi
Dökülmeyeceğiz sonbahar
yaprakları gibi,
Belkide tek tek düşeceğiz
belkide hiç düşmeyecekmiş gibi
yaşayacağız
ama hiç bir zaman yılmayacağız
direneceğiz,
ve üstüne üstüne yürüyeceğiz,
kormayacağız
Zindanlarına işkence ve de
idamlarına boyun eğmeyeceğiz
Baskı, zulüm ve tehditlerine
teslim olmayacağız
yalan propagandalarına,
düzenbazlıklarına,

hiç mi, hiçbir zaman kanmayacağız,
inanmıyacağız onlara,
koruyacağız sonuna kadar
bu inanç ve ruhumuzu
ve o kızıl gün geldiğinde
Dağ, taş, ova, bayır
her yer bembeyaz olsa dahi
kırmızı çiçekler açacaktır,
Laleler boy verecektir,
Kızıl bir renk kaplayacaktır,
her tarafı,

Ve bu rengi
hiç şüphen olmasınki
senden alacaktır.

Hannover

Gül'üm,
durabiliyorsam bugün hala ayakta
beni tutan
bir hasret,
bir umut,
bir direniştir...

Kolay değil çıkmak dışarı,
girmiş gibi o yıkılası
Mamak'tan.

Dayanabildimse eğer,
kaybetmedimse özümden hiç bir şey,
biraz daha hınçla,
daha kinli,
daha savaşkan
çıktımsa o yıkılası yerden
kötüye iyinin,
çirkine güzelin,
geriye geleceğin zaferidir bu...

Gelebildimse sana tekrar,
aldımsa silahımı omuzuma,
alıp seni yanıma ,
yürüdümse yoluma,
bir hasret,
bir direniş,
bir umuttur bu...

Hasret

24 OCAK 1980 KARARLARI

Ç okça bahsedilen, T.C. tarihinde belki de en çok konuşulan ve tartışılan bu ekonomik yönelim, bilindiği gibi bir İMF reçetesidir.

T.C ile İMF'nin ilk tanışmaları 1947'de İMF'ye üye olmakla başlıyor. 1954'te ilk relasyon İMF tarafından başlarılıyor ve günümüze kadat hep devrede oluyor. Yine bilindiği gibi 1977'den beri İMF istikrar (stabilizasyon) paketleri gündeme geliyor.

1980'de ekonomi ciddi bir bunalım ve durgunluk (resesyon) içindedir. Para çok ciddi bir şekilde değer kaybetmektedir. Ödemeler dengesinin bozukluğu giderilememiş, stabilite sağlanamamıştır.

24 Ocak 1980 Stabilizasyon Kararları daha önceden uygulanan kararlardan amaç ve nitelik olarak pek farklı değil; aynı yöntemlerle tedavi uygulaması yapılmıştır. *Parasal düzenlemelerle* (piyasa ile) bu modelin sadece Türkiye'de, Türkiye'ye uygun bir model olduğunu söylemek doğru olmaz. Bu ekonomik yönelim, uluslararası sermayenin Türkiye özelinde uyguladığı gündemdeki genel ekonomik politikasıdır.

Bu politikaya göre; Türkiye ucuz bir işgücü ülkesi olmak durumundadır. Doğal olarak da, Uluslararası tekellerin bir cenneti olurken, emekçiler için cehennem olmaktadır.

Olaya, emekçiler açısından bakıldığında; 24 Ocak'ı takiben egemen sınıflar ittifakında yeniden yapılanma ihtiyacı doğdu ve biçimsel olan "parlamenter demokrasi" sona erdi. 12 Eylül Faşist Darbesi ile bu tedbirlerin devamı olarak da kurulan "danışma meclisi" anayasa yaptı. Uygulamaya başladı. Bu anayasa, varolan "nisbi" örgütlenme ve grev haklarına büyük darbeler vurdu. 3,5 yıl sonra çıkarılan 2821 sayılı sendikalar yasası ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, grev ve lokavt yasası ile emekçiler "hakları"nın bir kısmını daha yitirdi. Yine Yüksek Hakem Kurulu işçilerin 1980'e kadar kazanmış oldukları hakları geri aldı.

24 Ocak stabilizasyon uygulaması sonucunda; önceden olduğundan daha fazla ve daha cüretkâr bir şekilde yabancı sermayenin ülkeye girmesi "başarılmış"tır. Ucuz işgücü ve devlet teşvikleri artı siyasal istikrarın yabancı sermayenin serumu olduğu bilinmektedir. Böylece 6224 sayılı yasa ve 30 sayılı karara göre Türkiye'de "faaliyette" bulunan yabancı sermaye sayısı yaklaşık 4,5 oranında artmıştır. (1979'da 91 adet firma, 1985'te 421 oluyor) Buna paralel olarak, ülkede serbest bölgeler oluşturuldu. 1985'teçıkan yasaya göre buralarda 10 yıl grev yasaklandı.

Serbest bölgeler bilindiği gibi; tüm dünyada işçilerin sendikasız, toplu sözleşmesiz, grevsiz ve işçileri yasaların koruyuculuğu dışında çalıştırmanın araçlarından birisidir.

İşsizliğin arttığını söylemenin fazla enteresan olduğunu sanmıyorum. Resmi kaynaklara göre 1979-85 sonuna kadar, açık kayıtlı işçilerin sayısı 5 kat artmıştır. (Kayıtsız ve gizli işsizler hariç). Dış borçlardaki artış akıl almaz derecede artmıştır. 1979'da 10 milyar dolar olan dış borç, 1985 sonunda 25 milyar doların üzerindedir. Ödenmesi gereken dış borç faizleri giderek şişerken, borçlardan fazla faizi ödenmek durumunda kalınmaktadır. 1978'de 407 milyon dolar dış borç faizi 266 milyon dolar borç ödenmesi yapılırken 1985'te dış borç faizi ödemesi ,1,8 milyar dolar borç ödemesi1,9 milyar dolara çıkmıştır.

24 Ocak'ın bir parçası olan 12 Eylül 1980'den sonra 4 yıl hiç grev olmamıştır. Ancak, 1984'de 4 işyerinde 561 işçi grevde iken 1985'de 21 işyerinde 2410 işçi grevde bulunuyordu.

Bunların sonucu olarak da gelir dağılımı işçi-emekçi aleyhine tekeller, burjuvazi lehine hızla değişti.

Türkiye'de ücretle geçinenlerin toplamı 7 milyon civarındadır. (%40'a yaklaşık) Bunların ulusal gelirden aldıkları pay 1977'de %37 iken, 1985'de %20'dir. Buna karşılık kâr, faiz, rant sahiplerinin ulusal gelirden aldığı pay yükselmiştir. 1977'de %34 olan pay 1985'te %63 olmaktadır.

Egemenler kârlarına katlamalar yapmaya başarmışlardır. Dünya ekonomisinin genel kuralları onların lehinedir. Ülkemizde öyle. Örneğin; 500 büyük sanayi şirketinin kârı 1980'de 124 milyar lira iken, 1984'de 655 milyar liraya yükselir. Bankaların kârı 1980'de 21 milyar iken 1984 yılı itibariyle 182 milyar TL olu.

İşte, dünyadaki yarı sömürge- sömürge ülkeler halkları başına bela olan İMF bu ülkelerde, sosyo-ekonomik dengeler artık tamamen sağlanamaz olunca 24 Ocak gibi acı reçetelerin uygulanmasını istemeye başlar. Kısaca, kamu harcamalarının azaltılması ithalatta serbestlik, ücretlerin düşürülmesi, v.b. gibi toplumu derinden sarsan önerilerdir bunlar.

Neo-Liberalizm'in Türkiye'de uygulanması olan 24 Ocak ve 12 Eylül kararlarındaki amaç; iflas eden Keynes'ci ekonomik modelin yerine her alanda, fırsat bulundukça yeni modelin konmasıdır. "Fiedmann ekonomik modeli" de denilen bu modelde; devletin, tüm sınıflara tarafsız davrandığının imajını yaratmak ve kitleleri bu şekilde "yol"a getirmektir. (Türkiye'de burjuvazi vergi iadeleri ve teşvik primleri, yoksullara Fak-Fuk-Fon! kurulması gibi) Devlet, ticarette sınırsız liberalizmi desteklerken faiz oranlarında artışlarla da küçük ya da "ticareti bilmeyen" sermayeyi tasfiyeye uğratıp, büyük miktarlı gelirlerden de vergiyi azaltırken, sosyal devlet yatırımlarında kısıntı yaparak çalışan sınıflar, emekçiler, köylülük zarara sokulur. Büyük sermayedâr, uyanıklar, spekülatörler "ihya"olurlar. Batan ya da el değiştiren bankalar ve sermayeler ile 12 Eylül sonrasında piyasaya hakim olan "egemen tekeller" örnek olarak verilebilir.

Bugün uygulanan bu ekonomik modelde ya da yönelimde gözden kaçırılmaması gereken çok önemli noktalardan biri, bu işleri hayata geçirecek "güçlü devlet" anlayışıdır. Bir yandan devletin piyasaya müdahalesinin olmaması savunulurken diğer yandan bu piyasanın istendiği gibi (come il faut) işleyebilmesi için, devletin güçlü olması gerekmektedir. Bu; piyasa rekâbetlerine getirilecek kısıntıları önleme ve alternatif akımları kontrol altına almaktır. "mübadele özgürlüğü için koşul, yasa ve düzenin (law and order) korunmasıdır." der Friedmann. Devlet her türlü ideolojik-politik yollarla görevini yerine getirmelidir. Totaliter devlet anlayışını kabul eden neo-liberal görüşler, ülkelerin koşullarına göre niteliğni seçerler, uygularlar. Nedeni de, totaliter rejimlerde devlet, düzeni korumak ve hayatın her alanında topluma müdahale etmek zorundadır.

Türkiye gibi yarı-sömürge bir ülkede totaliter devlet ve anlayışı hep olageldiği için 12 Eylül 1980 gibi faşist darbelerle de desteklenerek yukardan asgari faşistleştirme uğraşı verirler.

Kısaca belirtmeye çalıştığım gibi, uluslararası sermayenin İMF aracılığı ile Türk ve Kürt halklarına dayattığı bu zor politikaları uygulama alanları ve zamanı bulmuş olsalar da uzun vadede, sürekli bir çözüm (kendileri açısından) bulamayacaklardır. Bunlar; ne Latin Amerika'da örneğin Şili'de "Şikago delikanlıları" tarafından faşist baskılar ve ABD açık desteğiyle uzun zaman devam edecek, ne de Türkiye'de "Ankara lümpenleri"nin aynı yollarla halklarımıza dayatma ve kabullendirmeleri başarılı olacaktır. Dünyada kapitalizm eşitsiz ve düzensiz gelişimi sonucu patlamalara, depresyonlara gebedir. Bu durumdan yararlanabilmek ancak kapitalist-emperyalist sisteme karşı somut-rasyonel-özgür yaşam anlayışı ve sosyalist alternatifle olanaklıdır. Sadece kapitalizmin açıklarını tamamlayan nitelikteki tavır alışlarla ve varolan "soyalist" ülkeler örnekleriyle hareket etme yanılgısına düşülmemelidir.

A.L.
Cenevre

F.ALMANYA'DA SEÇİM SÜRECİ VE FAALİYETLERİMİZ

25 Ocak tarihinde F. Almanya'da Genel Seçimler yapıldı. Genel seçim sonuçları Yeşiller, FDP ve Fşaşistlerin kümelendiği NPD dışındaki büyük sistem partilerinin ağır kayıplara uğradığının bir anlamda göstergesi idi.

Çeşitli bölgesel seçim sonuçlarına, toplumun psikolojik yönelimine ve siyasi-ekonomik gelişmelere dayanarak seçim öncesinde yapılan tahminler genel seçimler sonrasında doğrulandı ve CDU, CSU, FDP koalisyonu yeniden hükümet kurma hakkını elde ettiler. Fakat seçimler öncesi zayıf bir ihtimal olan seçimler sonucu hükümet değişikliğinin gündeme gelmeyişine rağmen, oy oranlarında en fazla kayba uğrayan %4,5 ile CDU oldu. Katılımın oranı %84,4 ile oldukça düşük olan seçimlerde:

-CDU ve CSU 1949'dan beri en kötü seçim sonucu olan %44,3 ile *yetinmek zorunda kaldılar*,

-FDP bir önceki seçimlere nazaran oy oranında %2,1'lik bir yükselme kaydederek %9,1'e ulaştı,

-Yeşiller'i oy oranlarındaki yükselme açısından bu seçimleri gerçek kazanan parti olarak tanımlamak mümkündür. Yeşiller %8,3 ile parlamentodaki milletvekili sayılarını da yükselttiler,

-SPD oy kaybına uğrayarak %37,3 aldı,

-NPD, DKP, MLPD v.b. gibi küçük partilerin toplam oy oranı %1,2'ye ulaştı. Bunlardan NPD oy oranını üç *misli arttırdı*.

* * *

Yabancılar aleyhinde her türden gerici ırkçı motiflerin propaganda malzemesi olarak geleneksel sağcı güçler ve faşistler tarafından yoğun bir biçimde kullanıldığı bu seçim sürecinde yabancıların, Devrimci İşçi *taraftarlarının sessiz kalması düşünülemezdi*. Ç eşitli sol ve demokratik gruplar seçimler sürecinde değişik eylemlilikler düzenlediler ve bunlar aracılığıyla seslerini kamuoyuna duyurabilmeyi, seçim sürecine bu alanda müdahale etmeyi amaçladılar. Bir bakıma yabancıların eşitsiz konumunun değiştirilmesine yönelik adımların en az 4 yıl daha gündeme gelmeyeceğinin ve "yabancılara karşı alınan önlemlerin" sertleştirilebileceğinin somut bir ifadesi olan seçim sürecine Devrimci İşçi taraftarları da diğer bir takım eylemlerin yanısıra F. Almanya'nın *çeşitli eyaletlerinin başkentle*rinde CDU ve SPD Merkez Binaları'nı işgal ederek, yabancılarsız yapılan seçimlerin demokratik olamayacağı mesajını en geniş Alman ve yabancı kamuoyuna ulaştırmaya çalıştılar. Bu eylemler çeşitli yerel ve Almanya çapında yayın yapan gazete ve dergilerin yanısıra radyolarda da verildi.

RUHR

23 Ocak 1987 günü 30'un üzerinde Devrimci İşçi taraftarlarının ve bazı *demokrat kişilerin katılımı ile* Düsseldorf şehrindeki SPD Merkez Bürosu işgal edildi. Kuzey Ren Westfalya eyaletinin başkenti olmasından dolayı bölgemizde bu şehir seçildi.

SPD başbakan adayı Rau'nun eyalet düzeyinde başbakanlık yaptığı Kuzey Ren Westfalya'da yaşayan yabancıların sayısı hiç de küçümsenemeyecek rakamlara ulaşmaktadır. SPD'nin burada hükümette olmasına *ve parti* proğramında *yerel* seçme ve seçilme hakkına yer vermesine rağmen, yabancılar lehine hiç bir düzenlemeye gidilmemekte, aksine Federal Hükümetin yabancılar politikası her hangi bir değişikliğe uğramadan uygulanmaktadır.

Bu nedenle seçilen SPD Merkez Bürosu'nun işgalinden önce bizler tüm basın kuruluşlarını eylem yerine davet etmiştik.Hedefimiz SPD Kuzey Ren Westfalya eyaleti sorumlusu ile görüşmek, kendisine bizlere yönelik *yapılan uygulamaları protesto ettiğimizi* bildirmek, seçme ve seçilme hakkının bizlerin doğal hakkı olduğunu ve daha fazla iptal edilemeyeceğini açıklamaktı. Yapılacak basın toplantısı aracılığıyla bizler bir taraf*tan taleplerimizi* en geniş kamuoyuna duyurmak, diğer yandan SPD'yi yabancıların eşitsiz statülerine ilişkin açık ve net tavırları içeren açıklamalara zorlamak istiyorduk. Basın ve rad*yonun* "Yabancılarsız yapılan seçimler demokratik olamaz", "seçme seçilme hakkı istiyoruz", "her alanda eşitlik" gibi talep ve mesajları içeren pankartların asıldığı SPD Bürosu'na gelmeleri ile birinci hedefimize ulaştık. Yukarıdaki talepleri ve SPD'nin Kuzey Ren Westfalya eyaletindeki uygulamalarını içeren bir basın açıklaması basına dağıtıldı ve yerel basın eylemimizi ve taleplerimizi ertesi gün haber halinde verdi. SPD'li yetkililer bizlerle yaptıkları tartışmada, basın önünde genel geçer açıklamalarla durumu idare etmeye çalıştılar.

Eylem, en azından sesimizi duyurabilmek gibi sınırlı bir hedefle düzenlendiği düşünülürse, oldukça olumlu ve başarılı oldu.

HAMBURG

Hamburg'da aşağıdaki talepler doğrultusunda Türkiyeli, İspanyol, İranlı, Alman ve diğer yabancılarla birlikte ortak bir platform çerçevesinde eylem birliği oluşturuldu:

1-Federal Almanya'da yaşayan tüm yabancılara oturma ve yerleşme hakkı.

*2-Gerici yabancılar yasasının kal*dırılması.

3- Sınırsız aile bütünlüğünün sağlanması.

4-Sınırsız iltica hakkı.

5-Özel yabancılar dairesinin ve yabancılara özel uygulamaların kaldırılması.

6-Yabancıların kendi öz kurumlarının kurulması ve kurumların devlet tarafından dikkate alınması.

7-Yabancı çocukların çeşitli problemleri konusunda yabancıların içinde oldukları kurumlarla çözümler a*ranması.*

8-Ana dilin okullarda birinci yabancı dil olarak kabullenilmesi.

9-Yabancı düşmanı faşist parti, örgüt ve kuruluşların derhal kapatılmaları.

10-Eşit eğitim ve öğrenim hakkı.

11-Seçme ve seçilme hakkı.

12-Tüm yabancıların aktif ve pratik olarak Almanlar gibi eşit haklar statüsüne kavuşturulmaları.

Bu *eylem birliği önümüzdeki dö*nemde yabancılarla ilgili sorunlarda yapılması gereken eylemlilikleri planlamaktadır. Bu eylem birliği bu tür sorunlar olduğu sürece devam edecektir. Eylem birliğinin hayata geçirdiği ve kitlelere duyurduğu eylemlilikleri şöyle sıralamak mümkündür: 1-Bütün örgütlerle birlikte 2 ay sürece standlar açılıp yabancıların sorunlarına ilişkin dergi ve bildiri dağıtıldı. 2-Eylem birliği 10 bin adet bildiri bastırıp çeşitli yerlerde dağıtmıştır. 3-Seçimlerden iki gün önce 23.1.87 *tarihinde tüm örgütlerle ve ülkelerin* insanlarıyla birlikte kültür gecesi yapıldı. Geceye katılım bekleninin üs*tünde oldu. 4-25.01.87 Pazar* günü *seçimler* yapıldı. Tüm örgütlerle seçim sandıklarının olduğu yerde hakkımız *olan seçme ve seçilme hakkını* gündeme getirdik. 5- Türkiye'de 12 Eylül faşist rejimin gerçek yüzünün bir kere daha açığa çıktığı DİSK Davası'nın sonuçlanmasını içeren ve ve*rilen cezaların kaldırılmasını talep e*den DİSK Kapatılamaz bildirisini dağıttık. 6-16.01.87 tarihinde Türkei Komite tarafından hazırlanan Kenan Evren Kampanyası ile ilgili bir tartışmalı gece düzenlendi. Gecede Almanlara ve Türkiyelilere 12 Eylül faşist rejiminin yapısı ve bugünkü Türkiye anlatıldı.

Söz, Yetki, Karar Yabancılara!

Hamburg
Devrimci İşçi

TÜM TÜRKİYELİLERE, SERBEST DOLAŞIM HAKKI İÇİN BAŞVURU ÇAĞRISI

01.12.63'te T.C. ile Ortak Pazar ülkeleri arasında imzalanan anlaşma ile 01.12.1986'dan itibaren T.C vatandaşlarına bu anlaşmayı imzalayan ülkelerden Serbest Dolaşım, Çalışma ve Oturma Hakları verilmiştir. F. Almanya 1972 yılında çıkardığı bir yasa ile bu hakları pekiştirip 1986'nın Aralık ayından itibaren tüm T.C. vatandaşlarına yine aynı hakların verilmesini garanti altına almıştı. Her ne kadar bugün değiştirilmek isteniyorsa da bu yasa 01.12.86'dan bu yana geçerliliğini korumaktadır ve bu bakımdan her T.C. vatandaşının bu yasadan yararlanabilmesi halen olanaklıdır. Bu yasadan her T.C. vatandaşı yararlanabilir: İster ilticacı olsun, ister işçi ailesi. Hamburg'da Devrimci İşçi taraftarları diğer bazı gruplarla birlikte bu konuda girişimlerde bulundu. *İlk* önce bir dilekçe örne*ği yazıldı ve en geniş kesime dağıtıl*maya çalışıldı. Bu girişimler sonucu bir çok kişi bu haklardan yararlandı. Bunlardan birisi ilticacı. Daha sonra yabancılar polisi içişleri bakanlığının bir talimatnamesi gereğince bu hakların verilmeyeceğini açıkladı. Fakat bunun hiç bir yasal dayanağı yoktur. Bu haklardan yararlanılması gerektiğini tüm Türkiyelilere duyurmak devrimcilerin görevidir. Hamburg örneğinde olduğu gibi, yabancılar polisinin keyfi uygulamalarının gündeme gelmesi durumunda mahkemeye başvurulmalıdır. Tüm şehirlerde bu konuda yaygın bir faaliyetliliğe en kısa zamanda başlanmalıdır. Ç ünkü T.C Hükümeti ile F. Almanya Hükümeti arasında bu alanda görüşmeler sür*mektedir* ve *her* an *yeni bir* anlaşma (eski anlaşmadaki hakları ortadan kaldıran) imzalanabilir.

İlticacılar iltica dilekçelerini geri çekmeden yapmalıdırlar. Bu konuda avukatları ile görüşmeleri yararlı olacaktır.

Bu konuda daha geniş bilgi almak *isteyenler, gerekli bilgiyi aşağıdaki* adresten sağlayabilirler.

Adres:
Kulturzentrum
Karolinen Str. 12
2000 Hamburg 6
Tel.: 040/43 37 14

Einwohnerzentralamt
Hachmannplatz 2
2000 Hamburg 1

Name:
Geburtsdatum:
Geburtsort:
Adresse:

Hamburg, den 1987

ANTRAG AUF ERTEILUNG EINER AUFENTHALTSERLAUBNIS

Sehr geehrte Damen und Herren,

Hiermit beantrage ich

die Erteilung einer Aufenthaltserlaubnis
zum Zwecke der Arbeitsaufnahme.

Ich stütze meinen Antrag auf § 2 AuslG iVm Art.36 des Gesetzes vom 19. Mai 1972 (BGBl.II, S.385 - Zusatzprotokoll zum Abkommen vom 12.9.1963 zur Gründung einer Assoziazion zwischen der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft und der Türkei. Das Zusatzprotokoll ist ein Bundesgesetz, aus dem ich eigene Rechte ableite. Nach Art.36 des Gesetzes wird mir als türkischen Staatsangehörigen die Freizügigkeit als Arbeitnehmer nach Ablauf des 22. Jahres nach Inkrafttreten des Assoziationsabkommens (am 1.12.1964), also seit dem 1.12.1986, garantiert.

Ich beantrage außerdem

die Ausstellung einer Bescheinigung über die
Beantragung der *Aufenthaltserlaubnis*,

da ich umgehend Antrag auf Erteilung der besonderen Arbeitserlaubnis beim Arbeitsamt stellen will.

Mit freundlichem Gruß

....

HANNOVER

CDU BÜROSU İŞGAL EDİLDİ

25 Ocak'ta Almaya'da yapılan Genel Seçimler öncesinde *"Eşit Haklar" - "Seçme ve seçilme hakkı"* talepleri çerçevesinde yabancıların bu taleplere sahip çıkmaları ve Almanlar'ın bu talepleri desteklemeleri için çalışmalar yapıldı.

Bu çalışmaların biriside CDU, CSU ve FDP Koalisyonunun yürüttüğü ırkçı politakaları teşhir ve protesto için yapılaması kararlaştırılan CDU bürosu işgali idi.

Aşağı Saksonya Eyaleti'nin CDU yönetiminde olması nedeni ile 22 Ocak günü 40 Türkiye'li ve Almanın çocuklarıyla katıldığı bir eylemle CDU bürosu işgal edildi.

İşgalin başladığı anda basına telefon edilerek bilgi verildi.

Eylemde yer alanlar,Belediye Başkanı Hans Walter König ya da Aşağı Saksonya İçişleri Bakanı Hasselmann ile Basın önünde tartışma yapmaksızın büroyu terk etmeyeceklerini bildirdiler. Şaşkınlık içinde bulunan işgalcilere kahve *" ikram"* edip, terminsiz görüşme yapılamıyacağını bildiren CDU yetkililerine adı geçen yöneticilere telefonla durumu bildirdirmeleri istendi. Bu süre içerisinde CDU bürosu'nun pencerelerine

" IRKÇI DEVLET POLİTİKALA-- RINA SON"

" YABANCILARA SEÇME VE-- SEÇİLME HAKKI"

yazılı pankartlar asıldı.

CDU bürosu'nun pencerelerinden

sarkan bu talepleri yoldan geçen ve çevre bürolarının pencerelerinden görenler hayretle seyretmekteydi. İşgal devam ederken *Neue Presse, Hannoversche Allgemeine, Flex* gibi gazete ve dergilerin reporterleri ile NDR ve FFN adlı radyolardan ropörterlerin gelmesi ile CDU yöneticileri paniğe kapılarak bürodan çıkılmadığı takdirde Polis'e haber vereceklerini söylediler.

Bu arada basın ve radyo mensuplarına C.D.U bürosunun telefonlarını kullanmayı yasakladılar.

Eylemciler bir yandan basınla röportajlarında C.D.U politikacılarının ırkçı karakterini anlatırken, taleplerine basının sessiz kalmasını da eleştirdiler. C.D.U yöneticileri, işgalcilerle direk telefon aracılığı ile yayın yapmak isteyen N.D.R'ye engel olmak istediler. C.D.U yöneticileri bu arada polise de telefon ettiklerini bildirdiler.

Binada oturan yaşlı bir Almanın telefonu ile N.D.R'den işgalciler, Alman halkına seslenerek, ırkçılığa karşı ortak mücadelenin gerekliliğini bildirdiler. Taleplerinedestek istediler.Eylem amacına ulaşmıştı. Her ne kadar istenen yöneticiler gelmediyse de, basın işgale ilgi duyarak en azından radyodan eyleme katılanların kendi sesiyle sansürsüz taleplerini dile getirebilmişti. "Irkçılar evlerinde basılmıştı."

Bu arada 4 polis ekibi ve kripo C.D.U binasını çevirmişti. Polis şefi, işgalcilerin sözcüsünden büroyu terketmelerini istedi ve kimliğini aldı. Amaçlarına eişen işgalciler bir buçuk saat süren işgali bitirerek büroyu terkettiler.

Ausländer fordern Wahlrecht

Siebeneinhalb Prozent der BRD-Bevölkerung waren auch bei der Bundestagswahl wieder ausgeschlossen: Die Ausländer, von de-

C.D.U bir kez daha en demokratik bir talebin dile getirilişini polisle engellemeye çalıştı. Seçim öncesi olması nedeni ile işgalciler joplanmadı, dava açılmadı. Zira böyle bir girişim basın ve radyonun gözleri önünde C.D.U için iyi bir propaganda olmayabilirdi. Aynı gün işgalcilerle röportaj diğer radyolardan da verildi. Çağrılmış olmalarına rağmen Türk basını gelmedi. Ancak, ertesi gün BİLD gazetesinden Tageszeitung'a kadar tüm yayınlar genellikle talepleri yazarak gazetelerinde olaya yer verdiler.

Eylem, yabancılar ve Alman kamuoyunda olumlu etkiler yaratması yanında, devrimciler için de bir deney oldu.

HANNOVER'DE PARTİ VE SENDİKA TEMSİLCİLERİ İLE "IRKÇILIK" VE "SEÇİM HAKKI" ÜZERİNE AÇIK OTURUM YAPILDI

İçinde bizlerin de yer aldığı "Eşit Haklar Komitesi" tarafından 23 Ocak'ta D.G.B temsilcisi S. Krüger, S.P.D milletvekili H. Alm Merk, G.A.B.L adına Romano Viale ve Türkiyeli işyeri temsilcisi Ekber T'nin konuşmacı olarak katıldığı bir açık oturum yapıldı. Hazırlık çalışmalarının olumlu yürümemesi nedeni ile yabancıların ilgisinin az olduğu oturuma 60 kişi katıldı.

Komite adına yapılan konuşmada demokratik bir hak olan seçim hakkının verilmemesi sonucu Almanya'da yaşayan nüfusun %7'sinin seçimlere katılmadığını,

-Bon hükümetinin yürüttüğü ırkçı politikalar sonucu Nazi örgütlerinin güçlendiği,

-Sendika üye olan binlerce yabancının grev hakkının savunulmasında olduğu gibi, ortak mücadele konusunda çoğu zaman görevlerini yaptıklarını,

-Ancak, sendika ve işyeri temsilcisi arkadaşlarından, Bonn politikalarına karşı aktif bir dayanışma görmedikleri dile getirildi.

H. Alm Merk (S.P.D sol kanat milletvekili): Nürnberg Parti Proğramı'nda yabancılara yerel düzeyde seçme ve seçilme hakkının karar altınç alındığı, bunun pratik adımlarını atmada güçlük çektikleri, zira bu kararı görmemezlikten ya da kabullenmeyen S.P.D seçmeninin çokluğuna dikkat çekerek, yabancıların S.P.D ile daha yakın ilişkilere girmelerini istedi.

D.G.B temsilcisi Krüger, kendilerinin "Arkadaşıma Sataşma" kampanyasında olduğu gibi "yabancılara yerel seçme ve seçilme hakkı" için Mart ayında geniş bir kampanya başlatacaklarını bildirdi. S.P.D gibi genel seçim hakkının bugün için "yasal nedenlerle" gerçekleşmesi mümkün olmayan bir talep olduğunu söyledi.

GABL temsilcisi S.P.D ve D.G.B'nin demogoji yaptığını, esas olarak devlet politikalarının etkisinde yabancı haklarını savunduklarını belirterek, S.P.D'yi Yeşillerin "yerleşme hakkı" önerisini desteklemeye çağırdı.

İşyeri temsilcisi arkadaş, tüm yabancıları D.G.B'ye bağlı sendikalar içinde uzun soluklu bir mücadeleye çağırarak adım adım talepleri öne çıkarmanın gerekliliğine dikkati çekti.

Toplantıya katılan İranlı arkadaşların S.P.D'nin sınırları yabancılara kapatmadaki çabalarını kınayan konuşmaları ile iltica sorununa kayan tartışmalar partilerin birbirine çatmasından ileri gidemedi.

İyi bir hazırlıkla yapılmayan toplantı katılan kesimler içinde, toplantının fazla yararlı olmaması nedeni ile hoşnutsuzluk yaratırken, bir gün önce yapılan C.D.U binası işgali ve yapılan kamuoyu çalışması katılanlarca coşku ile karşılandı.

T.C. KONSOLOSLUĞU ÖNÜNDE 2 GÜN BOYUNCA PROTESTO GÖSTERİLERİ YAPILDI

İran'daki Mollalar rejiminden ve savaş bölgesinden kaçmak zorunda kalan İranlılar'ı silah zoru ile tekrar Türk-İran sınırında İran Gizli Servisine teslim eden faşist Türk devletini protesto amacı ile Uluslararası Af Örgütü ve İranlı örgütlerin, Hannover'deki T.C. Konsolosluğu önünde 2 gün 2 gece devamlı uyarı nöbeti tutarak sürdürdükleri eylem, şehir merkezinde bir miting ile son buldu.

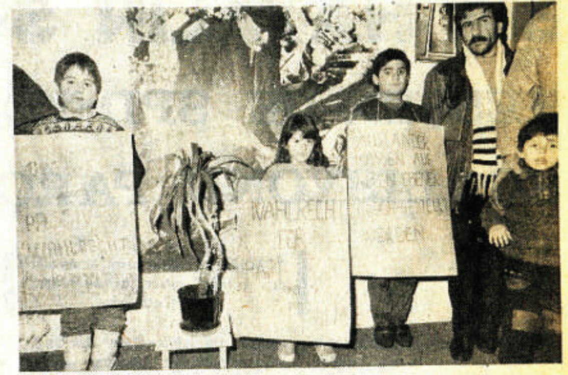
Mitingde, İran-Irak savaşında emperyalizmin özellikle Federal Almanya'nın çıkarları dile getirilerek, bölgeye silah satışının durdurulması istendi.İlticacılara sınırları kapatan Federal Almanya'nın buna hakkı olmadığı, insanların göç etmesindeki sorumlunun Almanya olduğu belirtildi. Ayrıca Mollalar ve Saddam rejimi protesto edilerek, T.C'nin uygulamaları ise cinayet olarak nitelendi.

Yok denecek kadar az Türkiyeli'nin katıldığı eylemler başarı ile geçerken, konuya basın geniş yer verdi.

Bir çok İranlı arkadaş, Türkiyeli örgütlerin eylemlere güç vermemesini üzüntü ile karşıladılar.

Hannover Devrimci İşçi

BREMEN

Almanya'da yine yabancıların katılmadığı bir genel seçimi geride bıraktık. 26.000 Türk ve Kürt olmak üzere yaklaşık 35.000 yabancının yaşadığı Bremen'de yabancılara seçme ve seçilme hakkı ve eşit haklar konusunda etkili ve tutarlı bir mücadele yürütülmedi. Genelde yabancılar arasında sorunun güncelliğine rağmen ortak mücadeleler oluşturulmadı. Gerek Türkiye'liler gerekse diğer yabancılar taleplerini yeterince duyurmadılar. Yabancıların birliği ve ortak mücadelesi yerine her gurup kendi güçlerince birşeyler yapmaya çalıştı. Bizlerde genel olarak örgütsüzlüğümüzden dolayı etkili birşey yapamadık. Yalnızca bu doğrultuda 23.1.1987 günü 20 kişilik bir gurupla SPD bürosu işgal edildi. Eylem sırasında genel olarak Ernst Waltematte ile yapılan 1,5 saatlik görüşme zaman zaman sert tartışmalara dönüştü. Ve taleplerimizin desteklenmesi ve basına açıklama yapılması istendi. Ayrıca hazırladığımız basın bülteni ve DEVRİMCİ-İŞÇİ bildirisi basına dağıtıldı. Sonuçta yaptıklarımızı veya yapamadıklarımızı bir kenera bırakırsak bir gerçeklilik bir kez daha doğrulanıyorduki eşit haklar mücadelesi ve yabancıların sorunlarının çözümü yabancıların birlikteliği ve eylemliliği sağlanmadıkça sorunlar çözümlenemez. Bu tesbitle bundan sonraki faaliyelerimizde yabancıların Demokratik eylem birliğini sağlamak için çalışacağız.

Bunların yanı sıra son günlerdeki bölgemizdeki gelişmeleri kısaca aktarırsak seçim döneminde Neo-Nazi'lere karşı mücadelede gündemdeydi. 17.1.1987 günü seçim kampanyası vesilesi ile 70 kadar faşist polis korunmasında miting düzenledi. Yürüyüşü protesto eden Anti-Faşistlere polis saldırdı. Daha sonraki günlerde 24.1.1987 günü faşistlerin (FAP) bildiri dağıtacağının duyulmasıyla Anti-Faşist güçler faşistleri engellemeye çalıştılar. Ve Faşizme karşı bildiriler dağıtıldı. Ayrıca faşistlere gereken cevap verilmeye çalışıldı. İki Anti-Faşist, polis tarafından yakalandı. Bunun yanısıra mücadelede gözükmeyen revizyonitler 7.2. 1987 tarihinde sağa karşı birlik yürüyüşü yapıyorlardı.

NÜRNBERG

Almanya'da yaşayan ve Ortak Pazar ülkesi olmayan ülkelerden (Türkiye ve Yugoslavya) gelen yabancıların eşlerini yanlarına getirmelerini engelleye yasaya karşı protesto eylemleri gittikçe gelişiyor, güçleniyor.

1981'den itibaren yürürlüğe konulan yasaya göre Bavyera ve Baden-Würtenberg eyaletlerinde yaşayan yabancıların eşlerini yanlarına getirebilmeleri için:

-8 yıldır Almanya'da oturmuş olmaları,

-3 yıldır evli olmaları gerekmektedir.

Bu insanlık dışı uygulama yüzlerce ailenin bölünmesine neden olmuş ve binlerce insan bu yasadan direk etkilenmektedir. Yürürlüğe konulan bu yasaya karşı şimdiye kadar çeşitli eylemlerle protesto edilmeye çalışıldı ve her geçen gün bu eylemlilikler daha da genişleyip, gittikçe eyalet çapında her şehirde girişim grupları oluşturuluyor ve girişim grupları ortak hareket etmeye daha güçlü sesler çıkarmaya yöneliyorlar. Sorunları etrafında bir araya gelen yabancı işçiler sorunlarına sahip çıkmaya ve uygulanan haksızlıklara tavır almaya yönelmeye başladılar.

Geçtiğimiz yılın Aralık ayında Nürnberg'te Ingolstadt'ta yapılan açlık grevleri ve sonrasındaki gelişmeler bu yolda atılan önemli adımlarıdır. Nürnberg'te 22.12.86 tarihinde bu yasayı protesto etmek amacıyla Bavyera eyalet parlamenterlerinden Grünen'in ve Barış Listesi'nden H. Günter Schramm, Protestan Kilisesi rahiplerinden Christian Müller, Bardorf ve H. Rubrecht, Yabancılar ve Alman Girişim Grubu'ndan F. Popp, Ulrike Vos, üç Türkiyeli, Nürnberg Aile Birliği'nin koruma girişiminden Türkiyelilerin de katıldığı toplam 18 kişi uyarı amacıyla üç günlük Açlık Grevine başladılar.

Greve başlarken yapılan basın toplantısında Alman, Türk Basınına ve Radyo'ya bir açıklama yapan Bavyera Eyalet Parlamenteri SPD'li R. Langenberger "Bir Alman ve demokrasi ile idare edilen bir ülkenin parlamenteri olarak böylesi utanç verici bir uygulamayı protesto ediyorum" dedi. Eyleme Alman ve Türk basını geniş yer verdi. Ve yapılan çalışmalar sonucunda, kısa zamanda hazırlanmış olmasına rağmen olumlu geçti. Aynı gün İngolstadt'ta da başlayan açlık grevine 22 Türkiyeli katıldı. DGB binasından yapılan ve hamile bir kadının da katıldığı açlık grevi geniş bir kamuoyu yarattı. Açlık grevleri süresince ve sonrası Bavyera çapında yapılan toplantılara katılan Nürnberg, Münih, Augsburg, İngolstadt Aile Birliğini Koruma Girişimleri bundan sonraki faaliyetlilikler konusunda yaptıkları görüşmeler sonucunda Bavyera'da merkezi bir yürüyüşün 21. Şubat 1987 tarihinde Münih'te yapılmasına karar verdiler.

Yapılan yürüyüşe hazırlık çalışmaları ile meşgul olan yürüyüş tertip komitesi Bavyera'da oturan yerli-yabancı bütün halkı bu konuda aydınlatmaya ve yürüyüşe katılmalarını sağlamaya çaba sarfetmektedir. Bu haklı talebi desteklemek, bu insanlık dışı yasanın kalkması için çalışmak doğrudan, insanlıktan, demokrasiden yana olan her insanın görevidir.

Nürnberg Devrimci İşçi Taraftarları

BİR HAYALİN SONU:
HESSEN'DE SPD-YEŞİLLER KOALİSYONU PARÇALANDI

" *İktidar'da olduklarını sanmışlardı. Aslında sadece hükümetdiler.*"
Kurt Tucholsky

Fischer, Börner

Federal Almanya'da yapılan genel seçimlerin üzerinde 15 gün geçmişti. Seçim sonuçları, iktidar partilerinden ana muhalefet partisi SPD ve yeşillere kadar tüm partilerde bir iç tartışma sürecini başlatmış, parti içi

Schilly

çeşitli kutupların atağa kalkmasına vesile olmuştu.

Oy oranlarında önemli bir yükselme olan yeşiller içerisindeki çeşitli fraksiyonların aralarındaki çekişme önemli ölçüde hırçınlaşmıştı. Yeşiller içerisinde " *demokratik* " bir tarzda yaşamlarını sürdüren fraksiyonlardan gerçekçiler (Realos) ve ekolojik sosyalistler (öko-sozialisten) iki düşman rakip boyutuna ulaşır derecede karşı karşıya gelmişlerdi.SPD ile Koalisyonu savunanlar gerçekçileri, köktenciler ise ekolojik sosyalistleri destekliyorlardı. Ekolojik sosyalistlerin liderlerinden Thomas Ebermann yeni oluşan parlamento fraksiyonun başkanlığına seçilince, gerçekçilerin önderi Otto Schilly öyle bir tavır takınmıştı ki, çeşitli fraksiyonların yeşiller içerisindeki ortak "*demokratik ve özgür yaşamın*" sonu yaklaştı sanıldınız. Otto Schilly'nin Thomas Ebermann'a ve temsil ettiği ökolojik sosyalistlere karşı açtığı mücadele Thomas Ebermann'ın fraksiyon başkanlığı statüsünü hazmedemediğine ve kâbul etmeyeceğine dair söylemleri ve bunu kamuoyuna yansıtış şekli bu sezintiyi güçlendirici bir fonksiyon taşıyordu.

Alman Parlamentosu'ndaki Yeşiller fraksiyonunun gündeminde kısmi bir rahatlama sağlanmış ve çeşitli alanların sorumlularının tesbitine geçilebilmişti ki, bir başka önemli gelişme gündeme geldi: Yeşiller ile SPD arasında Hessen eyaletinde oluşturulan koalisyon, Yeşil bakan Joschka Fischer'e hükümet başkanı SPD'li Börner tarafından verilen istifa direktifi üzerine parçalanıyordu. Evet, " *SPD ile koalisyona girilmesine, bu yolda çoğunluğun oluşturularak hükümete gelinmesine ve yine bu metod aracılığı ile atomsuz bir Almanya yaratılabileceğine*" dair Yeşillerin gerçekçiler kanadını vareden hayâl, yine aynı konuda en azından şimdilik suya düşüyordu.

Hessen Eyaletinde işletilen ALKEM adlı atom santralinde Hessen eyaleti ekonomi bakanı Stegger tarafından Federal Çevre Bakanlığına bu yıl 460 kg plutonyum elementinin işleme tabi tutulması önerilmişsede, Federal Çevre Bakanı Wallmann bu öneriyi reddediyor, ve bu atom santralinin kapasitesinin 6,7 ton Plutonyum olduğunu hatırlatıyordu. SPD'li Stegger ve Federal Çevre Bakanı Wallmann arasında plutonyum miktarı konusundaki tartışma henüz sürerken, Hessen eyaleti Yeşilleri toplantı yapıyor ve toplantı kararı üzerine Börner'e bu tartışmayı bitirmesi ve ALKEM santralinin kapatılmasına onay vermesi için 10 gün süre tanıyordu. Börner "*tarihsel bir fırsatı kaçırmakla*" suçlanıyordu. Fischer aynı toplantıda yaptığı konuşmada " *koalisyonun sosyal-demokratların atom ekonomisine onayları* " yüzünden parçalanabileceğini vurguladıktan sonra, konuşmasına şu sözleri ekliyordu:"... *Bu nedenle bu konuşma benim bir bakan olarak sunduğum son rapordur.*"

Aradan iki gün geçmişti. Börner Fischer'i telefon ile arıyor ve "*çıkışını*" bürodan alması gerektiğini söylüyordu. Ve devamı bilinen bu durum bir hayâlin sonu oluyordu. Yeşiller, CDU ve FDP'nin de katılımı ile artık Hessen'de eyalet seçimleri için " *uygun bir termin*" arayışı ile meşguldüler.

Hessen eyaleti başbakanı Börner çevre bakanı ve yakın ekibinden Joschka Fischer'e cesaretli bir mektupla evlilikerinin sona erdiğini bildirdiği sıralarda, Yeşillerin federal fraksiyonu yetkili ve sorumlu tayin etmekle uğraşıyordu. 6 saatlik maraton toplantıda dağıtılan sorumluluk alanları ve bu alanların sorumluları şöyleydi: Antje Vollmer (Nazi döneminin kurbanları ile ilgilenecek), Wüppesahl (Polisin 'insancıllaştırılması' için girişimlerde bulunacak), Gerald Hafer (Yeşilleri iç politikada aktifleştirecek), Heike Wilm-Kegel (sağlık politikası), Waltraud Schoppe (Kadın politikası), Petra Kelly ve Otto Schilly (dış işleri). Diğer sorumluluk alanları hâlen tartışılıyor.

Sorumlu ve yetkililerin belirlenmesi için yapılan tartışmalar, Yeşiller içerisindeki fraksiyon tartışmalarının ilerki günlerde daha da sertleşerek devam edeceğini gösteriyordu. Tartışmalar ve çekişmeler Yeşiller açısından " *temel*" konularda ortaya çıkıyordu. Fundamentalistler (Köktenciler) ve ökolojik sosyalistler " *SPD ile koalisyon vaddediyor*", varolan devletin "*militarist gücünü ve zor monopolünü*" onaylamıyorlar ve dolayısı ile atom santrallerine karşı yapılan yürüyüşlerde yürüyüşçüler tarafından kullanılan şiddeti, " *devletin kullandığı şiddetle bir tepki olarak meşru*" sayıyorlardı... Ilımlılar ve gerçekçiler ise yeşiller içerisindeki en güçlü fraksiyon olarak "*yeşil Partinin geleceği açısından sorumluluk taşıdıklarını*" vurguluyor ve " *Thomas Ebermann'ın fraksiyon başkanlığına seçilmesinin yeşiller içerisindeki güç dengesini hiç bir şekilde yansıtmadığını ve bu gelişmenin endişe verici* " olduğunu söylüyorlardı. " *Devletin şiddet monopolünün gerekli olduğunu ve onaylanması gerektiğini*" söylüyorlar, " SPD ile bir koalisyonun gerçekçi sonuçlara varabilmek için zorunlu" olduğunu savunuyorlardı."*Almanya'nın Nato'dan çıkması gerektiğini*" doğru bulmadığını söylüyordu gerçekçi önder Otto Schilly. Bu farklılıklar nüans konularda değildi ve Yeşillerin " *birlik, beraberlik*" görüntülerini ciddi şekilde bozacak özellikler taşıyordu.

Evet bu tartışmaların muhtemel gelişim seyri ve Yeşillerin tabanının bu tartışma süreci içerisinde belirleyeceği tesbit Yeşillerin kaderini belirleyecek: Yeşiller, Federal Almanya'da var olan çeşitli sosyal hareketlerin parlamentodan temsilcileri mi olacaklar, bu hareketlerin söylemlerini parlamento aracılığı ile yaygınlaştıracaklar mı, yoksa tamamen bir sistem partisi mı olacaklar ve sosyal konularda gelişen muhalefet odaklarını sistem içi kanallara akıtmanın " *alternatif*" görünümlü aracı mı olacaklar ?

Bu önümüzdeki dönemde belirginleşecek.

SPD: KAYBETMEK GÜÇ...

Genel seçimler sürecine SPD başbakan adayı olarak Johannes Rau (Kuzey Ren Westfalya Eyaleti Başbakanı) ile girdi. Seçim kampanyasında Rau'nun en yakın danışmanları çıkardıkları SPD kadrolarına hitap eden broşürlerinde "*azimli bir çalışma ile %41 veya 43 oy*" alacaklarının garantisini veriyorlar, Rau'yu *başbakanlığın mümkün olduğuna*" ikna etmeye çalışıyorlardı...

Rau

25 Ocak akşamı sonuç hüzün verici ydi: SPD 83 seçimlerinden %1,2 oy daha az alarak ancak % 37'lik bir oy oranını koruyabilmişti.

Seçimlere "*Kohl Hükümeti'ne Son!*" sloganları ile giren SPD, bu oy oranı karşısında kendisini ve politikasını sorgulamalıydı. Ve nitekim öyle de oldu. SPD'deki geleneksel sağ kanada ait politikacılar seçimler sürecindeki politikaların savunusuna hazırlanırken, parlamento fraksiyonu şefi H.J. Vogel "*ılımlı ve denge unsuru*" pozunda seçim sürecinde yapılan hataları sert dille eleştiriyordu.

H.J. Vogel'e göre:

*Willy Brandt 1988'de parti başkanlığı seçimlerinde adaylığını koymayacağını açıklayarak, gereksiz bir "takipçi" tartışmasını seçimler sürecine sokmuştur. Bu seçmenlerin kafasında parti ile ilgili varolan soru işaretlerine bir ek soru eklemiştir.

*"Becerisiz başbakan adayı" Johannes Rau "*yeniden başbakanlık için adaylığını koymayacağını açıklayarak*" bu tartışmaya yeni spekülasyonları katmıştır.

*Ve Saarland başbakanı Oscar Lafontaine'nin seçimlerden hemen sonra yaptığı basın açıklaması, "*Brandt'ın takipçisinin kim olacağı tartışmasını*" yeniden üretmişti ve bir disiplinsizlik örneğidir.

Lafontaine seçim sonrası tartışmalara daha sert boyutlarda katılarak, kendisini şimdiden "başbakanlık adaylığına ve Brandt'ın yerini almaya hazırlanmaktadır." Willy Brandt da dahil olmak üzere önder pozisyonundaki bir çok sosyal demokrat politikacının de desteğini şimdiden alan Lafontaine seçimler sürecinde yapılan en önemli hata olarak Rau'nun Yeşiller'e karşı "uzlaşmaz tavrını" göstermektedir.

Lafontaine göre Yeşiller ile işbirliğinin reddedilmesi ve bunun her vesilede açıklanması seçim sonuçlarının asıl sebeplerindendir. "SPD seçmen kararına saygılı olmalıdır. Yeşiller'e verilen oylar küçümsenemez." diyen Lafontaine Yeşiller'in sözcüsü Jutta Ditfurth ile yaptığı konuşmada, kendisinin "Aton Santralleri'nin kapanması ve parlamentoda çoğunluk sağlandığı takdirde Federal Almanya'ya yerleştirilen Amerikan füzelerinin sökülmesi taraftarı" olduğunu söylüyordu.

Son genel seçimler sonrası dikkate alınması zorunlu olan bir konuma gelen Yeşiller'e karşı Lafontaine oldukça dikkatli davranmaktadır. Yeşiller içerisinde sürmekte olan çekişmeyi "*gerçekçi kanat ile bizim aramızda temelde farklılıklar yoktur*" diyerek etkilemeye çalışmaktadır. Görünen odur ki, Lafontaine SPD'nin oy oranlarını gelecekte koruyabilmesi ve iktidar olabilmesi için daha gerçekçi bir çizgi izlemektedir. Ve bu çizgi SPD içerisinde giderek daha geniş bir destek bulmaktadır.

Evet, SPD yenilmiştir. Şimdilik *Lafontaine yenilgiyi zafere dönüştürecek* ve Yeşiller potansiyelini SPD çatısında eritecek "*tek kurtarıcı*" olarak görünmektedir.

F.ALMANYA'DA NÜFUS SAYIMI

1987 yılının Mayıs ayında resmi bir nüfus sayımcısı bizi evlerimizde ziyaret edecek. Nüfus sayımcısının görevi, içerisinde 18 soru bulunan soru formülünü bize ulaştırmak ve bir hafta içerisinde soruları yanıtlamamızı talep etmek olacak. Bu nüfus sayımı (Volkszaehlung-Halk Sayımı) toplumun iradesine karşı yeniden gerçekleştirme girişimidir. 1983'te yapılmak istenen nüfus sayımının geniş kesimlerin tepkisi üzerine başarıya ulaşamayışından sonra, Alman devleti bu defa 16 milyon mark reklam harcaması yaparak toplumda varolan güvensizliği ortadan kaldıracak. ''Herkese yardım edecek 10 dakika'' (Nüfus sayımının reklam sloganı), eğer itinalı davranmazsak ''herkesin pişman olacağı 10 dakikalık soru yanıtlama süresi''olarak hatırlarda kalacaktır.

Devlete göre daha güncel bilgiler temelinde daha kapsamlı planlamalar yapabilmek için (örneğin imar iskân planlamaları, işyeri planlamaları' nüfus sayımı gereklidir. Fakat yeni bir nüfus sayımına gerek duymadan da devlet güçleri yüzbinlerce insanın işsiz olduğunu ve büyük şehirlerde varolan evlerin yetersizliğini biliyor. Bugüne kadar bilinmesine rağmen bu problemlerin aşılması doğrultusunda hangi adımlar atılmıştır? Evet, hiç bir kalıcı adıma başvurulmamıştır.

Şimdi sormak gerekiyor: Bu sahte gerekçeler bir tarafa bırakılırsa nüfus sayımı ile elde edilecek bilgiler nerelerde ve ne için kullanılacaktır? Toplum yaşamının bütün kesitleri modern elektronik beyin teknolojisi aracılığıyla kayda geçirilecek ve böylelikle denetlemede ortaya çıkan aksaklıklar giderilecektir. Toplum çeşitli kategorilere göre yeniden araştırılacak ve ''aydınlatılacaktır.'' Toplumda varolan tüm ''karanlık köşeler'' ortaya çıkarılacaktır. Bu nüfus sayımı şu ana kadar bir ülkede yapılan en kapsamlı bilgi toplama girişimidir. Yanıtlarının alınılması düşünülen 18 soru, insana hayatına ait bütün alanları sorgulamaktadır.

Nüfus sayımı siyasal-toplumsal ve ekonomik gelişmelerden soyutlanmış bir olgu değildir. Kaydedilen bilgiler ekonomik ve siyasal alandaki iktidar odaklarının kendilerini yeniden üretebilmeleri için gerekli bilgilerdir. Nüfus sayımı sonucunda elde edilecek bilgiler örneğin amaçlı yapılan istatistikler sonucu çeşitli ekonomik ve siyasi kararların meşrulaştırılmasına hizmet edecektir. Bu bilgiler her biçimde ve her amaç için kullanılabilir.

Nüfus sayımı bir başka açıdan da önemlidir ve bu açıdan da eleştirilmelidir. Bireye ait tüm bilgiler devlet güçleri tarafından bilinmek istenmektedir. Bu bilgiler her türlü kötü amaç için kullanılabilir. Bu nüfus sayımı ile bireye ilişkin elde edilecek bilgilerin birey aleyhine kullanılabileceği korkusu gayet meşru ve haklı hale gelmektedir.

Yapılması planlanan nüfus sayımı tekil bir uygulama değildir. Devletin aşağıdaki uygulamaları ile aynı bağlamda ele alınmalıdır:

*Elektronik beyin tarafından okunabilen kimlik kartları. Bu kimlik kartları aracılığıyla bireye ait bilgilerin ortaya çıkarılması sadece saniyelik bir iştir. Bu kimlik kartları aracılığıyla trafik polislerinden sınır koruma polislerine, anayasa polisinden sivil polislere kadar tüm resmi devlet güçlere kendi alanları için gerekli olmayan birey hakkındaki bilgileri anında öğrenebileceklerdir. Yine bu kimlik kartları 1987 Nisan'ından itibaren yürürlüğe konulacaktır...

*Yeni ''Güvenlik Kanunları''. Bu yıl içerisinde devletin militarist organlarının yetki alanlarını büyük ölçüde genişleten yeni yasaların çıkarılması düşünülmektedir. Bu odaklara nüfus sayımı sonucu elde edilecek bilgileri alabilme ve kullanabilme yetkisi tanınacaktır...

''Herşeyi kontrol edebilmek'' için devletin ne tür uygulamalara başvurduğunu bu yazıda ancak kısmen anlamak mümkündür. Buna rağmen bu önlemler Alman devletinin yapılanmasında önemli daralmaların olduğunun, bir daralma sürecinin yaşandığının canlı belirtileri vardır. Genel hedef sermayeye karşı toplumda gelişebilecek muhtemel muhalafet odaklarını şimdiden kısmen ortaya çıkarmak ve süreç içerisinde çeşitli metodlar aracılığıyla etkisizleştirip parçalamaktır.

Nüfus sayımında sorulacak 18 sorunun muhatabı aynı zamanda yabancılardırda. Yabancı topluluk hakkında zaten şimdiye kadar olmaması gereken bir biçimde, yani *''gayrimeşru''* bir biçimde yabancılar polisi ve diğer bazı kurumlar yeterince bilgi toplamışlardır. Nüfus sayımı ile elde etmek istedikleri bilgilerin büyük bir bölümü eşitsiz bir konumda olan yabancılar alanında devletin arşivlerinde bulunmaktadır. Buna rağmen yabancılar alanında hedeflenen tüm toplum odaklarının ortaya çıkarılması ve arşivlenmesi amacına uygun bir biçimde ek ve önemli bilgiler toplayabilmek ve bu bilgileri gerici hükümetin yabancılar politikasının malzemeleri haline getirebilmektir. Bu nüfus sayımı sonucu elde edilecek bilgilerden hareketle yabacılara karşı yeni sindirme politikalarının gündemde olanlarca eklenme tehlikesi heran mevcuttur.

Kısaca özetlediğimiz kapsam ve içerikteki nüfus sayımının gerçekleştirilmesine karşı çeşitli şehir ve bölgelerde halk insyatifleri oluşmuştur. Şu sıralarda çeşitli toplumsal kesimleri nüfus sayımının kapsamı, hedefleri ve tehlikesi konusunda bilgilendirmek ve bu uygulamaya karşı geniş bir muhalefet oluşturmakla meşgul olan bu insyatifler, toplumun en az % 10'unun katılacağı bir nüfus sayımı boykotunu örgütlemeye çalışmaktadırlar. Çünkü bu rakam nüfus sayımının

suya düşmesini ve yeniden yapılması gerektiğini ortaya çıkarmaya yasal açıdan yeterli bir rakamdır.

Böylesi bir gelişmeye karşı bu toplumun önemli bir bölümünü teşkil eden kitleler sessiz kalamazlar. Nüfus sayımı ile ilgili yukarıdaki inisyatiflerin yaptığı çalışmalar güçlendirilmeli, yabancı kitlelerin katılımı sağlanmalıdır. Ancak yaşanılan bu süreçte yabancıların eşitsiz konumu kendisini her vesilede ortaya çıkarmaktadır. Yabancıların Alman'lardan farklı olarak boykota fiili katılımları, yabancılar polisi ve iktidar güçleri tarafından sınırdışı işleminin yapılabilmesi için yeterli bir gerekçe olarak görülmektedir. Bu tehlikenin bilinmesine rağmen susmak, nüfus sayımına karşı kayıtsız kalmak doğru bir tutum olamaz. Boykot öncesi yapılabilecek tüm propaganda, ajitasyon ve kitle faaliyetlilikleri aktif bir biçimde yürütülmeli, engelleme doğrultusunda yoğun bir çaba sarfedilmelidir.

Baştarafı 9.Sayfada

İKTİDAR VE DÖNÜŞÜM

görünürdeki *'' çoğulculuğu''* v.s. gibi yanıltıcı görüntüler devletin zora dayalı doğasını ve fonksiyonunu örtmeye yetmemektedir.

Batı demokrasilerinde de, devlet toplum yaşamına egemendir ve tekelci kapitalizmin düzenleyici, koruycu ve kollayıcı gücüdür. Ve bu devlet egemenliği aşılmadan, sosyalizme ''dönüşüm'' lerle geçiş mümkün değildir. Bu ülkelerde devlet bütün aldatıcı görüntülerin ötesinde, kapitalizmin sınır çizgilerinin aşılmasını çok yönlü müdahaleleriyle engelleyen, toplum dinamizmini kapitalist yapılar içinde hapsetmeye çalışan dev bir barajdır. Bu baraj aşılmadan toplum dinamizminin kendi doğal kanallarında akmasını beklemek hayalperestliktir. Önemli olan bu barajı parçalayacak ve yıkacak bir kuvveti barajın arkasında yer alan kitleler içinde yaratabilmektir. Ya da kitle dinamizmini ve eylemliliğini büyük bir güce dönüştürerek bu barajı yıkma noktasına yöneltmektir.

Dönüşümcü liberallerimiz ise, bu barajın parçalanmayacağına fikri sabitlik derecesinde inanmaktadırlar. Ya da bu barajın artık, toplumsal dinamizmini kendi doğrultusu önünde engel olmadığını söyleyerek gerçeği görmezden gelmektedirler. Her iki durumun varacağı siyasal sonuç, kapitalizmi dönüştürme adı altında, sosyalizmi ehileştirerek kapitalist toplumun ana çerçevesi içine sokmak olmaktadır.

Bu çevreler sosyalizmden sözederken, aslında siyasal çerçevesi bir miktar genişletilmiş '' çoğulcu'' burjuva toplumdan sözetmektedirler.

Açıklıkla görüleceği gibi, sorun, sadece sosyalizme geçişin yol ve yöntemleri konusunda ortaya çıkan farklı çizgilerle sınırlı değildir. Hedeflenen siyasal - toplumsal sistemin tanımlanması noktasında da temelde farklı anlayışlar sözkonusudur.

Sol liberallerin bir yığın laf kalabalığıyla gizlemeyi başaramadıkları temel öneme sahip bir konu tam bu noktada açığa çıkmaktadır. Şöyleki: Sol liberal akımlarla devrimci teori arasındaki köklü ayrım çizgisinin temel noktalarından birisi, hedeflenen siyasal - toplumsal sistemin niteliğine ve tanımlanmasına ilişkindir. Bu noktada açıklıkla beliritilmelidir ki, sol liberaller sosyalizmi hedeflememektedirler. Onların hedeflediği şey, dayandığı taban biraz genişletilmiş, sivil toplum kurumlarıyla daha fazla takviye edilmiş ''çoğulcu'' bir burjuva toplumsal - siyasal ilişkiler sistemidir. Hedeflenen bu nitelikteki bir sistemde, çağdaş sömürü sistemine ait tüm unsurların ve bu arada çoğunluğun aleyhine olacak şekilde kurumlaştırılıp işletilen yönetme - yönetilme ilişkisi aynen korunmaktadır.

Bu noktada, kısaca da olsa bir konuya daha açıklık getirelim.

Dönüşümcüler dahil olmak üzere sol liberalizmin bütün çeşitlemeleri, dünyaya günümüze ve geleceğe bu hedeften bakmaktadırlar. *'' varolan sosyalizm''*e de bu hedeften bakmaktadırlar. Onlar, SSCB v.b. gibi ülkelere ilişkin eleştirilerini, bu ülkelerde burjuva siyasal - toplumsal ilişkilere ait unsurların yokluğu üzerine kurmaktadırlar. Sol liberalizmin SSCB v.b. ülkelerdeki sisteme yönelik eleştirisi, burjuva liberallerinin eleştirilerinin ve suçlamalarının bazı sol kelimelerle tekrarından başka bir şey değildir.

Kaldı ki bugün çeşitli ülkelerde varolan bürokrasi egemenliğindeki sosyalizm anlayışını olumsuz özellikleriyle eleştirmek ve reddetmek kendi başına yeterli değildir ve olamaz.

Kitle inisyatifini körelten, kitlelerin siyasal yaşama, toplumsal süreçlere ve ülke yönetimine aktif politik katılımını engelleyen bürokratik revizyonist diktatörlüklerde somutlaşan sosyalizm anlayışlarının eleştirisi doğru bir sosyalizm anlayışına dayanarak yapılırsa, evet ancak böyle yapılırsa anlamlı olur.

Oysa ki sol liberal çevrelerin söyleminde tanımlanan sosyalizm, burjuva siyasallığının ''çoğulcu'' biçiminden öteye gitmemektedir. Bürokratik geleneğin karşısına tarihi liberalizm geleneğiyle çıkılmaktadır. Yani bir yanlışa başka bir yanlışla karşı çıkılmaktadır.

Devrimci Sosyalizm perspektifi her iki geleneği aşan bir çizgide tanımlamak durumundadır. Bu da, bürokratik ve liberal geleneklerden oluşan bu ikilemi tümüyle karşıya alan doğru bir sosyalizm anlayışı olmak durumundadır.

Biz hem bu yazıda hem de daha önceki çözümlemelerimizde ağırlıkla liberal gelenekle ve anlayışlarla uğraştık. Çünkü bürokratik geleneğin yarattığı büyük tahribatlardan kurtulmanın tek yolu liberal geleneğe sarılmak olarak gösterilmekteydi. Oysa, *'' bürokratik sosyalizm''* anlayışına kapılmamanın yolu, *'' varolan sosyalizmler''*e benzemeyen bir sosyalizm anlayışını savunabilmenin yolu liberalizme sarılmaktan geçmemekteydi. İki yanlış eğilimden birisi olan liberalizme evrimci - dönüşümcü tezlere öncelik vermemiz bürokratik anlayışları görmezlikten geldiğimiz anlamına gelmiyor. En az diğeri kadar önemli olan *'' bürokratik sosyalizm''* anlayışlarıyla da hesaplaşmanın gereği ve zorunluluğu açık bir şeydir. Ve ileride bu anlayışla da hesaplaşılacaktır.

Sonuç olarak:

Siyasal devrime gerek duymadan, toplumun iç evrim yoluyla köklü dönüşümünü ön gören ''dönüşümcü'' teoride politik mücadele temel önemini yitirmektedir. Dolayısıyla tayin edici mücadele toplumun diğer düzeylerinde ceryan edecek.

Politik mücadele yerine ''sivil'' toplumda alternatif bir kültür ve ideolojik sistem yaratmayı hedefleyen, toplumu içten olgunlaştırarak dönüşümünü sosyalizme geçişin biricik ve en güvenli yolu olarak gösteren bu perspektifte, ister istemez siyasi mücadelenin yanı sıra bu mücadelenin birer organizasyonu olan siyasal örgütlenmeler de temel önemini yitirmektedir.

Toplumsal dönüşümde, kültürel dönüşüme öncelik tayin eden ''dönüşümcü'' perspektifte mücadelenin kültürel biçimler altında sürdürlmesi önem kazanmaktadır. Toplumsal değişme ve dönüşümde politik mücadele yerine kültürel biçimlere ve fikirlerin rolüne tayin edici bir misyon yükleyen bu bakış açısı aynı zamanda felsefi düzeyde idealizm ile tarihi bir buluşma noktasına gelmektedir.

Yine bu ''dönüşümcü'' perspektifte, burjuva devletin toplum yaşamı üzerindeki belirleyiciliğinin sona ermiş olduğu tesbiti, aynı zamanda burjuvazinin sınıf olarak toplum üzerindeki siyasi egemenliğinin de sona ermesi anlamını içerecektir. Buradan şu sonuca ulaşılmaktadır. Burjuvazinin siyasal gücü artık toplumun sosyalizm doğrultusundaki evriminin önünde engel değildir.

Oysa ki, en gelişkin burjuva demokrasisinde bile böyle hayaller kurmayı engelleyen pek çok olguyu gündelik yaşamda bulmak mümkündür. Burjuvazi onay veremeyeceği bir değişikliği engellemek için sadece siyasal gücü değil, egemenliğinin ürünü olan bütün olguları devreye sokabilecek bir karanlılıkta olduğunu her bir durumda göstermektedir.

''Dönüşümcü''lüğün en önemli açmazı da budur. Burjuvazi bu dönüşüme izin vermezse ne yapılacaktır? Siyasal bir çatışma sürecine girmeyi oldukça riskli ve ''kirli'' bulan cümle ''köklü dönüşüm'' cüler ya sosyalizme geçişe burjuvaziyi ikna etmeyi başaracak ya da tarihi dönüşümü kendilerinde gerçekleştirerek kapitalizm dünyasına demir atacaklardır.

''Dönüşümcü'' lüğün geleceğini bu ikilem belirleyecektir. Ya burjuvazi Sosyalizme ikna edilecek ya da onun safına şöyle veya böyle iltifak edilecektir.

Fransa'da Neler Oluyor?

Geçtiğimiz aylarda Fransız gençliği *68'li yılları andıran büyük eylem*liliklere girerek, kendileri için tehlike teşkil eden yeni Eğitim Yasası'nı geri çektirmeyi sağcı hükümete kabul ettirdi.

Dersin olmadığı bir Cumartesi günü Sorbonne Üniversitesi'nin önündeki kalabalığı görenler ilk bakışta, biraz şaşırmışlardı. Ama çok merak edenlerin olayı öğrenmesi çok geç olmayacaktı.

Bir hafta öncesi Fransa'nın en büyük Öğretmen Sendikası (FEN) Paris'te yeni eğitim reformunu protestoyu 150 bin kişiyle başlatmıştı.

Bir kaç gün sonra, çeşitli üniversitelerden 1500'e yakın öğrenci temsilcisi, Sorbonne Üniversitesi'nin tarihi Richalieu amfisinde uzun süren tartışmalar sonrasında, şu karara varmışlardı: Hemen boykot başlatacak liselilere yeni projenin tehlikeleri anlatılacak . Ve kanunun mecliste görüşüleceği gün ülke çapında gösteriler, yürüyüşler, toplantılar yapılacaktı.

Eylemler hemen kendini gösterdi ve Pazartesi günü Paris'deki 13 Üniversite'den sadece 2'sinde ders yapılabildi. Diğer şehirlerdeki üniversiteler için de durum aynıydı. Ve yine bir çok yerde liseliler bile dersleri boykota başlamışlardı.

Hükümetin beklemediği bu ani boykotların etkisi meclisi de sarmıştı. Kanunun mimarları yaptıkları açıklamalarda projenin yanlış anlaşıldığını anlatmaya çalışıyor, bir yandan da öğrenci temsilcileriyle görüşmeye çalışıyor. Fakat pek olumlu bir sonuç çıkmıyordu.

Ama gösteriler her gün daha da *yayılıyor, tüm ülke gösteri alanı haline* geliyordu.

Hükümetin diyalog kurma çabaları sonuçsuz kalınca, bu defa projenin tekrar düzenleneceği açıklanıyor ama *öğrenciler projenin tamamının geri* çekilmesi isteğinden vazgeçmiyorlardı.

Aynı gün Paris'te büyük bir miting yapılıyor ve mitinge polis saldırıyor. Olayda bir öğrenci ölüyor ve bir çoğu da yaralanıyordu. Ölen öğrencinin ise Arap kökenli olduğu biliniyor.

Hükümetin yeni eğitim projesinde kayıt ücretleri artıyor, okula başlama ve bitirme ciddi biçimde zorlanıyordu. Milli Eğitim Bakanı'na göre bu *tasarı sayesinde öğrenci daha iyi yön*lendirilecek ve kalite daha artacaktı ama kendisi gibi düşünenlerin sayısı pek fazla görünmüyordu.

Olaylı yürüyüşün arifesinde diğer ülkelerden destekleme yürüyüşleri patlak veriyordu. Bunlardan İtalya, İspanya, Almanya ve İsviçre'de binlerce öğrenci Fransız öğrencileriyle dayanışıyor ve kendi sorunlarını da vesileyle dile getiriyorlardı. Bu arada hükümet projenin tamamını geri çekiyor ve projenin mimarlarından Devaquet istifa ediyordu.

ve olaylar...

Polis tarafından öldürülen Malik

Yürüyüşler başlıyor...

Son yürüyüş ise ölen Arap arkadaşları Malik ve Abdel içindi. "Öğrenci hareketinin yaşandığı günlerde Paris'in Pantın mahallesinde 1 polis tarafından vurularak öldürülen" Abdel'i de Malik'in yürüyüşüyle birleştirdiler. Ve bu yürüyüş aynı zamanda ırkçılığa karşı da bir tavır alıştı.

Öğrenci Koorsinasyon Komitesi bu yürüyüşten sonra S.O.S Racisme'in (Irkçılığa karşı 84 yılında kurulan kuruluş) çağrısına uyarak yabancılarla ilgili yeni yasa ve kanunları protesto etmek için hareketli kalınmasını dileyerek öğrenci komitesi kendini feshetti.

Yabancı işçilere karşı uygulamaya konulacak yeni reformlar önümüzdeki Nisan ayında mecliste tartışılacak.

ve grevler...

Öğrenci Hareketi'nden hemen sonra tekrar hareketlilik başlıyor ve 1950'den bu yana en uzun süren grevler başgösteriyordu. Grevleri Devlet Demir Yolları'ndan işçiler başlatıyor ve daha sonra Elektrik Kurumu da greve dahil oluoyrdu. Grevin gerekçeleri ise, aylıkların artırılması, çalışma koşullarının yeniden gözden geçirilmesi idi. Grev genellikle CFDT ve CGT sendikalarının insiyatifinde gelişiyordu. Grevin tarihi yılbaşı tatiline rastlaması ayrı bir sorun oluyordu. Hükümet işçilere, "işe başlayın daha sonra görüşmeye otururuz" görüşünü dayatıyor ama işçiler kabul etmiyordu.

Öğrenci hareketinde ne yapacağını bilemeyen hükümetle sonucun verdiği kızgınlıkla hareket eden hükümet partileri grevci işçilere karşı anti-grevci yürüyüşler düzenlemeye başladılar. Bu yürüyüşlerle işçiyi işçiye düşürmeye çalışan hükümet partileri grevi kıramadı ama, iş yeri sahiplerini v.s. gibi grevden etkilenen kesimleri bir süre için de olsa kullandılar ve grevcilere karşı yürüttüler.

Grevler bugünlerde son bulmuş durumda, ama işçi sendikaları grevdeki kazanımlarını hükümetle görüşmeden evvel açıklamadılar. Önümüzdeki günlerde bu görüşme merakla bekleniyor.

Bu grevler, olaylar ise yaklaşan Cumhurbaşkanlığı seçimi için önemli görülüyor çünkü 10 aylık sağcı hükümet son yapılan araştırma ve anketlerde puan kaybetmiş durumda. Şans ise, soldan gelecek adaydadır.

FRANSA Devrimci İşçi

HOLLANDA HÜKÜMETİNİN YENİ YABANCILAR YASA TASARISI

Batı Avrupa ülkelerinde son yıllarda giderek artmaya başlayan yabancılara yönelik anti-demokratik uygulamalar zincirine, hazırlanmakta olduğu yeni yabancılar yasa tasarısıyla Hollanda da eklenmiş bulunuyor.

Yabancıların varolan haklarını budamaya yönelik olarak hazırlanmakta olan tasarıyla öncelikle Türkiyeliler, ve Faslılar zarar görmektedirler. Her ne kadar bu yasa tasarısına, ülkedeki yabancılardan gelen tepkiler üzerine, hükümetin yaptığı açıklamada bu tasarının sadece ülkeye kaçak girişleri ve bundan kaynaklanan "kriminel" olayları önlemeye yönelik düzenlemeler olduğunu açıklamışsa da, bunun böyle olmadığı tasarının her maddesinde açıkça görmek mümkündür.

Yeni yasa tasarısıyla şunlar getirilmek isteniyor:

**Yabancılar polisine geniş yetkiler yabancıların her konuda polisle karşıya gelmesi isteniyor. Bununla yabancılara karşı polisin keyfi uygulamalar başlatmasına yasal olanak sağlanıyor. Ayrıca yabancıların ilişkiye geçeceği diğer kamu kuruluşları tarafından kendilerinden kimlik istenilecektir. Kimlik taşıma zorunluluğuna uymayanları polis gözaltına alabilecektir.*

**Oturum izinlerine yeni esaslar getiriliyor ve yeni yasayla yabancılarınoturum müsaadeleri kolayca geri alınabilecek.Buna göre:*

- 2 yıl içerisinde bir uygun eve sahip olamıyanlar,

- 5 yıldan beri işsiz olanlar,

- Hollanda'ya aile birleşimi ile gelen eşlerden birinin 5 yıl içinde eşinden ayrılması halinde,

- Gençler 26 yaşına basmadan ailelerinin geldiği ülkeye kesin dönüş yapması durumunda bulunanların oturum müsaadeleri geçersiz kılınacaktır.

**Yabancıların işledikleri suçlarda yeni esaslar getiriliyor ve Hollanda yasalarına göre suç işleyen yabancıların ülkelerine geri gönderilmesi bundan önce sadece yüz kızartıcı suç diye adlandırılan bir takım suçlar için geçerliyken, yeni tasarıyla yasanın kapsamı genişletirirlerek daha hafif suçlara da uygulanabilecek.*

**Ayrıca tasarıda ilticacılar için de geniş önlemler alınmakta ve zaten geldiği aşamada büsbütün imkansızlaştırdığı iltica başvurularını daha da çıkmaza sokuyor.(*)*

Yine bir çok konuda olduğu gibi yeni yabancılar politikasında da Hollanda hükümeti diğer batılı emperyalist ülkelerle paralellik içindedir.

İşte Hollanda hükümetinin bu politikasından kaynaklanan yeni yasa tasarısı 1 Kasım'da Hollanda'nın Utrech kentinde çoğunluğu Türkiyeli ve Faslılardan oluşan 20 bin kişilik bir yürüyüşle protesto edilmiştir.Yürüyüş organizesi değişik uluslardan oluşan kişi ve kuruluşların içinde yer aldığı komiteler tarafından organize edildi. Yeni Kimlik Yasası'na hayır! sloganın ön plana çıkarıldığı protesto faaliyetlerinde, olayın sadece yabancılara getirilmek istenen kimlik taşıma zorunluluğu biçiminde gösterilmesinden ötürü yasanın yabancılar için daha tehlikeli olan yönleri yeterince öne çıkarılamadı, bu eksikliğe rağmen, olay sonuçta güçlü bir protestoya dönüştü ve başarılı geçti.

(*)Hükümetin, ilticacılar politikasındaki sertleşme son günlerde Türkiyeli bir çok politik mülteciye peşpeşe gönderdiği red cevaplarında da göze çarpmaktadır. Son bir-iki aylık süre içinde politik ilticacı olup da sudan gerekçelerle kendisine red cevabı verilmiş 100'e yakın kişi bilinmektedir.

HOLLANDA Devrimci İşçi

BELÇİKA ve yeni mülteciler yasası

Son zamanlarda Avrupa genelinde olduğu gibi Belçika'da da siyasi iltica talepleri üzerine tüm hükümet güçleri hareketlenerek bu akını nasıl durduracaklarının formüllerini araştırmaya koyuldular. Gerek parlamentoda ve gerek devletin diğer kurum ve kuruluşlarında yabancılar konusu özellikle de mülteciler konusu üzerinde yoğun tartışmaların yapılması, bu ülkede bulunan biz ilerici ve devrimci güçlerin de bazı çalışmalar yapmamızı beraberinde getirmiştir.

Yürürlüğe giren yeni mülteciler yasasının proğramında bazı önemli maddeleri açıklayarak ülkede yapabildiğimiz çalışmaları elimizde geldiği kadarıyla sizlere anlatmaya çalışacağız. Konuya Belçika'nın yapısına kısa bir şekilde değinerek gireceğiz.

Avrupa ülkelerine (Almanya, Hollanda, Fransa) baktığımız zaman Belçika'nın sosyo-ekonomik yapısı ve gelişmişlik düzeyi bunlardan oldukça geri kalmış bir ülke konumundadır. Ülke belli başlı kendi kültür ve değer yargılarına göre yaşayan iki toplumdan oluşmuştur. *Flamanlar ve Walonlar.* Flamanlar bilhassa Almanya ve Hollanda ülkelerini takip ederek toplumsal yaşam düzeyini bunlara göre ayarlamaya çalışırlar. Genel olarak baktığımız zaman yabancılarla pek fazla gözle görülebilecek politik bağları yoktur. Biraz soğuk davranırlar, ülkenin nüfusunun %60'ını temsil ederler. Walonlar ise, Fransa kültürünü benimser, Fransızca dilini konuşurlar. Politik alanda biraz olsun canlı, yine yabancılar konusunda iyi kararların alınmasından yanalar, ülkede bulunan yabancılarla sıcak ilişki halindedirler. Walonlar az da olsa Flamanlara nazaran yabancılarla kaynaşabiliyor, sorunları birlikte çözmenin yollarını araştırıyorlar.

Yukarda açıklamaya çalıştığımız kültür değerleri tamamen ayrı olan bu iki toplumun temsilcileri parlamentoda ülkeyi bir bütün olarak temsil ediyor, ülkenin sorunlarını birlikte çalışarak çözüyorlar. Özellikle parlamentoda ve devletin diğer kurum ve kuruluşlarında görev yapan personelin her iki toplumun dilini de (Flamanca, Fransızca) konuşması gerekiyor. Bu durum daha önceleri toplumun diğer kesimlerinden mecburi olmasa da 1986-87 öğretim yılında bütün okullarda tabandan başlamak şartıyla bütün öğrencilerin Flamanca ve Fransızca öğrenmeleri zorunlu hale getirildi. Örneğin, yeni okula başlayan bir çocuk, (hangi bölgeden olursa olsun) her iki dili birden öğrenerek eğitimine devam edecek.

Ülkede her toplumun kendine özgü(partiler, sendikalar vb.) demokratik kuruluşları bulunmaktadır. Burada burjuva demokrasisi bizim ülkelere bakıldığında nispetten çalışır durumdadır. Ülkede yaşayan insanların demokratik istek ve talepleri doğrultusundaki çalışmaları gayet normal görülmektedir. Ülke Flaman, Walon ve Brüksel olmak üzere üç bölgeye ayrılmaktadır. Başkent Brüksel'de Flamanlarla Walonlar birlikte oturmaktadırlar. İkisi Flamanca, ikisi de Walonca olmak üzere dört kanaldan TV yayını yapılmasıyla birlikte ayrıca dünya TV'lerinde toplam yirmi kanalı birden izleme olanağına sahiptirler.

Avrupa'nın içinde bulunduğu ekonomik kriz büyük bir ölçüde Belçika'yı da sarmış, kriz yerli ve yabancı dar gelirli aileler ve işçiler üzerinde etkiler yapmıştır. İş sahalarının azalmasıyla birlikte işçilerin alım gücü eskiye oranla tamamen düşmüştür. Yabancı işçilerin %50 gibi bir bölümü işsiz olup "Chomage" (işsizlik ücreti) parasından yararlanmaktadırlar. Geri kalan kesimin büyük bir bölümü Limburg, Vatiska ve Charleroi madenlerinde, küçük bir bölümü de inşaat sektöründe çalışmaktadır. 1985 ve 86 yıllarında yapılan yoğun geri dönüşe teşvik politikası fazla rağbet görmemiş, hükümetin bu konudaki planlarını alt üst etmiştir. Geriye dönüş yasasından tesbit edilen Türkiyeli sayısı 65 aileden oluşmaktadır.

	BELÇİKA					
Yüzölçümü						30.507 km kare
Toplam Nüfusu						8.966.733
Yabancıların Nüfusu						891.244 - %9
YABANCILARIN BÖLGELERE GÖRE DAĞILIMI						
	FLAMAN		WALON		BÜRÜKSEL	
	Belç.	Yaban.	Belç.	Yaban.	Belç.	Yaban.
1947	4.551.920	102.767	3.004.346	194.012	955.929	70.880
1981	5.634.152	240.190	3.299.001	423.589	964.221	239.957

Son zamanlarda gündeme gelen konular arasında 1987 seçimlerinde yabancıların da oy kullanma meselesidir. Bu konu üzerinde ülkedeki F.G.T.B. (Belçika genel İşçiler Federasyonu, Walon bölgesine ait) ve A.B.V.V. (Flaman bölgesine ait) sendikaları özenle durmaktadırlar. İşçilerin durumlarıyla biraz olsun bu sendikalar ilgilenmektedir. Diğer yanadan, C.S.C. (Dinci bir sendika). İşçiler için istenen düzeyde bir çalışma proğramına sahip değildir. Genel bakışta yukarda saydığımız sendikaların tümünün burjuva bir yapıya sahip olmalarına rağmen, F.G.T.B sendikalarının az da olsa farklı yönleri bulunmakla, ülkedeki yabancılar konusunda şu andaki durumda yeterli görülmese dahi belirli çabalar sarfetmektedir. 1986 başlarındaki grevler ülkenin bütününü etkilemiş, fakat yıl sonunda beklenen sıcak bir politik ortam tamamen yok denecek niteliktedir.

Belçika'daki mültecilerin sorunlarına gelince: Daha önceleri mülteciler istedikleri bölgeye gidip orada kalma ve oturma hakkına sahip olabiliyorlardı. Ekim 86'da alınan yeni kararlara göre, ülkeye giriş yapan mülteciler hemen Birleşmiş Milletler Bürosu'na, arkasından Adalet Bakanlığı'na da müraacatlarını yapmak zorundadırlar. Bu işlemler bittikten sonra mülteciler hangi bölgeden başvuracaklarsa vursunlar hemen Brüksel'deki "Petite Chateau" (Küçük Şato)'ya gönderilmektedirler. Burada kampa alınmaktadırlar.

Flaman bölgesinde hemen hemen hiç mülteci yoktur. Nedeni ise, Flamanların çok az sosyal yardım parası vermeleridir. Mültecilerin geneli Brüksel ve Walon bölgelerindedir. Buralarda da daha önceden gelenlerle sonradan gelenler arasında belirli farklılıklar sözkonusudur. 1985 yılından önce gelenler istedikleri bölgede oturma hakkına sahip oldukları gibi ayda 15 bin BF sosyal yardım parası almaktadırlar. Bu tarihten sonra ülkeye giriş yapanlara 10 bin BF sosyal yardım parası verildiği gibi, her gün imza vermek zorunda bırakılmışlardır. Bu durum daha önceleri, G. Afrika, Pakistan ve Gana'dan gelenlere uygulanmıştı fakat 1985'in son zamanlarından itibaren Türkiye ve İran'dan gelenlere de uygulanmaya başlandı.

Özellikle 1980 yılından bu yana Türkiye Kürdistanı'nda faşist ordu güçlerinin uyguladığı zulüm ve katliamlarından sonra, Türkiye'den Belçika'ya gelen mültecilerin Doğu ve G. Doğu Anadolu bölgesinden geldiği görülmektedir. Bunların büyük bir çoğunluğunu Kürtler ve o bölgelerde yaşayan azınlıklar (Yezidiler, Süryaniler ve Ermeniler) oluşturmaktadır. Siyasi iltica talebinde bulunmak için gelen Kürt kökenli aileler faşist rejimi teşhir ederek, baskıdan ve katliamlardan geldiklerini ifade ederkan, diğer azınlıklarda sadece dini baskılardan yakınmakta ve bu yüzden ülkeyi terkettiklerini vurgulamaktadırlar. Geçtiğimiz günlerde İstanbul'da meydana gelen Sinagog katliamını buna örnek olarak göstermektedirler.

Tüm bunlarla birlikte mülteciler konusu aktüelliğini kazanınca Belçika'da bulunan demokratik örgütler Belçika İnsan Hakları Komitesi'nin organize ettiği toplantıda birleştirler. Bizler de toplantıya aşağıdaki raporumuzla iştiraak ettik.

"Siyasi ilticacılarla ilgili sorunlar ve bunların problemleri Avrupa genelinde ve Belçika'da hükümet çevrelerinde, kişi, kurum ve kuruluşlarda, toplumun bütün kademelerinde canlı tartışmalar yaratmış, konunun önemini gündeme getirmiş bulunmaktadır.

Kim bu siyasi ilticacılar? Neden şimdiye kadar sorun olmadığı halde son bir-iki yıldır hümümetlerin gündemine gelmiş, parlamentolarda bile sıcak tartışmaların yapılmasına sebebiyet vermiştir. Bizler kimiz? Niçin şu anda buradayız? Neden ülkelerimizi terketmek zorunda kaldık? Bütün bu sorunların ayrı ayrı cevaplandırılması gerekir. İşte bizler de elimizden geldiği kadar bu konular üzerinde duracağız.

Bizler her şeyden önce insanız.

Yani uzaydan gelen yaratıklar değiliz. Bizler, Türkiye'den, Kürdistan'dan, Şili'den, Pakistan'dan, G. Afrika'dan ve buna benzer ülkelerden Avrupa'ya gelerek siyasi iltica talebinde bulunduk. Bizim buralara gelişimizin nedenleri bazıları için ekonomik bazıları için ise (ki bunu savunanların sayıları oldukça azdır) politik olabilir. Ama bizler, buraya kendi isteğimizle gelmedik. Ülkemizin politik durumundan dolayı ailemizi ve vatanımızı terketmek zorunda kaldığımızı belirtmek istiyoruz.

Büyük bir çoğunluğumuz şu anda yurtsuz ve vatansız kişiler konumundadır. Bizin gibi ülkelerde (buradan yalnızca Türkiye ve Şili'den bahsetmek istiyoruz) kişisel hak ve özgürlükler ayaklar altına alınmış; aydınlar, sanatkârlar, yazarlar ve sendikacılar hapishanelere doldurulmuş, milyonlarca yurtsever ve devrimci halk evlâtları işkence tezgâhlarından geçirilmiştir.

Demokratik hak ve özgürlüklerin silah zoruyla susturulduğu bizim ülkelerimizde yaşamanın ve hayatta kalabilmenin ne demek olduğunu biz siyasi ilticacılardan başka kimler bilebilir.

Avrupa ülkelerindeki hükümet çevreleri hep bir ağızdan söz birliği etmişcesine, kendi ülkelerindeki ekonomik krizin nedeninin yabancı işçiler ve özellikle de siyasi ilticacılar olduğu fikrini kamuoyuna benimsetmeye çalışmaktadırlar. Bununla da kalmayıp, siyasi ilticacılar teröristlikle suçlanmakta, kendilerine ait olmayan kimliklerle kamuoyuna sunulmak istenmektedir. "Adi suçlu" muamelesi yapılmaktadır. Psikolojik olarak yıpratılmak ve siyasi çalışmaları engellenmek istenmektedir. Bunun içindir ki, bir çok kişinin başvuru talepleri ufak tefek bahaneler ile aylarca ve yıllarca bekletilmektedir. Ve yine bundan dolayıdır ki, içinde bulunduğumuz uluslararası dünya gençlik yılında genç kuşaklar bilim ve teknikten mahrum bırakılmış ilticacıların başvurduğu en küçük teknik okul dahi bu imkânı zanımamış 'minerval' (kayıt parası) diyerek ödeme zorunluluğu koymuştur.

Siyasi ilticacılığın terörizmle hiç bir alakası bulunmamaktadır. Bu düşünceler kişisel hak ve özgürlüklerin tamamen ayaklar altına alındığı geldiğimiz ülkelerdeki hükümet temsilcilerinin düşünceleridir. Bizler doğa gereği her zaman terörün karşısında yer aldık ve bu uğurda mücadele etmekteyiz.

Eğer bunun aksini savunuyor olsaydık, şu anda buralarda olmazdık ve 1951 Uluslararası Cenevre Antlaşması olmazdı, bu antlaşmaya üye ülkeler de bu antlaşmayı imzalamazlardı. Bu antlaşmaya göre siyasi ilticacılar iltica ettikleri ülkenin vatandaşlık hakkına sahiptir. Belçika da bu antlaşmaya imza koyan ülkeler arasındadır.

Antlaşmanın kabul ettiği tüm ülkelerde siyasi ilticacıların yaşamları ve demokratik hakları güvence altındadır. Genel olarak bakıldığında antlaşmanın Avrupa ülkelerinde ne denli uygulandığı gözler önündedir.

Hükümetin almış olduğu kararlar toplumun kırsal kesiminden gelmiş, çoluk-çocuğuyla birlikte yaşayan ailelerde belli bir panik ortamı yaratmıştır. Birçokları bulundukları ülkeleri terkedip başka ülkelerde yaşamanın koşullarını yaratmaya çalışmışlar fakat, diğer ülkelerin de konumunun aynı olduğunu öğrenince bulundukları ülkede kalmaya karar verlundukları ülkede kalmaya karar vermişlerdir.

Günlük konularda etkili olamıyoruz, çünkü, kültür anlayışımızla, gelenek ve göreneklerimizle değişik toplumlardan bir araya gelmiş insanlarız. Bulunduğumuz ülkenin dilini ve kültürünü hemen kavramakta güçlük çekmekteyiz. Bundan dolayıdır ki, biz ilticacılarla ilgili konuların ağırlığı burada bulunan iyi niyetli, demokrat, aydın, ilerici kişiler, parti, sendika v.b. organizasyonların üzerindedir. Bizler kendi problemlerimizi onların sırtına yüklemek istemiyoruz, fakat bizim aleyhimize alınacak kararlarda belirleyici olacak buradaki ilerici ve demokratik kuruluşlardır. Bu konuda bize destek vereceklerini umuyoruz.

Maddi açıdan çok büyük güçlükler içerisindeyiz. Yeni yasaya göre bizler, Belçika'daki ilticacılar olarak 10 bin ile 15 bin BF gibi gülünç bir sosyal yardım almaktayız. Bu para ev kirası, su parası ve diğer ihtiyaçlarımızı karşılamaya müsait değildir. Büyük bir çoğunluğun oturduğu evlerde banyo ve sıcak su bulunmamaktadır. Kirası yüksek olduğundan dolayı lüks sayılabilecek evlerde duramıyoruz. Bu durum yabancı işçiler için de aynıdır. Çoğu zaman iki çocuktan fazla olan yabancıların ev bulması oldukça güçtür. Bu arada yabancılardan hoşlanmayan ev sahiplerinin kapıya astıkları "yabancılara kiralanmaz" afişlerine rastlanmakta. Bu ve buna benzer görüntüler çeşitli ulus ve milliyetler arasındaki ilişkilerin soğutulup, milliyetçi rasist duyguların kabarmasına yol açmaktadır.

Sonuç olarak demek istiyoruz ki, değişik değer yargılarına sahip insanlar olarak, bulunduğumuz ülkede dostça, kardeşçe ve arkadaşça birlikte yaşamanın koşullarının yaratılmasını istemekteyiz. Devletin, demokratik kurum ve kuruluşların bizi anlamalarını, aramızdaki dostluk ve kardeşlik duygularını zedelemeyecek tarzda kararların alınmasını talep ediyoruz."

Bu raporun fransızcasını Brüksel'deki İnsan Hakları toplantısında okuduk. Yabancı ülkelerden de (Şili, Gana, Pakistan, G. Afrika) temsilciler kısa ve öz konuşmalarla içinde bulundukları güçlükleri dile getirdiler. Toplantıyı; Belçika İnsan Hakları Komisyonu, MIRAX, Sosyal Yardım Servisleri'nden ve gazetelerden, değişik yardım kurumları, örgüt ve kuruluşlardan temsilci olarak 87 kişinin katıldığı tesbit edildi. İlticacılar konusu 6 saat tartışılarak Belçika basınına ve parlamentoya verilmek üzere genel görüşler doğrultusunda bir yazı hazırlandı. Toplantıya katılan bütün temsilciler hükümetin almış olduğu kararları eleştirerek yeniden gözden geçirilmesi için girişimlerde bulunacaklarını dile getirdiler...

Belirli bir zamandan sonra Belçika Radyo Televizyon Kurumu'ndan bir gazeteci bizi telefonla arayarak ilticacıların problemleriyle ilgili bir televizyon proğramı yapacaklarını, bizim de kendilerine yardımcı olup olmayacağımızı sordular. Tekliflerini olumlu bulduk, TV ekibini ve gazetecileri yaşam koşullarımızı iyi bir şekilde anlayabilmeleri için bizzat oturduğumuz eve çağırdık. Türkiye'deki gelişmelerden ve buradaki sorunlarımızla ilgili açıklama yaparak faşist cuntayı Belçika çapında teşhir ettik.

LIEGE Devrimci İşçi taraftarları

AVUSTRALYA

5.Kültür ve Eğitim Kampı Gerçekleşti

Avustralya'daki hareketimiz DEVRİMCİ İŞÇİ'nin beşinci Kültür Şenliği ve Eğitim kampı, genişletilmiş Devrimci İşçi taraftarları toplantısıyla birleştirilerek yapıldı. Toplantı Avustralya'nın çeşitli eyaletlerinden gelen 60 kişinin katılımıyla gerçekleşti. *3 ile 10 Ocak tarihleri arasında* 7 gün süren , kampta şu eğitim ve tartışma konuları gündemdeydi:

1- Eyalet birimlerinin raporları ve yöntem,

2- Kitle örgütlenmemiz üzerine a) Yığın örgütleri b)Kadın örgütlenmesi, c) Gençlik örgütlenmesi, d) *Kültür* ve Sanat örgütlenmesi e) Federasyonlaşma üzerine tartışma.

3-Türkiye Dayanışma Hareketi ve *sorunları a) Örgütlenme b)Program* c)birlik ve dayanışmanın yaklaşım politikaları üzerine tartışma d) dayanışma yayın organı,

4- Avustralya'daki hareketliliğimizin diğer sorunları.

Eğitim ve Tartışma konuları yanısıra kampta çeşitli sanat, spor faaliyet ve yarışmaları, video gösterileri ve sohbet toplantıları organize edilmiştir. Avustralya'daki Devrimci İşçi taraftarlarının genişletilmiş toplantılarından 5.si olan bu toplantıda özellikle demokratik kitle örgütleri ve diğer alanlardaki çalışmalarımızın örgütsel ve politik yanlarının ele alındığı tartışmalardan şimdiye kadar sonuçlanmış olan düşünceleri bir yazıyla size iletiyoruz.

Yurtdışına ekonomik ve politik sürgüne zorlanan ve yaşamak için çalışmak zorunda olan yüzbinlerce emekçi insanımızın bir parçasıda Avustralya'da yaşamaktadır. Onbinlerce insanıyla birlikte Avustralya'da yaşayan devrimciler için, önlerine hayatın dayattığı ikili görevlerimiz ve sorumluluklarımız çerçevesinde ve bu görevler bütünlülüğünün içinde demokratik kitle örgütlerinin fonksiyonlarının siyasi çalışmamız açısından önemini belirtmeye gerek yoktur sanırız. Bu alandaki çalışmalarımızı daha sağlıklı yürütebilmek için hem bu alanların önemini hemde onlar içindeki çalışmalarımızın politikalarını daha iyi kavramak için bilinen genel-evrensel teorik düşünce ve ilkelerin bir tekrarını yaparak yazımıza girelim.

Avustralya'daki göçmen-sürgün, işçi ailelerinin mücadelesinin muhtevasını ve bu muhtevaya uygun düşen örgütlenme biçimlerini, bu biçimler arasındaki dialektik bağı doğru kavrayabilmek sonra bu görüşlerin ışığında Türkiyeli ve Kürdistanlı emekçilerimizin ülkemizde olsun burada olsun yaşamsal geleceklerine etki edebilmek için zorunlu olmaktadır.

Yerli veya Yabancı, ekonomik veya politik sürgün olalım, kalalım veya gidelim, dünyanın neresinde yaşarsak yaşayalım işçilerin hayat mücadelesi ekonomik-demokratik, politik ve ideolojik olarak cereyan eder. Bu *mücadele biçimlerini kısaca hatırlarsak;* bunlardan ekonomik-demokratik mücadele: Çalışanların hayat koşullarının ve çalışma şartlarının düzeltilmesini, ücretlerin artırılmasını en temel hedef olarak alır. Bu mücadele yoksulların iş güçlerini daha iyi şartlara satabilmesi veya kiralayabilmesi için patrona karşı verdikleri kollektif bir mücadeledir. Çalışma koşulları ayrı, mesleklerde farklı olduğundan zorunlu olarak bu mücadele mesleki bir nitelik taşır ve esas olarak sendikaların önemine işaret eder.

Kapitalizm yeryüzünde yaşandığı sürece, bu mücadele aracı kendi önemini koruyarak var olacaktır. İşçi ve emekçilere yönelen her düzeydeki haksızlıkların teşhiri ve bu teşhir gerçekleşirken sınıf bilincinin uyanması, sosyalist-siyasal bir bilince sıçramasında başlangıç noktası olabilecek araçlardan biridir. Çünkü siyasi olarak hiçbirşeyin farkında olmayan işçi veya emekçi dahi kendi yaşamsal - günlük çıkarlarının korunması gerektiğinin farkındadır. Bundan dolayı işçi ve emekçilerin günlük dar talepleri doğrultusundaki mücadeleler onların en *kolay-zahmetsiz anlayabileceği mücadelelerdir.* Bu mücadele yaşamak için çalışmak zorunda olanların en geniş kesmini hareketin içine alır ve bir okul vazifesi görür.

Şimdi Türkiye'li ve T. Kürdistanı emekçilerin Avustralya'daki yaşamlarıyla (talepleriyle) mücadele biçim ve araçları arasındaki bağa bakmaya çalışalım.

Bugün Türkiye'li emekçiler nelerden şikayetçidirler ve neleri talep etmektedirler ? Türkiye'li işçiler fiatların pahalılığından, ücretlerin düşüklüğü ve dondurulmuşluğundan kreşlerin yetersiz ve sağlıksız olmasından, eğitim ve sağlık hızmetlerinden, sosyal, kültürel, sanatsal, hukuksal faaliyetlerin yetersizliğinden veya bu alanlarda çalışan kadroların ırkçı-baskıcı tutum ve davranışlarından, erkek çoçuklarının askerlik sorunundan, asimilasyondan, gümrük uygulamalarından, döviz-ku ayarlamalarından, T.C. konsolosluklarının soyguncu-ukelâ tavırlarından, kendi sosyal yapılarına uygun *dinlenme-eğlenme yerlerinin olmayışından,* avukat, tercüman vb. meslekteki kimi-halkımızın dediği-üç kağıtçılardan vb.vb. ... şikayetçidirler. Göçmen ve İşçi olmaktan kaynaklanan sorunlar olarak sınıflandırabileceğimiz bu sorunlara Türkiye'den kaynaklanan sorunlarıda ekleyerek problemler zincirini uzatalım; Yurtdışında yaşayan işçi ve emekçilerimiz Türkiye'deki işkence ve idamların devam etmesinden, en temel insan haklarının çiğnenmesinden, Türkiye'ye gittiklerinde hiç düzelmek bilmeyen ekonomik, sosyal koşullardan ve orada karşılaştıkları her türlü insanca olmayan muamelelerden şikayetçidirler...

Avustralya'daki Türkiye'lilerin ilk geliş tarihi olan Ekim 1967 yılından bu yana şikayetler başlamış ve giderek yoğunlaşarak karmaşık bir hal almıştır. 1967'de imzalanan göç anlaşması ile buraya getirilen işçilerimiz T.C.'nin kimi sorunlarında müdahale etmesini beklemişler ve bu umudu uzun süre beslemişlersede bu günlerde bu umut artık kesilmiştir.

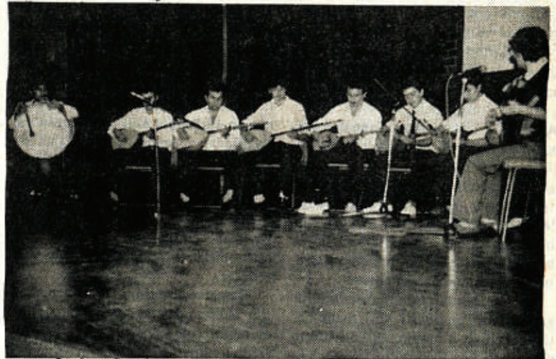
T.C'ye beslenen umutların önceleri bankaya kilitlenebilen kırmızı *yirmi dolarlıklar gibi eriyip gitmesi* sonucu bir kesim örgütlü anlayışlar içine girmişler, kimi kesim ise var olan örgütlülüklerinde kendilerini ve şikayetlerini ifade etmek istemişlerdir. Çeşitli düzeylerde ve biçimlerde ortaya çıkan şikayetleri doğrultusunda, örgütlü ve örgütsüz çoğu zaman örgütsüz olarak - bireysel- taleplerini dile getirmeye çalışmışlardır. Bu talepler ise eğer örgütlüyse örgütün konumuna göre doğru veya yanlış, eksik veya fazla olmuştur. Örgütsüz olan büyük bir kesim ise olanakları dahilinde tek başına bir şeyler yapmak istemişsede kısa zamanda bitip-tükenmiş, koyu bir kaderciliğe, hayata küsmüşlüğe, sağlıksız -tehlikeli bir yaşam tarzına yönelmiştir. Tam burada ise gerici-faşist örgütlerin ağına düşenlerin sayısı hatırı sayılır durumdadır.

İşçi ve göçmen olupta Avustralya'dan kaynaklanan sorunları ile Türkiye'den kaynaklanan sorunlar olarak ifade etmeğe çalıştığımız şeyler doğrultusundaki görevler bütünlüğünün çözümü ve hafifletilmesi için karmaşık-sabırlı bir çalışmayı gerektirdiği açıktır.

Herşeyden önce sıraladığımız şika*yet ve taleplerin altında yatan* bir gerçeklilik var ki, o da; çalışma ve yaşam şartlarının düzeltilmesidir. Göçmen olmaktan kaynaklanan sorunları ele alırsak doğrudan ücret ve fiatla ilgili bir konudur. Bu konunun örgütsel anlamdaki ifadesi ise esasta sendikalardır. Lafı uzatmadan, eğer Türkiye'li işçilerin yaşam ve çalışma koşullarının düzeltilmesiyle ilgili bir derdiniz varsa, ki vardır; Metropol bir ülkedeki sendikaların tahmin edilebilecek tüm politik olumsuzluklarına rağmen devrimciler *"ileride"* Türkiye'lilerin yoğun olduğu iş kollarındaki sendikalarda çalışmayı önlerine koymalıdırlar. Burada kitle derneklerinin önemsiz olduğu sonucu çıkmaz. Aksine kitle dernekleri bu tür çalışmalara sıçrayabilmek için önemli bir trampen görevi görebileceği gibi dahası Türkiye'lilerin Türkiye'li olma özelliklerinin kaybolmasına karşı (asilmilasyonun çok yönlü saldırılarına karşı) koyabilecek mevzilerde olacak, esasta *göçmen olmaktan kaynaklanan sonra* işçi olmaktan kaynaklanan sorunların çözümü ve hafifletilmesi doğrultusundaki mücadelemizin politikalarınında tartışıldığı, üretildiği ve pratiğe geçirildiği yerler olmalıdır, olacaktır. Ayrıca bu yazdıklarımızdan şöyle bir sonuç çıkarılmamalıdır. Sendikalarda verdiğimiz mücadeleyi derneklerde, derneklerde verdiğimiz mücadeleyi sendikalarda veremeyiz.

Yığın örgütlerini tartışırken tartışmanın ekseninde pratik adımlar atabilecek somut önermeler ve çalışmalar doğrultusunda özellikle geniş bir KADIN, GENÇLİK ve KÜLTÜR SANAT örgütlenmesi üzerinde yoğunlaştırmak gerekiyor.

Böyle bir çabanın olmazsa olmaz şartı şu olmalıdır: Kadın, Gençlik, *Kültür-kreş* ve diğer derneklerdeki çalışmaların örgütsel bağımsızlığını kayıtsız şartsız desteklemek... Politik olarak bağımlı ama örgütsel olarak tam bağımsızlık ilkesi kavranılıp hayata, geçirilmediği sürece, Ne gençlik, ne kadın, ne kültür-sanat ve başka benzeri örgütler kendi arasında uzmanlar yetiştirebilir nede mücadeleyi ileri götürmek için hazırlanabilir. *Birde hiç örgütlenmemiş ve, kendiliğinden örgütlenip birşeyler* yapmaya çalışan kesimler vardır. Örneğin Son zamanlarda sayıları oldukça kabarık olan Türkiye'den gelen üniversite mezunu öğrencilerle, yurtdışında okulunu bitirenler ve halen okuyanlar, Türkiye'li öğretmenler, vb.' lerinide düşünürsek bunların kendi konumlarından kaynaklanan sorunları doğrultusunda da ayrı örgütlenmeleri zorunludur.

Burada ayrı örgütlenmesi zorunlu olanlar ile olmayanların veya taleplerin ve taleplerin muhatabı olduğu kesimlerin bir ayrımını, yaparak her özgül alanın kendi örgütlenmesini, programı, hedefleri, amaçların mücadelesini vb. ortaya sermek gereklidir.

İşçilerin bir başka mücadele alanı olan ideolojik mücadeleye geçmezden önce konuya şöyle girmek mümkün. Ekonomik -Demokratik mücadelenin kendisi sınırlıdır. Sömürü sisteminin kendisine dokunmaz. Dolayısyla esasta sömürünün ortadan kalkmasını sağlayamaz, dahası bu mücadelenin başarıları hiçbir zaman kalıcı değildir. Çinkü siyasi iktidara sahip olduğu sürece, egemen sınıflar verdikleri tavizleri - işçilerin aldığı hakları - geriye almak için en ufak bir fırsattan yararlanacaklardır. (Gerek Türkiye'de gerekse yurtdışındaki yaşamımızda örnekleri doludur.) Ekonomik-Demokratik mücadelede göçmen - işçinin, yabancı işçinin yerini bulmak gerekiyor. Herşeyden önce onun sosyo - ekonomik yapısını doğru tahlili gerekiyor. Bunlar istisnai tümeler olmadığına *göre bir yeri olmalıdır. Bu yeri tes*bit ettikten sonra siyasi mücade*lenin içinde yer alan demokratik* kitle örgütleri, bir yandan kendi nesnel talepleri için mücadeleyi yönlendireceği gibi, siyasi mücadelelerin somut koşullarına göre, bulunduğu zeminde *kendine* uygun *biçimler bu*larak Türkiye'deki sınıflar mücadelesine de dolaylı katkılarda bulunamazmı? Yine bulunduğu ülkedeki siyasi *mücadelenin somut koşullarına göre,* bu mücadeleleri biçimlendiremezmi? Veya biçimlendirmekte etkileri olamaz mı? Demokratik kitle örgütleri devrimci bir siyasi hareketin veya bir partinin özelliklerini taşıyamazlar. Bünyesinde kadro, kadromsu ve taraftar bulunabileceği gibi, çeşitli diğer siyasi görüşlerden kişiler, demokratlar da yer alacaktır. Bu siyasi görüşler DKD'lerinin temel ilkelerine dinamit koymayıp, saygılı oldukları ölçüde, o alanı belirleyen haklara sahip olabilirler. Tam sırası gelmişken, o zaman yurtdışındaki şu dernekleri sadece *"birilerinin"* gelip gittiği yerler olmaktan çekip çıkarmak gerekiyor -Bilindiği gibi veya olması gerektiği gibi *" Olabildiğince gizlilikten uzak, geniş ve mesleki"* bir görünüş kazandırmak çalışmasını önümüze koymalıyız. *Aksi takdirde* devrimci düşüncelerimizin en geniş kitleye gitmesinin önünü göz-göre-göre tıkamış olacağız. Oraları, gerek günlük tavır ve ilişkilerimizdeki gerek örgütsel ilkeleri, çalışma tarzı, anlayışı, mücadelesi ve söylemlerimizde geniş, gizlilikten uzak - mesleki tutabildiğimiz oranda devrimci düşüncelerimiz yaygınlaşacak ve kitleselleşecektir. *Bilinen objektif ve subjektif faktörlerin tüm olumsuzluklarına* rağmen kitleselleşemememizin veya olmamız gereken yerde olamamamızın nedenlerinden biride bu alanları yanlış kavrayışımızdan kaynaklanıyor. Sırası gelmişken sadece hatırlatmakla yetineceğiz: Türkiye için bir dayanışma hareketi yaratma sorunuda örgütsel bağımsızlık temelinde ele alınmalıdır,

Evet, işçilerin günlük dar çıkarlarının ve taleplerinin karşılanabilmesi ve gerçek anlamda sağlanması için ekonomik-demokratik mücadelenin buna imkân vermediğini söyledik. Bu sorunların gerçek anlamda karşılanabilmesi ve kalıcılığının garanti altına alınmasının teminatı siyasi iktidar sorunun çözümünde yatar. Siyasi iktidar için mücadele ise ekonomik-demokratik mücadele alanından çok daha başka bir şeydir, daha geniş kapsamlı bir içeriğe sahiptir. Ve ekonomik-demokratik mücadele politik mücadelenin belirleyiciliğinde verilmesi gerektiği kabul gören bilimsel bir gerçektir. Bu ise, bu örgütlerin (gençlik, kadın, öğretmen, memur gibi örgütler, Dayanışma Hareketi gibi kurumlar, askerlik bedeli, yaşlılar v.b. için oluşmuş komiteler...) Politik olarak bağımlı olması demektir.

›

Günümüzde proleteryanın devrimci bir partisinin olmayışından bunu devrimci dünya görüşüne bağımlılık diye ifade edebiliriz. Kimileri bu örgütlerin böyle yönlendirilmesini istemeyebilirler. Politikanın işçilerin işi olmadığını veya bunun Türkiye'ye has(!) bir şey olduğunu, onun için de kaba kumandacılık, ilkellik v.s. görebilirler. Ama aldırmamak gerekir çünkü söylenen ve söylenecek olanlar "yeni" değildir. Devrimci düşüncelere olan politik bağımlılık demokratik kitle örgütü bazında onu tamamlayan diyalektik bir bütünlük arz eden örgütsel bağımsızlıkla anlamlıdır.

Demokratik kitle örgütlerinde fikirler arası saygı, dürüstlük ve hoşgörü egemen hale gelmeli, siyasetsizliğe ve sekterliğe kapılmadan ideolojik mücadele demokrasi, bağımsızlık, sosyalizm mücadelesine tabi olarak işlemelidir. Yönetim ise, söylemeye gerek yok ki, demokratik merkeziyetçilik ilkesi ile yürütülmelidir. Ekonomik demokratik problemleri, yabancı düşmanlığı, uyum, asimile v.b. sorunları fazla abartarak ekonomizme veya küçümseyerek anarşizme düşülmemelidir. Somut günlük haklarımız için verdiğimiz mücadelenin politik mücadele ile bağları kurmalıdır.

İşçilerin üçlü mücadele alanlarından biri olan ideolojik mücadeleye gelince, bu, onların yaşamsal çıkarlarını en tavizsiz savunma unsurudur. İşçi sınıfının ve emekçi yoksul halkın gerçek ve nihai kurtuluşunun çok yönlü düşünce sistematiğidir. Ve o işçilerin eline bir anda geçmemiştir, geçemez. O sıcak mücadelenin içinde her geçen gün yetkinleşen bir oranda uzun bir mücadele sonunda ortaya çıkmıştır.

İşçilerde sınıf bilincini uyandıran, çağrıştıran, başlangıçtan onun kendi günlük dar hatları doğrultusunda verdiği mücadele olmuştur. Kendi çıkarları doğrultusunda kendiliğinden bir mücadele veren işçilerin belli bir bilinç seviyesine ulaştığı doğrudur. Bu kendiliğinden gelme mücadelenin özünde filizlenme halindeki bir bilinci doğurduğu ve ya bu yöndeki bilginin algılama basamağı olduğu, onu temsil ettiği söylenebilir. Ama bu kadarıyla yetinilemez.

İşçilere kendi sınıfsal konumlarından kaynaklanan tüm sorunlara karşı mücadele edebilecek onların sınıfsal çıkarlarını koruyacak, nihai kurtuluş yolunu gösterecek, sınıfsal mücadelesinin her düzeydeki sorunlarına çözüm getirecek olan sistemli, yeterli bilimsel bilinç, yani ideoloji dışarıdan verilir. Bu ise siyasal sosyalist bilinçtir. Okuyucuların müsadesine sığınarak söylüyoruz,Lenin "devrimci teori olmadan devrimci pratik olamaz.", "Teorik çalışma olmadan hareketin başarılı olarak büyümesi imkansızdır" derken bunları anlatmak istiyordu.

İdeolojik mücadelenin hedefi halk düşmanlarına karşı halkı ve onların çıkarlarını savunmanın yanısıra onlara yöneltilen saldırıları boşa çıkartmaktır da. Bir yönüyle devrimci sol güçler içindeki yanlış görüşlere, sağ ve sol sapmalara karşı mücadelede işçi sınıfının kendisi için devrimci bir sınıf olabilmesi, bu anlamda bağımsızlaşması yolunda ideolojik saldırıları göğüsler veya atakları gerçekleştirirken diğer yönüyle de gerici-feodal-burjuva-faşist saldırıları etkisiz kılmayı gerçekleştirir. Solun içinde ve dışında olarak söyleyebileceğimiz iki yönlü olan Devrimci Dünya Görüşünü titiz olarak korumak ve geliştirmek mücadelesi ideolojik mücadelenin temelidir.

Çünkü işçi sınıfı ile dığer sınıflar arasında su geçirmeye çelikten duvarlar yoktur. Burjuva-feodal propaganda özellikle devrimci bir hareketin yokluğu döneminde işçiler arasında etkili olabilmektedir. (Şu sıralar ideolojik mücadeleye son derece ihtiyaç duyulduğu bir ortamdan geçiyoruz.) Bu mücadele ise mümkün olabilir en yetkin ve mükemmel şekliyle ve doğru olarak ancak devrimci bir dünya görüşüyle donanmış bir parti tarafından yürütülebilir.

Hem yazımızı hem de Avrupa zemininde içinde yaşanılan olumsuz dönemin gelişmelerini ilgilendirdiği için bir kaç cümlelik daha laf etmeden geçemeyeceğiz.

Evvela ideoloji diyen kişi fikir diyordur. İdeoloji, bir teori, bir bütün, bir fikir sistematiğidir. Hatta bazen yalnızca bir zihniyet meydana getiren fikirlerin tümüdür. Cumhuriyetçiliğe, mutlakiyetçiliğe inanan, liberalliğe özenen kişilerin kafalarında bulacağımız fikirlerin tümü nasıl ki cumhuriyetçi, mutlakiyetçi, liberalci ideoloji ise; yurtdışında yüzbinlerce insanı ile yaşamak zorunda bırakılmış kendini sürgünde kabul görenlerin ikili görevler diye önüne koyduğu, devrimci inanç ve fikirler bütünlüğünden bir ideolojidir.

Ama bu devrimci ideoloji kimilerinin sandığı gibi, salt, her türlü hümanist duygudan ayrıldığı varsayılan fikirlerin toplamı olmadığı gibi salt duyguların ve manevi değerlerin oluşturduğu bir duygu toplamı da değildir. Yani ideoloji sadece sözün gelimi öncü savaşı artı halk savaşı eşittir demokratik halk devrimi olmadığı gibi idamlarda ağlamak artı işkencelerde dövünmek artı yabancı düşmanlığında (R. Avcı Olayı) gericilerle kol kola girmek eşittir doğum günü kutlar gibi yılda bir cuntayı hatırlamak (!) da değildir.

Devrimci bir ideolojiye böyle yaklaşmak metafizik bir yaklaşımdır. O bütün devrimci düşüncelerin yanısıra zorunlu olarak duyguları, gönül yakınlıklarını, özlemi, umudu, korkuları da kapsar. Bir devrimci ideolojide sınıf mücadelesinin düşünceye dayanan ögelerin yanında kapitalist düzenin kötülüklerine, sömürüsüne, çirkinliklerine karşı duyulan duygularımızın yanısıra devrimci düşüncelere olan saldırılar karşısında tepki, sınıfsal kin, Metris'te, Mamak'taki devrimci tutuklulara karşı duyulan dayanışma arzusu, halklarımıza yönelik baskılar karşısında duyduğumuz öfke, isyan, yitirdiklerimiz karşısında ağlamak, üzülme duygularımızın da kafamızdaki düşüncelerle doğrudan bir ilişkisi yok mudur?

İşte bu duyguları etkileme yeteneğinde bir şey yapan bir ideolojik güç unsuru olarak almak lazım. Bunların herbiri sözlü ajitasyonumuzda, yazılı propagandamızda ve halk kültürünün sanatsal ögeleriyle işlenilebilecek önemli derecede hesaba katılması gereken birer etken manevi güçlerdir. Kültür ve sanattan söz etmişken bu konuda ideolojik biçimden söz etmek iyi olur. "İdeolojik biçim" deyimi ile özelleşmiş bir alanda (örneğin kültür alanında) bir ideoloji oluşturan özel fikirlerden oluşmuş bir bütün anlatılır. Ve şimdi soralım: Göçmen-sürgün-yabancı edebiyatı, sanatı, kültürü, psikolojisi, geleneği, alışkanlığı diye bir şey var mıdır, veya böyle bir şey oluşmakta mıdır? Kavramların tam anlamıyla veya değil, göreceli veya görecesiz, şu veya bu şekilde bunlar var ise, onlara bilinçli olarak yön vermek, doğru olarak şekillemek, katkılarda bulunmak doğru değil mi?

Son olarak, politik mücadele; ücretli köle olan işçilerin işverene ve hükümete karşı yürüttüğü iktisadi mücadeleden çok daha geniş kapsamlı ve karmaşık bir mücadeledir. Sınıf mücadelesinin en yüksek şeklidir. Görevi bütün sınıfların siyasi memnunsuzluğunu iktidara yöneltmektir. Türkiye ile ilgili olsun, bulunduğumuz ülkelerle ilgili olsun işçiler ve emekçiler üzerindeki her türlü keyfi idareye, baskıya, zora, asimilasyona vb. karşı tepki göstermek durumunda olmak yurtdışındaki devrimci mücadelemizin politik alanı içerisine girer.

İşçilerin mücadelesi, yalnızca politik planı kucakladığı zamanda yagın bir mücadele biçimi olamaz. Sınıf mücadelesi politik planı kucaklamakla kamayıp bu alanda belirleyici olana, iktidara yöneldiği zaman yaygın bir mücadele haline gelir.

Politik mücadeleyi, yurtdışı bağlamında bulunduğumuz ülkedeki işçi sınıfının mücadelesine katılma olayının çerçevesinde açıklamak gerekiyor. Katılımın derecesi, çerçevesi, yolları vb. açıklığa kavuşturulması gereken düşünsel sorunlar arasındadır.

İşçilerin üçlü mücadele alanlarından her biri tek başlarına hiç bir anlam ifade etmezler. Bu mücadeleler işçilerin politik hedeflerine yani siyasi mücadeleye yönelik mücadelelerine, sömürünün ortadan kalkmasını sağlayacak mücadelelere tabi olmalıdır. Siyasi iktidar ise, politik mücadelenin verilmesi sonucu olacaktır. Öyle anlar gelir ki, tarihin akışının herhangi bir yerinde siyasi mücadele diğer mücadele alanlarından her hangi birini izlemek zorunda kalabilir ama bunu genelleştirmek yanlıştır.

Bir çoğumuzun bildiği şeyleri yeniden hatırlatmayı sonlarken, bir yanlış anlaşılmaya veya yoruma meydan vermemek için geçerli olan bu genel, ilkesel düşüncelerin yurtdışı ile olan ilişkisinin özgül yanlarını bulup çıkarmak ve bunları bütünlüklü bir bakış açısına kavuşturmak problemi olduğunu belirtelim. Şu soruları çoğaltarak sormak ve cevaplarını aramak önümüzde duruyor. Özgül yan nedir; ve kendini her düzeyde nasıl izah edecek? Kendi nesnel durumumuzda bu mücadele alanları ve araçları arasındaki doğru bağ koparılmadan nasıl bve hangi yöntemlerle sağlanacak? Bu alanlardaki mücadelemiz ile Türkiye yakasına ilişkin görevler arasındaki ilişki nasıl anlatılmalı? Kısacası hepsini bir soruda toparlamak mümkün: İkili görevlerimiz ile ifade etmeye çalıştığımız, çoğu zaman da genel söylemlerin üzerine bir türkü çıkamadığımız, şu bir yanı Türkiye diğer yanı yurtdışı olan iki yakamızın birbirine en sağlıklı ve doğruya en yakın olarak nasıl ilikleyeceğiz?

Avustralya Devrimci İşçi

Baştarafı 4. Sayfada

NASUH MİTAP'IN AÇIKLAMASI:

TERÖRÜN SORUMLUSU EGEMEN GÜÇLERDİR

başvurmamaları gerektiği; başvurmaya kalkıştıklarında kendilerine de gerek kalmayacağı ve bir kenara itileceği" dersini çıkarmış olabilir. Yani şimdi samimi olarak "doğru yol"a gelmiş olabilir ve kendisi hakkında beslenmeye başlanmış olan "demokrat Demirel" umutlarını boşa çıkartmayabilir. Ne diyelim, inşallah bundan sonra demokrat olur! Ama dün asla demokrat değildi. 61 Anayasa düzenini ne pahasına olursa olsun yıkmak politikalarının merkezindeydi ve baş sorumlusuydu. Bu politikaların gerçekleştirilme tarzı ise 12 Eylül öncesi yaşanan şiddet, terör, "Milliyetçi Cephe"ler v.b. ortadadır.

12 Eylül sonrası solculara açılan davalardaki iddialar ve suçlamalar T.C. Yasası'nın 146. maddesine dayandırılıyor olduğu; bunun da sağ çevrelerin bilinen "devleti yıkmak isteyen sol ve devleti savunan sağ" propagandalarıyla uygunluğu; ve bu propagandanın olduğu gibi benimsenmesinin bir ürünü gibi görünmesi dikkate alındığında 12 Eylül öncesi olayların mahiyetinin tam olarak anlaşılabilmesi hayati önemi olan bir konudur.

Biz diyoruz ki, bu sağ ideolojik propaganda doğru değildir. İddianamenin kabul ettiği varsayım da (yani solcu, devrimci olmak 146. madde kapsamına girmek için yeterlidir) doğru değildir. Ve bu varsayım ve kabul sözünü ettiğim sağ ideolojik saptırmanın etkisindedir.

Sorgumda gerekçeleriyle belirtmeye çalıştım ki, 61 Anayasal düzenini yıkmaya çalışan politikalar, solcuların politikaları olamaz ve olmamıştır. Bu politikalar sağın politikalarıydı; ve bunlar demokrasi karşıtı, toplumdaki demokratikleşmeyi boğmak durdurmak amaçlıydı. 61 Anayasal düzenini (dolayısıyla devleti) yıkmak için güdülen iç savaş ve terör politikalarının ortalığı kasıp kavurarak eyleme sokulduğu bir yerde ve dönemde solcuların, devrimcilerin de "devleti yıkmak" için silaha sarıldıklarını kabul etmek mantık dışıdır. Çünkü solcuların bunda bir çıkarı yoktur; aksine çok büyük zararı vardır. Faşist bir düzen için solcular nasıl mücadele eder? Deniyor ki, "Marksist-Leninist bir düzen kurmak için" yıkmaya çalışıyorlardı. Bu çok üstünkörü ve kaba bir yakıştırmadır, Çünkü toplumda ve politik mücadele alanında böylesi koşullar olmadığı gibi; aksine, mevcut hak ve özgürlükleri yok edip bir baskı düzeni ve devleti kurmak isteyen güçlerin çok etkili ve güçlü oldukları bir ortam, amaçlarına ulaşacak gibisinden koşullar vardı. Bu güçler her bakımdan 61 Anayasal düzeniyle işlerini tamamlamanın eşiğindeydiler. Böylesi bir ortamda solcuların silaha başvurup mevcudu yıkmak için kalkıştıklarını söylemek; solcuların deli olduğunu söylemekle eş anlamlıdır. Tabii ki solcular, devrimciler, daha güzel, daha demokratik; en demokratik devleti isterler. Ama bunu istemek başka birşey; mevcut en güzel, en demokratik değildir diyerek, bunu yıkıp bir korku ve dehşet devleti yapmak isteyenlerle birlikte (aynı doğrultuda) davranacaklarını kabul etmek başka bir şeydir ve asla mümkün değildir.

12 Eylül öncesi yaşanan olaylar objektif olarak incelenir, sağ ideolojik propagandalara tutsak olunmaz ise iddianamedeki 146. madde yorumunu, "Marksist-Leninist bir düzen kurmak için" silahlı kalkışma kabulünü haklı çıkaracak koşulların ve olayların olmadığı görülecektir.

Demirel'in söyledikleri ve iddialarının incelenmesi yaşanan olayların açığa kavuşturulabilmesi için yararlı olacaktır.

Ayrıca, Demirel'in iddialarına, söylediklerine ve savunmalarına rağmen 12 Eylül'ün yöneticileri de O'nu "anarşi ve *terör*"ün *sorumlusu olarak* göstermekte, söylemektedirler. 12 Eylül öncesi ortamın suçluları oldukları ithamlarını yapmaktadırlar. Bu durumda, bu ithamların dayanaklarının neler olduğu, 12 Eylül öncesi "anarşi ve terör" ortamının sorumluluğu suçlamalarının ne gibi olaylara ve ilişkilere ve politikalara istinaden yapılıyor olduğu konusunun da aydınlatılması, 12 Eylül öncesinin daha tamа yakın olarak anlaşılabilmesi için gereklidir. Örneğin bu itham ve suçlamalar doğrultusunda Demirel'e herhangi bir dava açılmış mıdır?

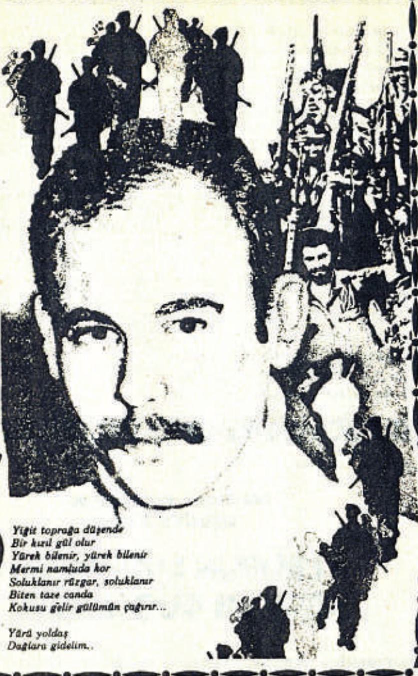
Yukarıda değindiğim hususların ve daha başka bir çok konunun açıklığa kavuşması, suçlamalara karşı savunmamız açısından önemli ve gereklidir. Bu nedenle *Süleyman Demirel'*in mahkemenizce çağrılıp dinlenmesini talep ediyorum.

Saygılarımla
22.12.1986
Nasuh Mitap

DÜZELTME

Geçen sayıda "26.11.86 tarihinde Berlin Devrimci İşçi taraftarlarınca bazı Türkiyeli demokratların da katılımıyla Türkiye'deki öğrencilerin haklı taleplerini yurtdışından desteklemek amacıyla bir açlık grevi düzenlendi" haberini vermiştik. Açlık Grevi Berlin Devrimci İşçi taraftarlarınca değil, TÖB (Türkiyeli Öğrenciler Birliği) tarafından düzenlenmiştir. Devrimci İşçi'den arkadaşlarımız bu çalışmalara aktif bir şekilde katılmışlardır.

ULAŞ YAŞIYOR

DEVRİMCİ İŞÇİ

KENAN GÜRSEY
1956'da Diyarbakır'da doğdu. 2 Aralık 1980'de Diyarbakırda işkenceyle öldürüldü.

BAYRAM LAFÇI
1959'da Amasya'da doğdu. 3 Aralık 1980'de Havza'da çıkan bir çatışmada şehit düştü.

ADEM ÖZER
İskilip'te doğdu. 3 Aralık 1980'de Havza'daki çatışmada öldürüldü.

TURHAN KÖSE
9 Aralık 1980'de Havza'daki çatışmada öldürüldü.

AHMET GÜRLER
15 Aralık 1980'de Kumru'da çatışmada şehit düştü.

AYHAN ESKİCİ
15 Aralık 1980'de Kumru'da çatışmada şehit düştü.

SEBAHATTİN DEMİR
15 Aralık 1980'de Kumru'da çatışmada şehit düştü.

AHMET SAKİN
15 Aralık 1980'de Kumru'da çatışmada şehit düştü.

ERKAN UZUNEMİNOĞLU
1956'da Borçka'da doğdu. 26 Aralık 1980'de Şavşat'taki çatışmada şehit düştü.

TANER UZUN
1961'de Şavşat'ta doğdu. 26 Aralık 1980'de Şavşat'ta çatışmada şehit düştü.

MUSATAFA ŞAHİN
1945'de Karakoçan'da doğdu. 31 Aralık 1980'de Şavşat'ta çıkan çatışmada şehit düştü.

CENGİZ AKSAKAL
1944'de Artvin'de doğdu. 31 Aralık 1980'de işkence ile öldürüldü.

FAHRİ DEDE
2 Aralık 1980'de Ardanuç'da çatışmada öldürüldü.

VELİ ESKİLİ
1955 yılında Konya'da doğdu. 1981' de Malatya'da çatışmada öldürüldü.

HİMMET TARHAN
1954 yılında Uşak'da doğdu. 17 Ocak 1981 günü çatışmada şehit düştü.

AHMET UZUN
Rize'de doğdu. 1981 yılında işkencede öldürüldü.

AYHAN ALAN
8 Ocak 1981 günü Tarsus'da işkenceci polisler tarafından öldürüldü.

ZEKERİYA AYDEMİR
1954 yılında Denizli'de doğdu. 14 Şubat 1981'de İstanbul'da çatışmada öldürüldü.

CEMİL TIPIRDAMAZ
1960 yılında Denizli'de doğdu. 14 Şubat 1981'de Uşak'da girdiği çatışmada öldürüldü.

CENGİZ ŞAHİN
1960 yılında doğdu. 14 Şubat 1981'de Uşak'da çatışmada öldürüldü.

TUNCER ÖZÇEKEN
1959'da Ardanuç'da doğdu. 20 Şubat 1981'de Ardanuç'da girdiği çatışmada şehit düştü.

İBRAHİM ÇELİK
1960 yılında Şavşat'da doğdu. 1981 de Şavşat'da çıkan bir çatışmada şehit düştü.

MEHMET MUTLU ÇETİN
1983 yılında Manisa Emniyet Müdürlüğünde işkenceyle öldürüldü.

ORHAN KESKİN
15 Şubat 1984'de Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde ölüm orucunda öldü.

HALİS BİLGE
7 Aralık 1984'de Amasya Cezaevinde işkenceyle öldürüldü.

ALİ İŞÇİ
Şubat 1985'de Malatya'da çatışmada katledildi.

İlker Duman
1986 Kasım sonunda Türkiye'de bir trafik kazası sonucu öldü.

M. Ali Sarıyıldız
1985'de Belçika'da bir trafik kazası sonucu öldü.

Kürşat Timuroğlu
25.2.86'da kalleşce kurulan bir pusu sonucunda yaralandı, kaldırıldığı hastahanede kurtarılamayarak hayatını kaybetti.

Mustafa Şahbaz
27.12.85 tarihinde Paris'te bir pro-

KIZILDERE'DE AÇILAN TARİŞ'TE, FATSA'DA TAŞINAN BAYRAK, YARIN YİNE DALGALANACAK